

**STRATEGIJA CRNE GORE ZA TRANSPOZICIJU I IMPLEMENTACIJU
PRAVNE TEKOVINE EVROPSKE UNIJE ZA POGLAVLJE 12 -
BEZBJEDNOST HRANE, VETERINARSKA I FITOSANITARNA
POLITIKA SA OPŠTIM AKCIONIM PLANOM I POSEBNIM AKCIONIM
PLANOM ZA SUZBIJANJE I ISKORJENJIVANJE KLASIČNE KUGE
SVINJA**

Septembar 2015. godine

SADRŽAJ	
Lista skraćenica	5
Uvod	6
I TRANSPONOVANJE.....	7
A. Okvirno zakonodavstvo.....	8
B. Sekundarno zakonodavstvo.....	9
II IMPLEMENTACIJA	9
A. Bezbjednost hrane.....	9
B. Veterinarska politika	10
1. Kontrolni sistem na unutrašnjem tržištu	10
2. Sistem kontrole uvoza.....	10
3. Informacioni sistem TRACES	11
4. Identifikacija i registracija životinja i registracija kretanja	11
5. Mjere suzbijanja bolesti životinja	12
6. Nekomercijalno kretanje ljubimaca	13
7. Zabranjene supstance i kontrola rezidua	14
8. Dobrobit životinja.....	14
9. Zootehnika	15
C. Stavljanje u promet hrane, hrane za životinje i proizvoda neživotinjskog porijekla.....	15
D. Pravila bezbjednosti hrane	16
E. Posebna pravila za hranu za životinje.....	18
F. Fitosanitarna politika.....	19
G. Genetski modifikovani organizmi.....	22
III. RAZVOJ ADMINISTRATIVNIH KAPACITETA	22
A. Organizacija.....	22
B. Obuke.....	22
C. Ljudski resursi	23
D. Laboratorije	24
IV. FINANSIJSKI RESURSI.....	25
PRILOG I.....	1
Opšti Akcioni Plan.....	1
PRILOGII	1
Posebni Akcioni Plan.....	1

LISTA SKRAĆENICA

EU	Evropska unija
EK	Evropska komisija
GIM	Granično inspekcijsko mjesto
IPA	Instrument Predpristupne pomoći / Instrument for Pre-accession Assistance
MIDAS	Projekat Svjetske banke / Montenegro Institutional Development and Agriculture Strengthening
FVO	Kancelarija za hranu i veterinu / Food and Veterinary Office
TRACES	Ekspertski sistem za trgovinu i kontrolu / TRADE Control and Expert System
ADNS	Notifikacioni system za bolesti životinja / Animal Disease Notification System
HACCP	Analiza opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka / Hazard analysis and critical control points
NGO	Ne vladine organizacije / Non Governmental Organizations
BTSF	Bolji treninzi za bezbjednost hrane / Better Training for Safer Food
TAIEX	Tehnička pomoć i instrument razmjene informacija Evropske komisije / Technical Assistance and Information Exchange instrument of the European Commission
SVL	Specijalistička veterinarska laboratorija
ISO	Međunarodna organizacija za standardizaciju
CETI	Centar za ekotoksikološka ispitivanja
IJZ	Institut za javno zdravlje
EPPO	Evropska i mediteranska organizacija za zdravlje bilja / European and Mediterranean Plant Protection Organization
IPARD	Instrument for Pre-Accession Assistance for Rural Development
UPOV	Međunarodna unija za zaštitu novih biljnih sorti / The International Union for the Protection of New Varieties of Plants
SEEDNET	Mreža razvoja biljnih genetičkih resursa za jugoistočnu Evropu” čiji je koordinator i finansijer Švedski centar za biodiverzitet odnosno njegov dio Seednet i Sida - Švedska Međunarodna Razvojna Agencija
GMO	Genetički modifikovani organizmi
MZ	Ministarstvo zdravlja
MPPR	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
ZVUD	Zajednički veterinarski ulazni dokument / common veterinary entry document - CVED
ZUD	Zajednički ulazni dokument / common entry document – CED/

UVOD

Ovaj dokument je izrađen u okviru priprema za pristupanje Evropskoj uniji i u skladu sa Mjerilom 2 za otvaranje Poglavlja 12 pregovora o pristupanju, u cilju postizanja tog mjerila.

MJERILO 2:

Crna Gora predstavlja Komisiji sadržajnu nacionalnu strategiju koja uključuje i akcioni plan, koja će služiti kao osnova za prenošenje, implementaciju i stavljanje na snagu EU legislative za bezbjednost hrane, veterinarsku i fitosanitarnu politiku, uključujući planove za razvoj relevantnih administrativnih kapaciteta i zahtijevane finansijske resurse. Posebnu pažnju treba usmjeriti na detaljni akcioni plan za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja kod domaćih i divljih svinja nakon prestanka vakcinacije.

Ovaj dokument izradile su: Veterinarska uprava, Fitosanitarna uprava, radna grupa za Poglavlje 12. Radom je koordiniralo Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja. Predstaviće ga Ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja, a Vlada Crne Gore ga je usvojila na sjednici održanoj _____ 2015. godine.

U skladu sa Programom pristupanja Crne Gore EU, transponovanje propisa je planirano za period od 2014. godine do kraja 2018. godine, a od 2019. do kraja 2020. godine planirana je finalizacija mjera neophodnih za sprovođenje.

Ovaj dokument je strukturiran u skladu sa mjerilom i sadrži prvi dio koji se odnosi na harmonizaciju crnogorske legislative sa pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti, drugi dio koji se odnosi na implementaciju, treći dio koji se odnosi na jačanje administrativnih kapaciteta i četvrti dio u kojem je data procjena neophodnih finansijskih resursa. Prvi prilog je Opšti akcioni plan koji daje pregled stanja sa prikazanim periodima transponovanja i implementacije. Drugi prilog je Posebni akcioni plan koji se odnosi na suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja kod domaćih i divljih svinja nakon prestanka vakcinacije.

Opšti akcioni plan će se redovno ažurirati, najmanje jednom godišnje, kako bi se u obzir uzeli novi djelovi pravne tekovine EU i novi nacionalni propisi, kao i napredak ostvaren u primjeni mjera implementacije.

ITRANSPONOVANJE

Skupština Crne Gore donosi zakone (**primarno/okvirno zakonodavstvo**) u skladu sa Ustavom Crne Gore i pravnim sistemom na osnovu prijedloga Vlade Crne Gore, poslanika ili 6.000 birača preko poslanika.

Podzakonska akta usvaja Vlada Crne Gore i ministarstva.

Vlada Crne Gore je nadležna za usvajanje uredbi i odluka, zaključaka, planova i drugih opštih i pojedinačnih pravnih akata, na predlog nadležnih Ministarstava.

Ministarstva su nadležna za donošenje pravilnika, naredbi i uputstava za implementaciju zakona i drugih akata za izvršavanje poslova iz svoje nadležnosti.

Objavljivanje u Službenom listu Crne Gore - propisi obično stupaju na snagu 8. dana od dana objave u Službenom listu.

Generalno, svaki podzakonski akt ima osnovu u okvirnom zakonodavstvu.

Novo okvirno zakonodavstvo sadrži odredbe koje omogućavaju Ministarstvu i Vladi da usvoji neophodno sekundarno zakonodavstvo. Usvajanje i izrada sekundarne legislative nije uslov za stupanje na snagu okvirne legislative.

Pored formalnog transponovanja pravne tekovine EU, njena implementacija zahtijeva usvajanje brojnih mjera neophodnih za sprovođenje od strane organa uprave (nadležnih službi). Isti je slučaj sa pravnom tekovinom EU, koja će direktno stupiti na snagu na dan pristupanja. Ovaj aspekt je uzet u obzir prilikom izrade Opšteg akcionog plana (vidi Prilog) u koloni implementacija. Postupanje organa uprave je zasnovano na Zakonu o državnoj upravi.

Nakon pristupanja Evropskoj uniji, Crna Gora će direktno primjenjivati pravila uvoza iz trećih zemalja (liste: odobrenih zemalja, zemlje sa odobrenim planom kontrole rezidua, odobrenih timova za prikupljanje sjemena, odobreni centri za prikupljanje sjemena goveda, odobreni centri za čuvanje sjemena goveda, odobreni centri za prikupljanje sjemena svinja, odobreni centri za prikupljanje sjemena konja, nadležni organi, objekti za proizvodnju hrane i nusproizvode životinjskog porijekla i obrazac sertifikata). Crna Gora mora osigurati da inspektori na graničnim inspekcijskim mjestima (GIM) imaju ovlaštenja da direktno primjenjuju takve uslove (bez nacionalnih propisa kojima se transponuje pravna tekovina EU).

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja usvojiće zaštitne mjere u formi naredbi i objaviti ih po hitnom postupku. Što se tiče postojećih zaštitnih mjera u Evropskoj uniji za trgovinu unutar zajednice i za uvoz iz trećih zemalja, Crna Gora će postepeno usvajati ove mjere. U svakom slučaju, Crna Gora se obavezala da šest mjeseci prije pristupanja usvoji mjere koje će biti na snazi u tom trenutku.

U tom kontekstu, zaštitne mjere usvojene na nivou Evropske unije nijesu posebno pomenute u Opštem akcionom planu.

A. OKVIRNO ZAKONODAVSTVO

Trenutna situacija:

BEZBJEDNOST HRANE:

- Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. list CG 14/2007);

VETERINARSKA POLITIKA:

- Zakon o veterinarstvu (Sl. list CG 30/2012 i 48/2015);
- Zakon o zaštiti dobrobiti životinja (Sl. list CG 14/2008 i 47/2015);
- Zakon o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/2007 i 48/2015);
- Zakon o stočarstvu (Sl. list CG 72/2010 i 48/2015);

FITOSANITARNA POLITIKA:

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja (Sl. list CG 28/2006, Sl. list CG", 28/2011 i 48/2015);
- Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (Sl. list CG 51/2008 i 18/2014);
- Zakon o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja (Sl. list CG 28/2006 i "Sl. list CG", br. 61/2011 i 48/2015);
- Zakon o sadnom materijalu (Sl. list CG 28/2006, "Sl. list CG", br. 61/2011 i 48/2015);
- Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća (Sl. list CG 37/2007);
- Zakon o zaštiti biljnih sorti (Sl. list CG 48/2007 "Sl. list CG", br. 48/2008, 40/2011);

GMO:

- Zakon o genetski modifikovanim organizmima (Sl. list CG 22/08);

Novi zakon o bezbjednosti hrane je planiran; predlog je usvojen na sjednici Vlade održanoj 27.08.2015. Njegovo usvajanje u Skupštini se očekuje do kraja 2015. godine.

Što se tiče izmjene okvirne legistative, trenutno stanje je kako slijedi:

(1)	Zakon o veterinarstvu	Objavljen u „Sl. listu CG“ br. 48/2015
(2)	Zakon o dobrobiti životinja	Objavljen u „Sl. listu CG“ br. 47/2015
(3)	Zakon o registraciji i identifikaciji životinja	Objavljen u „Sl. listu CG“ br. 48/2015
(4)	Zakon o stočarstvu	Objavljen u „Sl. listu CG“ br. 48/2015
(5)	Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja	Objavljen u „Sl. listu CG“ br. 48/2015
(6)	Zakon o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja	Objavljen u „Sl. listu CG“ br. 48/2015
(7)	Zakon o sadnom materijalu	Objavljen u „Sl. listu CG“ br. 48/2015
(8)	Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća	U skupštinskoj proceduri

Usvajanje svih izmjena očekuje se do kraja 2015. godine.

Crna Gora smatra da se usvajanjem izmjena postojećih zakona i novog Zakona o bezbjednosti hrane uspostavlja pravna osnova neophodna za transponovanje kompletne pravne tekovine EU.

Očekuje se da će do kraja 2015. godine neophodno okvirno zakonodavstvo biti na snazi. U tom kontekstu, mogu se vršiti pozivanja na Mjerilo 1.

MJERILO 1:

MNE: Crna Gora je usvojila novo okvirno zakonodavstvo usaglašeno sa pravnom tekovinom EU, i usvojila odredbe za jasnu podjelu odgovornosti, naročito za kontrolne organe.

B. SEKUNDARNO ZAKONODAVSTVO

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Vlada nadležni su za izradu i usvajanje sekundarne legislativne relevantne za Poglavlje 12 pravne tekovine EU.

Mora se imati u vidu da se u oblasti genetski modifikovanih organizama ta nadležnost dijeli sa Ministarstvom zdravlja i Ministarstvom održivog razvoja i turizma.

Do usvajanja novog Zakona o bezbjednosti hrane, nadležnost je podijeljena između Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i Ministarstva zdravlja.

Usvajanje mjera za sprovođenje je u nadležnosti različitih službi (Vidi: II Implementacija).

II IMPLEMENTACIJA

Crna Gora će obezbijediti postepeno sprovođenje pravne tekovine Evropske Unije. Za svaki propis je naveden datum njegovog sprovođenja prije pristupanja Crne Gore EU. Međutim, sprovođenje određenih odredbi započinje danom pristupanja Crne Gore EU, a to je navedeno u svakom pojedinačnom propisu (Vidi Prilog Opšti akcioni plan).

A. BEZBJEDNOST HRANE

Ova Strategija je izrađena na osnovu nacrtu novog Zakona o bezbjednosti hrane, koji trenutno razmatra Skupština. Glavna promjena je određivanje nadležnog organa i reorganizacija službi nadležnih za sprovođenje. Novi zakon daje nadležnost Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i obezbjeđuje formiranje nove uprave: Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Formiranjem ove nove Uprave uspostaviće se novi efikasniji sistem sa jasno definisanim nadležnostima i odgovornostima, pojednostavljenim lancem rukovođenja, boljom koordinacijom i komunikacijom i olakšaće se obuka zaposlenih.

Ova reorganizacija će doprinijeti boljoj implementaciji pravne tekovine EU.

Pregled nadležnosti Zakon o bezbjednosti hrane iz 2007.godine i predviđena organizacija novim Zakonom o bezbjednosti hrane:

<u>Zakon</u>	Nadležni organ na nivou koordinacije, politike i donošenje podzakonskih akata		Nadležni organ za sprovođenje	
	status 2015	planirano	status 2015	planirano
Zakon o bezbjednosti hrane	MPRR MZ	MPRR	1. Veterinarska uprava 2. Fitosanitarna uprava 3. MZ 4. Uprava za inspeksijske poslove: – Veterinarski inspektori; – Sanitarni inspektori; – Fitosanitarni inspektori.	1. Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove

B. VETERINARSKA POLITIKA

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je nadležno za usvajanje sekundarnog zakonodavstva. Nova Uprava: Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove biće nadležna za sprovođenje.

Zakon	Nadležni organ na nivou politike i donošenje podzakonskih akata		Nadležni organ za sprovođenje	
	status 2014	planirano	status 2014	planirano
Zakon o veterinarstvu	MPRR	MPRR	1. Veterinarska uprava 2. Uprava za inspekcijske poslove	1. Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove

1.KONTROLNI SISTEM NA UNUTRAŠNJEM TRŽIŠTU

U kontekstu implementacije, jedan od glavnih zadataka jeste uspostavljanje registara u skladu sa Direktivom Savjeta 90/425/EEC i Direktivom Savjeta 89/662/EEC.

MPRR - Veterinarska uprava svjesna je obaveza koje se odnose na kontrolni sistem unutrašnjeg tržišta Evropske unije koje pokrivaju osnovni propisi EU i njihovi aplikacioni tekstovi.

Ovaj zadatak se još uvijek realizuje i njegov završetak se očekuje do kraja 2018. godine. Zaštitne mjere usvojiće Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u formi naredbi i objaviti po hitnoj proceduri.

2.SISTEM KONTROLE UVOZA

MPRR – Veterinarska uprava zajedno sa Upravom za inspekcijski nadzor svjesna je obaveza koje se odnose na Sistem kontrole uvoza odnosno Sistem kontrole na spoljnim granicama Evropske unije, koji pokrivaju osnovni propisi EU i njihovi aplikacioni tekstovi.

U pogledu implementacije, glavni zadatak jeste uspostavljanje efikasnog sistema graničnih inspekcijskih mjesta (GIM).

Crna Gora je odabrala sedam mjesta, koje će biti predložene kao trajna Granična Inspekcijska Mjesta (GIM) za veterinarske kontrole:

- 1) **Dobrakovo – Srbija:** drumski granični prelaz;
- 2) **Bijelo Polje – Srbija:** željeznički granični prelaz;
- 3) **Ilino brdo - Bosna i Hercegovina:** drumski granični prelaz;
- 4) **Kula – Kosovo:** drumski granični prelaz;
- 5) **Božaj – Albanija:** drumski granični prelaz;
- 6) **Bar** – morska luka;
- 7) **Podgorica** – aerodrom.

Crna Gora je u okviru IPA tražila finansiranje 2 GIM: aerodroma i drumskog graničnog prelaza sa Bosnom i Hercegovinom.

U toku je izgradnja GIM Bar, u okviru MIDAS projekta Svjetske banke, koji sadrži neophodne prostorije i opremu za potrebe granične inspekcije.

Izgradnja novih ili rekonstrukcija postojećih GIM je planirana u skladu sa zahtjevima propisanim legislativom EU.

Planovi izgradnje ili rekonstrukcije odabranih GIM biće dostavljeni FVO na odobravanje.

Takođe do 2018. godine planira se potpuna informatizacija i umrežavanje svih GIM u Crnoj Gori, čime se postigne efikasnije sprovođenje kontrola, kao i uspostavljanje internet konekcije u GIM, što će olakšati postupke granične veterinarske inspekcije i drugih inspekcija i uskladiti ih sa EU procedurama.

Kontrolu nekomercijalnog kretanja kućnih ljubimaca sprovodiće organ državne uprave nadležan za poslove carine.

Crna Gora će preduzeti sve potrebne mjere kako bi usaglasila EU pravila u smislu mjesta ulaska za pregled kućnih ljubimaca i ličnog prtljaga putnika.

Važećim Zakonom o veterinarstvu predviđeno je da kontrolu nekomercijalnog kretanja kućnih ljubimaca preko granice Crne Gore obavlja organ uprave nadležan za carinske poslove.

U narednom periodu, do pristupanja, predviđeno je održavanje obuka i treninga za službenike koji vrše kontrolu nekomercijalnog kretanja kućnih ljubimaca.

Obuka graničnih inspektora je u toku.

Nadalje, planirane su obuke graničnih inspektora za:

- uzorkovanje;
- upotrebu zajedničkog veterinarskog ulaznog dokumenta – ZVUD (common veterinary entry document - CVED);
- upotrebu zajedničkog ulaznog dokumenta - ZUD (common entry document - CED) Regulatora 669/2009;

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja usvojilo je zaštitne mjere u formi naredbi i objaviti ih po hitnom postupku.

3. INFORMACIONI SISTEM TRACES

U toku su pripreme aktivnosti. Veterinarski i fitosanitarni inspektori pohađaju obuke (BTSF).

Crna Gora se obavezala da uspostavi internet konekcije za sve korisnike i instalira potrebnu opremu.

Nakon završetka pripremnih aktivnosti, Crna Gora će od Evropske komisije zatražiti da koristi TRACES sistem u periodu prije pristupanja EU.

4. IDENTIFIKACIJA I REGISTRACIJA ŽIVOTINJA I REGISTRACIJA KRETANJA

Na osnovu **Zakona o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/2007, 73/2010 i 48/2015)**, Veterinarska uprava - MPRR je nadležni organ za poslove vođenja Centralnog registra gazdinstava i elektronske baze podataka o gazdinstvima i životinjama.

a. Goveda

Identifikacija goveda i registracija njihovog kretanja se sprovodi od 2007. godine. Crna Gora smatra da je sistem u potpunosti usklađen sa zahtjevima EU i da je baza podataka operativna. Identifikacija i registracija goveda sprovedena je uz IPA finansijsku pomoć.

Usvrhu unaprijeđenja sistema identifikacije i registracije goveda ostvarenja što je moguće više u operativne baze podataka urađeno je sledeće:

- izrađena su pisana uputstva za postupanja u slučaju neprihvatanja podataka u bazu ili drugih mogućih nepravilnosti tokom registracije goveda i njihovog premještanja;
- svi relevantni podaci o izdatim duplikatima ušnih markica upisani su u bazu podataka;
- u toku je unaprijeđenje i dopune postojećeg kompjuterskog programa kako bi se obezbijedilo da se nepravilnosti pri registraciji premještanja životinja bilježe i označe kao takve, naročito kašnjenja pri registraciji dolazaka ili odlazaka, kao i prekoračenja propisanog roka između događaja i upisa podataka, a biće omogućeno i očitavanje podataka iz baze u svakom trenutku kao što su: učestalost izdavanja duplikata ušnih markica po gazdinstvu; učestalost pojave nepravilnosti pri identifikaciji i registraciji goveda po gazdinstvu; broja tzv. “plutajućih životinja” u određenom vremenskom razdoblju.

Istovremeno ovaj sistem je izrađen na način da je povezan sa laboratorijskim informacionim sistemom za praćenje bolesti tako da se unosi svaki podatak o laboratorijskim provjerama uzetih uzoraka i/ili organa na određene zarazne bolesti (bruceloza, leukoza, klasična kuga svinja, bjesnilo i dr.).

b. Svinje

Akcija registracije gazdinstava i identifikacije i registracije svinja započela je 2015. godine. Identifikacija i registracija svinja sprovodi se uz IPA finansijsku pomoć. Crna Gora smatra da će sistem biti usklađen sa zahtjevima EU do kraja 2015. godine.

c. Ovce/koze

Identifikacija ovaca/koza i registracija njihovog kretanja se sprovodi od 2011. godine. Crna Gora smatra da je sistem u potpunosti usklađen sa zahtjevima EU. Identifikacija i registracija ovaca/koza sprovedena je uz IPA finansijsku pomoć. Sa ciljem daljeg razvoja sistema identifikacije i registracije ovaca / koza i postizanja najvišeg mogućeg stepena operativnosti baze podataka, preduzimaće se korektivni koraci.

d. Kopitari

Uvođenje sistema usklađenog sa zahtjevima EU planirano je za 2018. godinu.

U Crnoj Gori broj sportskih rasnih konja izuzetno mali (sportsko- rekreativni konjički klubovi, policija), dok je situacija sa radnim konjima malo drugačija. Na osnovu postojećih evidencija koje vode savjetodavne službe za stočarstvo i podacima statistike u Crnoj Gori ima oko 5000 konja.

5. MJERE SUZBIJANJA BOLESTI ŽIVOTINJA

Zdravstveni status životinja utvrđivaće se na nivou stada, gazdinstva, regije ili države u odnosu na određene bolesti (planirano je da se započne sa zdravstvenim statusom ovaca/koza i goveda), prema jasno utvorenim kriterijumima i kroz obezbjeđivanje finansijskih sredstava Crne Gore za ove mjere. Time će se vlasnicima životinja omogućiti ispunjavanje veterinarskih zahtjeva za trgovinu životinjama unutar EU bez ograničenja. Veterinarska uprava nastaviće sa izradom kriznih planova kojima se detaljno opisuje organizacija i način sprovođenja mjera za suzbijanje pojedinih zaraznih i parazitskih bolesti, pripremiće i koordinisati vježbe simulacije izbijanja bolesti radi provjere kriznih planova.

A. Slinavka i šap

Krizni plan je usvojen od strane Vlade i biće dostavljen Evropskoj komisiji. Ova aktivnost se sprovodi uz IPA finansijsku pomoć. Od 2006. godine Crna Gora ima OIE status zemlje slobodne od slinavke i šapa bez vakcinacije.

B. Klasična kuga svinja

Zahtijevan je posebni Akcioni plan (vidi V Akcioni plan za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja kod domaćih i divljih svinja u Crnoj Gori nakon prestanka vakcinacije).

C. Afrička kuga svinja

Implementacija je planirana za drugu polovinu 2017. godine.

Ne postoje specifična pravna akta na snazi koja su vezana za mjere kontrole afričke kuge svinja.

Kada bude potrebno mjere za kontrolu ove zarazne bolesti donijeće se na osnovu Zakona o veterinarstvu.

Transpozicija EU legislative za afričku kugu svinja je srednjoročni prioritet, zajedno sa kriznim planom.

D. Afrička bolest konja

Implementacija je planirana za drugu polovinu 2017. godine.

Ne postoje specifična pravna akta na snazi koja su vezana za mjere kontrole afričke bolesti konja.

Kada bude potrebno mjere za kontrolu ove zarazne bolesti donijeće se na osnovu Zakona o veterinarstvu.

Transpozicija EU legislativne za afričku bolest konja je srednjoročni prioritet.

E. Avijarna influenza

Izrada kriznog plana je u toku i biće dostavljen Evropskoj komisiji do kraja 2016. godine. Specifični pravni akti za avijarnu influencu su u fazi pripreme i biće usvojeni do kraja 2015.godine. Ne postoje registrovani slučajevi avijarne influenzae u Crnoj Gori od sprovođenja programa praćenja (2005).

F. Atipična kuga živine

Izrada kriznog plana je u toku i biće dostavljen Evropskoj komisiji do kraja 2016. godine. Atipična kuga živina do sada nije registrovana u Crnoj Gori.

G. Bolesti riba i školjki

Pravila su djelimično implementirana, a puna implementacija je planirana na dan pristupanja. Bolesti koje podliježu prijavljivanju do sada nisu registrovane u Crnoj Gori.

H. Bolest plavog jezika

Pravila su djelimično implementirana a puna implementacija je planirana na dan pristupanja.

Od oktobra 2014., cijela teritorija Crne Gore proglašena je zaraženim područjem. Crna Gora sprovodi samo pasivni monitoring, kada je u pitanju sumnja na bolest plavog jezika i ne sprovodi vakcinaciju protiv bolesti plavog jezika. Crna Gora je zatražila od EK (DG SANCO i DG NEAR) finansijsku pomoć za kontrolu i iskorjenjivanje bolesti plavog jezika (vakcinacija).

I. Transmisivna spongiformna encefalopatija

Pravila su djelimično implementirana, a puna implementacija je planirana na dan pristupanja.

J. Zoonoze

Pravila su djelimično implementirana, a puna implementacija je planirana na dan pristupanja. Za ovu aktivnost korišćena je IPA finansijska pomoć.

K. Ostale bolesti

Implementacija je planirana za drugu polovinu 2017. godine.

L. Prijava bolesti

Crna Gora je pristupila ADNS- u na dobrovoljnoj osnovi.

Crna Gora je Zakonom o veterinarstvu (Sl. list CG 30/2012 i 48/2015) definisala obavezu obavještanja Evropske Komisije o pojavi sumnje ili o potvrđenim slučajevima bolesti u skladu sa Pravilnikom o klasifikaciji bolesti životinja, načinu i procedurama notifikacije zaraznih bolesti životinja (Sl. list CG 5/2008), koji je usklađen sa odredbama Direktive Savjeta 82/894/EEC. Crna Gora vrši notifikaciju kroz ADNS sistem kroz direktno unošenje podataka u ADNS.

6. NEKOMERCIJALNO KRETANJE LJUBIMACA

Planirano je uvođenje sistema u skladu sa zahtjevima pravne tekovine EU za kraj 2016. godine. Biće izdat „pasoš“, u potpunosti usklađen sa „pasošem“ EU.

Važeći Zakon o veterinarstvu propisuje da kontrolu nekomercijalnog kretanja kućnih ljubimaca preko granice Crne Gore vrši organ državne uprave nadležan za poslove carine.

U narednom periodu do dana pristupanja, planirana je organizacija obuka i treninga za zaposlene koji obavljaju kontrolu nekomercijalnog kretanja životinja.

Veterinarsko-zdravstveni sertifikati za kućne ljubimce, izrađeni su u skladu sa Odlukom Komisije 577/13.

Crna Gora će šest mjeseci prije pristupanja Evropskoj uniji izmijeniti izgled prve strane sertifikata.

7. ZABRANJENE SUPSTANCE I KONTROLA REZIDUA

A. Zabranjene supstance

Pravila o zabranjenim supstancama sprovede se od 2013. godine. Crna Gora smatra da je ovaj režim u skladu sa pravnom tekovinom EU.

Zakonom o veterinarstvu i Zakonom o bezbjednosti hrane definisane su obaveze sprovođenja monitoringa rezidua u životinjama, proizvodima životinjskog porijekla i hrani za životinje, zabrana upotrebe određenih supstanci kod životinja i mjere sistematskog praćenja rezidua i kontaminenata.

Program mjera sistematske kontrole rezidua u životinjama, i hrani za životinje, radi zaštite zdravlja ljudi, se donosi do kraja tekuće godine za narednu godinu. Sredstva za sprovođenje Programa monitoringa rezidua obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore. Program monitoringa rezidua sprovodi Veterinarska uprava i Uprava za inspekcijske poslove koja vrši uzorkovanje i koja preduzima mjere u slučaju pozitivnog nalaza.

Godišnji izvještaj o rezultatima monitoringa Veterinarska uprava objavljuje do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu i isti dostavlja Evropskoj komisiji.

Program se sprovodi od 2007. godine, a od 2009. godine Crna Gora se nalazi na listi zemalja sa odobrenim planovima praćenja rezidua za goveda, ovce, svinje, živinu, akvakulturu, jaja i med (Aneks Odluke Komisije 2004/432/EZ).

Crna Gora trenutno nema odobren plan praćenja rezidua u mlijeku zbog toga što minimalni broj uzoraka nije usaglašen sa minimalnim brojem uzoraka u skladu sa Odlukom Komisije 97/747.

Bliža pravila iz ove oblasti utvrđena su Pravilnikom o monitoringu rezidua proizvoda životinjskog porijekla i hrane za životinje (Sl. List RCG 46/2006), Naredbom o zabrani upotrebe i tretiranja životinja koje se uzgajaju određenim supstancama i veterinarskim lijekovima (Sl. list CG 39/2013), Pravilnikom o maksimalno dozvoljenim količinama farmakološki aktivnih supstanci lijekova u proizvodima životinjskog porijekla (Sl. list CG 41/14).

B. Kontrola rezidua

Crna Gora sprovodi plan koji je djelimično usklađen sa zahtjevima EU. Potpuna usklađenost je planirana za 2020. godinu. (Vidi Tačku A.)

8. DOBROBIT ŽIVOTINJA

Zakon o zaštiti dobrobiti životinja (Sl. list CG 14/2008 i 47/2015) je dat pravni okvir kojim se uređuje oblast dobrobiti životinja u dijelu: držanja i uzgoja životinja, zaštita prilikom klanja i usmrćivanja, kao i zaštita tokom prevoza.

A. Životinje za proizvodnju

Pravila su djelimično sprovedena (opšta, koke nosilje, pilad za proizvodnju mesa, telad, svinje). Potpuna implementacija planirana je za kraj 2017. godine. Problemi se dešavaju u primjeni pravila, posebno kada su u pitanju koke nosilje.

B. Životinje tokom transporta

Potpuna implementacija planirana je za kraj 2018. godine.

C. Životinje za klanje

Potpuna implementacija planirana je za kraj 2015. godine.

Transpozicija legislative će imati za rezultat dodatne zahtjeve u dijelu koji može izazvati dodatne troškove subjektima u poslovanju: prevoznici životinja, klanice (odgovarajući uslovi za istovar i smještaj životinja, oprema za sputavanje, oprema za omamljivanje i klanje).

9. ZOOTEHNIKA

Zakon o stočarstvu (Sl. list CG 72/2010i 48/2015) uređuje oblast zootehnike i predstavlja pravni okvir za prenošenje propisa EU iz ove oblasti.

Nadležni organ je MPRR – Direkcija za stočarstvo koja je okviru Direktorata za poljoprivredu.

Ovim zakonom uređuju se način i uslovi gajenja domaćih životinja, sprovođenje odgajivačko-seleksijskog programa, očuvanje genetske varijabilnosti, promet priplodnih životinja, sjemena i drugog genetičkog materijala, prava i obaveze subjekata u stočarstvu i druga pitanja od značaja za stočarstvo.

Ovaj zakon primjenjivaće se na gajenje: goveda, bivola, ovaca, koza, konja, magaraca, svinja, živine, krznašica, kunića i pčela.

Poslove u stočarstvu, po ovom zakonu, vrše: organ državne uprave nadležan za poslove poljoprivrede (Ministarstvo), odgajivači, organizacije odgajivača u stočarstvu (odgajivačke organizacije), naučnoistraživačke ustanove i druga pravna lica koja ovlasti Ministarstvo (ovlašćene ustanove).

U Crnoj Gori je 2000. godine formirana Služba za selekciju stoke, kao stručna služba Ministarstva poljoprivrede koja se finansira iz sredstava Ministarstva poljoprivrede, preko Agrobudžeta, za tekuću godinu.

A. Goveda, svinje, ovce/koze

Potpuna implementacija planirana je za kraj 2018. godine. Vođenje matične evidencije o stadu je odgovornost seleksijske službe u stočarskoj proizvodnji (služba Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja).

B. Kopitari, kopitari za takmičenja i druge čistokrvne životinje

Crna Gora namjerava da usvoji pravila u skladu sa pravnom tekovinom EU. Međutim, broj životinja na koja se ova pravila odnose je veoma ograničen.

C. STAVLJANJE U PROMET HRANE, HRANE ZA ŽIVOTINJE I PROIZVODA NEŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

1. Higijenska pravila, Specifična pravila za proizvode životinjskog porijekla; Pravila kontrole/Specifična pravila kontrole za proizvode životinjskog porijekla; Pravila za nusproizvode životinjskog porijekla

U Crnoj Gori postoje 172 objekta kojipodliježu odobravanju u skladu sa zakonodavstvom EU (meso, mesni proizvodi, mlijeko, mliječni proizvodi, riba, jaja, proizvodi od jaja, proizvodiakvukulture i nusproizvodi), dok je broj objekata koji podliježu obavezi registracije u skladu sa zakonodavstvom EU znatno manji (58).

Za već registrovane objekte, ocjenjivanje njihove usaglašenosti sa opštim pravilima higijene EU je završeno u decembru 2014. godine (Regulativa br. 852/2004). Dvanaest objekata je usaglašeno, a 46 je neusaglašeno.

Osnovni problem jeste poštovanje HACCP pravila. Crna Gora očekuje da će korektivne mjere biti dovoljne za dostizanje potpune usaglašenosti sa zahtjevima EU.

Za odobrene objekte, proces pojedinačne procjene usaglašenosti je završen.

Na osnovu procjena budućih individualnih planova unaprjeđenja, biće izrađen nacionalni program unaprjeđenja objekata u poslovanju hranom. U tom kontekstu, potrebno je pozvati se na Mjerilo 3:

Crna Gora predstavlja Komisiji klasifikaciju svih objekata u poslovanju hranom i svih objekata u poslovanju sa nusproizvodima životinjskog porijekla na osnovu pravne tekovine EU, koji će poslužiti kao osnova za budući Nacionalni program unaprjeđenja objekata u poslovanju hranom i nusproizvodima životinjskog porijekla.

2. Finansiranje kontrola

Crna Gora ima uspostavljen sistem naknada.

Novi Zakon o bezbjednosti hrane koji će biti usvojen 2015 godine. U koji je prenešena Regulatorna 882/2004 daje osnov za propisivanje finansiranja kontrola. Odluka o finansiranju kontrole planirana je za 2016.godinu. Puna usaglašenost ovog sistema sa pravnom tekovinom EU se trenutno procjenjuje, a planirana je do kraja 2017. godine.

3. Posebna pravila za higijenu hrane za životinje

U ovom trenutku Crna Gora nema objekte za proizvodnju hrane za životine.

D. PRAVILA BEZBJEDNOSTI HRANE

1. Označavanje, prezentacija i reklamiranje hrane, uključujući i izjave u pogledu nutritivne vrijednosti i zdravstvenih tvrdnji, i nutritivno označavanje

Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. list CG 14/2007), čl.29 i 30, propisuju etiketiranje, označavanje, prezentaciju i reklamiranje.

U Pravilnik o etiketiranju, obilježavanju, reklamiranju i prezentaciji hrane biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje, kombinovane i ostale hrane (Sl. list CG 16/2011) prenešene su: Direktiva 2000/13; Direktiva Komisije 87/250; Direktiva Savjeta 89/396; Direktiva Komisije 2008/5; Direktiva Komisije 2002/67; Regulatorna Komisije 608/2004; Direktiva 94/35 i Direktiva 1999/10. Prenosjenje Regulatorne1169/2011 u novi Pravilnik planirano je za III kvartal 2017. godine. Potpuno usklađen sistem biće na snazi danom pristupanja.

2. Dozvoljeni aditivi i kriterijumi čistoće

Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. list CG 14/07), član 32 određuje aditive u hrani.

Pravilnik o kvalitetu i uslovima upotrebe aditiva u namirnicama i o drugim zahtjevima za aditive i njihove mješavine (Sl. list SCG br 56/03 i 16/05) je na snazi.

Ovaj Pravilnik je djelimično usklađen sa: Direktivom 89/107; Direktivom 94/35; Direktivom 94/36 o bojama i Direktivom 95/2 o drugim aditivima.

Prenosjenje Uredbe 1333/2008 u novi podzakonski akt planirano je za III kvartal 2016. godine. Crna Gora kao mala zemlja sa ograničenim ljudskim resursima, nije u stanju razviti punu sposobnost odobravanja aditiva. Crna Gora će preuzeti Evropsku listu aditiva, enzima i aroma u hrani. Bez obzira na ove procjene, svakako je potrebno uspostaviti institucionalne kapacitete za efikasnu implementaciju evropskog sistema u vidu najprihvatljivije strukture za Crnu Goru, radi ostvarivanja ciljeva uspostavljenih u EU. Potpuno kompatibilan sistem će biti na snazi na dan pristupanja.

3. Prehrambeni enzimi

Pravilnikom o kvalitetu i drugim zahtjevima za enzimske preparate za prehrambene proizvode (Sl. list SCG br 12/02) utvrđeni su zahtjevi za enzime u hrani.

Transpozicija Regulatorne 1332/2008 u novi pravilnik je planirana za I kvartal 2017.

Crna Gora kao mala zemlja sa ograničenim ljudskim resursima, nije u stanju razviti punu sposobnost odobravanja enzima.

Crna Gora će preuzeti Evropsku listu aditiva, enzima i aroma u hrani. Bez obzira na ove procjene, svakako je potrebno uspostaviti institucionalne kapacitete za efikasnu implementaciju evropskog sistema u vidu najprihvatljivije strukture za Crnu Goru, radi ostvarivanja ciljeva uspostavljenih u EU.

Potpuno kompatibilan sistem će biti na snazi na dan pristupanja.

4. Ekstrakcioni rastvarači

Pravilnik o kvalitetu i drugim zahtjevima za pomoćna sredstva u proizvodnji prehrambenih proizvoda (Sl. list SCG 60/02) je na snazi.

Transpozicija Direktive 2009/32 u novi pravilnik je planirana za I kvartal 2017.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2017. godine.

5. Arome

Pravilnik o kvalitetu i drugim zahtjevima za arome za prehrambene proizvode (Sl. list SCG 52/01) je na snazi.

Transpozicija Regulative 1334/2008 i Regulative 872/2012 u novi podzakonski akt je planirana za IV kvartal 2016.

Crna Gora kao mala zemlja sa ograničenim ljudskim resursima, nije u stanju razviti punu sposobnost odobravanja aroma.

Crna Gora će preuzeti Evropsku listu aditiva, enzima i aroma u hrani. Bez obzira na ove procjene, svakako je potrebno uspostaviti institucionalne kapacitete za efikasniju implementaciju evropskog sistema u vidu najprihvatljivije strukture za Crnu Goru, radi ostvarivanja ciljevi uspostavljenih u EU.

Potpuno kompatibilan sistem će biti na snazi na dan pristupanja.

6. Materijali koji dolaze u kontakt sa hranom

Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. list CG 14/07), član 31, definiše materijale, ambalažu i predmete koji dolaze u kontakt sa hranom za životinje.

Transpozicija Regulative 1935/2004 i njenih aplikacionih tekstova u novi podzakonski akt je planirana za IV kvartal 2016.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2016. godine.

7. Suplementi u ishrani

Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. list CG 14/07), član 34, definiše generalne zahtjeve za dietetsku hranu koja se proizvodi ili priprema radi ispunjenja posebnih nutritivnih potreba ako se javlja kao posljedica određenih fizičkih, fizioloških ili patoloških stanja i poremećaja kod ljudi, uključujući hranu koja se koristi u ishrani djece i dojčadi.

Transpozicija Direktive 2002/46 i njenih aplikacionih tekstova u novi podzakonski akt je planirana za II kvartal 2016.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2016. godine.

8. Hrana za posebne prehrambene potrebe

Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. list CG 14/07), član 34, definiše generalne zahtjeve za dietetsku hranu koja se proizvodi ili priprema radi ispunjenja posebnih nutritivnih potreba ako se javlja kao posljedica određenih fizičkih, fizioloških ili patoloških stanja i poremećaja kod ljudi, uključujući hranu koja se koristi u ishrani djece i dojčadi.

Transpozicija Regulative 609/2013 i njenih aplikacionih tekstova u novi podzakonski akt je planirana za II kvartal 2017.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2017. godine.

9. Brzo zamrznuta hrana

Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. list CG 14/07), član 33, definiše generalne zahtjeve za brzo zamrznutu hranu.

Transpozicija Direktive 89/108 i njenih aplikacionih tekstova u novi podzakonski akt je planirana za II kvartal 2018.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2018. godine.

10. Kontaminanti

Pravilnik o dozvoljenim količinama teških metala, mikotoksina i drugih supstanci u hrani (Sl. list CG 81/09) (transponovana Regulative 1881/2006) je na snazi.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2016. godine.

11. Nova hrana

Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. list CG 14/07), član 35, definiše generalne zahtjeve za novu hranu.

Transpozicija Regulative 258/97 i njenih aplikacionih tekstova u novi podzakonski akt je planirana za II kvartal 2018.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2018. godine.

12. Jonizujuće zračenje

Pravilnik o uslovima pod kojim se mogu stavljati u promet namirnice i predmeti opšte upotrebe koji su konzervisani joni zračenjem (Sl. list SRJ 42/98) jenasnazi.

Transpozicija Direktive

1999/2

i Direktive

1999/3 i njenih aplikacionih tekstova u novi podzakonski akt je planiran za III kvartal 2018.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2018. godine.

13. Mineralna voda

Pravilnik o bližim zahtjevima koje upogledu bezbjednost treba da ispunjavava voda zapuće (Sl. list CG 24/2012 i 32/2015) jenasnazi.

Usaglašeni sistem je djelimično uspostavljen od marta 2015. godine. Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2017. godine.

E. POSEBNA PRAVILA ZA HRANU ZA ŽIVOTINJE

Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. list CG 14/07) definiše generalne zahtjeve za hranu za životinje, obaveze subjekata u poslovanju hranom za životinje i osnovne zahtjeve u podzakonskim aktima.

1. Stavljanje u promet i upotreba hrane za životinje

Transpozicija Regulative 767/2009 i njenih aplikacionih tekstova u novi podzakonski akt je planirana za III kvartal 2016.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2016. godine.

2. Aditivi za hranu za životinje

Transpozicija Regulative 1831/2003 i njenih aplikacionih tekstova u novi podzakonski akt je planirana za III kvartal 2017.

Crna Gora ka o malazemljasa ograničenim ljudskim resursima, nije u stanju razviti punu sposobnost odobravanja aditiva u hranu za životinje.

Crna Gora će preuzeti Evropsku listu. Bez obzira na ove procjene, svakako je potrebno uspostaviti institucionalne kapacitete za efikasnu implementaciju evropskog sistema u vidu najprihvatljivije strukture za Crnu Goru, radi ostvarivanja ciljeva uspostavljenih u EU.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2017. godine.

3. Nepoželjne supstance

Pravilnik o maksimalno dozvoljenim količinama nepoželjnih supstanci u hrani za životinje (Sl. list CG 15/2015) jenasnazi (transponovana Direktiva 2002/32).

Usaglašen sistem je djelimično na snazi od 2015. godine.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2017. godine.

4. Medicinirana hrana za životinje

Pravilnik o kvalitetu i drugim zahtjevima za hranu za životinje (Sl. list SCG br. 20/00 i 38/01) propisuje kvalitet i druge zahtjeve za hranu za životinje.

Transpozicija Direktive 90/167 i njenih aplikacionih tekstova u novi podzakonski akt je planirana za III kvartal 2017.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2017. godine.

F. FITOSANITARNA POLITIKA

1. Zdravlje bilja – štetni organizmi

Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja (Sl. list CG 28/2006, 28/2011 i 48/2015) je pravni okvir za postavljanje sistema zdravstvene zaštite bilja harmonizovanog EU acquis, ovim zakonom je usvojen evropski koncept zdravstvene zaštite bilja u Crnoj Gori uskladusa Direktivom 2000/29. Uskladusa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti bilja implementacija Programa fitosanitarnih mjera svakogodišnje obav eza Fitosanitarne uprave - MPRR.

Sredstva za sprovođenje Programa fitosanitarnih mjera obezbijedena su u budžetu Crne Gore.

Ovaj program uključuje četiri osnovna programa:

- Stalni nadzor nad štetnim organizmima;
- Posebni nadzor nad štetnim organizmima;
- Monitoring i fitosanitarne mjere;
- Hitne fitosanitarne mjere.

Program se sprovodi u svrhe nadzora nad štetnim organizmima, što uključuje mjere, obim, laboratorijske analize, period, institucije ovlašćene za njegovo sprovođenje (ovlašćene laboratorije), metode kontrole i odgovorna lica.

a. Opšte mjere kontrole

Opšte kontrolne mjere Crna Gora transponuje i implementira Direktivu 2000/29 kroz:

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja (Sl. list CG 28/2006, 28/2011 i 48/2015);
- Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje štetnih organizama i listama štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom (Sl. list CG 39/2011);
- Pravilnik o visini naknade za fitosanitarni pregled bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom (Sl. list CG 15/2014).

Transpozicija Direktive 2004/103u novi podzakonski akt je planirana za IV kvartal 2015.

Transpozicija Regulative 1756/2004 u novi podzakonski akt je planirana za IV kvartal 2018.

Djelimično implementirane. Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2018. godine.

b. Posebne mjere kontrole

Svih sedam bazičnih tekstova je transponovano i implementirano.

Od ukupno 12 aplikacionih tekstova 10 je transponovano i implementirano.

Transpozicija Odluke 2012/697 u novi podzakonski akt je planirana za IV kvartal 2017.

Transpozicija Odluke 2012/270 u novi podzakonski akt je planirana za IV kvartal 2017.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2017. godine.

c. Zaštićene zone

Od ukupno tri aplikaciona teksta dva su transponovana.

Transpozicija Direktive 93/51 u novi podzakonski akt je planirana za IV kvartal 2016.

Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do kraja 2016. godine.

d. Registracija subjekata – biljni pasoši

Od ukupno tri aplikaciona teksta dva su transponovana (92/90 i 93/50).

Transpozicija Direktive 92/105u novi podzakonski akt je planirana za IV kvartal 2015.

U Fitosanitarnoj upravi uspostavljen je fitosanitarni registar proizvođača, prerađivača, uvoznika i distributera određenog bilja, biljnih proizvoda i drugih objekata pod nadzorom.

Do 1. jula 2015. godine u registar je ukupno upisano 487 subjekata koji su stekli pravo na korišćenje MNE broja.

Ovim je završen prvi korak odnosno ispunjeni su preduslovi za uspostavljanje sistema biljnih pasoša u Crnoj Gori čime je implementirana obaveza propisana članom 6 Direktive 2000/29, 92/90, 92/105 i 93/50.

Planirano je da uspostavljanje sistema biljnih pasoša započne uz pomoć IPA projekta, čija realizacija je počela 2015.godine.

Strategija uspostavljanja sistema biljnih pasoša u skladu sa postavljenim prioritetima:

- u 2015. godini uspostavljanje sistema biljnih pasoša za plodove citrusa ili sjemenski krompir (pilot projekat);
- u 2016. godini uspostavljanje sistema biljnih pasoša za sadni materijal vinove loze;
- u 2017. godini uspostavljanje sistema biljnih pasoša za sadni materijal voća;
- u 2018. godini uspostavljanje sistema biljnih pasoša za ukrasno bilje, reproduktivni materijal šumskog drveća i sadni materijal povrća i cvajeta, itd.

e. Uvoz iz trećih zemalja, kontrola i obavještanje o presretanju, odstupanja, infrastruktura

Nakon pristupanja Evropskoj uniji Crna Gora će direktno primjenjivati pravila o uvozu iz trećih zemalja. Crna Gora mora da osigura da su inspektori na fitosanitarnim graničnim prelazima ovlašćeni za direktnu primjenu tih uslova (bez nacionalnih propisa kojima se transponuje pravna tekovina EU). Kontrola roba koje podliježu fitosanitarnim provjerama vršiće se na istim mjestima gdje se nalaze veterinarska granična inspekcijiska mjesta, i još u Glavnoj pošti u Podgorici:

- 1) **Dobrakovo – Srbija:** drumski granični prelaz;
- 2) **Bijelo Polje – Srbija:** željeznički granični prelaz;
- 3) **Ilino brdo - Bosna i Hercegovina:** drumski granični prelaz;
- 4) **Kula – Kosovo:** drumski granični prelaz;
- 5) **Božaj – Albanija:** drumski granični prelaz;
- 6) **Bar –** morska luka;
- 7) **Podgorica –** aerodrom;
- 8) **Podgorica –** pošta.

Planirana je obuka granične fitosanitarne inspekcije za:

- uzorkovanje;
- i primjenu zajedničkog ulaznog fitosanitarnog dokumenta (Common Phytosanitary Entry Document – CPED).

2. Zdravlje bilja – proizvodi za zaštitu zdravlja bilja

a. Stavljanje u promet

Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (Sl. list CG 51/2008 i 18/2014) je pravni osnov za transpoziciju i implementaciju Regulative 1107/2009 sa aplikacionim tekstovima.

U Crnoj Gori ne proizvode sredstva za zaštitu bilja.

U Crnoj Gori ne stavlja se u promet sredstva za zaštitu bilja.

Crna Gora kao mala zemlja sa ograničenim ljudskim resursima,

nije u stanju razviti punu sposobnost obravnavanja sredstva za zaštitu bilja.

Crna Gora će uspostaviti system prepoznavanja EU odobrenih sredstava za zaštitu bilja.

Bez obzira na ove procjene, svakako je potrebno uspostaviti institucionalne kapacitete za efikasnu implementaciju evropskog sistema u vidu najprihvatljivije strukture za Crnu Goru, radi ostvarivanja ciljeva uspostavljenih u EU.

Lista aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja usklađena sa EU listom objavljuje se u Službenom listu Crne Gore.

Direktivu 2009/128 o održivoj upotrebi pesticida, Crna Gora je transponuje i implementira kroz:

- Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (Sl. list CG 51/2008 i 18/2014);

- Pravilnik o bližim uslovima u pogledu prostora za skladištenje i promet sredstava za zaštitu bilja (Sl. list CG 15/2013);
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o upotrebi sredstava za zaštitu bilja (Sl. list CG 24/2013);
- Pravilnik o pravilima dobre poljoprivredne prakse za zaštitu bilja (Sl. list CG 45/2014).

Nacionalni Akcioni Plan usvojio se do kraja 2016.

Djelimično usklađeno. Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen do dana pristupanja.

b. Rezidue pesticida

Jedan bazični tekst zajedno sa 3 aplikaciona teksta transponovana i implementirana.

Monitoring rezidua pesticida u Crnoj Gori provodi se od 2009. godine u skladu sa višegodišnjim kontrolnim programima EU. Potpuno usaglašen sistem je uspostavljen od marta 2015. godine.

3. Kvalitet sjemena i sadnog materijala

Zakon o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja (Sl. list CG 28/06, 61/11) i Zakon o sjemenskom materijalu (Sl. list CG 28/06, 61/11) i Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća (Sl. list CG 37/07, 40/11) je pravni osnov za transpoziciju i implementaciju osnovnih i aplikacionih tekstova za navedene oblasti.

Crna Gora je usvojila pravila za stavljanje u promet:

- sjemena žitarica;
- vegetativnih djelova za umnožavanje povrća i rasada povrća;
- šumskog reproduktivnog materijala;
- sjemenskog krompira.

U oblasti proizvodnje sjemena u Crnoj Gori ne postoje kompanije koje se bave oplemenjivanjem bilja.

Sveukupno, sistem proizvodnje sjemena u Crnoj Gori se zasnima na umnožavanju uvezenog sjemenskog materijala viših kategorija u sjemenski materijal nižih kategorija (sjemenski krompir i neka sjemena žitarica). Trenutno je u Registar proizvođača sjemenskog materijala upisano: 11 proizvođača sjemenskog krompira i 5 proizvođača sjemena žitarica.

Pravila EU biće postepeno implementirana u skladu sa prioritetima. Završetak procesa planiran je za kraj 2018. godine.

4. Prava oplemenjivača bilja

Zakonozaštiti biljnih sorti (Sl. list CG 48/07 i 48/08) je pravni osnov za zaštitu biljnih sorti u Crnoj Gori uspostavljanje metode i procedure za sticanje oplemenjivačkog prava (breeder's rights) u skladu sa Regulativom 2100/94.

25. Oktobra, 2007. godine, na 41. sjednici Savjeta UPOV, izvršio ispitivanje usaglašenosti našeg zakona. Savjet UPOV-a raspravljao je o zakonu Crnoj Gori i preporučio da se izvrše određene izmjene i dopune zakona. Izmjene i dopune zakona su prije usvajanja u Skupštini Crne Gore razmatrane na 25. Vanrednoj sjednici održanoj u Ženevi, 11.04.2008. godine izvršio ponovno ispitivanje usaglašenosti našeg zakona u odnosu na UPOV konvenciju iz 1991. godine i donio pozitivnu odluku "da kada jednom isti tekst bude usvojen od strane Skupštine Crna Gora može podnijeti instrument za pristupanje Konvenciji UPOVA".

Izmjene i dopune Zakona o zaštiti biljnih sorti (Sl. list CG 48/07 i 48/08) usvojene su u Avgustu 2008. godine radi apliciranja za članstvo u UPOV-u.

U skladu sa procedurama o potvrđivanju međunarodnih konvencija Crna Gora je 2013. godine ratifikovala Konvenciju (International Convention For The Protection Of New Varieties Of Plants of December 2, 1961, as Revised at Geneva on November 10, 1972, on October 23, 1978, and on March 19, 1991.) Zakonom o potvrđivanju Međunarodne konvencije o zaštiti novih biljnih sorti koja je objavljena u Sl. list CG Međunarodni ugovori br. 4/2013.

Vlada Crne Gore je 24. jula 2014. godine usvojila informaciju o pristupanju Crne Gore UPOV-u u julu 2015. poslala pismo i odgovarajuću dokumentaciju UPOV-u.

Crna Gora je položila depozit o pristupanju UPOV konvenciji 24. avgusta 2015. godine, i postaće sedamdeset treća članica Međunarodne unije za zaštitu novih biljnih sorti (UPOV) 24. septembra 2015. godine. Potpuno usaglašen sistem biće postignut na dan pristupanja.

G. GENETSKI MODIFIKOVANI ORGANIZMI

1. Puštanje u životnu sredinu

Zakon o genetički modificovanim organizmima (Sl. list CG 22/08) je na snazi (transponovane su: Direktiva 2001/18 i Regulatorna 1830/2003).

Djelimična implementacija je moguća. Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen na dan pristupanja.

2. Genetski modificovani organizmi

Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. list CG 14/07), član 36, definiše generalne zahtjeve za genetski modificovane hranu i hranu za životinje.

Djelimična implementacija je moguća. Potpuno usaglašen sistem biće uspostavljen na dan pristupanja.

III. RAZVOJ ADMINISTRATIVNIH KAPACITETA

A. ORGANIZACIJA

Planirana je reorganizacija postojećeg sistema. Predlog je dostavljen Vladi. Njegova finalizacija povezana je sa usvajanjem novog Zakona o bezbjednosti hrane. Postojeće Uprave (Veterinarska i Fitosanitarna uprava) pod Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, kao i Sektor za bezbjednost hrane Ministarstva zdravlja objedinice se u jednu upravu: Upravu za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Prednosti nove organizacije su:

- odgovornost locirana na jednom mjestu;
- pojednostavljene i brže administrativne procedure;
- smanjen broj državnih organa;
- racionalizovani ljudski, materijalni i finansijski resursi;
- povećana efikasnost procesa rada administracije;
- uspostavlja se jedna kontakt-tačka sa EK;
- uvodi se nezavisna jedinica za unutrašnje revizije;
- dostupnost administrativnih usluga državnih organa na jednom mjestu za privredne subjekte, fizička lica, NVO, medije i građane uopšte.

Još uvijek se razmatra pitanje organizacije dijela zvanične kontrole (inspekcija).

Crna Gora će Evropsku komisiju obavještavati o svim promjenama u organizaciji.

B. OBUKE

1. **Obuka** državnih službenika uređena je Zakonom o državnim službenicima i namještenicima koji je objavljen u "Službenom listu CG", br. 39/2011 i 50/2011, kao i u zakonima koji posebno uređuju određene oblasti. Obuke se smatraju dijelom obaveza državnih službenika i namještenika, a starješine državnih organa dužne su zaposlenima obezbijediti obuku. Troškovi obuke u državnim organima pokrivaju se iz budžeta Crne Gore.

Uprava za kadrove je nadležni državni organ za organizaciju i održavanje obuka državnih službenika i donosi plan obuka državnih službenika za narednu kalendarsku godinu sa navedenim programima obuke, kao i načinima i rokovima za sprovođenje.

Postoje i programi daljeg usavršavanja namijenjeni službenicima koji su duže zaposleni na određenom radnom mjestu, a uključuju vještine pregovaranja, pregovaranje u Evropskoj uniji, prezentacijske vještine, itd.

Kao dio aktivnosti preduzetih u okviru procesa pridruživanja, i drugi državni organi organizuju i sprovedu obuku državnih službenika, kao recimo Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija na teme EU integracija, Ministarstvo finansija organizuje specijalne programe i radionice na temu upravljanja fondovima EU.

Organizuju se i obuke učenja stranih jezika i rada na računarima.

2. U pogledu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji predviđene su **posebne obuke**.

Uz pomoć TAIEX-a usvajaju se na godišnjem nivou posebni planovi obuke. Obuhvaćeni su svi aspekti pravne tekovine EU. Posebna pažnja posvećuje se funkcionisanju sistema EU (GIM, TRACES, itd.).

Praktična obuka organizuje se u okviru programa „Bolja obuka za bezbjedniju hranu“ (BTSF).

Osim toga, obuka je uključena u IPA projekte.

MIDAS projekat Svjetske banketakođe obuhvata ciljne obuke kroz seminare, radionice, okrugle stolove, itd.

C. LJUDSKI RESURSI

1. Postojeće stanje

- Veterinarska uprava (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja):
  - Sektor za bezbjednost hrane – 3 veterinar a i 1 tehničar;
  - Sektor za veterinu – 4 veterinar a, 2 inženjera stočarstva i 2 tehničara;
- Fitosanitarna uprava (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja):
  - Odsjek za bezbjednost hrane, sredstva za zaštitu bilja – 2 agronoma;
  - Odsjek za zdravstvenu zaštitu bilja – 5 agronoma;
- Odjeljenje za bezbjednost hrane (Ministarstvo zdravlja):
  - 2 službenika;
- Odjeljenje za stočarstvo (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja):
  - 3 službenika;
- Veterinarska inspekcija (Uprava za inspekcijske poslove):
  - 19 službenika;
- Sanitarna inspekcija (Uprava za inspekcijske poslove):
  - 33 službenika;
- Fitosanitarna inspekcija (Uprava za inspekcijske poslove):
  - 16 službenika;
- Poljoprivredna inspekcija (Uprava za inspekcijske poslove):
  - 10 službenika;

- Služba za selekciju stoke (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja):
  - 23 službenika.

2. Jačanje kapaciteta

Planirano je otvaranje 15 novih radnih mjesta u Veterinarskoj upravi. U Fitosanitarnoj upravi planirano je otvaranje 10 novih radnih mjesta. Opisi poslova ovih novih radnih mjesta biće izrađeni nakon transponovanja i implementacije pravne tekovine EU.

Dodatno,

potrebno je budžetu Crne Gore obezbijediti sredstva za novozapošljavanje i finansiranje materijalnih troškova vezanih za dalje jačanje kapaciteta ljudskih resursa u skladu sa Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2015 – 2018, dio administrativnih kapaciteta.

D. LABORATORIJE

Crna Gora preduzima aktivnosti neophodne za akreditaciju laboratorija u skladu sa evropskim zakonodavstvom. Akreditacija metoda će se obaviti najkasnije danom ulaska Crne Gore u EU; ili, Crna Gora će preduzeti potrebne mjere kako bi se te analize vršile u akreditovanim laboratorijama EU.

Što se tiče nacionalnih referentnih laboratorija, Crna Gora još uvijek nije imenovala nacionalne referentne laboratorije. Crna Gora će ovaj zadatak realizovati i planira da procjenu završi do kraja 2016. godine. U slučajevima gdje nijedna nacionalna laboratorija nema dovoljne kapacitete, Crna Gora se obavezuje da pregovara o ugovoru sa referentnim nacionalnim laboratorijama u zemljama članicama EU.

1. ZDRAVLJE ŽIVOTINJA

Javna ustanova Specijalistička veterinarska laboratorija (SVL) je zvanično počela sa radom 1. marta 2005. godine, na osnovu Odluke o osnivanju Javne ustanove Specijalistička veterinarska laboratorija (Službeni list Republike Crne Gore br. 68/04) koju je usvojila Vlada Republike Crne Gore u oktobru 2004. godine. Laboratorija obavlja svoje aktivnosti u sopstvenim prostorijama u Podgorici, pod upravom Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Specijalistička Veterinarska Laboratorija (SVL) je akreditovana laboratorija (ISO 17025:2011).

Veterinarska laboratorija je akreditovala metode za: bolest plavog jezika, brucelozu, enzootsku leukozu goveda, klasičnu kugu svinja i bjesnilo.

2. LABORATORIJE ZA HRANU

Analize uzoraka hrane obavljaju Institut za javno zdravlje, Centar za ekotoksikološka ispitivanja, Specijalistička Veterinarska Laboratorija (SVL).

- Institut za javno zdravlje – IJZ** je akreditovana laboratorija (IST 17025:2011) i akreditovala je 40 metoda, od kojih najveći dio iz oblasti mikrobioloških ispitivanja.
- Specijalistička veterinarska laboratorija (SVL)** je akreditovana laboratorija (ISO 17025:2011). Veterinarska laboratorija je akreditovala metode za sljedeće mikroorganizme: Salmonella, Listeria, Enterobacteria, Echerihia Colli, Staphylococcus, Streptococcus i Trichinella.

3. REZIDUE I KONTAMINANTI

Analize rezidua za Program monitoringa rezidua u skladu sa godišnjim ovlašćenjem vrši **Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore – CETI**. Program je odobrila EU za većinu proizvoda, izuzev za kopitare, mlijeko, zečtinu i meso divljači. Pored toga, CETI je opremljen za analizu kontaminanata i rezidua pesticida.

Do sada je akreditovano 30 metoda.

4. LABORATORIJA ZA HRANU ZA ŽIVOTINJE

Laboratorijske analize bezbjednosti hrane za životinje obavlja **Specijalistička Veterinarska Laboratorija (SVL)** i **Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore - CETI**. Obje laboratorije su akreditovane, kao i određen broj metoda. Crna Gora smatra da laboratorije raspolažu potrebnim prostorom, opremom i osobljem.

5. FITOSANITARNA LABORATORIJA / ZDRAVLJE BILJA

Fitosanitarna laboratorija je u sastavu Biotehničkog fakulteta, Univerzitet Crne Gore i ovlašćena je od strane Fitosanitarne uprave u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti bilja za obavljanje djelatnosti zdravstvene zaštite bilja: laboratorijska ispitivanja štetnih organizama, stručni i tehnički poslovi i drugi poslovi od javnog interesa u zdravstvenoj zaštiti bilja. Ovlašćenjem su definisani poslovi od javnog interesa i uslovi za ustupanje izvršavanja javnih poslova Fitosanitarnoj laboratoriji. Fitosanitarna laboratorija je ovlašćena i za ispitivanje biološke efikasnosti pesticida.

Fitosanitarna laboratorija je bila korisnik IPA finansijske pomoći.

Metode koje se koriste za dijagnostička ispitivanja štetnih organizama bilja i biljnih proizvoda su: metode propisane EU propisima za pojedine štetne organizme, EPPO metode ili sopstvene metode laboratorije.

6. LABORATORIJA ZA SJEME

Laboratorija za sjeme je u sastavu Biotehničkog fakulteta, Univerzitet Crne Gore i ovlašćena je od strane Fitosanitarne uprave u skladu sa Zakonom o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja za obavljanje djelatnosti u oblasti sjemenskog materijala: laboratorijska ispitivanja i utvrđivanje kvaliteta sjemenskog materijala, stručni i tehnički poslovi (sertifikacija) i drugi poslovi od javnog interesa u ovoj oblasti. Ovlašćenjem su definisani poslovi od javnog interesa i uslovi za ustupanje izvršavanja javnih poslova Laboratoriji za sjeme.

Laboratorija za sjeme ima ovlašćenje Fitosanitarne uprave za vršenje sertifikacije sjemenskog materijala poljoprivrednog bilja.

Laboratorija za sjeme bila je korisnik IPA finansijske pomoći.

Laboratorija za sjeme je bila korisnik „SEEDNET“ projekta.

Za ispitivanje kvaliteta sjemenskog materijala poljoprivrednog bilja koriste se metode propisane nacionalnim zakonodavstvom, EU ili sopstvene metode laboratorije

7. GMO

Crna Gora nema laboratoriju za GMO.

Crna Gora će preduzeti potrebne mjere kako bi se te analize vršile u akreditovanim laboratorijama EU.

IV.FINANSIJSKI RESURSI

Kada Crna Gora postane članica Evropske unije, koristiće iste uslove sufinansiranja od strane EU u oblasti bezbjednosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih pitanja (Regulativa (EU) No. 652/2014 i Regulative (EC) No.1040/2002 i No. 998/2002).

Tokom pretpristupnog perioda, Crna Gora će biti korisnik pomoći (IPA) u oblasti bezbjednosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih pitanja.

Mjere za pripremu pristupanja EU podrazumijevaju troškove.

Za unaprjeđenje poljoprivredno-prehrambenih objekata neophodne su investicije. Dio ovih troškova pokriće se iz IPARD sredstava a dio će snositi vlasnik objekta. Ovo pitanje je relevantno za Poglavlje 11.

U oblasti bezbjednosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih pitanja, glavni izvor troškova za Crnu Goru biće:

- Izgradnja i opremanje graničnih inspeksijskih mjesta i fitosanitarnih graničnih mjesta;
- Unaprjeđivanje i razvoj laboratorija (vidi III LABORATORIJE);
- Mjere za suzbijanje i iskorjenjivanje bolesti životinja;

- Sistem neškodljivog uklanjanja nusproizvoda životinjskog porijekla.
Pitanja ljudskih resursa biće posebno obrađena.(dio III.C.)

a. Izgradnja i opremanje graničnih inspeksijskih mjesta i fitosanitarnih graničnih mjesta

Lista odabranih GIM i fitosanitarnih graničnih mjesta je finalizirana (vidi F.1. e. i B.2.).

Crna Gora je procijenila troškove izgradnje i opremanja GIM i fitosanitarnih graničnih mjesta u skladu sa zahtjevima EU na 10,000,000€.

Crna Gora će predložiti pokrivanje jedielagore navedenih troškova iz predpristupnih fondova, abalans će biti pokriven sredstvima iz državnog budžeta.

b. Unaprjeđivanje i razvoj laboratorija

U cilju ispunjavanja zadataka zahtijevanih pravnom tekovinom EU, potrebno je unaprijediti laboratorije i nabaviti novu opremu za razvoj akreditovanih metoda. Dio ovog zadatka biće povjeren laboratorijama u državi članici, ali Crna Gora želi da osigura da se jedan dio kontrola obavlja u njenom sistemu laboratorija.

Za Specijalističku veterinarsku laboratoriju troškovi su procijenjeni na cca 500,000€.

Za Fitosanitarnu laboratoriju troškovi su procijenjeni na 200,000€.

Za Institut za javno zdravlje troškovi su procijenjeni na 350,000€.

Za Centar za ekotoksikološka ispitivanja troškovi su procijenjeni na cca 300,000€.

c. Mjere za suzbijanje i iskorjenjivanje bolesti životinja, dobrobit životinja, identifikacija i registracija životinja, Monitoring nepoželjnih supstancii rezidua itrgovina sa državama članicama EU

Iskorjenjivanje i suzbijanje bolesti životinja je zajednički interes EU i Crne Gore.

Trenutno je za 2015. godinu opredijeljen iznos od 1,200,000€. Priprema za pristupanje zahtijeva dodatne zadatke, posebno po pitanju kvalifikacije stada (status zvanično slobodnog), regiona, i cijele zemlje. Dodatni troškovi su procijenjeni na cca 3,000,000€ godišnje.

Zakonom o veterinarstvu propisano je sprovođenje godišnjeg Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja. Programom obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja utvrđuju se preventivne mjere radi praćenja, sprječavanja pojave, otkrivanja, suzbijanja i iskorjenjivanja zaraznih i parazitskih bolesti, način njihovog sprovođenja, subjekti koji će ih sprovesti, izvori, način obezbjeđivanja i korišćenja sredstava, način kontrole, način izvještavanja, kao i drugi uslovi za njihovo sprovođenje.

Sprovođenje mjera je obavezno na cijelom epizootiološkom području Crne Gore, primjereno stepenu opasnosti i epizootiološkoj situaciji iz prethodnog perioda.

Programom mjera stvaraju se preduslovi za usaglašavanja oblasti zdravstvene zaštite životinja sa EU zahtjevima, a koji se odnose na dobijanje i održavanje zdravstvenog statusa gazdinstava za određene zarazne bolesti.

Pregled finansijskih sredstva na godišnjem nivou:

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1.810.000 €	1.850.000 €	1.500.000 €	1.400.000 €	1.300.000 €	1.250.300 €	1.131.000 €

Ovim je zakonom takođe propisano da se za određene bolesti životinja može steći zdravstveni status, koji se odnosi na stado, jato, gazdinstvo, kompartiment, regiju ili državu, a koji dodjeljuje Veterinarska uprava. Za dobijanje navedenog zdravstvenog statusa potrebno je sprovesti propisane programe sa određenom učestalošću testiranja i propisane dijagnostičke metode. Za bilježenje rezultata višegodišnjih programa potrebno je organizovati i redovno nadopunjavati bazu podataka o testiranim životinjama. Takođe je potrebno predvidjeti troškove održavanja navedene baze podataka, koji može iznositi i do 10.000 € godišnje.

Usljed promjene načina otkrivanja, praćenja i suzbijanja bolesti, potrebno je kontinuirano sprovesti obuke: veterinaru, laboratorijskog osoblja i službenih veterinaru o novim propisima, kao i vlasnika životinja u smislu njihovih obaveza. Potrebno je pripremiti i implementirati Plan obuke koji zahtijeva dodatna finansijska sredstva koja je potrebno obezbijediti, a procijenjena vrijednost je oko 5.000€ na godišnjem nivou.

U cilju određivanja i dodjele zdravstvenog statusa životinja za pojedine bolesti u skladu sa odgovarajućim propisima Evropske unije i stvaranju preduslova za slobodno plasiranje životinja na unutarašnjem tržištu EU-u, do sada su uspostavljene baze podataka za tuberkulozu goveda, enzootsku leukozu goveda i brucelozu. Planirano je i uvezivanje baze podataka i za druge bolesti od značaja.

Do sada Crna Gora nije izvodila vježbe simulacije izbijanja bolesti (osim učešća preko TAIEX-a). U narednom periodu je potrebno izvršiti procjenu potrebnih finansijskih sredstava ukoliko bi Crna Gora ove vježbe izvodila samostalno. Crna Gora podržava organizovanje ovih vježbi na regionalnom nivou s obzirom na status zemalja u okruženju (zemlje kandidati), kao i procijenjena finansijska sredstva u iznosu od ≈20.000€ po bolesti.

Kako bi se obezbijedio brzi odaziv u slučaju izbijanja izuzetno opasne zarazne bolesti, ili bolesti koja može znatno uticati na ekonomiju ili ugroziti zdravlje ljudi, sredstva za nabavku, skladištenje i obnavljanje minimalno potrebne opreme za krizne jedinice koje su osnovane kriznim planovima obezbijediće se iz budžeta Crne Gore.

Vlasnik životinje koja je usmrćena ili zaklana, stvari i sirovine koje su oštećene ili uništene prilikom sprovođenja mjera određenih za suzbijanje naročito opasnih zaraznih bolesti i za bolesti: bjesnilo kod domaćih životinja u uzgoju, antraks, bruceloza goveda, bruceloza ovaca i koza - melitokokoza, bruceloza svinja, Q groznica, trihineleza domaćih svinja, BSE, tuberkuloza goveda, enzootska leukoza goveda, skrepi, infektivna anemija konja, američka kuga pčelinjeg legla, kao i za uginule životinje za koje je potvrđeno da su uginule od ovih bolesti, ima pravo na naknadu štete u skladu sa čl. 69, 70 i 71 Zakona o veterinarstvu ("Službeni list CG", broj 30/12). Za ove potrebe se na godišnjem nivou izdvaja iznos ≈ 50.000,00€.

Dobrobit životinja

Crna Gora je usvojila Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjavaju objekti i oprema za držanje i uzgoj životinja za proizvodnju Sl. list CG", br. 28/2011. Iskustva u trogodišnjoj primjeni ukazuju na probleme u dijelu usklađenosti posebno za koke nosilje čemu se u narednom periodu mora pokloniti posebna pažnja kako bi subjekti ispunili sve zahtjeve do dana pristupanja. Važno je napomenuti da postoje dostupna finansijska sredstva za unaprjeđenje ovog sektora kroz Preprojekte Svjetske banke, IPARD i dr.

Ovo svakako povlači i znatna ulaganja u ovaj sektor radi nabavke nove opreme, obnove postojeće i zamjene istrošene opreme.

Transpozicijom pravnih akata doći će do propisivanja dodatnih zahtjeva u ovoj oblasti što može iziskivati dodatna finansijska sredstva za subjekte kao recimo: prevoznici životinja, klanice (odgovarajuće uslovi za istovar i smještaj životinja, oprema za sputavanje, omamljivanje i klanje).

Identifikacija i registracija životinja

Crna Gora u posljednjih sedam godina radi na uspostavljanju sistema I&R u skladu sa EU zahtjevima. Uspostavljenje ovog sistema bilo je većim dijelom finansirano od strane EU – CARDS i IPA, a Crna Gora je finansira kroz godišnje programe. Kontinuirano se obezbjeđuju finansijska sredstva za registraciju novih gazdinstava, unos podataka o kretanjima životinja, održavanje elektronske baze podataka, a dodatna sredstva obezbjeđuju se za potrebe pojedinih kampanja i to za: prvo obilježavanje, proširenje sistema, za nabavku ušnih markica, izradu, štampanje i distribuciju registra gazdinstava za svako pojedinačno gazdinstvo na kojem se životinje uzgajaju, dokumenata za registraciju i ostalog materijala kao i troškove za izvođenje registracije gazdinstava i I&R svake pojedinačne životinje koje vrše ovlašćene veterinarske ambulante.

Za 2014. godinu u budžetu Crne Gore obezbijedena su sredstva u iznosu od 99.500,00 €.

Praćenje zabranjenih supstanci i rezidua

Crna Gora svake godine od 2007.godine obezbjeđuje finansijska sredstva potrebna za praćenje zabranjenih supstanci i rezidua iz budžeta Crne Gore u iznosu od ≈ 55.000€.

Ovaj iznos je namjenjen za sprovođenje testova u skladu sa Programom monitoringa rezidua koji se donosi na godišnjem nivou.

Trgovina sa državama članicama Evropske unije

Najznačajniji je dio troškova povezan sa izradom internet stranica i modernizacijom kompjuterskog programa granične veterinarske i fitosanitarne inspekcije, kao i sa nabavkom kompjuterske opreme. Obuka inspektora u vezi sa TRACES sprovodiće se kroz dostupne podrške (BTSF, TAIEX). Troškovi za nabavku opreme, dostupnost interneta procjenjuju se na ≈50.000€.

Crna Gora će predložiti da se dio navedenih troškova finansira iz predpristupnih fondova, dok će se preostale novčane potrebe pokriti sredstvima iz budžeta.

d. Mjere za kontrolu i eradikaciju štetnih organizama bilja, sredstva za zaštitu bilja, rezidue, kvalitetsjemeni i sadnog materijala, zaštita biljnih sorti i GMO

Iskorjenjivanje i suzbijanje štetnih organizama bilja je zajednički interes EU i Crne Gore.

Trenutno je za 2015. godinu opredijeljen iznos od 120,000€. Priprema za pristupanje zahtijeva dodatne zadatke, posebno po pitanju kvalifikacije njihovog statusa. Dodatni troškovi su procijenjeni na cca 300,000€ godišnje.

Pregled finansijskih sredstava na godišnjem nivou data je u tabeli ispod:

2009	2010	2011	2012	2013	2014
150, 000 €	133, 940 €	92, 985 €	91, 985 €	102, 335 €	106, 607 €

Sredstva za zaštitu bilja

Sprovođenje zakona u oblasti sredstava za zaštitu bilja neće dovesti do znatnog povećanja troškova osim u dijelu nabavke IT opreme koja će biti u stanju pratiti znatni porast broja i obima dokumentacije o sredstvima za zaštitu bilja i njihovu obradu.

Pregled finansijskih sredstava na godišnjem nivou data je u tabeli ispod:

2009	2010	2011	2012	2013	2014
90, 000 €	30, 015 €	92, 985 €	50, 015 €	50, 015 €	45, 500 €

Kvalitet sjemeni i sadnoga materijala

Sprovođenje zakona u oblasti sjemeni i sadnoga materijala neće dovesti do znatnog povećanja troškova osim u dijelu zapošljavanja.

Zaštita prava na biljne sorte

Sprovođenje zakona u oblasti zaštite biljnih sorti neće dovesti do znatnog povećanja troškova osim u dijelu zapošljavanja.

GMO

Sprovođenje zakona u oblasti GMO neće dovesti do znatnog povećanja troškova osim u dijelu zapošljavanja.

Pripremanacionalnog zakonodavstvu u skladu sa EU acquis je važan zadatak. Jačanje službiveće je planirano. Ovo pitanje je predmet internih razgovora.

PRILOG I

OPŠTI AKCIONI PLAN

OBJAŠNJENJE

Prva kolona sadrži reference brojeva svakog teksta.

Druga kolona se odnosi na zakonodavstvo EU za Poglavlje 12. Za svaki tekst se daje naslov i EU broj. Ona se zasniva na listi propisa EU od 1. avgusta 2014. godine.

Treća kolona se odnosi na crnogorsko zakonodavstvo. Svaki tekst koji je već usvojen dat mu je naslov i broj Službenog lista Crne Gore, a pojavljuje se u pojačanim slovima. Za određeni tekst usvajanje pojavljuje se u obliku *italik slova sa privremenim naslovom*.

Četvrta kolona se odnosi na datum transpozicije i/ili procjenjeni datuma transpozicije. Datum se pojavljuje u pojačanim slovima, kada je tekst već objavljen. Procjenjeni datum objave pojavljuje se u obliku *italik slova (još ne objavljen tekst)*.

Peta kolona označava datum sprovođenja i/ili planirani datuma sprovođenja.

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
NASLOV 1 ZAKON O BEZBJEDNOSTI HRANE				
Poglavlje 1				
1)	Uredba (EZ) br. 178/2002 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 28. Januara 2002. o utvrđivanju opštih načela i uslova zakona o hrani, osnivanju Evropske agencije za bezbjednost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima bezbjednosti hrane	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. List CG 14/2007) • <i>Novi zakon o bezbjednosti hrane (nijenja prethodni zakon)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 21.12.2007 • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 29.12.2007 • 1.01.2010 • 1.01.2011 • 2015 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
2)	Uredba Komisije (EZ) br. 2230/2004 od 23. Decembar 2004. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Evropskog parlamenta i Savjeta (EZ) br. 178/2002 s obzirom na mrežu organizacija koje djeluju na područjima misije Evropske agencije za bezbjednost hrane	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pravila o kriterijumima za organizacije za analizu rizika</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
3)	Odluka Komisije 2004/478/EZ od 29. Aprila 2004. o donošenju Opšteg plana za upravljanje krizom u području hrane/hrane za životinje	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Opšti krizni plan za upravljanje hitnim situacijama u oblasti bezbjednosti hrane i hrane za životinje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
4)	Uredba Komisije (EU) br. 16/2011 od 10. Januara 2011 o donošenju implementacionih mjera za sistem brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o uspostavljanju sistema brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • 2016 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Poglavlje 2				
5)	Uredba (EZ) Br. 178/2002 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 28. Januara 2002. o utvrđivanju opštih načela i uslova zakona o hrani, osnivanju Evropske agencije za bezbjednost hrane i utvrđivanju postupaka u područjima bezbjednosti hrane	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. List CG 14/2007) • <i>Novi zakon o bezbjednosti hrane (nijenja prethodni zakon)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 21.12.2007 • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 29.12.2007 • 1.01.2010 • 1.01.2011 • 2015 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Stalni odbor za Zootehniku				
6)	Odluka Savjeta 1977/505/EEZ od 25. Jula 1977. o uspostavljanju Stalnog odbora za zootehniku			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
Savjetodavna grupa				
7)	Odluka Komisije 2004/613/EZ od 6. Avgusta 2004. o osnivanju savjetodavne grupe za prehrambeni lanac i zdravlje životinja i bilja			<ul style="list-style-type: none"> • Puna implementacija danom pristupanja
8)	Odluka Komisije 2011/242/EU od 14. Aprila 2011 o članovima savjetodavne grupe u lancu ishrane i zdravlju životinja i bilja uspostavljeni Odlukom 2004/613/EZ			<ul style="list-style-type: none"> • Puna implementacija danom pristupanja
NASLOV 2 VETERINA				
Poglavlje 1				
Sistem kontrole na unutrašnjem tržištu				
I. Živie životinje, sjeme, jajnečelije i zametci				
9)	Direktiva Savjeta 90/425/EEZ od 26. Juna 1990. o veterinarskim i zootehničkim pregledima koji se primjenjuju u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima unutar Zajednice s ciljem uspostavljanja unutrašnjeg tržišta	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o veterinarskim i zootehničkim pregledima koji se primjenjuju u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima unutar ciljem uspostavljanja unutrašnjeg tržišta</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2018 • Puna implementacija danom pristupanja
10)	Odluka Komisije 93/444/EEZ od 2. Jula 1993. o detaljnim pravilima kojima se unutar Zajednice uređuje trgovina određenim živim životinjama i proizvodima namijenjenim za izvoz u treće zemlje	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o uređenju trgovine određenim živim životinjama i proizvodima namijenjenim za izvoz u treće zemlje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2018 • Puna implementacija danom pristupanja
11)	Odluka Komisije 94/338/EZ od 25. Maja 1994. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Direktive Savjeta 90/425/EEZ vezano za uzorkovanje u svrhu veterinarskih pregleda u određenoj mjestu	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o uzorkovanju u svrhu veterinarskih pregleda u određenoj mjestu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2018 • Puna implementacija danom pristupanja
12)	Odluka Komisije 94/339/EZ od 25. Maja 1994. o utvrđivanju detaljnih pravila za sprovođenje člana 9. stava 1. Direktive Savjeta 90/425/EEZ o veterinarskim i zootehničkim pregledima u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima unutar Zajednice radi uspostavljanja unutrašnjeg tržišta	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o pravilima za veterinarske i zootehničke preglede u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima radi uspostavljanja unutrašnjeg</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2018 • Puna implementacija danom pristupanja

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>tržišta</i>		
13)	Uredba Komisije (EZ) br. 599/2004 od 30. Marta 2004 vezanih za usvajanje usaglašenog modela sertifikata vezanih za promet unutar zajednice životinja i proizvoda životinjskog porijekla	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pravila za usaglašeni modela sertifikata vezanih za promet unutar zajednice životinja i proizvoda životinjskog porijekla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
II. Proizvoda životinjskog porijekla				
14)	Direktiva Savjeta 89/662/EEZ od 11. Decembra 1989. o veterinarskim pregledima u trgovini unutar Zajednice s ciljem uspostavljanja unutrašnjeg tržišta	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o veterinarskim pregledima</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
III. Sertifikacija				
15)	Direktiva Savjeta 96/93/EZ od 17. Decembra 1996. o izdavanju sertifikata za životinje i proizvode životinjskog porijekla	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o veterinarstvu (Sl. list CG 30/2012 i 48/2015); • Pravilniko sertifikatima životinje i proizvode životinjskog porijekla (Sl. list CG 8/15) 	<ul style="list-style-type: none"> • 06.2012 • 03.2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 06.2012 • 03.2015
16)	Direktiva Savjeta 2002/99/EZ od 16. Decembra 2002. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za životinje kojima se uređuje proizvodnja, prerada, stavljanje u promet i unošenje proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih prehrani ljudi	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o utvrđivanju zdravstvenih pravila za životinje kojima se uređuje proizvodnja, prerada, stavljanje u promet i unošenje proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih prehrani ljudi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV.2015</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV.2015</i>
IV. Mutual Assistance				
17)	Direktiva Savjeta 89/608/EEZ od 21. Novembra 1989. o uzajamnoj pomoći među upravnim tijelima država članica i saradnji između Komisije radi obezbjeđivanja pravilne primjene zakonodavstva o veterinarskim i zootehničkim stvarima	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o pomoći između državnih radi obezbjeđivanja pravilne primjene zakonodavstva o veterinarskim i zootehničkim stvarima</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
<i>tehničkim stvarima</i>				
V. Kompjuterski Sistemi TRACES				
18)	Odluka Komisije 91/637/EEZ od 3. Decembra 1991. o uzorku poruke koja se šalje putem kompjuterske mreže „Animo”			<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
19)	Odluka Komisije 92/176/EEZ od 2. Marta 1992. o mapama koje je potrebno predvidjeti za korištenje kompjuterske mreže Animo			<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
20)	Odluka Komisije 93/70/EEZ od 21. Decembra 1992. o kodiranju poruke „Animo”			<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
21)	Odluka Komisije 2003/24/EZ od 30. Decembra 2002. o razvoju integrisanogračunarskog veterinarskog sistema			<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
22)	Odluka Komisije 2003/623/EZ od 19. Avgusta 2003. u vezi s razvojem integrisanog kompjuterizovanog veterinarskog sistema poznatog pod nazivom TRACES			<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
23)	Odluka Komisije 2004/292/EZ od 30. Marta 2004. o uvođenju sistema Traces i izmjeni Odluke 92/486/EEZ.			<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
24)	Odluka Komisije 2004/675/EZ od 29. Septembra 2004. o uspostavljanju logističke podrške sistemu Traces			<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
25)	Odluka Komisije 2009/821/EZ od 28. Septembra 2009. o sastavljanju liste odobrenih graničnih inspeksijskih mjesta, o utvrđivanju određenih pravila o inspeksijskim pregledima koje sprovode veterinarski stručnjaci Komisije i o utvrđivanju veterinarskih jedinica u okviru Traces-a			<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
Poglavlje 2 Kontrolni system za uvoz				

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
I. Žive životinje				
26)	Direktiva Savjeta 91/496/EEZ od 15. Jula 1991. o utvrđivanju načela o organizaciji veterinarskih pregleda životinja koje se uvoze u Zajednicu iz trećih zemalja i o izmjeni direktiva 89/662/EEZ, 90/425/EEZ i 90/675/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto organizaciji veterinarskih pregleda životinja koje se uvoze 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 djelimično II.2018 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 djelimično II.2018 Puna implementacija danom pristupanja
27)	Odluka Komisije 97/794/EZ od 12. Novembra 1997. o utvrđivanju određenih detaljnih pravila za primjenu Direktive Savjeta 91/496/EEZ u pogledu veterinarskih pregleda živih životinja koje se uvoze iz trećih zemalja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto veterinarskih pregleda živih životinja koje se uvoze iz trećih zemalja 	<ul style="list-style-type: none"> II.2018 	<ul style="list-style-type: none"> II.2018 Puna implementacija danom pristupanja
28)	Uredba Komisije (EZ) br. 282/2004 od 18. Februara 2004. o uvođenju dokumenta za deklarisanje i veterinarske preglede životinja iz trećih zemalja koje ulaze u Zajednicu	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski aktuvođenju dokumenta za deklarisanje i veterinarske preglede životinja iz trećih zemalja 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 djelimično II.2018 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 djelimično II.2018 Puna implementacija danom pristupanja
29)	Odluka Komisije 2007/275/EZ od 17. Aprila 2007. o popisu životinja i proizvoda koji podliježu kontroli na graničnim inspekcijским mjestima na osnovu direktiva Savjeta 91/496/EEZ i 97/78/EZ	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt životinja i proizvoda koji podliježu kontroli na graničnim inspekcijским mjestima 	<ul style="list-style-type: none"> III.2015 	<ul style="list-style-type: none"> III.2015 Puna implementacija danom pristupanja
30)	Odluka Komisije 2010/57/EU od 3. Februara 2010 o utvrđivanju zdravstvenih garancija za tranzit kopitara transportovanih preko teritorija navednih u Aneksu I Direktive Savjeta 97/78/EZ	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski aktu utvrđivanju zdravstvenih garancija za tranzit kopitara 	<ul style="list-style-type: none"> II.2018 	<ul style="list-style-type: none"> II.2018 Puna implementacija danom pristupanja
31)	Implementaciona Uredba Komisije (EU) br. 139/2013 od 7. Januara 2013. o utvrđivanju uslova zdravlja životinja za uvoz određenih vrsta ptica u Uniju i o uslovima njihovog karantina	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju uslova zdravlja životinja za uvoz određenih vrsta ptica i o uslovima njihovog karantina 	<ul style="list-style-type: none"> III.2018 	<ul style="list-style-type: none"> III.2018 Puna implementacija danom pristupanja
II. Proizvodi životinjskog porijekla				
32)	Direktiva Savjeta 97/78/EZ od 18. Decembra 1997. o utvrđivanju načela organizacije veterinarskih pregleda proizvoda koji ulaze u Zajednicu iz trećih zemalja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski aktu utvrđivanju načela organizacije veterinarskih pregleda proizvoda koji ulaze iz trećih zemalja 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 djelimično II.2018 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 djelimično II.2018 Puna implementacija danom pristupanja
33)	Odluka Komisije 94/360/EZ od 20. Maja 1994. o smanjenoj učestalosti fizičkih pregleda pošiljaka određenih proizvoda	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto smanjenoj učestalosti fizičkih 	<ul style="list-style-type: none"> II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> II.2016 Puna implementacija danom pristupanja

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	koji se uvoze iz trećih zemalja na osnovu Direktive Savjeta 90/675/EEZ.	<i>pregled pošiljaka određenih proizvoda koji se uvoze iz trećih zemalja</i>		<i>pristupanja</i>
34)	Odluka Komisije 2000/208/EZ od 24. Februara 2000. o detaljnim pravilima za primjenu Direktive Savjeta 97/78/EZ koja se odnosi na prevoz proizvoda životinjskog porijekla iz jedne treće zemlje u drugu treću zemlju isključivo cestom preko Evropske zajednice	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o prevozu proizvoda životinjskog porijekla iz jedne treće zemlje u drugu treću zemlju isključivo cestom preko Evropske zajednice</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
35)	Odluka Komisije 2000/571/EZ od 8. Septembra 2000. o utvrđivanju metoda veterinarskih pregleda proizvoda iz trećih zemalja namijenjenih unosu u slobodne zone, slobodna skladišta, carinska skladišta ili za subjekte koji snadbjevaju pomorska prevozna sredstva u prekograničnom prometu	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o metodi veterinarskih pregleda proizvoda iz trećih zemalja namijenjenih unosu u slobodne zone, slobodna skladišta, carinska skladišta ili za subjekte koji snadbjevaju pomorska prevozna sredstva u prekograničnom prometu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
36)	Uredba Komisije (EZ) br. 136/2004 od 22. Januara 2004. o postupcima za veterinarske preglede na graničnim inspeksijskim mjestima Zajednice za proizvode koji se uvoze iz trećih zemalja	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o postupcima za veterinarske preglede na graničnim inspeksijskim mjestima</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
37)	Odluka Komisije 2005/34/EZ od 11. Januara 2005. o utvrđivanju usklađene norme za ispitivanje određenih rezidua u proizvodima životinjskog porijekla uvezenih iz trećih zemalja	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o utvrđivanju usklađene norme za ispitivanje određenih rezidua u proizvodima životinjskog porijekla uvezenih iz trećih zemalja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
38)	Odluka Komisije 2005/92/EZ od 2. Februara 2005 u vezi uslova zdravlja životinja, sertifikacije i prelazne odredbe koje se odnose na uvođenje i period za skladištenje za pošiljke određenih proizvoda životinjskog porijekla u slobodnim zonama, slobodnim skladištima i prostorijama operatera snadbjevajućih preko granice sredstvima pomorskog prevoza u zajednici	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o uslova zdravlja životinja, sertifikacije i prelazne odredbe koje se odnose na uvođenje i period za skladištenje za pošiljke određenih proizvoda životinjskog porijekla u slobodnim zonama,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>slobodnim skladištima i prostorijama operatera snabdjevajućih preko granice sredstvima pomorskog prevoza</i>		
39)	Odluka komisije 2005/93/EC od 2. Februara 2005 u vezi prelaznih odredbi koje se odnose na uvođenje i period skladištenja za pošiljke određenih proizvoda životinjskog porijekla u carinskim skladištima u zajednici	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt u vezi prelaznih odredbi koje se odnose na uvođenje i period skladištenja za pošiljke određenih proizvoda životinjskog porijekla u carinskim skladištima</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 • Puna implementacija danom pristupanja
40)	Uredba Komisije (EZ) br. 206/2009 od 5. Marta 2009. o uvozu u Zajednicu ličnih pošiljaka proizvoda životinjskog porijekla i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 136/2004	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o uvozu ličnih pošiljaka proizvoda životinjskog porijekla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2017 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2017 • Puna implementacija danom pristupanja
41)	Implementaciona Odluka Komisije 2011/215/EU od 4. Aprila 2011. o sprovođenju Direktive Savjeta 97/78/EZ u pogledu pretovara na graničnom inspekcijском mjestu na mjestu ulaza pošiljaka proizvoda namijenjenih za uvoz u Uniju ili za treće zemlje	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto pretovaru na graničnom inspekcijском mjestu na mjestu ulaza pošiljaka proizvoda namijenjenih za uvoz ili za treće zemlje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2018 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2018 • Puna implementacija danom pristupanja
42)	Uredba Komisije (EU) br. 28/2012 od 11. Januara 2012. o utvrđivanju zahtjeva za sertifikovanje uvoza i provoza kroz Uniju za određene mješovite proizvode i o izmjeni Odluke 2007/275/EZ i Uredbe (EZ) br. 1162/2009	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o utvrđivanju zahtjeva za sertifikovanje uvoza i provoza kroz Uniju za određene mješovite proizvode</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2018 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2018 • Puna implementacija danom pristupanja
III. Granična inspekcijсka mjesta				
43)	Odluka Komisije 93/352/EEZ od 1. Juna 1993. o utvrđivanju odstupanja od uslova za odobravanje graničnih inspekcijских mjesta smještenih u lukama u kojima se istovaruje riba	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto odstupanjima od uslova za odobravanje graničnih inspekcijских mjesta smještenih u lukama u kojima se istovaruje riba</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2018 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2018 • Puna implementacija danom pristupanja
44)	Odluka Komisije 2001/812/EZ od 21. Novembra 2001. o zahtjevima za odobravanje graničnih inspekcijских mjesta odgovornih za veterinarske preglede proizvoda koji se u Zajednicu	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto zahtjevima za odobravanje graničnih</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 • Puna implementacija danom

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	unose iz trećih država	<i>inspekcijских mjesta odgovornih za veterinarske preglede proizvoda koji se unose iz trećih država</i>		<i>pristupanja</i>
IV. Kompjuterski sistem TRACES				
45)	Odluka Savjeta 92/438/EEZ od 13. Jula 1992. o informatizaciji postupaka veterinarskog uvoza (projekt Shift), o izmjeni direktiva 90/675/EEZ, 91/496/EEZ, 91/628/EEZ i Odluke 90/424/EEZ i o stavljanju van snage Odluke 88/192/EEZ			<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
46)	Odluka Komisije 92/563/EEZ od 19. Novembra 1992. o bazi podataka koja pokriva uvozne zahtjeve Zajednice, predviđene projektom Shift			<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
47)	Odluka Komisije 97/152/EZ od 10. Februara 1997. o podacima koji se moraju unijeti u kompjutersku datoteku pošiljaka životinja ili životinjskih proizvoda iz trećih zemalja koje se ponovno otpremaju			<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
48)	Odluka Komisije 97/394/EZ od 6. juna 1997. o utvrđivanju minimalnih podataka neophodnih za baze podataka o životinjama i životinjskim proizvodima koji se unose u Zajednicu			<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
49)	Odluka Komisije 2003/24/EZ od 30. Decembra 2002. o razvoju integrisanog računarskog veterinarskog sistema			<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
50)	Odluka Komisije 2003/623/EZ od 19. Avgusta 2003. u vezi s razvojem integrisanog kompjutorizovanog veterinarskog sistema poznatog pod nazivom TRACES			<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
51)	Odluka Komisije 2004/292/EZ od 30. Marta 2004. o uvođenju sistema Traces i izmjeni Odluke 92/486/EEZ			<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
52)	Odluka Komisije 2004/675/EZ od 29. Septembra 2004. o uspostavljanju logističke podrške sistema Traces			<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
53)	Odluka Komisije 2009/821/EZ od 28. Septembra			<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	2009. o sastavljanju liste odobrenih graničnih inspeksijskih mjesta, o utvrđivanju određenih pravila o inspeksijskim pregledima koje sprovede veterinarski stručnjaci Komisije i o utvrđivanju veterinarskih jedinica u okviru Traces-a			<i>sprovođenje usvojene do datuma pristupanja</i>
VII. Razno				
54)	Odluka Komisije 78/685/EEZ od 26. Jula 1978. o utvrđivanju liste epizootskih bolesti u skladu s Direktivom 72/462/EEZ.	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o utvrđivanju liste epizootskih bolesti 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018 Puna implementacija danom pristupanja
Poglavlje 3				
Identifikacija i registracija životinja i registracija njihovog predloga				
I. Goveda				
55)	Uredba (EZ) br. 1760/2000 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 17. Jula 2000. o uvođenju sistema označavanja i registracije životinja vrste goveda, označavanju govedeg mesa i proizvoda od govedeg mesa i stavljanju van snage Uredbe Savjeta (EZ) br. 820/97	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/2007 i 48/2015); Pravilnik o načinu identifikacije i registracije goveda i vođenju registara i elektronske baze podataka (Sl. list CG 58/2007, 50/2014) 	<ul style="list-style-type: none"> 9.08.2007 10.12.2010 IV 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimično implementiran 2015 Puna implementacija danom pristupanja
56)	Uredba Komisije (EZ) br. 494/98 od 27. Februara 1998. o utvrđivanju detaljnih pravila za sprovođenje Uredbe Savjeta (EZ) br. 820/97 s obzirom na primjenu minimalnih administrativnih kazni u okviru sistema za označavanje i registraciju goveda	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/2007 i 48/2015); Pravilnik o načinu identifikacije i registracije goveda i vođenju registara i elektronske baze podataka (Sl. list CG 58/2007, 	<ul style="list-style-type: none"> 9.08.2007 10.12.2010 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Većimplementiran

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		50/2014)		
57)	Uredba Komisije (EZ) br. 509/1999 od 8. Marta 1999. o produženju najdužeg perioda određenog za primjenu ušnih markica na bizone (<i>Bison bison</i> spp.)	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto produženju najdužeg perioda određenog za primjenu ušnih markica na bizone (<i>Bison bison</i> spp.) 	<ul style="list-style-type: none"> Ukoliko je potrebno 	<ul style="list-style-type: none"> Ukoliko je potrebno
58)	Uredba Komisije (EZ) br. 2680/1999 od 17. Decembra 1999. o odobravanju sistema za označivanje bikova namijenjenih za kulturne i sportske događaje			<ul style="list-style-type: none"> Moguće Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
59)	Odluka Komisije 2001/672/EZ od 20. Avgusta 2001. o utvrđivanju posebnih pravila koja se primjenjuju na premještanje goveda za ljetne ispaše u planinskim područjima	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/2007 i 48/2015); Pravilnik o načinu identifikacije i registracije goveda i vođenju registara i elektronske baze podatka (Sl. list CG 58/2007, 50/2014) 	<ul style="list-style-type: none"> 9.08.2007 10.12.2010 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Većimplementiran
60)	Uredba Komisije (EZ) br. 1082/2003 od 23. Juna 2003. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe (EZ) br. 1760/2000 Evropskog parlamenta i Savjeta o najnižem nivou kontrola koje treba sprovesti u okviru sistema za označivanje i registraciju goveda	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/2007 i 48/2015); Pravilnik o načinu vršenja kontrole nad identifikacijom i registracijom goveda (Sl. list CG 4/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> 9.08.2007 10.12.2010 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Većimplementiran
61)	Uredba Komisije (EZ) br. 911/2004 od 29. Aprila 2004. o sprovođenju Uredbe (EZ) br. 1760/2000 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu ušnih markica, putnih listova i registara gazdinstava	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/2007 i 48/2015); 	<ul style="list-style-type: none"> 9.08.2007 10.12.2010 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Većimplementiran

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o načinu identifikacije i registracije goveda i vođenju registara i elektronske baze podataka (Sl. list CG 58/2007, 50/2014) 		
62)	Uredba Komisije (EZ) br. 644/2005 od 27. Aprila 2005. kojom se odobrava poseban sistem označavanja za goveda držana u kulturne i istorijske svrhe na odobrenim objektima kako je predviđeno Uredbom (EZ) br. 1760/2000 Evropskog parlamenta i Savjeta	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto odobravanju posebanog sistema označavanja za goveda držana u kulturne i istorijske svrhe na odobrenim objektima 	<ul style="list-style-type: none"> II 2018 	<ul style="list-style-type: none"> II 2018 Puna implementacija danom pristupanja
63)	Odluka Komisije 2006/28/EZ od 18. Januara 2006. o produženju maksimalnog perioda za obilježavanje određenih goveda ušnim markicama	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt fo produženju maksimalnog perioda za obilježavanje određenih goveda ušnim markicama 	<ul style="list-style-type: none"> II 2018 	<ul style="list-style-type: none"> II 2018 Puna implementacija danom pristupanja
II. Svinje				
64)	Direktiva Savjeta 2008/71/EZ od 15. Jula 2008. o identifikaciji i registraciji svinja	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/2007 i 48/2015); Pravilnik o identifikaciji i registraciji svinja (Sl. list CG 48/2014 i 21/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> Puna implementacija 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Puna implementacija u 2015
65)	Odluka Komisije 2000/678/EZ od 23. Oktobra 2000. o utvrđivanju detaljnih pravila za registraciju gazdinstava u nacionalne baze podataka za svinje, predviđene Direktivom Savjeta 64/432/EEZ.	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/2007 i 48/2015); Pravilnik o identifikaciji i registraciji svinja 	<ul style="list-style-type: none"> Puna implementacija 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Puna implementacija u 2015

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		(Sl. list CG 48/2014 i 21/2015)		
III. Ovce i koze				
66)	Uredba Savjeta (EZ) br. 21/2004 od 17. Decembra 2003. o uspostavljanju sistema za označivanje i registraciju ovaca i koza i izmjeni Uredbe (EZ) br. 1782/2003 i direktiva 92/102/EEZ i 64/432/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/2007 i 48/2015); • Pravilnik o identifikaciji i načinu vođenja registara gazdinstva ovaca i koza i elektronske baze podataka (Sl. list CG 33/2014) 	• Puna implementacija 2015	• Puna implementacija u 2015
67)	Uredba Komisije (EZ) br. 1505/2006 od 11. Oktobra 2006. o sprovođenju Uredbe Savjeta (EZ) br. 21/2004 o najmanjem nivou pregleda koje je potrebno sprovesti u vezi s označivanjem i registracijom ovaca i koza	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/2007 i 48/2015); • Pravilnik o identifikaciji i načinu vođenja registara gazdinstva ovaca i koza i elektronske baze podataka (Sl. list CG 33/2014) 	• Puna implementacija 2015	• Puna implementacija u 2015
68)	Odluka Komisije 2006/968/EZ od 15. Decembra 2006 o sprovođenju Uredbe Savjeta (EZ) br. 21/2004 u vezi s uputstava i procedure za elektronsku identifikaciju ovaca i koza	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/2007 i 48/2015); • <i>Uputstava i procedure za elektronsku identifikaciju ovaca i koza</i> 	• <i>IV 2015</i>	• <i>IV 2015</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
IV. Kopitari				
69)	Direktiva Savjeta 90/427/EEZ od 26. Juna 1990. o zootehničkim i genealoškim uslovima koji uređuju trgovinu kopitarima unutar Zajednice	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o zootehničkim i genealoškim uslovima koji uređuju trgovinu kopitarima</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I.2018 	<ul style="list-style-type: none"> • I.2018 • Puna implementacija danom pristupanja
70)	Uredba Komisije (EZ) br. 504/2008 od 6. Juna 2008. o sprovođenju Direktive Savjeta 90/426/EEZ i 90/427/EEZ s obzirom na metode za identifikaciju kopitara	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto metodeama za identifikaciju kopitara</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I.2018 	<ul style="list-style-type: none"> • I.2018 • Puna implementacija danom pristupanja
Poglavlje 4				
Kontrolne mjere za bolesti životinja				
I. Slinavka i šap				
71)	Direktiva Savjeta 2003/85/EZ od 29. Septembra 2003. o mjerama Zajednice za suzbijanje slinavke i šapa, o stavljanju van snage Direktive 85/511/EEZ i odluka 89/531/EEZ i 91/665/EEZ i o izmjeni Direktive 92/46/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje bolesti slinavka i šap (Sl. list CG 38/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2015 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2015
72)	Odluka Komisije 2007/18/EZ od 22. Decembra 2006. o odobravanju kriznih planova za kontrolu slinavke i šapa u skladu s Direktivom Savjeta 2003/85/EZ	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Krizni plan za kontrolu slinavke i šapa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2015 	<ul style="list-style-type: none"> • Ukoliko je potrebno
II. Klasična kuga svinja				
73)	Direktiva Savjeta 2001/89/EZ od 23. Oktobra 2001. o mjerama Zajednice za kontrolu klasične kuge svinja	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja (Sl. list CG 18/2014) 	<ul style="list-style-type: none"> • 11.4.2014 	<ul style="list-style-type: none"> • 19.4.2014
74)	Odluka Komisije 2002/106/EZ od 1. Februara 2002. o odobravanju Dijagnostičkog priručnika u kojem se utvrđuju dijagnostički postupci, metode uzorkovanja i mjere za ocjenjivanje	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, 	<ul style="list-style-type: none"> • 11.4.2014 	<ul style="list-style-type: none"> • 19.4.2014

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	laboratorijskih testova za potvrdu prisutnosti klasične svinjske kuge	suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja (Sl. list CG 18/2014)		
75)	Odluka Komisije 2007/19/EZ od 22. Decembra 2006. o odobravanju planova hitnih mjera za kontrolu klasične svinjske kuge u skladu sa Direktivom 2001/89/EZ	<ul style="list-style-type: none"> <i>Krizni plan za kontrolu klasične kuge svinja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 <i>Nakon prestanka vakcinacije, Ukoliko je potrebno</i>
III Afrička svinjske kuge				
76)	Direktiva Savjeta 2002/60/EZ od 27. Juna 2002. o utvrđivanju posebnih odredbi za kontrolu afričke svinjske kuge i o izmjeni Direktive 92/119/EEZ koja se odnosi na Tješinsku bolest i afričku svinjsku kugu	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski akto kontroli afričke svinjske kuge</i> 	<ul style="list-style-type: none"> II.2017 	<ul style="list-style-type: none"> II.2017
77)	Odluka Komisije 2003/422/EZ od 26. Maja 2003. o odobrenju dijagnostičkog priručnika za afričku svinjsku kugu	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski aktdijagnostičkom priručniku za afričku svinjsku kugu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> II.2017 	<ul style="list-style-type: none"> II.2017
IV. Afrička bolest konja				
78)	Direktiva Savjeta 92/35/EEZ od 29. Aprila 1992. o utvrđivanju pravila kontrole i mjera suzbijanja bolestikonja	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski akto mjerama afričke bolesti konja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2017 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2017
79)	Odluka Komisije 2009/3/EZ od 18. Decembra 2008. o uspostavi rezervi vakcina Zajednice protiv bolestikonja			<ul style="list-style-type: none"> <i>Moguće Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja</i>
V. Aviarna Influenza				
80)	Direktiva Savjeta 2005/94/EZ od 20. Decembar 2005. o mjerama Zajednice u vezi s kontrolom ptičijeg gripa i o stavljanju van snage Direktive 92/40/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski akto mjerama za kontrolu ptičijeg gripa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> III.2015 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Djelimično implementiran III.2015</i> <i>Puna implementacija I. 2017</i>
81)	Odluka Komisije 2006/437/EZ od 4. Avgusta 2006. o odobravanju Dijagnostičkog priručnika za ptičiji grip u skladu s Direktivom Savjeta 2005/94/EZ	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski akto dijagnostičkom priručniku za ptičiji grip</i> 	<ul style="list-style-type: none"> III.2015 	<ul style="list-style-type: none"> III.2015

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
82)	Odluka Komisije 2007/24/EZ od 22. Decembra 2006. o odobravanju planova hitnih mjera za kontrolu ptičijeg gripa i newcastleske bolesti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Krizni plan za kontrolu ptičijeg gripa i newcastleske bolesti</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ukoliko je potrebno</i>
83)	Odluka Komisije 2007/118/EZ od 16. Februara 2007. o utvrđivanju detaljnih pravila u pogledu alternativne identifikacijske oznake na osnovu Direktive Savjeta 2002/99/EZ	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt detaljnih pravila u pogledu alternativne identifikacijske oznake</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ukoliko je potrebno</i>
84)	Odluka Komisije 2007/598/EZ od 28. Avgusta 2007. o mjerama za sprečavanje širenja visokopatogenog ptičijeg gripa na druge ptice u zarobljeništvu držane u zoološkim vrtovima i odobrenim tijelima, institutima ili centrima u državama članicama	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto mjerama za sprečavanje širenja visokopatogenog ptičijeg gripa na druge ptice u zarobljeništvu držane u zoološkim vrtovima i odobrenim tijelima, institutima ili centrima</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2017 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ukoliko je potrebno</i>
85)	Uredba Komisije (EZ) br. 616/2009 od 13. Jula 2009. o sprovođenju Direktive Savjeta 2005/94/EZ u pogledu odobrenja peradarskih kompartenta i kompartenta za druge ptice koje se drže u zarobljeništvu u vezi s ptičijim gripom i dodatnim preventivnim biosigurnosnim mjerama u takvim kompartmentima	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt peradarskih kompartenta i kompartenta za druge ptice koje se drže u zarobljeništvu u vezi s ptičijim gripom i dodatnim preventivnim biosigurnosnim mjerama u takvim kompartmentima</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ukoliko je potrebno</i>
86)	Odluka Komisije 2010/367/EU od 25. Juna 2010. o sprovođenju programa nadzora ptičijeg gripa kod peradi i divljih ptica	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Program nadzora ptičijeg gripa kod peradi i divljih ptica</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 • <i>Puna implementacija I. 2017</i>
VI. Newcastle disease				
87)	Direktiva Savjeta 92/66/EEZ od 14. jula 1992. o uvođenju mjera Zajednice za kontrolu newcastleske bolesti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto mjerama kontrole Newcastle disease</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2015 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2015
VII. Bolesti riba i školjki				
88)	Direktiva Savjeta 2006/88/EZ od 24. Oktobra 2006. o zahtjevima zdravlja životinja koji se primjenjuju na životinje akvakulture i njihove proizvode i o sprečavanju i kontroli određenih bolesti akvatičnih životinja	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2015 • II.2017 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično implementiran • II. 2015 • II. 2017

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		egzotičnih i neegzotičnih bolesti vodenih životinja i zdravstvenim uslovima za njihovo stavljanje u promet (Sl. list CG 34/2015)		<ul style="list-style-type: none"> • Puna implementacija danom pristupanja
89)	Odluka Komisije 2008/392/EZ od 30. Aprila 2008. o sprovođenju Direktive Savjeta 2006/88/EZ o informacionoj stranici na internetu kako bi informacije o poslovanjima akvakulture i autorizovanim objektima za preradu bile dostupne elektroničnim putem	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto informacionoj stranici na internetu kako bi informacije o poslovanjima akvakulture i autorizovanim objektima za preradu bile dostupne elektroničnim putem</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2018 	<ul style="list-style-type: none"> • Puna implementacija danom pristupanja
90)	Odluka Komisije 2008/896/EZ od 20. novembra 2008. o smjernicama za programe nadziranja zdravlja životinja osnovanim na procjeni rizika predviđene u Direktivi Savjeta 2006/88/EZ	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Smjernice za programe nadzora zdravlja životinja osnovanim na procjeni rizika</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • IV.2016 • Puna implementacija danom pristupanja
91)	Odluka Komisije 2009/177/EZ od 31. Oktobar 2008. o sprovođenju Direktive Savjeta 2006/88/EZ s obzirom na programe nadziranja i iskorjenjivanja i na status država članica, zona i kompartimenta slobodno od bolesti			<ul style="list-style-type: none"> • Puna implementacija danom pristupanja
VIII. Bolest plavog jezika				
92)	Direktiva Savjeta 2000/75/EZ od 20. Novembra 2000. o utvrđivanju posebnih odredbi za kontrolu i iskorjenjivanje bolesti plavog jezika	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje zarazne bolesti plavog jezika (Sl. list CG 3/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> • Već usvojen 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • Već implementiran 2015
93)	Uredba Komisije (EZ) br. 1266/2007 od 26. Oktobra 2007. o sprovođenju pravila za Direktivu Savjeta 2000/75/EZ sa obzirom na kontrolu, praćenje, nadziranje i ograničenje premještanja određenih životinja prijemljivih vrsta u odnosu na bolest plavog jezika	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje zarazne bolesti plavog jezika 	<ul style="list-style-type: none"> • Već usvojen 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično implementiran 2015 • Puna implementacija danom pristupanja

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
(Sl. list CG 3/2015)				
IX. Transmisivne spongiformne encefalopatije				
94)	Uredba (EZ) br. 999/2001 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 22. Maja 2001. o utvrđivanju pravila za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akta za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija 	<ul style="list-style-type: none"> III.2015 III. 2018 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimično implementiran 2015 2018 Puna implementacija danom pristupanja
95)	Odluka Komisije 2007/182/EZ od 19. Marta 2007. o pretraživanju spongiformne encefalopatije jelena	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija kod jelena 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018
96)	Odluka Komisije 2007/453/EZ od 29. Juna 2007. o utvrđivanju GSE statusa država članica ili trećih zemalja ili njihovih regija u skladu s njihovim rizikom od GSE-a			<ul style="list-style-type: none"> Moguće Nacionalne mjere za sprovođenje usvojene do datuma pristupanja
X. Zoonoze				
97)	Uredba (EZ) br. 2160/2003 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 17. Novembra 2003. o kontroli salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto kontroli salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom 	<ul style="list-style-type: none"> III.2015 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimično implementiran 2015 2016 Puna implementacija danom pristupanja
98)	Direktiva 2003/99/EZ Evropskog Parlamenta I Savjeta od 17. Novembra 2003. o praćenju zoonoza i uzročnika zoonoza, o izmjeni Odluke Savjeta 90/424/EEZ i o stavljanju van snage Direktive Savjeta 92/117/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza (Sl. list CG 7/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimično implementiran 2015 Puna implementacija danom pristupanja
99)	Odluka Komisije 2004/564/EZ od 20. Jula 2004. o referentnim laboratorijima Zajednice za epidemiologiju zoonoza i za salmonelu i o nacionalnim referentnim laboratorijima za salmonelu			<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne referentne Laboratorije ovlaštene Nacionalne mjere za sprovođenje do kraja 2016
100)	Uredba Komisije (EZ) br. 1177/2006 od 1. Avgusta 2006. o sprovođenju Uredbe (EZ) br. 2160/2003 Evropskog	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o zahtjevima za korišćenje 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2016

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	parlamenta i Savjeta u pogledu zahtjeva za korištenje posebnih metoda kontrole u okviru nacionalnih programa kontrole salmonele kod peradi	<i>posebnih metoda kontrole u okviru nacionalnih programa kontrole salmonele kod peradi</i>		
101)	Odluka Komisije 2006/759/EZ od 8. Novembra 2006. o odobravanju određenih nacionalnih programa za kontrolu salmonele u rasplodnim jatima Gallus gallus			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mogući Nacionalni Kontrolni Programće biti odobren</i> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i>
102)	Odluka Komisije 2007/843/EZ od 11. Decembra 2007. o odobrenju programa kontrole za salmonelu u rasplodnim jatima Gallus gallus u određenim trećim zemljama u skladu s Uredbom (EZ) br. 2160/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta i o izmjeni Odluke 2006/696/EZ sa obzirom na određene zahtjeve za javno zdravlje pri uvozu peradi i jaja za nasad			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mogući Nacionalni Kontrolni Programće biti odobren</i> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i>
103)	Odluka Komisije 2007/848/EZ od 11. Decembra 2007. o odobravanju određenih nacionalnih programa za kontrolu salmonele u jatima kokoši nesilica vrste Gallus gallus			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mogući Nacionalni Kontrolni Programće biti odobren</i> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje kraja 2016</i>
104)	Odluka Komisije 2008/815/EZ od 20. Oktobra 2008. o odobrenju određenih nacionalnih programa kontrole salmonele u jatima pilića za tov vrste Gallus gallus			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mogući Nacionalni Kontrolni Programće biti odobren</i> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje kraja 2017</i>
105)	Odluka Komisije 2009/771/EZ od 20. Oktobra 2009. o odobrenju određenih nacionalnih programa za kontrolu salmonele kod ćurki			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mogući Nacionalni Kontrolni Programće biti odobren</i> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje kraja 2017</i>
106)	Odluka Komisije 2010/75/EU od 5. Februara 2010 koji se odnosi na finansijski doprinos unije za kordinisane programe praćenja rasprostarnjenosti Listeria monocytogenes u određenim, za jelo spremnim hranama u državama člancama			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nacionalni Program monitoring prisustva Listeria monocytogenes u hrani do kraja 2015</i>
107)	Uredba Komisije (EU) br. 200/2010 od 10. Marta 2010. o sprovođenju Uredbe (EZ) br. 2160/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta upogledu cilja Unije za smanjenje prisutnosti serotipova Salmonella kod odraslih rasplodnih jata vrste Gallus gallus	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt oza smanjenje prisutnosti serotipova Salmonella kod odraslih</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>II.2016</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Moguća implementacija</i> • <i>Ukoliko je potrebno</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>rasplodnih jata vrste Gallus gallus</i>		
108)	Uredba Komisije (EU) br. 517/2011 od 25. Maja 2011. o sprovođenju Uredbe (EZ) br. 2160/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu cilja Unije za smanjenje prevalencije određenih serotipova salmonela u kokoši nesilica vrste Gallus gallus i izmjeni Uredbe (EZ) br. 2160/2003 i Uredbe Komisije (EU) br. 200/2010	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt za smanjenje prevalencije određenih serotipova salmonela u kokoši nesilica vrste Gallus gallus i 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2015 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2017 Puna implementacija danom pristupanja
109)	Uredba Komisije (EU) br. 200/2012 od 8. Marta 2012. o cilju Unije za smanjenje prevalencije bakterija Salmonella enteritidis i Salmonella typhimurium u jatima tovnih pilića, kako je predviđeno u Uredbi (EZ) br. 2160/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o smanjenju prevalencije bakterija Salmonella enteritidis i Salmonella typhimurium u jatima tovnih pilića 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2017 Puna implementacija danom pristupanja
110)	Uredba Komisije (EU) br. 1190/2012 od 12. Decembra 2012. o cilju Unije za smanjenje prisutnosti Salmonella enteritidis i Salmonella typhimurium kod jata ćurki kako je predviđeno Uredbom (EZ) br. 2160/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o smanjenju prisutnosti Salmonella enteritidis i Salmonella typhimurium kod jata ćurki 	<ul style="list-style-type: none"> II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2017 Puna implementacija danom pristupanja
111)	Implementaciona Odluka Komisije 2013/652/EU od 12. Novembra 2013. o praćenju otpornosti zoonotskih i komezalnih bakterija na antimikrobna sredstva i izvještavanju o tom praćenju	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o praćenju otpornosti zoonotskih i komezalnih bakterija na antimikrobna sredstva i izvještavanju o tom praćenju 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2017 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2017 Puna implementacija danom pristupanja
XI. Druge bolesti				
112)	Direktiva Savjeta 92/119/EEZ od 17. Decembra 1992. o uvođenju opštih mjera Zajednice za suzbijanje određenih bolesti životinja i posebnih mjera koje se odnose na vezikularnu enterovirusnu bolest svinja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt za suzbijanje određenih bolesti životinja i posebnih mjera koje se odnose na vezikularnu enterovirusnu bolest svinja 	<ul style="list-style-type: none"> II.2017 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2017
113)	Odluka Komisije 2000/428/EZ od 4. Jula 2000. o utvrđivanju dijagnostičkog postupka, metoda uzimanja uzoraka i kriterija za procjenu rezultata laboratorijskih ispitivanja za potvrđivanje i diferencijalnu dijagnostiku vezikularne enterovirusne bolesti svinja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o utvrđivanju dijagnostičkog postupka, metoda uzimanja uzoraka i kriterija za procjenu rezultata laboratorijskih ispitivanja za 	<ul style="list-style-type: none"> II.2017 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2017

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procjenjeni datum implementacije
		<i>potvrđivanje i diferencijalnu dijagnostiku vezikularne enterovirusne bolesti svinja</i>		
XII. Notifikacija bolesti				
114)	Direktiva Savjeta 82/894/EEZ od 21. Decembra 1982. o načinu prijave bolesti životinja unutar Zajednice	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto načinu prijave bolesti životinja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično implementiran 2008 • III.2017
Poglavlje 5				
Trgovina sjemenom živih životinja, jajnih ćelija i embriona				
I. Goveda i svinje				
115)	Direktiva Savjeta 64/432/EEZ od 26. Juna 1964. o zdravstvenim problemima životinja koji utiču na trgovinu govedima i svinjama unutar Zajednice	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto zdravstvenim problemima životinja koji utiču na trgovinu govedima i svinjama</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2008 djelimično (bruceloza, leukozai tuberkuloza) • III.2015 (djelimično status, trgovina) • I. 2017 puna transpozicijakodifikovana pravila 	<ul style="list-style-type: none"> • 2008 djelimično (bruceloza, leukozai tuberkuloza) • III.2015 (djelimično status, trgovina) • Danom pristupanja
116)	Odluka Komisije 2002/598/EZ od 15. Jula 2002. o odobravanju vakcina protiv bruceloze goveda u okviru Direktive Savjeta 64/432/EEZ.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto odobravanju vakcina protiv bruceloze goveda</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I. 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • Puna implementacija danom pristupanja
117)	Odluka Komisije 2003/886/EZ od 10. Decembra 2003. o utvrđivanju kriterijuma za podatke koje treba dostaviti u skladu s Direktivom Savjeta 64/432/EEZ.			<ul style="list-style-type: none"> • Puna implementacija danom pristupanja
118)	Odluka Komisije 2004/226/EZ od 4. Marta 2004. o odobravanju testova za otkrivanje antitijela za brucelozu goveda u okviru Direktive Savjeta 64/432/EEZ.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto odobravanju testova za otkrivanje antitijela za brucelozu goveda</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I. 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • I. 2017
119)	Odluka Komisije 2004/315/EZ od 26. Marta 2004. o priznavanju sistema mreža nadzora za gazdinstva goveda koji se sprovodi u državama članicama ili regijama država članica prema Direktivi 64/432/EEZ.			<ul style="list-style-type: none"> • Puna implementacija danom pristupanja
120)	Odluka Komisije 2004/558/EZ od 15. Jula 2004. o sprovođenju Direktive Savjeta 64/432/EEZ u odnosu na dodatne	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski aket ododatneim garancijeama za trgovinu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I. 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • Puna implementacija danom pristupanja

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	garancije za trgovinu govedima unutar Zajednice u pogledu zaraznog govedeg rinotraheitisa i odobrenju programa iskorjenjivanja koji su predstavile određene države članice	<i>govedima u pogledu zaraznog govedeg rinotraheitisa i odobrenju programa iskorjenjivanja</i>		
121)	Odluka Komisije 2008/185/EZ od 21. Februara 2008. o dodatnim garancijama u trgovini svinjama unutar Zajednice vezano uz bolest Aujeszzkoga i kriterijima za dostavu informacija o bolesti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto dodatnim garancijama u trgovini svinjama vezano uz bolest Aujeszzkoga i kriterijima za dostavu informacija o bolesti</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I. 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • IV. 2018
122)	Odluka Komisije 2009/712/EZ od 18. Septembra 2009. o sprovođenju Direktive Savjeta 2008/73/EZ u pogledu informativnih internet stranica koje sadrže liste objekata i laboratorijakoje su države članice odobrile u skladu s veterinarskim i zootehničkim zakonodavstvomZajednice	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o informativnim internet stranicama koje sadrže liste objekata i laboratorija koje su države članice odobrile u skladu s veterinarskim i zootehničkim zakonodavstvom</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
II. Ovce i koze				
123)	Direktiva Savjeta 91/68/EEZ od 28. Januara 1991. o uslovima zdravlja životinja kojima se uređuje trgovina životinjama iz porodica ovaca i koza unutar Zajednice	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto uslovima zdravlja životinja kojima se uređuje trgovina životinjama iz porodica ovaca i koza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 djelimično • II. 2018 (djelimično status, trgovina) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 • IV. 2018(djelimično status, trgovina) • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
124)	Odluka Komisije 93/52/EEZ od 21. Decembra 1992. o utvrđivanju usaglašenosti određenih država članica ili regija zahtjevima u pogledu brucelozе (B. melitensis) i o statusu države članice ili regije službeno slobodne od te bolesti			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
III. Kopitari				
125)	Odluka Komisije 95/329/EZ od 25. Jula 1995. o utvrđivanju kategorija muških kopitara na koje se primjenjuje zahtjev u pogledu arteritisa konja propisan u članu 15. stavu (b) tački II. Direktive Savjeta 90/426/EEZ.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju kategorija muških kopitara na koje se primjenjuje zahtjev u pogledu arteritisa konja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2017 	<ul style="list-style-type: none"> • IV.2018
IV. Perad i jaja za nasad				

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
126)	Direktiva Savjeta 2009/158/EZ od 30. Novembra 2009. o uslovima zdravlja životinja kojima se uređuje trgovina peradi i jajima za nasadunutar Zajednice i njihov uvoz iz trećih zemalja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto uslovima zdravlja životinja kojima se uređuje trgovina peradi i jajima za nasad i njihov uvoz iz trećih zemalja 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2015 II. 2018 	<ul style="list-style-type: none"> I. 2016 IV. 2018
127)	Odluka Komisije 93/152/EEZ od 8. Februara 1993. o utvrđivanju kriterijuma za vakcine koja se upotrebljavaju protiv newcastleske bolesti u sklopu redovnih programa vakcinisanja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju kriterijuma za vakcine koja se upotrebljavaju protiv newcastleske bolesti u sklopu redovnih programa vakcinisanja routine vaccination program 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 II. 2018 	<ul style="list-style-type: none"> Puna implementacija danom pristupanja
128)	Odluka Komisije 94/327/EZ od 19. Maja 1994. o utvrđivanju kriterijuma za godišnje testiranje rasplodne peradi na newcastlesku bolest prilikom primjene člana 12. stava 2. Direktive Savjeta 90/539/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> Vodič o kriterijumima za godišnje testiranje rasplodne peradi na newcastlesku bolest 	<ul style="list-style-type: none"> II. 2018 	<ul style="list-style-type: none"> Ukoliko je potrebno
129)	Odluka Komisije 2006/605/EZ od 6. Septembra 2006. o određenim mjerama zaštite u trgovini unutar Zajednice peradi namijenjene za obnovu populacije slobodno živuće divljači			<ul style="list-style-type: none"> Puna implementacija danom pristupanja
V. Životinje akvakulture				
130)	Odluka Komisije 2001/183/EZ od 22. Februara 2001. o utvrđivanju planova uzorkovanja i dijagnostičkih metoda za otkrivanje i potvrđivanje određenih bolesti riba i stavljanju van snage Odluke 92/532/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje egzotičnih i neegzotičnih bolesti vodenih životinja i zdravstvenim uslovima za njihovo stavljanje u promet (Sl. list CG 34/2015) Podzakonski akt o planu uzorkovanja idijagnostičkim metodama za detekciju i potvrdu 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimično implementiran II. 2016 Puna implementacija danom pristupanja

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procjenjeni datum implementacije
		<i>za određene bolesti riba</i>		
131)	Odluka Komisije 2002/878/EZ od 6. Novembra 2002. o uspostavljanju planova uzorkovanja i dijagnostičkih metoda za otkrivanje i potvrđivanje prisutnosti bolesti mekušaca bonamioze (<i>Bonamia ostreae</i>) i marteilioze (<i>Marteilia refringens</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje egzotičnih i neegzotičnih bolesti vodenih životinja i zdravstvenim uslovima za njihovo stavljanje u promet (Sl. list CG 34/2015) • <i>Podzakonski akt o planu uzorkovanja idijagnostičkim metodama za detekciju i potvrdu za mollusc bolesti Bonamiosis (<i>Bonamia ostreae</i>) i Marteiliiosis (<i>Martelia feringens</i>)</i> 	• II.2015	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Djelimično implementiran II. 2016</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
132)	Odluka Komisije 2003/466/EZ od 13. Juna 2003. o utvrđivanju kriterijuma za zoniranje i službeni nadzor u slučaju pojave sumnje ili potvrđene prisutnosti zarazne anemije lososa (ZAL)	• <i>Podzakonski akto utvrđivanju kriterijuma za zoniranje i službeni nadzor u slučaju pojave sumnje ili potvrđene prisutnosti zarazne anemije lososa</i>	• IV.2018	• <i>Ukoliko je potrebno</i>
133)	Uredba Komisije (EZ) br. 1251/2008 od 12. Decembra 2008. o sprovođenju Direktive Savjeta 2006/88/EZ u pogledu uslova i kriterijuma sertifikovanja za stavljanje u promet i uvoz u Zajednicu životinja i proizvoda akvakulture i utvrđivanju liste vektorskih vrsta	• <i>Podzakonski akto uslovima i kriterijumima sertifikovanja za stavljanje u promet i uvoz životinja i proizvoda akvakulture i utvrđivanju liste vektorskih vrsta</i>	• IV.2016	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Djelimično implementiran IV. 2016</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
VI. Embrioni goveda				
134)	Direktiva Savjeta 89/556/EEZ od 25. Septembra 1989. o uslovima zdravlja životinja kojima se uređuje trgovina embrionima domaćih životinja vrste goveda unutar Zajednice i njihov uvoz iz trećih zemalja	• <i>Regulation o uslovima zdravlja životinja kojima se uređuje trgovina embrionima domaćih životinja vrste goveda i njihov</i>	• III 2018	• IV 2018

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>uvoz iz trećih zemalja</i>		
VII. Sjeme goveda				
135)	Direktiva Savjeta 88/407/EEZ od 14. Juna 1988. o utvrđivanju zahtjeva zdravlja životinja koji se primjenjuju na trgovinu unutar Zajednice i na uvoz duboko smrznutog sjemena domaćih životinja vrste goveda	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o uslovima za veterinarske organizacije za sakupljanje i skladištenje sjemena za vještačko osjemenjavanje goveda i stavljanje u promet (Sl. list CG 41/2014) • <i>Podzakonski akto utvrđivanju zahtjeva zdravlja životinja koji se primjenjuju na trgovinu unutar i na uvoz duboko smrznutog sjemena domaćih životinja vrste goveda</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 3.10.2014 Djelimično • <i>I.2018 Fully transposed</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 12.10.2014 • <i>I.2018</i>
VIII. Sjeme svinja				
136)	Direktiva Savjeta 90/429/EEZ od 26. Juna 1990. o utvrđivanju uslova zdravlja životinja koji se primjenjuju na trgovinu unutar Zajednice i uvoz sjemena domaćih životinja vrste svinja	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju uslova zdravlja životinja koji se primjenjuju na trgovinu i uvoz sjemena domaćih životinja vrste svinja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2017</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2017</i>
IX. Druge životinje, sjeme, jajne ćelije i embrioni.				
137)	Direktiva Savjeta 92/65/EEZ od 13. Jula 1992. o utvrđivanju uslova zdravlja životinja kojima se uređuje trgovina i uvoz u Zajednicu životinja, sjemena, jajnih stanica i zametaka koji ne podliježu uslovima zdravlja životinja utvrđenim u određenim propisima Zajednice iz Priloga A dijela I. Direktive 90/425/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto uslovima zdravlja životinja kojima se uređuje trgovina i uvoz životinja, sjemena, jajnih stanica i zametaka koji ne podliježu uslovima zdravlja životinja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
138)	Odluka Savjeta 2000/258/EZ od 20. Marta 2000. o određivanju posebnog instituta odgovornog za utvrđivanje kriterijuma za standardizaciju seroloških testova u svrhu praćenja efikasnosti vakcina protiv bjesnila			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
139)	Uredba Komisije (EZ) br. 1739/2005 od 21. Oktobra 2005. o utvrđivanju zahtjeva zdravlja životinja za premještanje životinja iz cirkusa između država članica	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju zahtjeva zdravlja životinja za premještanje životinja iz cirkusa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2018
140)	Odluka Komisije 2010/436/EU od 9. Avgusta 2010. o sprovođenju Odluke Savjeta 2000/258/EZ u pogledu međulaboratorijskog uporednog testiranja za održavanje odobrenja laboratorija za sprovođenje seroloških testova za praćenje efikasnosti vakcina protiv bjesnila			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
141)	Odluka Komisije 2010/470/EU od 26. Oktobra 2010. o obrascima zdravstvenih certifikata za trgovinu unutar Unije sjemenom, jajnim ćelijama i zamecima kopitara, ovaca i koza, i zamecima svinja			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
142)	Implementaciona Odluka Komisije 2013/519/EU od 21. Oktobra 2013. o utvrđivanju liste državnih područja i trećih zemalja iz kojih je dozvoljen uvoz pasa, mačaka i pitomih fereta i obrazac sertifikata za takve uvoze			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Poglavlje 6				
Nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca				
143)	Uredba (EU) br. 576/2013 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 12. Juna 2013. o nekomercijalnom premještanju kućnih ljubimaca i o stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 998/2003	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto nekomercijalnom premještanju kućnih ljubimaca</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016
144)	Odluka Komisije 2007/25/EZ od 22. Decembra 2006. o određenim zaštitnim mjerama u vezi sa visokopatogenim ptičijim gripom i premještanju ptica kućnih ljubimaca u pratnji vlasnika u Zajednicu	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto određenim zaštitnim mjerama u vezi sa visokopatogenim ptičijim gripom i premještanju ptica kućnih ljubimaca u pratnji vlasnika</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016
145)	Uredba Komisije (EU) br. 1152/2011 od 14. Jula	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt preventivnih</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	2011. o dopuni Uredbe (EZ) br. 998/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu preventivnih zdravstvenih mjera za kontrolu infekcije Echinococcus multilocularis kod pasa	<i>zdravstvenih mjera za kontrolu infekcije Echinococcus multilocularis kod pasa</i>		
146)	Implementaciona Uredba Komisije (EU) br. 577/2013 od 28. Juna 2013. o obrascu identifikacionih dokumenata za nekomercijalno premještanje pasa, mačaka i pitomih fereta, o sastavljanju liste državnih područja i trećih zemalja i o zahtjevima koji se odnose na format, izgled i jezik izjavakojima se potvrđuje usklađenost sa određenim uslovima predviđenim u Uredbi (EU) br. 576/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto obrascu identifikacionih dokumenata za nekomercijalno premještanje pasa, mačaka i pitomih fereta, o sastavljanju liste državnih područja i trećih zemalja i o zahtjevima koji se odnose na format, izgled i jezik izjava kojima se potvrđuje usklađenost 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016
poglavlje 7				
Zabranjene supstancei kontrola rezidua				
I. Zabranjene supstance				
147)	Direktiva Savjeta 96/22/EZ od 29. Aprila 1996. o zabrani primjene određenih materija hormonskog ili tireostatskog učinka i beta-agonista na farmskim životinjama i o stavljanju van snage direktiva 81/602/EEZ, 88/146/EEZ i 88/299/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> Naredba o zabrani upotrebe i tretiranja životinja koje se uzgajaju određenim supstancama i veterinarskim lijekovima (Sl. list CG 39/2013) 	<ul style="list-style-type: none"> 2013 IV 2018 	<ul style="list-style-type: none"> 2013 IV 2018
148)	Odluka Savjeta 1999/879/EZ od 17. Decembra 1999. o stavljanju u promet i primjeni goveđeg somatotropina (BST) i o stavljanju van snage Odluke 90/218/EEZ.	<ul style="list-style-type: none"> Naredba o zabrani upotrebe i tretiranja životinja koje se uzgajaju određenim supstancama i veterinarskim lijekovima (Sl. list CG 39/2013) 	<ul style="list-style-type: none"> 2013 IV 2018 	<ul style="list-style-type: none"> 2013 IV 2018
II. Kontrola rezidua				
149)	Direktiva Savjeta 96/23/EZ od 29. Aprila 1996 o mjerama za praćenje određenih supstanci i ostatke istih u živim životinjama i proizvodima životinjskog porijekla i o stavljanju van snage Direktive 85/358/EEZ i 86/469/EEZ i Odluke 89/187/EEZ i 91/664/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o monitoringu određenih supstanci i rezidua u živim životinjama, proizvo 	<ul style="list-style-type: none"> 2006 IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> 2006 IV 2016

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		dima životinjskog porijekla i hrani za životinje (Sl. list CG 46/2006)		
150)	Odluka Komisije 97/747/EZ od 27. Oktobra 1997. o utvrđivanju nivoa i učestalosti uzorkovanja propisanog Direktivom Savjeta 96/23/EZ za praćenje određenih materija i njihovih rezidua u određenim proizvodima životinjskog porijekla	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o monitoringu određenih substance i residua u živim životinjama, proizvodima životinjskog porijekla i hrani za životinje (Sl. list CG 46/2006) • <i>Podzakonski akto utvrđivanju nivoa i učestalosti uzorkovanja za praćenje određenih materija i njihovih rezidua u određenim proizvodima životinjskog porijekla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2006 • IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično implementiran 2006 • <i>Djelimično implementiran IV 2016</i> • <i>Ukoliko je potrebno Puna implementacija danom pristupanja</i>
151)	Odluka Komisije 98/179/EZ od 23. Februara 1998. o utvrđivanju detaljnih pravila službenog uzorkovanja za praćenje određenih materija i njihovih ostataka u živim životinjama i proizvodima životinjskog porijekla	<ul style="list-style-type: none"> • Instrukcije za uzorkovanje po programu monitoringa rezidua u živim životinjama, proizvodima životinjskog porijekla i hrani za životinje (2007, 2008) • <i>Podzakonski akto utvrđivanju detaljnih pravila službenog uzorkovanja za praćenje određenih materija i njihovih ostataka u živim životinjama i proizvodima životinjskog</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Odluka direktora Veterinarske uprave • IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 • IV 2016

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>porijekla</i>		
152)	Odluka Komisije 2002/657/EZ od 12. Avgusta 2002. o primjeni Direktive Savjeta 96/23/EZ osprovođenju analitičkih metoda i tumačenju rezultata	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o metodama kontrole rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla (Sl. list CG 45/2014) 	<ul style="list-style-type: none"> 2014 	<ul style="list-style-type: none"> 2014
Poglavlje 8				
Uvoznizahtjeviza žive životinjei proizvode životinjskog porijekla				
A. Sjeme živih životinja, jajne ćelije i embrioni				
I. Goveda, Svinje, ovce				
153)	Direktiva Savjeta 2004/68/EZ od 26. Aprila 2004. o utvrđivanju pravila zdravlja životinja za uvoz u i provoz kroz Zajednicu određenih živih papkara i o izmjeni direktiva 90/426/EEZ i 92/65/EEZ i stavljanju van snage Direktive 72/462/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski akto utvrđivanju pravila zdravlja životinja za uvoz u i provoz određenih živih papkara</i> 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2017 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2017
Lista trećih zemalja i sertifikacija				
154)	Odluka Komisije 2007/240/EZ od 16. Aprila 2007. o utvrđivanju novih veterinarskih sertifikata za uvoz živih životinja, sjemena, zametaka, jajnih stanica i proizvoda životinjskog porijekla u Zajednicu na osnovu odluka 79/542/EEZ, 92/260/EEZ, 93/195/EEZ, 93/196/EEZ, 93/197/EEZ, 95/328/EZ, 96/333/EZ, 96/539/EZ, 96/540/EZ, 2000/572/EZ, 2000/585/EZ, 2000/666/EZ, 2002/613/EZ, 2003/56/EZ, 2003/779/EZ, 2003/804/EZ, 2003/858/EZ, 2003/863/EZ, 2003/881/EZ, 2004/407/EZ, 2004/438/EZ, 2004/595/EZ, 2004/639/EZ i 2006/168/EZ			<ul style="list-style-type: none"> <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
155)	Uredba Komisije (EU) br. 206/2010 od 12. Marta 2010. o utvrđivanju liste trećih zemalja, državnih područja ili njihovih dijelova odobrenih za unos u Evropsku uniju određenih životinja i svježeg mesa i zahtjeva veterinarskog sertifikovanja			<ul style="list-style-type: none"> <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
156)	Implementaciona Uredba Komisije (EU) br. 750/2014 od 10. Jula 2014. o mjerama zaštite od epidemijske dijareje kod svinja u pogledu zahtjeva zdravlja životinja za unos svinja u Uniju			<ul style="list-style-type: none"> <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
II. Kopitari				
<i>Lista trećih zemalja</i>				
157)	Odluka Komisije 2004/211/EZ od 6. Januara 2004. o uspostavljanju liste trećih zemalja i dijelova njihovog državnog područja iz kojih države članice odobravaju uvoz živih kopitara i sjemena, jajnih stanica i zametaka kopitara, i o izmjeni odluka 93/195/EEZ i 94/63/EEZ			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Sertifikacija				
158)	Odluka Komisije 92/260/EEZ od 10. Aprila 1992. o uslovima zdravlja životinja i veterinarskom sertifikovanju za privremeni ulazak registrovanih konja	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto uslovima zdravlja životinja i veterinarskom sertifikovanju za privremeni ulazak registrovanih konja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2017</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i>
159)	Odluka Komisije 93/195/EEZ od 2. Februara 1993. o uslovima zdravlja životinja i veterinarskom certifikovanju za ponovni ulazak registrovanih konja za trke, takmičenja i kulturna događanja nakon privremenog izvoza	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto uslovima zdravlja životinja i veterinarskom certifikovanju za ponovni ulazak registrovanih konja za trke, takmičenja i kulturna događanja nakon privremenog izvoza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2017</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i>
160)	Odluka Komisije 93/196/EEZ od 5. Februara 1993. o uslovima zdravlja životinja i veterinarskom sertifikovanju za uvoz kopitara za klanje	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto uslovima zdravlja životinja i veterinarskom sertifikovanju za uvoz kopitara za klanje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>II 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i>
161)	Odluka Komisije 93/197/EEZ od 5. Februara 1993. o uslovima zdravlja životinja i veterinarskom sertifikovanju za uvoz registrovanih kopitara i kopitara za rasplod i proizvodnju	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto uslovima zdravlja životinja i veterinarskom sertifikovanju za uvoz registrovanih kopitara i kopitara za rasplod i proizvodnju</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>II 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i>
III. Perad, rasplodna jaja, jednodnevni pilić i određeni patogeni jaja				
Zdravlje životinja				
<i>Lista trećih zemalja i sertifikacija</i>				
162)	Uredba Komisije (EZ) br. 798/2008 od 8. Avgusta 2008. o utvrđivanju liste trećih zemalja, državnih područja, zona ili kompartenta iz kojih je dozvoljen uvoz i provoz peradi i proizvoda od peradi kroz Zajednicu i o zahtjevima veterinarskog			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	sertifikovanja			<i>pristupanja</i>
IV. Životinje akvakulture - ribe				
Karantin				
163)	Odluka Komisije 2008/946/EZ od 12. Decembra 2008. o sprovođenju Direktive Savjeta 2006/88/EZ o zahtjevima karantina za životinje akvakulture	• <i>Podzakonski akto zahtjevima karantina za životinje akvakulture</i>	• III. 2017	• III. 2017
V. Embrioni goveda				
Lista trećih zemalja i sertifikacija				
164)	Odluka Komisije 2006/168/EZ od 4. Januara 2006. o utvrđivanju zahtjeva zdravlja životinja i veterinarskog sertifikovanja radi uvoza zametaka goveda u Zajednicu i stavljanja van snage Odluke 2005/217/EZ	• <i>Podzakonski akto utvrđivanju zahtjeva zdravlja životinja i veterinarskog sertifikovanja radi uvoza zametaka goveda</i>	• III. 2018	• IV 2018 • <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
VI. Sjeme goveda				
Lista trećih zemalja i sertifikacija				
165)	Implementaciona Odluka Komisije 2011/630/EU od 20. Septembra 2011. o uvozu sjemena domaćih životinja vrste goveda u Uniju			• <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
VII. Jajne ćelije i embrionisvinja				
Lista trećih zemalja				
166)	Odluka Komisije 2008/636/EZ od 22. Jula 2008. o utvrđivanju liste trećih zemalja iz kojih države članice odobravaju uvoz jajnih stanica i zametaka svinja			• <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
VIII. Sjeme svinja				
Lista trećih zemalja i sertifikacija i listasakupljačkih centara				
167)	Implementaciona Odluka Komisije 2012/137/EU od 1. Marta 2012. o uvozu sjemena domaćih životinja vrste svinja u Uniju			• <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
<i>pristupanja</i>				
IX. Sjeme, jajne ćelije i embrioni kopitara				
168)	Direktiva Savjeta 2009/156/EZ od 30. Novembra 2009. o uslovima zdravlja životinja kojima se uređuje premještanje i uvoz kopitara iz trećih zemalja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto uslovima zdravlja životinja kojima se uređuje premještanje i uvoz kopitara iz trećih zemalja 	<ul style="list-style-type: none"> II.2017 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018 Puna implementacija danom pristupanja
Sertifikacija				
169)	Odluka Komisije 2010/471/EU od 26. Avgusta 2010. o listama centara za sakupljanje i skladištenje sjemena i timova za sakupljanje i proizvodnju zametaka, kao i o zahtjevima sertifikovanja u vezi s uvozom u Uniju sjemena, jajnih stanica i zametaka kopitara			<ul style="list-style-type: none"> Mogućenacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja
X. Sjeme, jajne ćelije i embrioni koza i ovaca				
Lista trećih zemalja i sertifikacija				
170)	Odluka Komisije 2010/472/EU od 26. Avgusta 2010. o uvozu sjemena, jajnih ćelija i zametaka ovaca i koza u Uniju			<ul style="list-style-type: none"> Mogućenacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja
XI. Sjeme, jajne ćelije i embrioni ostalih životinja				
3. Zečje mesoidrugedivljeiuzgojne životinje				
Lista trećih zemalja i sertifikacija				
171)	Uredba Komisije (EZ) br. 119/2009 od 9. Februara 2009. o utvrđivanju liste trećih zemalja ili njihovih dijelova za uvoz mesa divljih leporida, određenih divljih kopnenih sisara i kunića iz uzgoja u Zajednicu ili njegov provoz kroz Zajednicu i zahtjeva za veterinarsko sertifikovanje			<ul style="list-style-type: none"> Mogućenacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja
4. Mesni proizvodi (uključujući i obrađenih želudaca, mjhura i crijeva)				
Lista trećih zemalja i sertifikacija				
172)	Odluka Komisije 2007/777/EZ od 29. Novembra 2007. o utvrđivanju uslova za zdravlje životinja i javno zdravlje, i obrazaca sertifikata za uvoz iz trećih zemalja određenih mesnih proizvoda i obrađenih želudaca, mjhura i crijeva za prehranu ljudi i o stavljanju van snage Odluke 2005/432/EZ			<ul style="list-style-type: none"> Mogućenacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
<i>pristupanja</i>				
5. Mljeveno meso (osim peradi mljeveno meso) i meso priprema				
Lista trećih zemalja i sertifikacija				
173)	Odluka Komisije 2000/572/EZ od 8. Septembra 2000. o utvrđivanju uslova zdravlja životinja i javnog zdravlja, i uslova veterinarskog sertifikovanja za uvoz mljevenog mesa i mesnih priprema iz trećih zemalja i kojom se stavlja van snage Odluka 97/29/EZ.			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
6. Mlijeko i mliječni proizvodi				
Lista trećih zemalja i sertifikacija				
1	Uredba Komisije (EU) br. 605/2010 od 2. Jula 2010. o uslovima zdravlja životinja i javnog zdravlja, i uslovima veterinarskog certificiranja za unošenje sirovog mlijeka i mliječnih proizvoda namijenjenih prehrani ljudi u Evropsku uniju	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto uslovima zdravlja životinja i javnog zdravlja, i uslovima veterinarskog certificiranja za unošenje sirovog mlijeka i mliječnih proizvoda namijenjenih prehrani ljudi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV.2015</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I.2016</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
7. Proizvodi ribarstva i proizvodi akvakulture (ljudsku prehranu)				
Proizvodi ribarstva (uključujući prerađene školjkaše), riba i rakova iz akvakultura				
Lista trećih zemalja				
175)	Odluka Komisije 2006/766/EZ od 6. Novembra 2006. o utvrđivanju liste trećih zemalja i državnih područja iz kojih je dozvoljen uvoz školjkaša, bodljikaša, plaštenjaka, morskih puževa i proizvoda ribarstva	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o utvrđivanju liste trećih zemalja i državnih područja iz kojih je dozvoljen uvoz školjkaša, bodljikaša, plaštenjaka, morskih puževa i proizvoda ribarstva</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I.2016</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I.2016</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
8. Jaja i proizvodi od jaja				
9. Ostali proizvodi za prehranu ljudi				
176)	Direktiva Savjeta 92/118/EEZ od 17. Decembra 1992. o utvrđivanju zahtjeva za zdravlje životinja i zahtjeva za javno zdravlje kojima se uređuje trgovina i uvoz u Zajednicu proizvoda koji ne podliježu navedenim zahtjevima utvrđenim u posebnim pravilima Zajednice iz Priloga A dijela I. Direktive 89/662/EEZ te, s obzirom na patogene materije, iz Direktive 90/425/EEZ.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju zahtjeva za zdravlje životinja i zahtjeva za javno zdravlje kojima se uređuje trgovina i uvoz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I.2016</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I.2016</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Lista trećih zemalja				

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
177)	Odluka Komisije 2003/812/EZ od 17. Novembra 2003. o sastavljanju liste trećih zemalja iz kojih države članice odobravaju uvoz određenih proizvoda za prehranu ljudi u skladu s Direktivom Savjeta 91/118/EEZ.	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto listi trećih zemalja iz kojih se odobrava uvoz određenih proizvoda za prehranu ljudi 	<ul style="list-style-type: none"> I.2016 	<ul style="list-style-type: none"> I.2016 Puna implementacija danom pristupanja
Sertifikacija crijeva životinja				
178)	Odluka Komisije 2003/779/EZ od 31. Oktobra 2003. o utvrđivanju zahtjeva za zdravlje životinja i veterinarskom sertifikovanju za uvoz životinjskih crijeva iz trećih zemalja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju zahtjeva za zdravlje životinja i veterinarskom sertifikovanju za uvoz životinjskih crijeva iz trećih zemalja 	<ul style="list-style-type: none"> I.2016 	<ul style="list-style-type: none"> II.2016 Puna implementacija danom pristupanja
D. Lista objekata				
Dio I Životinjski proizvodi za ljudsku upotrebu				
179)	<ul style="list-style-type: none"> Prema članu 12 uredbe (EC) 854/2004 lista objekata koja se čuva ažurirana i u komunikaciji sa Komisijom i nadležnim organima trećih zemalja http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/establishments/third_country/index_en.htm 	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o veterinarstvu (Sl. list CG 30/2012 i 48/2015); 2015 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2012 Djelimično 2015 Djelimično 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2012 Djelimično 2015 Djelimično Puna implementacija danom pristupanja
Dio III Sjeme, jajne ćelije i embrioni				
1. Listasakupljačkih centara za goveda				
180)	Lista centara za sakupljanje zametaka i proizvodnje http://circa.europa.eu/irc/sanco/vets/info/data/semen/semn.html			<ul style="list-style-type: none"> Mogućenacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja
2. Sjeme goveda				
181)	Lista centara za sakupljanje i skladištenje sjemena http://circa.europa.eu/irc/sanco/vets/info/data/semn/semn.html			<ul style="list-style-type: none"> Mogućenacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja
3. Sjeme svinja				
182)	Lista centara za sakupljanje i skladištenje			<ul style="list-style-type: none"> Mogućenacionalne mjere za

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	sjemena http://circa.europa.eu/irc/sanco/vets/info/data/semn/semn.html			<i>sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
X. Međunarodne organizacije				
183)	Odluka Savjeta 2003/822/EZ od 17. Novembra 2003. o pristupanju Evropske Unije Codex Alimentarius			• MNE is member of Codex Alimentarius Commission
XI. Evropske konvencije				
Životinje na farmama				
184)	Odluka Savjeta 78/923/EEZ od 19. Juna 1978. o sklapanju Evropske konvencije o zaštiti životinja na farmama	• <i>Zakon o ratifikaciji konvencije</i>	• <i>I.2017</i>	• <i>I.2017</i>
185)	Odluka Savjeta 92/583/EEZ od 14. Decembra 1992. o sklapanju Protokola o izmjeni Evropske konvencije za zaštitu životinja koje se drže u svrhu proizvodnje	• <i>Zakon o ratifikaciji konvencije</i>	• <i>I.2017</i>	• <i>I.2017</i>
186)	92/1231/EEZ protokol koji dopunjuje Evropsku Konvenciju za zaštitu životinja koje se drže u svrhu proizvodnje	• <i>Zakon o ratifikaciji konvencije</i>	• <i>I.2017</i>	• <i>I.2017</i>
Transport				
187)	Odluka Savjeta 2004/544/EZ od 21. Juna 2004. o potpisivanju Evropske konvencije o zaštiti životinja tokom međunarodnog prevoza	• <i>Zakon o ratifikaciji konvencije</i>	• <i>I.2017</i>	• <i>I.2017</i>
188)	Evropska Konvencija za zaštitu životinja za vrijeme međunarodnog prevoza	• <i>Zakon o ratifikaciji konvencije</i>	• <i>I.2017</i>	• <i>I.2017</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
Klanje				
189)	Odluka Savjeta 88/306/EEZ od 16. Maja 1988 o zaključku evropske konvencije za zaštitu životinja za klanje	<ul style="list-style-type: none"> <i>Zakon o ratifikaciji konvencije</i> 	<ul style="list-style-type: none"> <i>I.2017</i> 	<ul style="list-style-type: none"> <i>I.2017</i>
Poglavlje 10 Dobrobit životinja				
I. Životinje na farmama				
190)	Direktiva Savjeta 98/58/EZ od 20. Jula 1998. o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o zaštiti dobrobiti životinja (Sl. list CG 14/2008 i 47/2015); Pravilnik o bližim uslovima koje treba daispunjavaju objekti i oprema za držanje i uzgoj životinja za proizvodnju (Sl. list CG 28/2011) <i>Podzakonski akto bližim uslovima koje treba da ispunjavaju objekti i oprema za držanje i uzgoj životinja za proizvodnju(2017)</i> <i>Podzakonski akto minimalnim standardima za zaštituvinja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> 29.2.2008. Djelimično 29.2.2010. Djelimično 10.6.2011. Djelimično 2015 	<ul style="list-style-type: none"> 29.2.2008. 29.2.2010. 19.6.2011. 1. 7. 2012. 2015
191)	Odluka Komisije 2006/778/EZ od 14. Novembra 2006. o minimalnim zahtjevima za prikupljanje podataka tokom inspekcija mjesta proizvodnje na kojima su određene životinje držane u svrhu proizvodnje	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski akto minimalnim zahtjevima za prikupljanje podataka tokom inspekcija mjesta proizvodnje na kojima su određene životinje držane u svrhu proizvodnje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> <i>IV.2017</i> 	<ul style="list-style-type: none"> <i>IV.2017</i>
Koke nosilje				
192)	Direktiva Savjeta 1999/74/EZ od 19. Jula 1999. o	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski akto minimalnim</i> 	<ul style="list-style-type: none"> <i>II.2016</i> 	<ul style="list-style-type: none"> <i>II 2017</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procjenjeni datum implementacije
	minimalnim uslovima za zaštitu kokoši nesilica	<i>uslovima za zaštitu kokoši nesilica</i>		
193)	Direktiva Komisije 2002/4/EZ od 30. Januara 2002. o registraciji gazdisnstava u kojima se drže kokoši nesilice, obuhvaćenih Direktivom Savjeta 1999/74/EZ	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto registraciji gazdisnstava u kojima se drže kokoši nesilice 	<ul style="list-style-type: none"> III.2018 	<ul style="list-style-type: none"> III.2018
Pilići zaproizvodnju mesa				
194)	Direktiva Savjeta 2007/43/EZ od 28. Juna 2007. o utvrđivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt. o utvrđivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2016
Telad				
195)	Direktiva Savjeta 2008/119/EZ od 18. Decembra 2008. o utvrđivanju minimalnih uslova zaštite teladi	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju minimalnih uslova zaštite teladi 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017
Svinje				
196)	Direktiva Savjeta 2008/120/EZ od 18. Decembra 2008. o utvrđivanju minimalnih uslova za zaštitu svinja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju minimalnih uslova za zaštitu svinja 	<ul style="list-style-type: none"> II.2018 	<ul style="list-style-type: none"> II.2018
II. Životinje tokom transporta				
197)	Uredba Savjeta (EZ) br. 1255/97 od 25. Juna 1997. o kriterijima Zajednice za odmorišta i izmjeni plana puta koji se navodi u Prilogu Direktive 91/628/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto kriterijima za odmorišta i izmjeni plana puta koji se navodi 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2015 djelimično II.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2015 djelimično Puna implementacija danom pristupanja
198)	Uredba Savjeta (EZ) br. 1/2005 od 22. Decembra 2004. o zaštiti životinja tokom prevoza isa prevozom povezanih postupaka i o izmjeni direktiva 64/432/EEZ i 93/119/EZ i Uredbe (EZ) br. 1255/97	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o zaštiti životinja tokom prevoza i sa prevozom povezanih postupaka 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2015 djelimično II.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2015 djelimično Puna implementacija danom pristupanja
199)	Implementaciona Odluka Komisije od 18. Aprila 2013. o godišnjim izvještajima o nediskriminirajućim inspekcijskim pregledima izvršenim u skladu s Uredbom Savjeta (EZ) br. 1/2005 o zaštiti životinja tokom prevoza i sa prevozom povezanih postupaka te o izmjeni direktiva 64/432/EEZ i 93/119/EZ i Uredbe (EZ) br. 1255/97	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o godišnjim izvještajima o nediskriminirajućim inspekcijskim pregledima i o zaštiti životinja tokom prevoza i 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2015 djelimično II.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2015 djelimično Puna implementacija danom pristupanja

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>sa prevozom povezanih postupaka</i>		
III. Životinje u vrijeme klanja ili ubijanja				
200)	Uredba Savjeta (EZ) br. 1099/2009 od 24. Septembra 2009. o zaštiti životinja u trenutku usmrćivanja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto zaštiti životinja u trenutku usmrćivanja 	<ul style="list-style-type: none"> III.2015 	<ul style="list-style-type: none"> III.2015
Glava 11 ZOOTEHNIKA				
I. Goveda				
201)	Direktiva Savjeta 2009/157/EZ od 30. Novembra 2009. o uzgojno čistim govedima	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o stočarstvu (Sl. list CG 72/2010i 48/2015) Podzakonski akto uzgojno čistim govedima 	<ul style="list-style-type: none"> 2010 2015 II 2016 	<ul style="list-style-type: none"> 2010 2015 II 2016
202)	Odluka Komisije 84/247/EEZ od 27. Aprila 1984. o načelima za priznavanje uzgojnih organizacija i udruženja koja vode ili uspostavljaju matične knjige uzgojno čistih goveda	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto načelima za priznavanje uzgojnih organizacija i udruženja koja vode ili uspostavljaju matične knjige uzgojno čistih goveda 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2015 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2015
203)	Odluka Komisije 84/419/EEZ o kriterijumima za upis stoke u matične knjige	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto kriterijumima za upis stoke u matične knjige 	<ul style="list-style-type: none"> II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> II.2016
204)	Direktiva Savjeta 87/328/EEZ od 18. Juna 1987. o prihvaćanju za uzgoj uzgojno čistih goveda	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto prihvaćanju za uzgoj uzgojno čistih goveda 	<ul style="list-style-type: none"> II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> II.2016
205)	Odluka Savjeta 96/463/EZ od 23. Jula 1996. o određivanju referentnog tijela odgovornog za usklađivanje metoda testiranja i procjene rezultata za uzgojno čistih goveda čistih pasmina	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto određivanju referentnog tijela odgovornog za usklađivanje metoda testiranja i procjene rezultata za uzgojno čistih goveda čistih pasmina 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017
206)	Odluka Komisije 2005/379/EZ od 17. Maja 2005 o rasnim sertifikatima i pojedinostima za čistokrvne priplodne	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto rasnim 	<ul style="list-style-type: none"> II 2016 	<ul style="list-style-type: none"> II 2016

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	životinje za goveda, njihovo sjeme, jajne ćelije i embriome	<i>sertifikatima i pojedinostima za čistokrvne priplodne životinje za goveda, njihovo sjeme, jajne ćelije i embriome</i>		
207)	Odluka Komisije 2006/427/EC od 20. Juna 2006. o utvrđivanju metoda praćenja proizvodnosti i metoda za procjenu genetske vrijednosti uzgojno čistih goveda čistih pasmina	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju metoda praćenja proizvodnosti i metoda za procjenu genetske vrijednosti uzgojno čistih goveda čistih pasmina</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016
II. Svinje				
208)	Direktiva Savjeta 88/661/EEZ od 19. Decembra 1988. o zootehničkim standardima koji se primjenjuju na uzgojno čiste svinje	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o zootehničkim standardima koji se primjenjuju na uzgojno čiste svinje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2017
209)	Odluka Komisije 89/501/EEZ od 18. Jula 1989. o utvrđivanju uslova za priznavanje i nadzor udruženja uzgajivača i uzgojnih organizacija koje uspostavljaju i vode matične knjige rasplodnih svinja čiste pasmine	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju uslova za priznavanje i nadzor udruženja uzgajivača i uzgojnih organizacija koje uspostavljaju i vode matične knjige rasplodnih svinja čiste pasmine</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2017
210)	Odluka Komisije 89/502/EEZ od 18. Jula 1989. o kriterijima kojima se uređuje upis uzgojno čistih svinja čistih pasmina u matične knjige pasmina	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto kriterijumima kojima se uređuje upis uzgojno čistih svinja čistih pasmina u matične knjige pasmina</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2017
211)	Odluka Komisije 89/503/EEZ od 18. Jula 1989. o utvrđivanju sertifikata za uzgojno čiste svinje čistih pasmina, njihovo sjeme, jajne ćelije i zametke	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju sertifikata za uzgojno čiste svinje čistih pasmina, njihovo sjeme, jajne ćelije i zametke</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2017
212)	Odluka Komisije 89/504/EEZ od 18. Jula 1989. o utvrđivanju uslova za priznavanje i nadzor uzgojnih udruženja, uzgojnih organizacija i privatnih poduzeća koja uspostavljaju i vode upisnike hibridnih uzgojno čistih svinja	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju uslova za priznavanje i nadzor uzgojnih udruženja, uzgojnih</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2017

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>organizacija i privatnih poduzeća koja uspostavljaju i vode upisnike hibridnih uzgojno čistih svinja</i>		
213)	Odluka Komisije 89/505/EEZ od 18. Jula 1989. o utvrđivanju kriterijuma kojima se uređuje unos u registre hibridnih uzgojno čistih svinja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju kriterijuma kojima se uređuje unos u registre hibridnih uzgojno čistih svinja 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017
214)	Odluka Komisije 89/506/EEZ od 18. Jula 1989. o utvrđivanju sertifikata za uzgojno čiste hibridne svinje, njihovo sjeme, jajne ćelije i zametke	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju sertifikata za uzgojno čiste hibridne svinje, njihovo sjeme, jajne ćelije i zametke 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017
215)	Odluka Komisije 89/507/EEZ od 18. Jula 1989. o metodama za praćenje i procjenu genetske vrijednosti čistokrvnih i hibridnih uzgojno čistih svinja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto metodama za praćenje i procjenu genetske vrijednosti čistokrvnih i hibridnih uzgojno čistih svinja 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017
216)	Direktiva Savjeta 90/118/EEZ od 5. Marta 1990. o prihvatanju za uzgoj uzgojno čistih svinja čistih pasmina	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto prihvatanju za uzgoj uzgojno čistih svinja čistih pasmina 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017
217)	Direktiva Savjeta 90/119/EEZ od 5. Marta 1990. o uzgoju uzgojno čistih hibridnih svinja	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto uzgoju uzgojno čistih hibridnih svinja 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017
III. Ovce i koze				
218)	Direktiva Savjeta 89/361/EEZ od 30. Maja 1989. o uzgojno čistim ovcama i kozama čistih pasmina	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto uzgojno čistim ovcama i kozama čistih pasmina 	<ul style="list-style-type: none"> II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> II 2016
219)	Odluka Komisije 90/254/EEZ od 10. Maja 1990. o utvrđivanju uslova za odobravanje uzgojnih organizacija i udruženja koja uspostavljaju ili vode matične knjige uzgojno čistih ovaca i koza čistih pasmina	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju uslova za odobravanje uzgojnih organizacija i udruženja koja uspostavljaju ili vode matične knjige uzgojno čistih ovaca i koza čistih pasmina 	<ul style="list-style-type: none"> III.2016 	<ul style="list-style-type: none"> III.2016

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
220)	Odluka Komisije 90/255/EEZ od 10. Maja 1990. o utvrđivanju kriterijuma koji uređuju upis u matične knjige uzgojno čistih ovaca i koza čistih pasmina	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju kriterijuma koji uređuju upis u matične knjige uzgojno čistih ovaca i koza čistih pasmina 	<ul style="list-style-type: none"> III.2016 	<ul style="list-style-type: none"> III.2016
221)	Odluka Komisije 90/256/EEZ od 10. Maja 1990. o utvrđivanju metoda za praćenje proizvodnosti i procjenu genetske vrijednosti uzgojno čistih ovaca i koza čistih pasmina	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju metoda za praćenje proizvodnosti i procjenu genetske vrijednosti uzgojno čistih ovaca i koza čistih pasmina 	<ul style="list-style-type: none"> III.2016 	<ul style="list-style-type: none"> III.2016
222)	Odluka Komisije 90/257/EEZ od 10. Maja 1990. o kriterijima prihvaćanja za uzgoj uzgojno čistih ovaca i koza čistih pasmina i za korištenje njihovog sjemena, jajnih ćelija i zametaka	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto kriterijima prihvaćanja za uzgoj uzgojno čistih ovaca i koza čistih pasmina i za korištenje njihovog sjemena, jajnih ćelija i zametaka 	<ul style="list-style-type: none"> III.2016 	<ul style="list-style-type: none"> III.2016
223)	Odluka Komisije 90/258/EEZ od 10. Maja 1990. o zootehničkim sertifikatima za uzgojno čiste ovce i koze čistih pasmina, njihovo sjeme, jajne ćelije i zametke	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto zootehničkim sertifikatima za uzgojno čiste ovce i koze čistih pasmina, njihovo sjeme, jajne ćelije i zametke 	<ul style="list-style-type: none"> III.2016 	<ul style="list-style-type: none"> III.2016
IV. Kopitari				
224)	Odluka Komisije 92/353/EEZ od 11. Juna 1992. o utvrđivanju uslova za odobravanje ili priznavanje organizacija i udruženja koji vode ili uspostavljaju matične knjige za registrovane kopitare	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju uslova za odobravanje ili priznavanje organizacija i udruženja koji vode ili uspostavljaju matične knjige za registrovane kopitare 	<ul style="list-style-type: none"> III.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018
225)	Odluka Komisije 92/354/EEZ od 11. Juna 1992. o utvrđivanju određenih pravila za osiguranje koordinacije između organizacija i udruženja koja vode ili uspostavljaju matične knjige registrovanih kopitara	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju određenih pravila za osiguranje koordinacije između organizacija i udruženja koja vode ili uspostavljaju matične knjige registrovanih kopitara 	<ul style="list-style-type: none"> III.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
226)	Odluka Komisije 96/78/EZ od 10. Januara 1996. o utvrđivanju kriterijuma za upis i registraciju uzgojno čistih kopitara u matične knjige	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju kriterijuma za upis i registraciju uzgojno čistih kopitara u matične knjige 	<ul style="list-style-type: none"> III.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018
227)	Odluka Komisije 96/79/EZ od 12. Januara 1996. o zootehničkim sertifikatima za sjeme, jajne ćelije i zametke registrovanih kopitara	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o zootehničkim sertifikatima za sjeme, jajne ćelije i zametke registrovanih kopitara 	<ul style="list-style-type: none"> III.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018
V. Kopitari za takmičenja				
228)	Direktiva Savjeta 90/428/EEZ od 26. Juna 1990. o trgovini kopitarima namijenjenih takmičenjima i određivanju uslova za učešće na takmičenjima	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto trgovini kopitarima namijenjenih takmičenjima i određivanju uslova za učešće na takmičenjima 	<ul style="list-style-type: none"> III.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018
229)	Odluka Komisije 92/216/EEZ od 26. Marta 1992. o prikupljanju podataka o takmičenjima za kopitare iz člana 4. stava 2. Direktive Savjeta 90/428/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto prikupljanju podataka o takmičenjima za kopitare 	<ul style="list-style-type: none"> III.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018
VI. Druge čistokrvne životinje				
230)	Direktiva Savjeta 91/174/EEZ od 25. Marta 1991. o utvrđivanju zootehničkih i rodoslovnih zahtjeva za stavljanje u promet životinja čistih pasmina i o izmjeni direktiva 77/504/EEZ i 90/425/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju zootehničkih i rodoslovnih zahtjeva za stavljanje u promet životinja čistih pasmina 	<ul style="list-style-type: none"> III.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018
VII. Uvoz iz trećih zemalja				
231)	Direktiva Savjeta 94/28/EZ od 23. Juna 1994. o utvrđivanju načela koja se odnose na zootehničke i genealoške uslove primjenjive na uvoz iz trećih zemalja životinja, njihovog sjemena, jajnih ćelija i zametaka, i o izmjeni Direktive 77/504/EEZ o čistokrvnim rasplodnim govedima	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o utvrđivanju načela koja se odnose na zootehničke i genealoške uslove primjenjive na uvoz iz trećih zemalja životinja, njihovog sjemena, jajnih ćelija i zametaka, i o čistokrvnim rasplodnim govedima 	<ul style="list-style-type: none"> II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> II2016
232)	Odluka Komisije 96/509/EZ od 18. Jula 1996. o	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju 	<ul style="list-style-type: none"> III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> III2017

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	utvrđivanju genealoških i zootehničkih uslova za uvoz sjemena određenih životinja	<i>genealoških i zootehničkih uslova za uvoz sjemena određenih životinja</i>		
233)	Odluka Komisije 96/510/EZ od 18. Jula 1996. o utvrđivanju rodovnika i zootehničkih sertifikata za uvoz uzgojno čistih životinja, njihovog sjemena, jajnih ćelija i zametaka	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju rodovnika i zootehničkih sertifikata za uvoz uzgojno čistih životinja, njihovog sjemena, jajnih ćelija i zametaka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III.2017 	<ul style="list-style-type: none"> • III2017
Poglavlje 12 Veterinarski troškovi				
<i>Danom pristupanja</i>				
NASLOV 3				
STAVLJANJE U PROMET HRANE, HRANE ZA ŽIVOTINJE I NUSPROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA				
POGLAVLJE 1 HIGIJENSKA PRAVILA				
234)	Uredba (EZ) br. 852/2004 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 29. Aprila 2004. o higijeni hrane	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. List CG 14/2007) • Pravilnik o higijeni hrane (Sl. List CG 14/2009) 	<ul style="list-style-type: none"> • 29.12.2007. • 1.01.2009 • 2015 • 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično implementiran • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
235)	Uredba Komisije (EZ) br. 2073/2005 od 15. Novembra 2005. o mikrobiološkim kriterijumima za hranu	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o mikrobiološkim kriterijumima za hranu (Sl. List CG 53/2012) 	<ul style="list-style-type: none"> • 24.10.2012 • 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično 2.11.2012 • 2016
236)	Uredba Komisije (EZ) br. 2074/2005 od 5. Decembra 2005. o utvrđivanju implementacionih mjera za određene proizvode na osnovu Uredbe (EZ) br. 853/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta i za organizaciju službenih kontrola na osnovu Uredbe (EZ) br. 854/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta i Uredbe	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pravila o utvrđivanju implementacionih mjera za određene proizvode i za organizaciju službenih kontrola</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • IV.2016 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	(EZ) br. 882/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta, odstupanju od Uredbe (EZ) br. 852/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta i o izmjeni uredbi (EZ) br. 853/2004 i (EZ) br. 854/2004			
237)	Uredba Komisije (EU) br. 210/2013 od 11. Marta 2013. o odobravanju objekata za proizvodnju klica u skladu s Uredbom (EZ) br. 852/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto odobravanju objekata za proizvodnju klica 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2017 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2017 Puna implementacija danom pristupanja
238)	Uredba Komisije (EU) br. 579/2014 od 28. Maja 2014. o odobravanju odstupanja od određenih odredbi Priloga II. Uredbe (EZ) br. 852/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta u vezi sa prevozom morem tekućih ulja i masti	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto odobravanju odstupanja u vezi sa prevozom morem tekućih ulja i masti 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2018 Puna implementacija danom pristupanja
Poglavlje 2				
Specifična pravila za proizvode životinjskog porijekla				
239)	Uredba (EZ) br. 853/2004 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 29. Aprila 2004. o utvrđivanju određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog porijekla	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o posebnim higijenskim zahtjevima za hranu životinjskog porijekla (Sl. list CG 14/2009) 	<ul style="list-style-type: none"> 1.01.2009 2015 I 2016 	<ul style="list-style-type: none"> 9.01.2009 Djelimično 2015 2016 Puna implementacija danom pristupanja
240)	Implementaciona Uredba Komisije (EU) br. 931/2011 od 19. Septembra 2011. o zahtjevima sljedivosti utvrđenim Uredbom (EZ) br. 178/2002 Evropskog parlamenta i Savjeta za hranu životinjskog porijekla	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto zahtjevima sljedivosti 	<ul style="list-style-type: none"> III. 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV. 2016
241)	Uredba Komisije (EU) br. 101/2013 od 4. Februara 2013. o primjeni mliječne kiseline za smanjivanje površinskog mikrobiološkog zagađenja govedih trupova	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto primjeni mliječne kiseline za smanjivanje površinskog mikrobiološkog zagađenja govedih trupova 	<ul style="list-style-type: none"> IV. 2016 	<ul style="list-style-type: none"> I. 2017
242)	Uredba Komisije (EU) br. 1079/2013 od 31. Oktobra 2013. o utvrđivanju prelaznih mjera za primjenu uredbi (EZ) br. 853/2004 i (EZ) br. 854/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju prelaznih mjera 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 	<ul style="list-style-type: none"> 2015
243)	Implementaciona Uredba Komisije (EU) br. 636/2014 od 13. Juna 2014. o obrascu sertifikata za trgovinu krupnom slobodnoživućom divljači s koje nije skinuta koža			<ul style="list-style-type: none"> Mogućenacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
<i>pristupanja</i>				
Poglavlje 3 Kontrolna pravila				
244)	Uredba (EZ) br. 882/2004 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 29. Aprila 2004 o zvaničnim kontrolama izvršenim kako bi se osigurala verifikacija usaglašenosti sa propisima o hrani i hrani za životinje i pravilima o zdravlju i dobrobiti životinja	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. list CG 14/2007) • Zakon o veterinarstvu (Sl. list CG 30/2012 i 48/2015); • <i>Novi zakon o bezbjednosti hrane</i> • <i>Pravila o zvaničnim kontrolama</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 djelimično • 2012 djelimično • 2015 • 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • 06.2012 • 2015 • 2018 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
245)	Odluka Komisije 2006/677/EZ od 29. Septembra 2006. o određivanju uputstava kojima se propisuju kriterijumi za provođenje revizije u skladu s Uredbom (EZ) br. 882/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta o službenom nadzoru koji se provodi radi provjere pridržavanja propisa o hrani i hrani za životinje i pravilima o zdravlju i dobrobiti životinja	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Uputstvo o kriterijumima za sprovođenje revizije o službenom nadzoru koji se provodi radi provjere pridržavanja propisa o hrani i hrani za životinje i pravilima o zdravlju i dobrobiti životinja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
246)	Odluka Komisije 2007/363/EZ od 21. Maja 2007. o uputstvima za pomoć državama članicama u pripremi jedinstvenog integrisanog višegodišnjeg nacionalnog plana kontrola predviđenog Uredbom (EZ) br. 882/2004 Evropskog Parlamenta i Savjeta	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Uputstvo za pripremu jedinstvenog integrisanog višegodišnjeg nacionalnog plana kontrola</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I. 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • I.2017 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
247)	Uredba Komisije (EZ) br. 152/2009 od 27. Januara 2009. o utvrđivanju metoda uzorkovanja i analize za službenu kontrolu hrane za životinje	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju metoda uzorkovanja i analize za službenu kontrolu hrane za životinje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
248)	Uredba Komisije (EZ) br. 669/2009 od 24. Jula 2009. o sprovođenju Uredbe (EZ) br. 882/2004 Evropskog Parlamenta i Savjeta sa obzirom na povećan nivo službenih kontrola uvoza određene hrane za životinje i hrane neživotinjskog porijekla i o izmjeni Odluke 2006/504/EZ	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto povećanom nivou službenih kontrola uvoza određene hrane za životinje i hrane neživotinjskog porijekla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I. 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • I. 2016 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
249)	Uredba Komisije (EZ) br. 401/2006 od 23. Februara 2006. o utvrđivanju metoda uzorkovanja i analize za službenu kontrolu nivoa mikotoksina u hrani	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju metoda uzorkovanja i analize za službenu kontrolu nivoa mikotoksina u hrani 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV.2016 Puna implementacija danom pristupanja
250)	Odluka Komisije 2008/654/EZ od 24. Jula 2008. o uputstvima za pomoć državama članicama pri izradi godišnjeg izvještaja o jedinstvenom integrisanom višegodišnjem nacionalnom planu kontrola iz Uredbe (EZ) br. 882/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta	<ul style="list-style-type: none"> Uputstvo pri izradi godišnjeg izvještaja o jedinstvenom integrisanom višegodišnjem nacionalnom planu kontrola 	<ul style="list-style-type: none"> I. 2017 	<ul style="list-style-type: none"> IV. 2017 Puna implementacija danom pristupanja
251)	Uredba Komisije (EU) br. 619/2011 od 24. Juna 2011. o utvrđivanju metoda uzorkovanja i analize za službenu kontrolu hrane za životinje sa obzirom na prisutnost genetski modifikovanog materijala za koji je postupak odobravanja u toku ili je odobrenje isteklo	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju metoda uzorkovanja i analize za službenu kontrolu hrane za životinje sa obzirom na prisutnost genetski modifikovanog materijala za koji je postupak odobravanja u toku ili je odobrenje isteklo 	<ul style="list-style-type: none"> IV. 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV. 2016 Puna implementacija danom pristupanja
252)	Uredba Komisije (EU) br. 211/2013 od 11. Marta 2013. o zahtjevima u pogledu sertifikovanja za uvoz u Uniju klica i sjemena namijenjenih za proizvodnju klica	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt zahtjevima u pogledu sertifikovanja za uvoz klica i sjemena namijenjenih za proizvodnju klica 	<ul style="list-style-type: none"> II. 2018 	<ul style="list-style-type: none"> 2018 Mogućenacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja
CHAPTER 4				
SPECIFIC CONTROL RULES FOR ANIMAL PRODUCTS				
253)	Uredba (EZ) br. 854/2004 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 29. Aprila 2004. o utvrđivanju posebnih pravila organizacije službenih kontrola proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih prehrani ljudi	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o bezbjednosti hrane (Sl. list CG 14/2007) <i>New Law on Food Safety (2015)</i> Podzakonski akto utvrđivanju posebnih pravila organizacije službenih kontrola proizvoda 	Djelimično <ul style="list-style-type: none"> 21.12.2007 21.12.2012. I.2015 IV.2015 I.2017 	Djelimično <ul style="list-style-type: none"> 29.12.2007. 1.01.2010. 1.01.2011. I.2015 IV.2015 I.2017 Puna implementacija danom pristupanja

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>životinjskog porijekla namijenjenih prebrani ljudi</i>		<i>pristupanja</i>
254)	Uredba Komisije (EZ) br. 2075/2005 od 5. Decembra 2005. o utvrđivanju posebnih pravila za službene kontrole trihinele u mesu	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju posebnih pravila za službene kontrole trihinele u mesu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV.2015 	<ul style="list-style-type: none"> • IV.2015
255)	Odluka Savjeta 92/608/EEZ od 14. Novembra 1992. o propisivanju metoda analize i ispitivanja toplotno obrađenog mlijeka za direktnu prehranu ljudi	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto propisivanju metoda analize i ispitivanja toplotno obrađenog mlijeka za direktnu prehranu ljudi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II.2016
256)	Uredba Komisije (EZ) br. 37/2010 od 22. Decembra 2009. o farmakološki aktivnim materijama i njihovoj klasifikaciji u odnosu na najveće dopuštene količine rezidua u hrani životinjskog porijekla	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o maksimalno dozvoljenim količinama rezidua farmakološki aktivnih supstanci veterinarskih lijekova u proizvodima životinjskog porijekla (Sl. list CG 41/14) 	<ul style="list-style-type: none"> • 3.10.2014 	<ul style="list-style-type: none"> • 11.10.2014
POGLAVLJE 5				
Pravila za nusproizvode životinjskog porijekla				
257)	Uredba (EZ) br. 1069/2009 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 21. Oktobra 2009. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog porijekla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi i o stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 1774/2002	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog porijekla i od njih dobijenih proizvoda koji nisu namijenjeni prehrani ljudi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
258)	Uredba Komisije (EU) br. 142/2011 od 25. Februara 2011. o sprovođenju Uredbe (EZ) br. 1069/2009 Evropskog Parlamenta i Savjeta o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog porijekla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi i o sprovođenju Direktive Savjeta 97/78/EZ u pogledu određenih uzoraka i predmeta koji su oslobođeni veterinarskih pregleda na granici na osnovu te Direktive	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog porijekla i od njih dobijenih proizvoda koji nisu namijenjeni prebrani ljudi i o sprovođenju u pogledu određenih uzoraka i</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>predmeta koji su oslobođeni veterinarskih pregleda na granici</i>		
Poglavlje 6 Naknade Danom pristupanja				
Poglavlje 7 Specifična pravila za higijenu hrane za životinje				
259)	Uredba (EZ) br. 183/2005 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 12. Januara 2005. o utvrđivanju zahtjeva u pogledu higijene hrane za životinje	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju zahtjeva u pogledu higijene hrane za životinje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2016 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
260)	Uredba Komisije (EZ) br. 141/2007 od 14. Februara 2007. o uslovima za odobrenje u skladu s Uredbom (EZ) br. 183/2005 Evropskog Parlamenta i Savjeta objekata u poslovanju s hranom za životinje koji proizvode ili stavljaju u promet dodatke za hranu za životinje kategorije „kokcidiostatici i histomonostatici“	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto uslovima za odobrenje objekata u poslovanju s hranom za životinje koji proizvode ili stavljaju u promet dodatke za hranu za životinje kategorije „kokcidiostatici i histomonostatici“</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2016 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
NASLOV 4 PRAVILA BEZBJEDNOSTI HRANE				
Poglavlje 1 Označavanje				
261)	Uredba (EZ) br. 1924/2006 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 20. Decembra 2006. o prehranbenim i zdravstvenim tvrdnjama koje se navode na hrani	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto prehranbenim i zdravstvenim tvrdnjama koje se navode na hrani</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • III 2017 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
262)	Uredba (EU) br. 1169/2011 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 25. Oktobra 2011. o informisanju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta i o stavljanju van snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Savjeta 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto informisanju potrošača o hrani</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • III 2017 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
263)	Direktiva 2011/91/EU Evropskog Parlamenta i Savjeta od 13. Decembra 2011. o oznakama ili znakovima za određivanje serije u koju pripada hrana	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto oznakama ili znakovima za određivanje serije u koju pripada hrana 	<ul style="list-style-type: none"> III 2017 	<ul style="list-style-type: none"> III 2017 Puna implementacija danom pristupanja
264)	Uredba Komisije (EZ) br. 353/2008 od 18. Aprila 2008. o utvrđivanju implementacionih pravila za zahtjeve za odobrenje zdravstvenih tvrdnji, kako je predviđeno članom 15. Uredbe (EZ) br. 1924/2006 Evropskog Parlamenta i Savjeta	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o utvrđivanju implementacionih pravila za zahtjeve za odobrenje zdravstvenih tvrdnji 	<ul style="list-style-type: none"> III 2017 	<ul style="list-style-type: none"> III 2017 Puna implementacija danom pristupanja
265)	Implementaciona Uredba Komisije (EU) br. 828/2014 od 30. Jula 2014. o zahtjevima za informisanje potrošača o odsutnosti ili smanjenoj prisutnosti glutena u hrani	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto zahtjevima za informisanje potrošača o odsutnosti ili smanjenoj prisutnosti glutena u hrani 	<ul style="list-style-type: none"> III 2016 	<ul style="list-style-type: none"> III 2016 Puna implementacija danom pristupanja
Poglavlje 2				
Autorizacija aditiva i kriterijumi čistoće				
266)	Uredba (EZ) br. 1331/2008 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 16. Decembra 2008. o uspostavljanju zajedničkog postupka odobravanja prehrambenih aditiva, prehrambenih enzima i prehrambenih aroma			<ul style="list-style-type: none"> Puna implementacija danom pristupanja
267)	Uredba (EZ) br. 1333/2008 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 16. Decembra 2008. o prehrambenim aditivima	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto prehrambenim aditivima 	<ul style="list-style-type: none"> III 2016 	<ul style="list-style-type: none"> III 2016 Puna implementacija danom pristupanja
268)	Direktiva Komisije 2010/69/EU od 22. Oktobra 2010 o izmjeni aneksa Evropskog Parlamenta i Savjeta 95/2/EZ o prehrambenim aditivima, osim boja i zaslađivača	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto prehrambenim aditivima, osim boja i zaslađivača 	<ul style="list-style-type: none"> III 2016 	<ul style="list-style-type: none"> III 2016
269)	Uredba Komisije (EU) br. 231/2012 od 9. Marta 2012. o utvrđivanju specifikacija za prehrambene aditive navedene u prilogima II. i III. Uredbi (EZ) br. 1333/2008 Evropskog Parlamenta i Savjeta	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju specifikacija za prehrambene aditive 	<ul style="list-style-type: none"> III 2016 	<ul style="list-style-type: none"> III 2016
Poglavlje 3				
ENZIMI				
270)	Uredba (EZ) br. 1332/2008 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 16. Decembra 2008. o prehrambenim enzimima i o izmjeni Direktive Savjeta 83/417/EEZ, Uredbe Savjeta (EZ) 1493/1999, Direktive 2000/13/EZ, Direktive Savjeta 2001/112/EZ i Uredbe	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto prehrambenim enzimima 	<ul style="list-style-type: none"> I 2017 	<ul style="list-style-type: none"> I 2017

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	(EZ) br. 258/97			
Poglavlje 4 Ekstrakcioni rastvarači				
271)	Direktiva 2009/32/EZ Evropskog Parlamenta i Savjeta od 23. Aprila 2009. o usklađivanju zakonodavstva država članica o ekstrakcijskim rastvaračima koji se koriste u proizvodnji hrane i sastojaka hrane	• <i>Podzakonski akto ekstrakcionim rastvaračima koji se koriste u proizvodnji hrane i sastojaka hrane</i>	• <i>I 2017</i>	• <i>I 2017</i>
CHAPTER 5 FLAVOURINGS				
272)	Uredba (EZ) br. 2232/96 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 28. listopada 1996. o utvrđivanju postupka Zajednice za aromatične materije upotrijebljene ili namijenjene za upotrebu u ili na hrani	• <i>Podzakonski akt o aromama</i>	• <i>IV 2016</i>	• <i>IV 2016</i>
273)	Uredba (EZ) br. 2065/2003 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 10. Novembra 2003. o aromama dima koje se upotrebljavaju ili su namijenjene za upotrebu u ili na hrani	• <i>Podzakonski akto aromama dima koje se upotrebljavaju ili su namijenjene za upotrebu u ili na hrani</i>	• <i>IV 2016</i>	• <i>IV 2016</i>
274)	Uredba (EZ) br. 1334/2008 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 16. Decembra 2008. o aromama i nekim sastojcima hrane s osobinama aroma za upotrebu u i na hrani, i o izmjeni Uredbe Savjeta (EEZ) br. 1601/91, uredbi (EZ) br. 2232/96 i (EZ) br. 110/2008 i Direktive 2000/13/EZ	• <i>Podzakonski akto aromama i nekim sastojcima hrane s osobinama aroma za upotrebu u i na hrani</i>	• <i>IV 2016</i>	• <i>IV 2016</i>
275)	Implementaciona Uredba Komisije (EU) br. 872/2012 od 1. Oktobra 2012. o donošenju liste aromatičnih materija utvrđenih Uredbom (EZ) br. 2232/96 Evropskog Parlamenta i Savjeta, o njegovom unošenju u Prilog I. Uredbi (EZ) br. 1334/2008 Evropskog Parlamenta i Savjeta i o stavljanju van snage Uredbe Komisije (EZ) br. 1565/2000 i Odluke Komisije 1999/217/EZ	• <i>Lista aroma</i>	• <i>IV 2016</i>	• <i>IV 2016</i>
276)	Uredba Komisije (EU) br. 873/2012 od 1. Oktobra 2012. o prelaznim mjerama koje se odnose na Unijinu listu aroma i sirovina utvrđenih u Prilogu I. Uredbi (EZ) br. 1334/2008 Evropskog Parlamenta i Savjeta	• <i>Lista aroma</i>	• <i>IV 2016</i>	• <i>IV 2016</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
277)	Uredba Komisije (EU) br. 907/2013 od 20. Septembra 2013. o utvrđivanju pravila za zahtjeve o upotrebi generičkih deskriptora (naziva)	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju pravila za zahtjeve o upotrebi generičkih deskriptora (naziva) 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016
278)	Implementaciona Uredba Komisije (EU) br. 1321/2013 od 10. decembra 2013. o utvrđivanju liste odobrenih primarnih proizvoda aroma dima za upotrebu kao takvih u ili na hrani i/ili za proizvodnju deriviranih aroma dima na nivou Unije	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju liste odobrenih primarnih proizvoda aroma dima za upotrebu kao takvih u ili na hrani i/ili za proizvodnju deriviranih aroma dima 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016
Poglavlje 6				
Materijali koji dolaze u dodir sa hranom				
279)	Uredba (EZ) br. 1935/2004 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 27. Oktobra 2004. o materijalima i predmetima koji dolaze u dodir sa hranom i stavljanju van snage direktive 80/590/EEZ i 89/109/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto materijalima i predmetima koji dolaze u dodir sa hranom 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016
280)	Uredba Komisije (EZ) br. 2023/2006 od 22. Decembra 2006. o dobroj proizvođačkoj praksi za materijale i predmete koji dolaze u dodir sa hranom	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto dobroj proizvođačkoj praksi za materijale i predmete koji dolaze u dodir sa hranom 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016
281)	Direktiva Savjeta 82/711/EEZ od 18. Oktobra 1982. o utvrđivanju osnovnih pravila potrebnih za ispitivanje migracije sastojaka plastičnih materijala i predmeta koji dolaze u dodir sa hranom	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju osnovnih pravila potrebnih za ispitivanje migracije sastojaka plastičnih materijala i predmeta koji dolaze u dodir sa hranom 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016
282)	Direktiva Savjeta 85/572/EEZ od 19. Decembra 1985. o utvrđivanju liste simultanata za ispitivanje migracije sastojaka plastičnih materijala i proizvoda koji dolaze u dodir sa hranom	<ul style="list-style-type: none"> Listao utvrđivanju liste simultanata za ispitivanje migracije sastojaka plastičnih materijala i proizvoda koji dolaze u dodir sa hranom 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016
283)	Uredba Komisije (EU) br. 10/2011 od 14. Januara 2011. o plastičnim materijalima i predmetima koji dolaze u dodir sa hranom	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto plastičnim materijalima i predmetima koji dolaze u dodir sa hranom 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
284)	Direktiva Savjeta 84/500/EEZ od 15. Oktobra 1984. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na keramičke proizvode koji dolaze u dodir sa hranom	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na keramičke proizvode koji dolaze u dodir sa hranom</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016
285)	Direktiva Komisije 2007/42/EZ od 29. Juna 2007. o materijalima i predmetima izrađenim od regenerisane celulozne folije koji dolaze u dodir sa hranom	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto materijalima i predmetima izrađenim od regenerisane celulozne folije koji dolaze u dodir sa hranom</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016
286)	Direktiva Savjeta 78/142/EEZ od 30. Januara 1978. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na materijale i predmete koji sadrže vinil hlorig monomer koji dolaze u dodir s hranom	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na materijale i predmete koji sadrže vinil hlorig monomer koji dolaze u dodir s hranom</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016
287)	Direktiva Komisije 93/11/EEZ od 15. Marta 1993. o otpuštanju N-nitrozamina i prekursora N-nitrozamina iz cucli za bočicu i cucli varalica od elastomera ili gume	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto otpuštanju N-nitrozamina i prekursora N-nitrozamina iz cucli za bočicu i cucli varalica od elastomera ili gume</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016
288)	Uredba Komisije (EZ) br. 1895/2005 od 18. Novembra 2005. o ograničenju upotrebe određenih epoksi derivata u materijalima i predmetima koji dolaze u dodir sa hranom	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski aktogranichenju upotrebe određenih epoksi derivata u materijalima i predmetima koji dolaze u dodir sa hranom</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016
289)	Uredba Komisije (EZ) br. 450/2009 od 29. Maja 2009. o aktivnim i inteligentnim materijalima i predmetima koji dolaze u dodir sa hranom	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto aktivnim i inteligentnim materijalima i predmetima koji dolaze u dodir sa hranom</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016
290)	Uredba Komisije (EU) br. 284/2011 od 22. Marta 2011. o utvrđivanju posebnih uslova i detaljnih postupaka za uvoz plastičnih kuhinjskih proizvoda od poliamida i melamina	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Odluka o utvrđivanju posebnih uslova i detaljnih postupaka za</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	porijeklom ili isporučenih iz Narodne Republike Kine i Posebnog upravnog područja Hong Konga, Kina	<i>uvoz plastičnih kuhinjskih proizvoda od poliamida i melamina porijeklom ili isporučenih iz Narodne Republike Kine i Posebnog upravnog područja Hong Konga, Kina</i>		
Poglavlje 7 Suplementi				
291)	Direktiva 2002/46/EZ Evropskog Parlamenta i Savjeta od 10. Juna 2002. o usklađivanju zakona država članica u odnosu na dodatke prehrani	• <i>Podzakonski akto dodacima prehrani</i>	• <i>II 2016</i>	• <i>II 2016</i>
292)	Uredba (EZ) br. 1925/2006 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 20. Decembra 2006. o dodavanju vitamina, minerala i određenih drugih materija hrani	• <i>Podzakonski akt o dodavanju vitamina, minerala i određenih drugih materija hrani</i>	• <i>II 2016</i>	• <i>II 2016</i>
293)	Implementaciona Uredba Komisije (EU) br. 307/2012 od 11. Aprila 2012. o utvrđivanju implementacionih pravila za primjenu člana 8. Uredbe (EZ) br. 1925/2006 Evropskog Parlamenta i Savjeta o dodavanju vitamina, minerala i određenih drugih materija hrani	• <i>Podzakonski akto dodavanju vitamina, minerala i određenih drugih materija hrani</i>	• <i>II 2016</i>	• <i>II 2016</i>
294)	Implementaciona Uredba Komisije (EU) br. 489/2012 od 8. Juna 2012. o utvrđivanju implementacionih pravila za primjenu člana 16. Uredbe (EZ) br. 1925/2006 Evropskog Parlamenta i Savjeta o dodavanju vitamina, minerala i određenih drugih materija hrani	• <i>Podzakonski akto dodavanju vitamina, minerala i određenih drugih materija hrani</i>	• <i>II 2016</i>	• <i>II 2016</i>
Poglavlje 8 Hrana za posebne nutritivne potrebe				
295)	Uredba (EU) br. 609/2013 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 12. Juna 2013. o hrani za dojenčad i malu djecu, hrani za posebne medicinske potrebe i zamjeni za cjelodnevnu prehranu pri redukcijskoj djjeti i o stavljanju van snage Direktive Savjeta 92/52/EEZ, direktiva Komisije 96/8/EZ, 1999/21/EZ, 2006/125/EZ i 2006/141/EZ, Direktive 2009/39/EZ Evropskog	• <i>Podzakonski akto hrani za dojenčad i malu djecu, hrani za posebne medicinske potrebe i zamjeni za cjelodnevnu prehranu pri redukcijskoj djjeti</i>	• <i>II 2017</i>	• <i>II 2017</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	Parlamenta i Savjeta i uredbi Komisije (EZ) br. 41/2009 i (EZ) br. 953/2009			
Poglavlje 9 Brzo zamrznuta hrana				
296)	Direktiva Savjeta 89/108/EEZ od 21. Decembra 1988. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na brzo smrznutu hranu namijenjenu prehrani ljudi	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akta brzo smrznutu hranu namijenjenu prehrani ljudi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2018
297)	Direktiva Komisije 92/2/EEZ od 13. Januara 1992. o utvrđivanju postupka uzorkovanja i metode analize Zajednice za službenu kontrolu temperature brzo smrznute hrane namijenjene prehrani ljudi	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju postupka uzorkovanja i metode analize za službenu kontrolu temperature brzo smrznute hrane namijenjene prehrani ljudi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2018
298)	Uredba Komisije (EZ) br. 37/2005 od 12. Januara 2005. o praćenju temperatura u prevoznim sredstvima i prostorima za skladištenje i čuvanje brzo smrznute hrane namijenjene prehrani ljudi	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto praćenju temperatura u prevoznim sredstvima i prostorima za skladištenje i čuvanje brzo smrznute hrane namijenjene prehrani ljudi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2018
Poglavlje 10 Kontaminanti				
299)	Uredba Savjeta (EEZ) br. 315/93 od 8. Februara 1993. o utvrđivanju postupaka Zajednice za kontrolu kontaminata u hrani	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o dozvoljenim količinama teških metala, mikotoksina i drugih supstanci u hrani (Sl. list CG 81/09) • <i>Podzakonski akto utvrđivanju postupaka za kontrolu kontaminata u hrani</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2009 djelimično • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 2009 djelimično • 2015
300)	Preporuka Komisije 2003/598/EZ od 11. Avgusta 2003 o prevenciji i smanjenju zagađenja patulin u sokovima od jabuke i sokovima od jabuke kao sastocima u drugim pićima	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Instrukcijeo prevenciji i smanjenju zagađenja patulin u</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>sokovima od jabuke i sokovima od jabuke kao sastocima u drugim picima</i>		
301)	Preporuka Komisije 2006/794/EZ od 16. Novembra 2006 o praćenju pozadinskih nivoa dioksina, dioksina sličnih PCB i ne-dioksina sličnih PCB u prehrambenim proizvodima	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Monitoring pozadinskih nivoa dioksina, dioksina sličnih PCB i ne-dioksina sličnih PCB u prehrambenim proizvodima</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016
302)	Uredba Komisije (EZ) br. 1881/2006 od 19. Decembra 2006. o utvrđivanju najvećih dopuštenih količina određenih kontaminanata u hrani	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o dozvoljenim količinama teških metala, mikotoksina i drugih supstanci u hrani (Sl. list CG 81/09) • Program monitoring nitrata 2010,2011, 2012, 2013, 2014. 2015 (Sl. list CG 12/2010,8/2011, 28/2012, 28/2013, 16/2014) 	<ul style="list-style-type: none"> • 8.12.2009. • 5.3.2010. • 1.2.2011. • 1.6.2012. • 14.6.2013. • 28.3.2014. • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 16.12.2009. • 13.3.2010. • 9.2.2011. • 9.6.2012. • 22.6.2013. • 7.4.2014. • 2015
303)	Uredba Komisije (EZ) br. 1882/2006 od 19. Decembra 2006. o utvrđivanju metoda uzorkovanja i analize za službenu kontrolu količine nitrata u pojedinoj hrani	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o bližem načinu i postupku uzimanja uzoraka za laboratorijsko ispitivanje zelene salate ili spanaća na nitrate (Sl. list CG 6/2014) 	<ul style="list-style-type: none"> • 4.2.2014. 	<ul style="list-style-type: none"> • 12.2.2014.
304)	Uredba Komisije (EZ) br. 333/2007 od 28. Marta 2007. o metodama uzorkovanja i analitičkim metodama za službenu kontrolu nivoa olova, kadmijuma, žive, anorganskog kositra, 3-MCPD-a i benzo(a)pirena u hrani	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto metodama uzorkovanja i analitičkim metodama za službenu kontrolu nivoa olova, kadmijuma, žive, anorganskog kositra, 3-MCPD-a i benzo(a)pirena u hrani</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2016

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
305)	Uredba Komisije (EZ) br. 214/2009 od 18. Februara 2009. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1800/2004 u pogledu uslova odobrenja za dodatak hrani za životinje Cycostat 66G	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski aktu pogledu uslova odobrenja za dodatak hrani za životinje Cycostat 66G 	<ul style="list-style-type: none"> I 2018 	<ul style="list-style-type: none"> I 2018
306)	Uredba Komisije (EU) br. 589/2014 od 2. Juna 2014. o metodama uzorkovanja i analitičkim metodama za kontrolu količina dioksina, dioksinima sličnih PCB-a i PCB-a koji nisu slični dioksinu u određenoj hrani i o stavljanju van snage Uredbe (EU) br. 252/2012	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto metodama uzorkovanja i analitičkim metodama za kontrolu količina dioksina, dioksinima sličnih PCB-a i PCB-a koji nisu slični dioksinu u određenoj hrani 	<ul style="list-style-type: none"> II 2016 	<ul style="list-style-type: none"> II 2016
Poglavlje 11 Nova hrana				
307)	Uredba (EZ) br. 258/97 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 27. Januara 1997. o novoj hrani i sastojcima nove hrane	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto novoj hrani i sastojcima nove hrane 	<ul style="list-style-type: none"> II 2018 	<ul style="list-style-type: none"> II 2018
Poglavlje 12 Jonizirajuće zračenje				
308)	Direktiva 1999/2/EZ Evropskog Parlamenta i Savjeta od 22. Februara 1999. o usklađivanju zakonodavstava država članica o hrani i sastojcima hrane podvrgnutim jonizirajućem zračenju	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto sastojcima hrane podvrgnutim jonizirajućem zračenju 	<ul style="list-style-type: none"> III 2018 	<ul style="list-style-type: none"> III 2018
309)	Direktiva 1999/3/EZ Evropskog Parlamenta i Savjeta od 22. februara 1999. o utvrđivanju popisa Zajednice hrane i sastojaka hrane podvrgnutih jonizirajućem zračenju	<ul style="list-style-type: none"> Lista hrane i sastojaka hrane podvrgnutih jonizirajućem zračenju 	<ul style="list-style-type: none"> III 2018 	<ul style="list-style-type: none"> III 2018
310)	Odluka Komisije 2002/840/EZ od 23. Oktobra 2002. o donošenju popisa odobrenih objekata za ozračivanje hrane u trećim zemljama	<ul style="list-style-type: none"> List odobrenih objekata za ozračivanje hrane u trećim zemljama 	<ul style="list-style-type: none"> III 2018 	<ul style="list-style-type: none"> III 2018
Poglavlje 13 Miniralne vode				
311)	Direktiva 2009/54/EZ Evropskog Parlamenta i Savjeta od 18. Juna 2009. o iskorištavanju i stavljanju u promet prirodnih mineralnih voda	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o bližim zahtjevima koje u pogledu bezbjednosti 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 2017

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		treba da ispunjava prirodna mineralna, stona i izvorska voda za piće (Sl. list CG 32/2015)		
312)	Direktiva Komisije 2003/40/EZ od 16. Maja 2003. o određivanju liste, dopuštenih količina i zahtjeva za deklarisanje sastojaka prirodnih mineralnih voda i uslova za korištenje vazduha obogaćenog kiseonikom u obradi prirodnih mineralnih voda i izvorskih voda	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o bližim zahtjevima koje u pogledu bezbjednosti treba da ispunjava prirodna mineralna, stona i izvorska voda za piće (Sl. list CG 32/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 • 2017
313)	Uredba Komisije (EU) br. 115/2010 od 9. Februara 2010. o utvrđivanju uslova za korištenje aktivnog aluminium oksida za uklanjanje fluorida iz prirodnih mineralnih voda i izvorskih voda	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o bližim zahtjevima koje u pogledu bezbjednosti treba da ispunjava prirodna mineralna, stona i izvorska voda za piće (Sl. list CG 32/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 <i>djelimično</i> • 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015
NASLOV 5				
SPECIFIČNA PRAVILA ZA HRANU ZA ŽIVOTINJE				
314)	Uredba (EZ) br. 767/2009 Evropskog parlamenta I Savjeta od 13. Jula 2009. o stavljanju u promet i korišćenju hrane za životinje, izmjeni Uredbe (EZ) br. 1831/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta i stavljanju van snage Direktive Savjeta 79/373/EEZ, Direktive Komisije 80/511/EEZ, direktiva Savjeta 82/471/EEZ, 83/228/EEZ, 93/74/EEZ, 93/113/EZ i 96/25/EZ i Odluke Komisije 2004/217/EZ	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto stavljanju u promet i korišćenju hrane za životinje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • III 2016
315)	Direktiva Komisije 82/475/EEC od 23. Juna 1982. o utvrđivanju kategorija sastojaka koji se smiju koristiti u svrhu označavanja krmnih smjesa za kućne ljubimce	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju kategorija sastojaka koji se smiju koristiti u svrhu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • III 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • III 2017

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>označavanja krmnih smjesa za kućne ljubimce</i>		
316)	Direktiva Komisije 2008/38/EZ od 5. Marta 2008. o utvrđivanju liste predviđenih namjena korišćenja hrane za životinje za posebne hranidbene namjene	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju liste predviđenih namjena korišćenja hrane za životinje za posebne hranidbene namjene</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>III 2017</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>III 2017</i>
317)	Preporuka komisije 2011/25/EZ od 14. Januara 2011 za uspostavljanje smjernica za razlikovanje između krmiva, dodataka hrani, biocidnih proizvoda i veterinarskih lijekova	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pravila za uspostavljanje smjernica za razlikovanje između krmiva, dodataka hrani, biocidnih proizvoda i veterinarskih lijekova</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>III 2017</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>III 2017</i>
318)	Uredba Komisije (EU) br. 68/2013 od 16. siječnja 2013. o Katalogu krmiva	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Katalog krmiva</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>III 2017</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>III 2017</i>
Poglavlje 2				
Aditivi u hrani za životinje				
319)	Uredba (EZ) br. 1831/2003 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 22. Septembra 2003. o dodatcima hrani za životinje	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto dodatcima hrani za životinje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>III 2017</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>III 2017</i>
320)	Lista autorizovanih aditiva u hrani za životinje objavljenoj u aplikaciji artikla 9t (b) od Direktive Savjeta 70/524/EEZ vezana za additve i za sve aplikacione tekstove	<ul style="list-style-type: none"> • <i>List aditiva u hrani za životinje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>III 2017</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>III 2017</i>
321)	Uredba Komisije (EZ) br. 378/2005 od 4. Marta 2005. o detaljnim pravilima za sprovođenje Uredbe (EZ) br. 1831/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta koja se odnosi na dužnosti i zadatke Referentne laboratorije Zajednice u odnosu na zahtjeve za odobrenjem dodataka hrani za životinje			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Poglavlje 3				
Nepoželjne supstance				
322)	Direktiva 2002/32/EZ Evropskog Parlamenta i Savjeta od 7. Maja 2002. o nepoželjnim materijama u hrani za životinje	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o maksimalno dozvoljenim količinama nepoželjnih materija u 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 • <i>III.2017</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 • <i>III.2017</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procjenjeni datum implementacije
		hrani za životinje (Sl. list CG 15/2015)		
323)	Preporuka Komisije 2006/88 / EZ od 6. Februara 2006. o smanjenju prisutnosti dioksina, furana i PCB u stočnoj hrani i prehrambenim proizvodima	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto smanjenju prisutnosti dioksina, furana i PCB u stočnoj hrani i prehrambenim proizvodima 	<ul style="list-style-type: none"> III 2017 	<ul style="list-style-type: none"> III 2017
324)	Preporuka komisije od 11. Oktobra 2004. o monitoringu osnovnog nivoa dioksina i dioksinima sličnih PCB-a u stočnoj hrani	<ul style="list-style-type: none"> Monitoring osnovnog nivoa dioksina i dioksinima sličnih PCB-a u stočnoj hrani 	<ul style="list-style-type: none"> III 2017 	<ul style="list-style-type: none"> III 2017
Poglavlje 4 Medicirana hrana za životinje				
325)	Direktiva Savjeta 90/167/EEC od 26. Marta 1990. o utvrđivanju uslova kojima se uređuje priprema, stavljanje u promet i korišćenje ljekovite hrane za životinje u Zajednici	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto utvrđivanju uslova kojima se uređuje priprema, stavljanje u promet i korišćenje ljekovite hrane za životinje u Zajednici 	<ul style="list-style-type: none"> III 2017 	<ul style="list-style-type: none"> III 2017
NASLOV 6 FITOSANITARNA POLITIKA				
Poglavlje 1 Zdravlje bilja – Štetni organizmi				
326)	Direktiva Savjeta 2000/29/EZ od 8. maja 2000. godine o mjerama zaštite od unošenja u Zajednicu organizama štetnih za bilje ili biljne proizvode i njihovog širenja unutar Zajednice	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja (Sl. list CG 28/2006, 73/2010, 28/2011 i 48/2015) Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i 	<ul style="list-style-type: none"> 03.05.2006. 10.06.2011. 04.08.2011. 25.03.2014. 2015 	<ul style="list-style-type: none"> 11.05.2006. 18.06.2011. 04.02.2012. 1. 01. 2013. 21.09.2014. 2015 Puna implementacija danom pristupanja

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<p>suzbijanje štetnih organizama i listama štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom (Sl. list CG 39/11)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o visini naknade za fitosanitarni pregled bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom (Sl. list CG 15/14) 		
327)	Uredba Komisije (EZ) 1756/2004 od 11. oktobra 2004. kojom se određuju detaljni uslovi za potrebne dokaze i mjerila za određivanje vrste i stepena smanjenja učestalosti provjera zdravstvenog stanja bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta iz Priloga V. dijela B Direktive Savjeta 2000/29/EZ.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o detaljnim uslovima za potrebne dokaze i mjerila za određivanje vrste i stepena smanjenja učestalosti provjera zdravstvenog stanja bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2018 • Puna implementacija danom pristupanja
328)	Direktiva Komisije 2004/103 EC od 7. Oktobra 2004 o provjeri identiteta i zdravstvenog stanja bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta dijela B Aneksa V Direktive Savjeta 2000/29/EC koja se može sprovesti na mjestima koja nisu mjesta ulaska u Zajednicu ili na mjestu u blizini i navodeći uslove u vezi sa tim provjerama	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o minimalnim uslovima za obavljanje provjera identiteta i zdravstvenog stanja pošiljke bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom koja se unosi iz drugih zemalja, kada se te provjere obavljaju na mjestima koja nijesu mjesta unošenja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2017 • Puna implementacija danom pristupanja
II. Specifične kontrolne mjere				
329)	Direktiva Savjeta 69/464/EEC od 8. decembra 1969. godine o kontroli raka krompira	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za otkrivanje, 	<ul style="list-style-type: none"> • 23.03. 2010 	<ul style="list-style-type: none"> • 29.03. 2010

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<p>sprječavanje širenja i suzbijanje gljive <i>Synchytrium endobioticum</i> (Schilb.) Perc., uzročnika raka krompira (Sl. list CG 15/10)</p>		
330)	<p>Direktive Savjeta 74/647/EEZ od 9 Decembra 1974 o suzbijanju karanfilovih smotavaca</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje smotavaca karanfila (<i>Cacoecimorpha pronubana</i> Hb. i <i>Epichoristodes acerbella</i> (Walk.) Diak.) (Sl. list CG 20/12) 	<ul style="list-style-type: none"> 12.04.2012. 	<ul style="list-style-type: none"> 20.04.2014
331)	<p>Direktiva Savjeta 93/85/EC od 4. oktobra 1993. godine o kontroli prstenaste truleži gomolja krompira</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za otkrivanje, sprječavanje širenja i suzbijanje prstenaste truleži krtola krompira (Potato ring rot) koju prouzrokuje bakterija <i>Clavibacter michiganensis</i> (Smith) Davis et al. ssp. <i>sepedonicus</i> (Spieckermann et Kotthoff) Davis et al. 	<ul style="list-style-type: none"> 19.11.2010. 	<ul style="list-style-type: none"> 27.11.2010.

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		(Sl. list CG 66/10)		
332)	Direktiva Savjeta 98/57/EC 20. jula 1998 godine o kontroli bakterije <i>R. solanacearum</i> (Smith) Yabuuchi et al.	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za otkrivanje, sprječavanje širenja i suzbijanje smeđe truleži krtola krompira i bakterijskog uvenuća krompira i paradajza (Potato brown rot) koju prouzrokuje bakterija <i>Ralstonia solanacearum</i> (Smith) Yabuuchi et al. (Sl. list CG 67/10) 	<ul style="list-style-type: none"> 24.11.2010 	<ul style="list-style-type: none"> 02.12.2010
333)	Direktiva Savjeta 2006/91/EZ od 7. novembra 2006. godine o suzbijanju kalifornijske štitaste vaši	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje širenja i suzbijanje kalifornijske štitaste vaši - <i>Quadraspidiotus perniciosus</i> Comst. (Sl. list CG 48 /14) 	<ul style="list-style-type: none"> 13.11.2014. 	<ul style="list-style-type: none"> 21.11.2014.
334)	Direktiva Savjeta 2007/33/EZ od 11. juna 2007. godine o mjerama za sprječavanje unošenja u Uniju organizma <i>Xylella</i> kojom se van snage stavlja Direktiva Savjeta 69/465/EEZ.	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za otkrivanje, sprječavanje širenja i suzbijanje krompirovih cistolikih nematode (Sl. list CG 43/10) 	<ul style="list-style-type: none"> 29.07.2010. 19.4.2013. 	<ul style="list-style-type: none"> 6.08.2010. 27.4.2013.
335)	Odluka Komisije 2015/789/EU od 18. maja 2015. godine o mjerama za sprječavanje unošenja u Uniju organizma <i>Xylella fastidiosa</i> (Well et al.) i njegovog širenja unutar Unije	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja bakterije <i>Xylella</i> 	<ul style="list-style-type: none"> 11.05.2015. 2015 	<ul style="list-style-type: none"> 19.05.2015. 2015

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>fastidiosa</i> (Wells et al.) (Sl. list CG 36/15)		
336)	Odluka Komisije 2002/757/EZ od 19. septembra 2002. o privremenim hitnim fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja štetnog rganizma <i>Phytophthora ramorum</i> Werres, De Cock & Man in 't Veld. sp. nov u Zajednicu i njenog širenja u Zajednici	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje <i>Phytophthora ramorum</i> Werres, De Cock & Man in't Veld. Sp. Nov. (Sl. list CG 11/12) 	<ul style="list-style-type: none"> 22.02.2012. 	<ul style="list-style-type: none"> 01.03.2012 01.01.2013.
337)	Odluka Komisije 2004/200/EZ od 27. februar 2004. o mjerama za sprječavanje unošenja Pepino mosaic virusa u Zajednicu i njegovog širenja u Zajednici	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje virusa mozaika pepina (Pepino mosaic virus) (Sl. list CG 54/11) 	<ul style="list-style-type: none"> 17.11.2011. 	<ul style="list-style-type: none"> 25.11.2011
338)	Odluka Komisije 2007/365/EZ od 25. Maja 2007. o privremenim hitnim mjerama za sprječavanje unošenja štetnog organizma <i>Rhynchophorus ferrugineus</i> (Olivier) u Zajednicu i njegovog širenja unutar Zajednice	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje <i>Rhynchophorus ferrugineus</i> (Oliver) (Sl. list CG 54/12) Akциони plan za eradicaciju i suzbijanje crvenog surlaša palmi - <i>Rhynchophorus ferrugineus</i> (Oliver) (novembar 2012 do 	<ul style="list-style-type: none"> 26.10.2012. 30.11.2012. 30.12.2013. 05.03.2015. 20.04.2015. 	<ul style="list-style-type: none"> 03.08.2012. 08.12.2012. 07.01.2014. 13.03.2015. 28.04.2015.

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		novembar 2015) (Sl. list CG 61/13) <ul style="list-style-type: none"> • Naredba o sprovođenju hitnih fitosanitarnih mjera radi sprječavanja unošenja i širenja crevenog surlaša palmi <i>Rhynchophorus ferrugineus</i> (Oliver) (Sl. list CG 9 /15) • Naredba o sprovođenju hitnih fitosanitarnih mjera radi sprječavanja širenja i suzbijanje crevenog surlaša palmi <i>Rhynchophorus ferrugineus</i> (Oliver) (Sl. list CG 18/15) 		
339)	Odluka Komisije 2007/410/EZ od 12. Juna 2007. o mjerama za sprječavanje unošenja u Zajednicu štetnog organizma Potato spindle tuber viroida i njegovog širenja unutar Zajednice	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje Potato spindle tuber viroid-a koji prouzrokuje vretenavost krtola krompira (Sl. list CG 56/11) 	<ul style="list-style-type: none"> • 25.11.2011. 	<ul style="list-style-type: none"> • 03.12.2011. • 01.01.2013.
340)	Odluka Komisije 2007/433/EZ od 18. juna 2007. o privremenim hitnim mjerama za sprječavanje unošenja u Zajednicu štetnog organizma <i>Gibberella circinata</i> Nirenberg & O'Donnell i njegovog širenja unutar Zajednice	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje <i>Gibberella</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 18.04.2012. 	<ul style="list-style-type: none"> • 18.04.2012. • 01.01.2013.

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		circinata Nirenberg & O' Donnell (Sl. list CG 21/12)		
341)	Odluka Komisije 2012/138/EU od 1. marta 2012. godine o hitnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizma – <i>Anoplophora chinensis</i> (Forster)	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja <i>Anoplophora chinensis</i> (Forster) (Sl. list CG 43/15) 	<ul style="list-style-type: none"> • 22.02.2012. • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 01.03.2012. • 2015
342)	Implementaciona odluka Komisije (EU) 2015/893 od 9. juna 2015. u pogledu mjera za sprečavanje unošenja u Uniju organizma <i>Anoplophora glabripennis</i> (Motschulsky) i njegovog širenja unutar Unije	<ul style="list-style-type: none"> • Program fitosanitarnih mjera za 2014., 2015. godine – Poseban nadzor <i>Anoplophora glabripennis</i> (Motschulsky) • <i>Podzakonski akt o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja <i>Anoplophora glabripennis</i> (Motschulsky)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2014 • 2015 • 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • 2014 • 2015 • 2017
343)	Odluka Komisije 2012/270/EU od 16. maja 2012 koja se odnosi na hitne mjere za sprječavanje unošenja i širenja štetnih organizama <i>Epitrix cucumeris</i> (Harris), <i>Epitrix similaris</i> (Gentner), <i>Epitrix subcrinita</i> (Lec.) i <i>Epitrix tuberis</i> (Gentner).	<ul style="list-style-type: none"> • Program fitosanitarnih mjera za 2014., 2015. godine – Poseban nadzor <i>Epitrix cucumeris</i> (Harris), <i>Epitrix similaris</i> (Gentner), <i>Epitrix subcrinita</i> (Lec.) i <i>Epitrix tuberis</i> (Gentner) • <i>Podzakonski akt o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • 2014 • 2015 • VI 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • 2014 • 2015 • VI 2017

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>Epitrix cucumeris (Harris), Epitrix similaris (Gentner), Epitrix subcrinita (Lec.) and Epitrix tuberis (Gentner)</i>		
344)	Odluka Komisije 2012/535/EU od 26. Septembra 2012 godine o hitnim mjerama za sprječavanje širenja <i>Bursaphelenchus xylophilus</i> (Steiner et Buhner) Nickle et al. (borova nematoda)	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za iskorjenjivanje i suzbijanje borove nematode <i>Bursaphelenchus xylophilus</i> (Steiner et Buhner) Nickle et al. (Sl. list CG 12/14) 	<ul style="list-style-type: none"> 07.03.2014 	<ul style="list-style-type: none"> 15.03.2014
345)	Implementaciona odluka Komisije 2012/697/EU od 8 novembra 2012 o hitnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja unutar Unije roda <i>Pomacea</i> (Perry)	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski akt o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja roda Pomacea (Perry)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> VI 2017 	<ul style="list-style-type: none"> VI 2017
346)	Preporuka komisije 2014/63 od 6 februara 2014 o mjerama kontrole <i>Diabrotica virgifera virgifera</i> Le Conte u područjima Unije gdje je potvrđeno njeno prisustvo	<ul style="list-style-type: none"> Uputstvo za suzbijanje štetnog organizma <i>Diabrotica virgifera virgifera</i> Le Conte u područjima gdje je njeno prisustvo potvrđeno (Sl. list CG 47/14) 	<ul style="list-style-type: none"> 07.11.2014 	<ul style="list-style-type: none"> 16.11.2014
III. Zaštićene zone				
347)	Direktiva Komisije 92/70/EEZ od 30. jula 1992. kojom se propisuju podrobna pravila za obavljanje istraživanja u svrhu priznavanja zaštićenih područja u Zajednici	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje štetnih organizama i listama štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i 	<ul style="list-style-type: none"> 04.08.2011. IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> 04.02.2012. IV 2016 <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		objekata pod nadzorom (Sl. list CG 39/11) <ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o bližim uslovima za priznavanje i proglašavanje zaštićenih područja i sprovođenju nadzora u zaštićenim područjima 		
348)	Direktiva Komisije 93/51/EEZ od 24. jun 1993. kojom se utvrđuju pravila o premještanju određenog bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta kroz zaštićeno područje i o premještanju toga bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta koji potiču iz takvog zaštićenog područja i premještaju se unutar njega	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akt o premještanju određenog bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom kroz zaštićeno područje i o premještanju tog bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom koji potiču iz takvog zaštićenog područja i premještaju se unutar njega 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 Puna implementacija danom pristupanja
349)	Uredba Komisije 690/2008/EZ od 4. jula 2008. o prepoznavanju zaštićene zone izložene posebnim rizicima za zdravlje bilja	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje štetnih organizama i listama štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom (Sl. list CG 39/11) Lista zaštićenih područja 	<ul style="list-style-type: none"> 04.08.2011. IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> 04.02.2012. IV 2016 Puna implementacija danom pristupanja
IV. Biljni pasoši				
350)	Direktiva Komisije 92/90/EEZ od 3. novembra 1992. koja utvrđuje obaveze kojima podliježu proizvođači i uvoznici bilja, biljnih proizvoda ili drugih nadziranih predmeta i koja utvrđuje	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o uslovima za upis u registar proizvođača, prerađivača, uvoznika, 	<ul style="list-style-type: none"> 22.03.2013. 19.04.2013. 	<ul style="list-style-type: none"> 30.03.2013. 27.04.2013.

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	pojednosti u vezi njihovog upisa u registar	<p>distributera i skladištara bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom (Sl. list CG broj 15/13),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o načinu vođenja evidencije o proizvodnji, preradi i prometu bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom (Sl. list CG 19/13) 		
351)	Direktiva Komisije 92/105/EEZ od 3. decembra 1992. kojom se utvrđuje stepen standardizacije biljnih pasoša koji se koriste pri premještanju određenog bilja, biljnih proizvoda ili drugih nadziranih predmeta unutar Zajednice i kojom se utvrđuju detaljni postupci u vezi izdavanja takvih biljnih pasoša te uslovi i detaljni postupci njihove zamjene	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o biljnim pasošima</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2015 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
352)	Direktiva Komisije 93/50/EEZ od 24. juna 1993. koja navodi određeno bilje koje nije navedeno u Prilogu V. dijelu A Direktive Savjeta 77/93/EEZ čiji se proizvođači ili skladišta i distribucijski centri na područjima proizvodnje tog bilja, upisuju u službeni registar	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o uslovima za upis u registar proizvođača, prerađivača, uvoznika, distributera i skladištara bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom (Sl. list CG 15/13), • Pravilnik o načinu vođenja evidencije o proizvodnji, preradi i prometu bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom (Sl. list CG 19/13) 	<ul style="list-style-type: none"> • 22.03.2013. • 19.04.2013. • 07.08.2013. 	<ul style="list-style-type: none"> • 30.03.2013. • 26.04.2013 • 15.08.2013.

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o dopuni pravilnika o načinu vođenja evidencije o proizvodnji, preradi i prometu bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom (Sl. list CG 39/13) 		
V. Uvoz iz trećih zemalja				
353)	Odluka Komisije 91/261/EEZ od 2. maja 1991. o potvrđivanju Australije kao zemlja u kojoj nije zabilježena pojava štetnog organizma <i>Erwinia amylovora</i> (Burr.) Winsl. et al.			<ul style="list-style-type: none"> <i>Mogućenacionalne mjere za sprovođenje</i> <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
354)	Odluka Komisije 98/109//EZ od 2. februara 1998. kojom se privremeno dopušta državama članicama preduzimanje hitnih mjera za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizma <i>Thrips palmi</i> Karny iz Tajlanda	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje -<i>Thrips palmi</i> Karny iz Tajlanda (Sl. list CG 56/11) 	<ul style="list-style-type: none"> 25.11.2011. 	<ul style="list-style-type: none"> 03.12.2011.
355)	Direktiva Komisije 2004/105/EK od 15 oktobra 2004 koja utvrđuje obrasce zvaničnih fitosanitarnih sertifikata ili fitosanitarnih sertifikata za re-eksport koji prate bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete iz trećih zemalja koji se nalaze u listama Direktive savjeta 2000/29/EC	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje štetnih organizama i listama štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom (Sl. list CG 39/11) 	<ul style="list-style-type: none"> 04.08.2011. 	<ul style="list-style-type: none"> 12.08.2011. 04.02.2012.
356)	Odluka Komisije 2006/473/EZ od 5. jula 2006.godine o potvrđivanju određenih trećih zemalja i određenih područja u trećim zemljama kao nezaraženih štetnim organizmima <i>Xanthomonas</i>	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o fitosanitarnim mjerama 	<ul style="list-style-type: none"> 17.04.2014. 	<ul style="list-style-type: none"> 25.04.2014.

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	campestris (svim sojevima patogenim za rod Citrus), Cercospora angolensis Carv. et Mendes i Guignardia citricarpa Kiely (svim sojevima patogenim za rod Citrus)	za sprječavanje unošenja i širenja štetnih organizama Xanthomonas campestris, Cercospora angolensis Carv.et Mendes i Guignardia citricarpa Kiely (Sl. list CG 19/14)		
357)	Odluka Komisije 2011/787/EU od 29. novembra 2011. godine o privremenim hitnim mjerama za sprječavanje širenja bakterije <i>Ralstonia solanacearum</i> (Smith) Yabuuchi et al. iz Egipta.	<ul style="list-style-type: none"> • Naredba o zabrani unošenja krtola merkantilnog krompira porijeklom iz Egipta (Sl. list CG 27/14) • Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja bakterije <i>Ralstonia solanacearum</i> (Smith) Yabuuchi et al. (Sl. list CG 31/14) 	<ul style="list-style-type: none"> • 30.06.2014 • 24.07.2014 	<ul style="list-style-type: none"> • 07.07.2014 • 31.07.2014
358)	Implementaciona Odluka Komisije 2012/219/EU od 24 aprila 2012 koja prepoznaje Srbiju kao slobodnu od <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i> (Spieckerman and Kotthoff) Davis et al.	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizma <i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i> (Spieckermann et Kotthoff) Davis et al. (Sl. list CG 41/14) 	<ul style="list-style-type: none"> • 03.10.2014. 	<ul style="list-style-type: none"> • 10.10.2014.
359)	Odluka Komisije 2012/756/EU od 5. decembra 2012 koja se odnosi na mjere za sprječavanje unošenja i širenja štetnog	<ul style="list-style-type: none"> • Program fitosanitarnih mjera za 2014., 2015. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2014 • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 2014 • 2015

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	organizma <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidiae</i> Takikawa, Serizawa, Ichikawa, Tsuyumu & Goto.	<p>godine – Poseban nadzor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidiae</i> Takikawa, Serizawa, Ichikawa, Tsuyumu & Goto • <i>Podzakonski akt o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidiae</i> Takikawa, Serizawa, Ichikawa, Tsuyumu & Goto</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i>
360)	Implementaciona Odluka Komisije 2013/92/EU od 18 februara 2013 o nadzoru, zravstvenim pregledima I mjerama koje treba preduzeti na drvenom materijalu za pakovanje koji se koristi za prevoz određenih pošiljki porijeklom iz Kine	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za drveni materijal za pakovanje u međunarodnom prometu (Sl. list CG 04/10) • Program fitosanitarnih mjera za 2014., 2015. Godine – Monitoring drvenog materijala za pakovanje porijeklom iz Kine 	<ul style="list-style-type: none"> • 24.01.2010. • 2014 • 2015 • 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • 2.02.2010. • 2014 • 2015 • 2016
361)	Implementaciona Odluka Komisije 2014/237/EU od 24 aprila 2014 o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja unutar Unije štetnih organizama na određenim plodovima voća i povrća porijeklom iz Indije	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja štetnih organizama na određenim plodovima voća i povrća porijeklom iz Indije</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i>
362)	Implementaciona Odluka Komisije 2014/422/EU od 2 jula 2014 o utvrđivanju mjera u vezi sa	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto utvrđivanju mjera u vezi sa određenim</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2018</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	određenim plodovima citrusa porijeklom iz Južne Afrike radi sprječavanja unošenja i širenja unutar Unije <i>Phyllosticta citricarpa</i> (McAlpine) Van der Aa	<i>plodovima citrusa porijeklom iz Južne Afrike radi sprječavanja unošenja i širenja unutar Unije Phyllosticta citricarpa (McAlpine) Van der Aa</i>		
363)	Odluka komisije 2004/416/EC od 29 aprila 2004 o privremenim hitnim mjerama u vezi sa određenim plodovima citrusa porijeklom iz Argentine ili Brazila	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizma <i>Guignardia citricarpa</i> Kiely (Sl. list CG 29/14) 	<ul style="list-style-type: none"> • 08.07.2014. 	<ul style="list-style-type: none"> • 16.07.2014.
VI. Inspections and notification of interception				
364)	Direktiva Komisije 94/3/EC od 21 januara 1994 o utvrđivanju postupka za notifikaciju o zadržavanju pošiljaka bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta ili štetnih organizama iz trećih zemalja i predstavlja neposrednu fitosanitarnu opasnost	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto notifikaciji o zadržavanju pošiljaka bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta ili štetnih organizama iz trećih zemalja koji predstavlja neposrednu fitosanitarnu opasnost</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2015</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2015</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
365)	Direktiva Komisije 98/22/EZ kojom se utvrđuju minimalni uslovi u Zajednici za obavljanje fitosanitarnih pregleda bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta koji se unose iz trećih zemalja na mjestima pregleda koja nisu mjesta određišta	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o tehničkim uslovima na graničnim prelazima za obavljanje fitosanitarnih pregleda pošiljke bilja (Sl. list CG 14/12) 	<ul style="list-style-type: none"> • 07.03.2012. 	<ul style="list-style-type: none"> • 15.03.2012. • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
366)	Direktiva Komisije 2008/61/EC od 17. Juna 2008. kojom se utvrđuju uslovi pod kojima se određeni štetni organizmi, bilje, biljni proizvodi i drugi nadzirani predmeti navedeni u Prilozima I do V Direktive Savjeta 2000/29/EZ mogu unijeti u Zajednicu ili premještati unutar nje ili njenih određenih zaštićenih područja za oglede, naučna istraživanja ili za rad u selekciji bilja	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o uslovima i načinu izdavanja dozvole za unošenje štetnih organizama, bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom za oglede, naučna istraživanja ili za 	<ul style="list-style-type: none"> • 29.11.2013. 	<ul style="list-style-type: none"> • 07.12.2013.

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		rad u selekciji bilja (Sl. list CG 55/13)		
367)	Implementaciona Odluka Komisije 2014/917/EU od 15. decembra 2014. o određivanju detaljnih pravila za primjenu Direktive Savjeta 2000/29/EZ u pogledu notifikacije o prisustvu štetnih organizama i o mjerama koje su države članice preduzele ili namjeravaju preduzeti	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto notifikaciji o prisustvu štetnih organizama i o mjerama koje su države članice preduzele ili namjeravaju preduzeti 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 Puna implementacija danom pristupanja
POGLAVLJE 2 ZDRAVLJE BILJA – SREDSTVA ZA ZAŠTITU BILJA				
Registration				
368)	Uredba (EZ) br. 1107/2009 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 21. oktobar 2009. o stavljanju u promet sredstava za zaštitu bilja i stavljanju van snage direktiva Savjeta 79/117/EEZ i 91/414/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (Sl. list CG 51/08, 18/14) Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju registra sredstava za zaštitu bilja (Sl. list CG 17/2014) Pravilnik o priznavanju registracije sredstava za zaštitu bilja (Sl. list CG 50/14) 	<ul style="list-style-type: none"> Partly 2008 2009 2012 2014 24.10.2014. 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimična implementacija 2008 2012 2014 01.10.2014. 2015 Puna implementacija danom pristupanja
369)	Uredba Komisije (EU) br. 188/2011 od 25. februara 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za sprovođenje Direktive Savjeta 91/414/EEZ u pogledu postupka ocjene aktivnih tvari koje nisu bile na tržištu u 2 godine			<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja
370)	Implementaciona Uredba Komisije (EU) br. 540/2011 od 25. maj 2011. o sprovođenju Uredbe (EZ) br. 1107/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu popisa odobrenih aktivnih tvari	<ul style="list-style-type: none"> Lista aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu 	<ul style="list-style-type: none"> 2009-2014 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		bilja za 2015.godinu (Sl. list CG 3/15)		<i>pristupanja</i>
371)	Odluka Komisije od 4. maja 2007. o utvrđivanju mjera zaštite koje se odnose na upotrebu sredstava za zaštitu bilja koja sadrže tolufluaniid i dovode do onečišćenja pitke vode			<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za sprovođenje • Puna implementacija danom pristupanja
Održiva upotreba pesticida				
372)	Direktiva 2009/128/EZ Evropskog Parlamenta i Savjeta od 21. oktobar 2009. za okvir za djelovanje zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (Sl. list CG 51/08, 18/14) • Pravilnik o bližim uslovima u pogledu prostora za skladištenje i promet sredstava za zaštitu bilja (Sl. list CG 15/13) • Pravilnik o pravilima dobre poljoprivredne prakse za zaštitu bilja (Sl. list CG 45/14) 	• 24.10.2014.	• 01.10.2014.
II. Pesticide residues				
373)	Uredba (EZ) br. 396/2005 Evropskoga Parlamenta i Savjeta od 23. februara 2005. o maksimalnim nivoima rezidua pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla kojom se mjenja i dopunjuje Direktiva Savjeta 91/414/EEZ	• Pravilnik o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje (Sl. list CG 21/15)	• 29.04.2015.	• 07.05.2015.
374)	Uredba Komisije (EZ) br. 645/2000 od 28. mart 2000. o utvrđivanju sprovođenja potrebne za pravilno djelovanje određenih odredbi člana 7. Direktive Savjeta 86/362/EEZ i člana 4. Direktive Savjeta 90/642/EEZ koje se odnose na rješenja vezana za sistemsko praćenje maksimalnih nivoa ostataka pesticida u i na	• Program monitoringa rezidua pesticida u i na hrani biljnog i	<ul style="list-style-type: none"> • 2009 • 2010 • 2011 	<ul style="list-style-type: none"> • 2009 • 2010 • 2011

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
375)	žitaricama i proizvodima biljnog porijekla, uključujući voće i povrće	životinjskog porijekla za 2015. godinu (Sl. list CG 5/15)	<ul style="list-style-type: none"> • 2012 • 2013 • 2014 • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 2012 • 2013 • 2014 • 2015
	Direktiva Komisije 2002/63/EZ od 11. jula 2002. o utvrđivanju metoda Zajednice za uzimanje uzoraka za službenu kontrolu ostataka pesticida u i na proizvodima biljnog i životinjskog porijekla i o stavljanju van snage Direktive 79/700/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o metodama uzorkovanja za utvrđivanje rezidua sredstava za zaštitu bilja (Sl. list CG 48/14) 	<ul style="list-style-type: none"> • 13.11.2014. 	<ul style="list-style-type: none"> • 11.05.2015.
376)	Implementacionoj regulativi (EU) br. 400/2014 od 22. aprila 2014. godine vezanoj za koordinisani višegodišnji kontrolni program Unije za 2015, 2016 i 2017. godinu kako bi se obezbijedila usaglašenost sa maksimalnim nivoima rezidua pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog porijekla i procijenila izloženost potrošača reziduama pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog porijekla	<ul style="list-style-type: none"> • Program monitoringa rezidua pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2015. godinu (Sl. list CG 5/15) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2009 • 2010 • 2011 • 2012 • 2013 • 2014 • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 2009 • 2010 • 2011 • 2012 • 2013 • 2014 • 2015
POGLAVLJE 3				
KVALITET SJEMENA I SADNOG MATERIJALA				
Krmno bilje				
377)	Direktiva Savjeta 66/401/EEZ od 14. juna 1966.o stavljanju u promet sjemena krmnog bilja	<ul style="list-style-type: none"> • Podzakonski akt o stavljanju u promet krmnog bilja 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2018
Žitarice				
378)	Direktiva Savjeta 66/402/Eez od 14. juna 1966.o stavljanju u promet sjemena žitarica	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o stavljanju u promet žitarica (Sl. list CG 13/2014) 	<ul style="list-style-type: none"> • 14.03.2014. 	<ul style="list-style-type: none"> • 22.03.2014.
Vinova loza				
379)	Direktiva Savjeta 68/193/EEC od 9. aprila 1968. o stavljanju u promet materijala za vegetativno umnažanje vinove loze	<ul style="list-style-type: none"> • Podzakonski akto stavljanju u promet materijala za vegetativno umnažanje vinove loze 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2015

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
Sadni material za razmnožavanje povrća				
380)	Direktiva Savjeta 2008/72/EZ od 15. jula 2008. o stavljanju u promet reproduktivnog sadnog materijala povrća, osim sjemena	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilniko proizvodnji i stavljanju uprometvegetativnih djelova za umnožavanje povrća i rasada povrća (Sl. list CG 38/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 2015
Sadnice voća				
381)	Direktiva Savjeta 2008/90/EZ od 29. septembra 2008. o stavljanju u promet reproduktivnog sadnog materijala i sadnica namijenjenih proizvodnji voća	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto stavljanju u promet reproduktivnog sadnog materijala i sadnica namijenjenih proizvodnji voća</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2016
Ukrasno bilje				
382)	Direktiva Savjeta 98/56/EZ od 20. jula 1998. o stavljanju poljoprivrednog reproduktivnog materijala ukrasnog bilja u promet	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o stavljanju u prometsadnog materijala ukrasnog bilja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016 	<ul style="list-style-type: none"> • II 2016
Šumski reproduktivni materijal				
383)	Direktiva Savjeta 1999/105/EZ od 22. decembar 1999. o stavljanju u promet šumskog reproduktivnog materijala	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća (Sl. list RCG 37/2007) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 • 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 • 2015
Katalog sorti poljoprivrednog bilja				
384)	Direktiva Savjeta 2002/53/EZ od 13. juna 2002. o zajedničkom katalogu sorata poljoprivrednih biljnih vrsta			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Sjeme repe				
385)	Direktiva Savjeta 2002/54/EZ od 13. juna 2002. o stavljanju u promet sjemena repe	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto stavljanju u promet sjemena repe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2017

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
Sjeme povrća				
386)	Direktiva Savjeta 2002/55/EZ od 13. juna 2002.o stavljanju u promet sjemena povrća	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o stavljanju u promet sjemena povrća</i> 	• II 2017	• II 2017
Sjeme krompira				
387)	Direktiva Savjeta 2002/56/EZ od 13. juna 2002. o stavljanju u promet sjemenskog krumpira	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o stavljanju u promet sjemena krompira (Sl. list CG 8/2015) 	• 27.02.2015.	• 7.03.2015.
Uljerice i predivo bilje				
388)	Direktiva Savjeta 2002/57/EZ od 13. juna 2002. o stavljanju u promet sjemena uljarica i predivog bilja	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto stavljanju u promet sjemena uljarica i predivog bilja</i> 	• IV 2018	• IV 2018
Strožije odredbe za Avena fatua				
389)	74/269 / EEZ Odluka Komisije od 2. maja 1974 odobranje pojedinim državama članicama strožije odredbe o prisustvu 'Avena fatua' u krmnom bilja i sjemenu žitarica			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
390)	Direktiva Komisije 2006/47/EZ od 23. maja 2006. o utvrđivanju posebnih uslova u pogledu prisutnosti Avena fatua u sjemenu žitarica	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilniko stavljanju u promet žitarica (Sl. list CG 13/2014) 	• 14.03.2014.	• 22.03.2014.
Poljoprivredne biljne vrste				
391)	Odluka Komisije 81/675/EEC od 28. Jula 1981.kojom se utvrđuje da su određeni sustavi za plombiranje „sustavi koji se ne mogu ponovno upotrebljavati” u smislu direktiva Savjeta 66/400/EEZ, 66/401/EEZ, 66/402/EEZ, 69/208/EEZ i 70/458/EEZ.			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
392)	Odluka Savjeta 2003/17/EC od 16. decembar 2002. o jednakovrijednosti pregleda usjeva na terenu koji se sprovode u trećim zemljama na sjemenskim usjevima i o jednakovrijednosti sjemena proizvedenog u trećim zemljama			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
393)	Odluka Savjeta 2005/834/EC od 8. novembra 2005. o			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nacionalne mjere za</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	jednakovrijednosti provjera postupaka održavanja sorata provedenih u određenim trećim zemljama i o izmjeni Odluke 2003/17/EZ			<i>sprovedenje</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
394)	Uredba Komisije (EZ) Br. 217/2006 od 8. Februara 2006. o utvrđivanju pravila za primjenu direktiva Savjeta 66/401/EEZ, 66/402/EEZ, 2002/54/EZ, 2002/55/EZ i 2002/57/EZ u pogledu odobravanja državama članicama da privremeno dopuste stavljanje u promet sjemena koje ne zadovoljava zahtjevima u pogledu najmanje klijavosti			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Krmno bilje				
395)	Odluka Komisije 2004/371/EC od 20. aprila 2004. o utvrđivanju uslova za stavljanje u promet mješavina sjemena namijenjenog uzgoju krmnog bilja	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o stavljanju u promet krmnog bilja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I 2018</i> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
396)	Direktiva Komisije 2008/124/EZ od 18. decembar 2008. o ograničavanju stavljanja u promet sjemena određenih vrsta krmnog bilja te uljarica i predivog bilja na sjeme koje je službeno certificirano kao „osnovno sjeme” ili „certificirano sjeme”	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o stavljanju u promet krmnog bilja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I 2018</i> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Žitarice				
397)	Odluka Komisije 80/755/EEZ od 17. jul 1980 odobrava neizbrisivo štampanje propisanih informacija na pakovanju sjemena žitarica	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilniko stavljanju u promet žitarica (Sl. list CG 13/2014) 	<ul style="list-style-type: none"> • 14.03.2014. 	<ul style="list-style-type: none"> • 22.03.2014.
398)	Odluka Komisije 2010/468/EU od 27. avgusta 2010 privremenom stavljanju u promet sorti Avena strigosa Schreb. koje nisu uključene u zajedničkom katalogu sorata poljoprivrednih biljnih vrsta ili u nacionalnim katalogima sorti država članica			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Vinova loza				
399)	Direktiva Komisije 2004/29/EZ od 4. marta 2004. o utvrđivanju karakteristika i minimalnih uslova za inspekciju vinskih sorti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt. o utvrđivanju karakteristika i minimalnih uslova za inspekciju vinskih</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2015</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>IV 2015</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>sorti</i>		
Sadni materijal za razmnožavanje povrća				
400)	Direktiva Komisije 93/61/EEZ od 2. jula 1993. o uslovima koje mora da ispunjava reproduktivni sadni materijal osim sjemena u skladu sa odredbama Direktive Savjeta 92/33/EEZ.	<ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o proizvodnji i stavljanju u promet vegetativnih djelova za umnožavanje povrća i rasada povrća (Sl. list CG 38/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> 2015 	<ul style="list-style-type: none"> 2015
401)	Direktiva Komisije 93/62 / EEZ od 5. jula 1993. godine kojim se utvrđuju sprovođenje mjere koje se odnose na nadzor i praćenje dobavljača i objekata na osnovu Direktive Savjeta 92/33 / EEZ o stavljanju u promet reproduktivnog povrća i sadnog materijala, osim sjemena	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja (Sl. list RCG28/2006 i Sl. list CG 61/2011, 48/2015); Pravilnik o proizvodnji i stavljanju u promet vegetativnih djelova za umnožavanje povrća i rasada povrća (Sl. list CG 38/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimično 2006 2011 2014 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Djelimično 2006 2011 2014 Puna implementacija danom pristupanja
Sadnice voća				
402)	Direktiva Komisije 93/79/EEC od 21. septembra 1993. o utvrđivanju dodatnih sprovedenih odredaba za popise sorata voćnog reproduktivnog materijala i sadnica kako ih vode dobavljači na osnovu Direktive Savjeta 92/34/EEZ			<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja
403)	Implementaciona Direktiva Komisije 2014/96/EU od 15. oktobra 2014. o uslovima označivanja, pečačenja i pakovanja reproduktivnog sadnog materijala i sadnica namijenjenih proizvodnji voća obuhvaćena područjem primjene Direktive Savjeta 2008/90/EZ	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto uslovima označivanja, pečačenja i pakovanja reproduktivnog sadnog materijala i sadnica namijenjenih proizvodnji voća 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016 	<ul style="list-style-type: none"> IV 2016
404)	Implementaciona Direktiva Komisije 2014/97/EU od 15. oktobra 2014. o provedbi Direktive Savjeta 2008/90/EZ u pogledu registracije dobavljača i sorti i zajedničkog popisa sorti	<ul style="list-style-type: none"> Podzakonski akto uslovima označivanja, pečačenja i pakovanja reproduktivnog 		<ul style="list-style-type: none"> Nacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>sadnog materijala i sadnica namijenjenih proizvodnji voća</i>		<i>pristupanja</i>
405)	Implementaciona Direktiva Komisije 2014/98/EU od 15. oktobra 2014. o sprovođenju Direktive Savjeta 2008/90/EZ u pogledu posebnih zahtjeva za rod i vrstu sadnica navedenih u Prilogu I., posebnih zahtjeva koje moraju ispuniti dobavljači i detaljnih pravila o službenim inspeksijskim pregledima	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto uslovima označivanja, pečaćenja i pakovanja reproduktivnog sadnog materijala i sadnica namijenjenih proizvodnji voća</i> 		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Ukrasno bilje				
406)	Direktiva Komisije 93/49/EEZ od 23. juna 1993. o uslovima koje moraju ispunjavati sadni materijal ukrasnog bilja u skladu s Direktivom Savjeta 91/682 / EEZ	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o stavljanju u prometsadnog materijala ukrasnog bilja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>II 2016</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>II 2016</i>
407)	Direktiva Komisije 1999/66/EZ od 28. juna 1999. o utvrđivanju zahtjeva za oznaku ili za drugi dokument koji sastavlja dobavljač u skladu sa Direktivom Savjeta 98/56/EZ	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o stavljanju u prometsadnog materijala ukrasnog bilja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>II 2016</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>II 2016</i>
408)	Direktiva Komisije 1999/68/EZ od 28. juna 1999. o utvrđivanju dodatnih odredbi za popise sorti ukrasnog bilja za dobavljaču skladu sa Direktivom Savjeta 98/56/EZ	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o stavljanju u prometsadnog materijala ukrasnog bilja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>II 2016</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>II 2016</i>
Šumski reproduktivni materijal				
409)	Uredba Komisije (EZ) br. 1597/2002 od 6. septembra 2002. o detaljnim pravilima primjene Direktive Savjeta 1999/105/EZ u pogledu obrasca nacionalnih popisa osnovnog materijala šumskog reproduktivnog materijala	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća (Sl. list RCG37/2007); • Pravilniko listivrstaihibrida od kojih se može dobiti reproduktivni materijal (Sl. list RCG8/2007) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 • 23.11.2007. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 • 30.11.2007.
410)	Uredba Komisije (EZ) br. 1602/2002 od 9. septembra 2002. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Direktive Savjeta 1999/105/EZ u pogledu odobrenja državi članici da zabrani stavljanje u promet određenog šumskog reproduktivnog materijala krajnjem korisniku			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
411)	Uredba Komisije (EZ) br. 2301/2002 od 20. decembar 2002. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Direktive Savjeta 1999/105/EZ u pogledu određivanja male količine sjemena	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća (Sl. list RCG37/2007); • Pravilnik o kriterijumima za opšte karakteristike, odgovarajući kvalitet i količinu, načinu etiketiranja, pakovanju i razvrstavanju reproduktivnog materijala u kategorije u prometu, kao i izuzecima pri stavljanju u promet malih količina sjemena (Sl. list CG 46/2010) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 • 6.8.2010 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 • 13.08.2010. • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
412)	Uredba Komisije (EZ) br. 69/2004 od 15. Januara 2004.o odobravanju odstupanja od određenih odredaba Direktive Savjeta 1999/105/EZ u pogledu stavljanja u promet šumskog reproduktivnog materijala dobijenog od određenog osnovnog materijala	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća (Sl. list RCG 37/2007); • Pravilnik o kriterijumima za opšte karakteristike, odgovarajući kvalitet i količinu, načinu etiketiranja, pakovanju i razvrstavanju reproduktivnog materijala u kategorije u prometu, kao i izuzecima pri stavljanju u promet malih količina sjemena 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 • 6.8.2010 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 • 13.08.2010. • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		(Sl. list CG 46/2010)		
413)	2012/90 / EU Preporuka Komisije od 14. februara 2012. o smjernicama za prezentaciju informacija za identifikaciju šumskog reproduktivnog materijala i informacija koje treba osigurati na dobavljača naljepnicu ili dokument	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća (Sl. list CG 37/2007); • Pravilnik o kriterijumima za opšte karakteristike, odgovarajući kvalitet i količinu, načinu etiketiranja, pakovanju i razvrstavanju reproduktivnog materijala u kategorije u prometu, kao i izuzecima pri stavljanju u promet malih količina sjemena (Sl. list CG 46/2010) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 • 6.8.2010 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 • 13.08.2010. • Puna implementacija danom pristupanja
Katalog sorti poljoprivrednog bilja				
<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za sprovođenje • Puna implementacija danom pristupanja 				
414)	Odluka Komisije 2004/842/EC od 1. decembra 2004. o sprovođu pravilima kojima države članice mogu odobriti stavljanje u promet sjemena koje pripada sortama za koje je podnesen zahtjev za unos u nacionalni katalog sorata poljoprivrednih biljnih vrsta ili vrsta povrća			<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za sprovođenje • Puna implementacija danom pristupanja
415)	Odluka Savjeta 2005/834/ od 8. novembra 2005. o jednakovrijednosti provjera postupaka održavanja sorata sprovedenih u određenim trećim zemljama i o izmjeni Odluke 2003/17/EZ			<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalne mjere za sprovođenje • Puna implementacija danom pristupanja
Sjeme repe				
416)	Implementaciona Odluka Komisije 2012/340/EU od 25. juna 2012. o organizaciji privremenog ogleđa na osnovu direktiva Savjeta 66/401/EEZ, 66/402/EEZ,	<ul style="list-style-type: none"> • Podzakonski akto stavljanju u promrt sjemena repe 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2017 	<ul style="list-style-type: none"> • IV 2017

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
	2002/54/EZ, 2002/55/EZ i 2002/57/EZ u vezi s pregledima u polju pod službenim nadzorom za osnovno sjeme i oplemenjivačevo sjeme uzgojeno od generacija koje prethode osnovnom sjemenu			
Sjeme povrća				
417)	Direktiva Komisije 89/14/Eez od 15. decembra 1988. o utvrđivanju grupa sorata blitve i cvekle na koje se odnose na uslove izolacije usjeva iz Priloga I. Direktivi Savjeta 70/458/EEZ o stavljanju u promet sjemena povrća	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o proizvodnji i stavljanju u promet vegetativnih djelova za umnožavanje povrća i rasada povrća (Sl. list CG 38/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>II 2017</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>II 2017</i>
418)	90/639/EEZ Odluka Komisije od 12. novembra 1990. određivanju imena sorti dobijenih iz sorti vrsta povrća navedenih u Odluci 89/7 / EEZ			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
419)	Direktiva Komisije 2003/91/EZ od 6. oktobra 2003. o utvrđivanju mjera za potrebe člana 7. Direktive Savjeta 2002/55/EZ u pogledu minimalnih obilježja koja se moraju obuhvatiti ispitivanjem i minimalnih uslova za pregled nekih sorata povrća	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja (Sl. list RCG 28/2006 Sl. list CG61/2011, 48/2015); • Pravilnik o proizvodnji i stavljanju u promet vegetativnih djelova za umnožavanje povrća i rasada povrća (Sl. list CG 38/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično (2006) (2011) (2014) 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično (2006) (2011) (2014) • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
420)	Implementaciona Odluka Komisije od 25. juna 2012. o organizaciji privremenog oglada na osnovu direktiva Savjeta 66/401/EEZ, 66/402/EEZ, 2002/54/EZ, 2002/55/EZ i 2002/57/EZ u vezi s pregledima u polju pod službenim nadzorom za osnovno sjeme i oplemenjivačevo sjeme uzgojeno od generacija koje prethode osnovnom sjemenu	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja (Sl. list CG 28/2006 i Sl. list CG 61/2011, 48/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično (2006) (2011) (2014) 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično (2006) (2011) (2014) • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Sjeme krompira				
421)	Odluka Komisije 2004/3/EC od 19. decembar 2003.	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o stavljanju u 	<ul style="list-style-type: none"> • 27.02.2015. 	<ul style="list-style-type: none"> • 7.03.2015.

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
422)	o odobravanju mjera protiv određenih bolesti predviđenih u prilogama I. i II. Direktivi Savjeta 2002/56/EZ u pogledu stavljanja u promet sjemenskoga krompira nacijelom državnom području određenih država članica ili njegovom dijelu	promet sjemena krompira (Sl. list CG 8/2015)		
	Implementaciona Direktiva Komisije 2014/20/EU od 6. februara 2014. o utvrđivanju klasa Unije za osnovni i sertifikovani sjemenski krompir uslova i oznaka koji se na te klase primjenjuju	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja (Sl. list RCG 28/2006 Sl. list CG 61/2011, 48/2015); • Pravilnik o stavljanju u promet sjemena krompira (Sl. list CG 8/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično 2006 2011 2014 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično 2006 2011 2014 2015 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
423)	Implementaciona Direktiva Komisije 2014/21/EU od 6. februara 2014. utvrđivanju najmanjih uslova i klasa Unije za predosnovni sjemenski krumpir	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja (Sl. list CG 28/2006 Sl. list CG 61/2011, 48/2015) • Pravilnik o stavljanju u promet sjemena krompira (Sl. list CG 8/2015) 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično 2006 2011 2014 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • Djelimično 2006 2011 2014 2015 • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
Uljarice i predive biljke				
424)	Odluka Komisije 97/125/EC od 24. januara 1997. o odobravanju neizbrisivog štampanja propisanih podataka na pakovanja sjemena uljarica i predivog bilja i o izmjeni Odluke 87/309/EEZ o odobravanju neizbrisivog tiskanja propisanih podataka na pakovanja sjemena određenih vrsta krmnog bilja	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o stavljanju u promet krmnog bilja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I 2018</i> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
425)	Odluka Komisije 2004/266/EZ od 17. mart 2004. kojom se odobrava štampanje neizbrisivih propisanih podataka na pakovanja sjemena bilja za stočnu hranu	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o stavljanju u promet krmnog bilja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I 2018</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>I 2018</i> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
				<ul style="list-style-type: none"> • Puna implementacija danom pristupanja
426)	Direktiva Komisije 2008/124/EZ od 18. decembar 2008.o ograničavanju stavljanja u promet sjemena određenih vrsta krmnog bilja te uljarica i predivog bilja na sjeme koje je službeno sertifikovano kao „osnovno sjeme” ili „sertifikovano sjeme”	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o stavljanju u promet krmnog bilja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2018 • Nacionalne mjere za sprovođenje • Puna implementacija danom pristupanja
427)	Implementaciona Odluka Komisije 2012/340/EU od 25. juna 2012. o organizaciji privremenog oglada na osnovu direktiva Savjeta 66/401/EEZ, 66/402/EEZ, 2002/54/EZ, 2002/55/EZ i 2002/57/EZ u vezi s pregledima u polju pod službenim nadzorom za osnovno sjeme i oplemenjivačevo sjeme uzgojeno od generacija koje prethode osnovnom sjemenu	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akt o stavljanju u promet krmnog bilja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2018 • Nacionalne mjere za sprovođenje • Puna implementacija danom pristupanja
Poljoprivrednilokalni varijeteti i sorte				
428)	Direktiva Komisije 2008/62/EZ od 20. juna 2008.o predviđanju određenih odstupanja za prihvatanje poljoprivrednih lokalnih populacija i sorata koje su prirodno prilagođene lokalnim i regionalnim uslovima i kojima prijete genetska erozija te za stavljanje u promet sjemena i sjemenskog krumpira tih lokalnih populacija i sorata	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto predviđanju određenih odstupanja za pribvaćanje poljoprivrednih lokalnih populacija i sorata koje su prirodno prilagođene lokalnim i regionalnim uslovima i kojima prijete genetska erozija te za stavljanje u promet sjemena i sjemenskog krumpira tih lokalnih populacija i sorata</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2018 • Nacionalne mjere za sprovođenje • Puna implementacija danom pristupanja
Tradicionalne sorte				
429)	Direktiva Komisije 2009/145/EZ od 26. novembra 2009. o nekim odstupanjima za priznavanje tradicionalnih sorti povrća i sorti povrća koje se tradicionalno uzgajaju u određenim područjima i regijama i kojima prijete genetska erozija i sorti povrća bez stvarne vrijednosti za komercijalnu proizvodnju, ali razvijenih za uzgoj pri određenim uslovima i za stavljanje u promet sjemena navedenih tradicionalnih sorti i sorti povrća	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podzakonski akto nekim odstupanjima za priznavanje tradicionalnih sorti povrća i sorti povrća koje se tradicionalno uzgajaju u određenim područjima i regijama i kojima prijete genetska erozija i sorti povrća bez stvarne vrijednosti za</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2018 	<ul style="list-style-type: none"> • I 2018 • Nacionalne mjere za sprovođenje • Puna implementacija danom pristupanja

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>komercijalnu proizvodnju, ali razvijenih za uzgoj pri određenim uslovima i za stavljanje u promet sjemena navedenih tradicionalnih sorti i sorti povrća</i>		
POGLAVLJE 4 ZAŠTITA BILJNIH SORTI				
430)	Uredba Savjeta (Ez) Br. 2100/94 od 27. jula 1994. o oplemenjivačkim pravima na biljnu sortu Zajednice	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti biljnih sorti (Sl. list CG 48/2007 Sl. list CG 48/2008, 40/2011) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2007 • 2008 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
NASLOV 7 GENETSKI MODIFIKOVANI ORGANIZMI				
431)	Direktiva 2001/18/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 12. marta 2001. o namjernom uvođenju u okolinu genetski modifikovanih organizama i o stavljanju van snage Direktive Savjeta 90/220/EEZ	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o genetski modifikovanim organizmima (Sl. list CG 22/08) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2008 	<ul style="list-style-type: none"> • 2008 • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
432)	Uredba (EZ) br. 1830/2003 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 22. septembra 2003. o sljedivosti i označavanju genetski modifikovanih organizama te sljedivosti hrane i hrane za životinje proizvedene od genetski modifikovanih organizama i izmjeni Direktive 2001/18/EZ	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o genetski modifikovanim organizmima (Sl. list CG 22/08) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2008 	<ul style="list-style-type: none"> • 2008 • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>
433)	Direktiva 2009/41/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 6. maja 2009. o ograničenoj uporabi genetski modifikovanih mikroorganizama (preinačena)	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o genetski modifikovanim organizmima (Sl. list CG 22/08) 	<ul style="list-style-type: none"> • 2008 	<ul style="list-style-type: none"> • 2008 • <i>Nacionalne mjere za sprovođenje</i> • <i>Puna implementacija danom pristupanja</i>

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
434)	Uredba (EZ) br 1946/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. jula 2003. o prekograničnom kretanju genetski modifikovanih organizama	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o genetski modifikovanim organizmima (Sl. list CG 22/08) 	<ul style="list-style-type: none"> 2008 	<ul style="list-style-type: none"> 2008 Nacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja
POGLAVLJE 2 GENETSKI MODIFIKOVANMA HRANA I HRANA ZA ŽIVOTINJE				
435)	Uredba (EZ) br. 1829/2003 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 22. septembra 2003. o genetski modifikovanoj hrani i hrani za životinje	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski akto genetski modifikovanoj hrani i hrani za životinje</i> 	<ul style="list-style-type: none"> IV2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV2018 Nacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja
436)	Uredba (EZ) br. 1830/2003 Evropskog Parlamenta I Savjeta od 22. septembra 2003. o sljedivosti i označivanju genetski modifikovanih organizama te sljedivosti hrane i hrane za životinje proizvedene od genetski modifikovanih organizama i izmjeni Direktive 2001/18/EZ	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski aktsljedivosti i označivanju genetski modifikovanih organizama te sljedivosti hrane i hrane za životinje proizvedene od genetski modifikovanih organizama</i> 	<ul style="list-style-type: none"> IV2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV2018 Nacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja
437)	Uredba Komisije (EZ) br. 65/2004 od 14. siječnja 2004. o uspostavljanju sistema za određivanje i dodjelu jedinstvenih identifikacijskih kodova za genetski modifikovane organizme	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski akto uspostavljanju sistema za određivanje i dodjelu jedinstvenih identifikacijskih kodova za genetski modifikovane organizme</i> 	<ul style="list-style-type: none"> IV2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV2018 Nacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja
438)	Uredba Komisije (EZ) Br. 641/2004 od 6. aprila 2004. o detaljnim pravilima za sprovođenje Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta u odnosu na zahtjeve za odobrenje nove genetski modifikovane hrane i hrane za životinje, obavješćivanje o postojećim proizvodima te slučajnu ili tehnološki neizbježnu prisutnost genetski modificiranog materijala koji je pri procjeni rizika povoljno ocijenjen	<ul style="list-style-type: none"> <i>Podzakonski aktna zahtjeve za odobrenje nove genetski modifikovane hrane i hrane za životinje, obavješćivanje o postojećim proizvodima te slučajnu ili tehnološki neizbježnu prisutnost genetski modificiranog materijala koji je</i> 	<ul style="list-style-type: none"> IV2018 	<ul style="list-style-type: none"> IV2018 Nacionalne mjere za sprovođenje Puna implementacija danom pristupanja

Br.	EU legislativa/ EU tekst	MN propisi objavljeni u Službenom listu Crne Gore ili planirani za usvajanje	Datum transpozicije ili procjenjeni datum transpozicije	Datum implementacije ili procijenjeni datum implementacije
		<i>pri procjeni rizika povoljno ocijenjen</i>		

PRILOGII

POSEBNI AKCIONI PLAN

ZA KONTROLU I ISKORJENJIVANJE KLASIČNE KUGE SVINJA KOD DOMAĆIH I DVLJIH SVINJA U CRNOJ GORI, NAKON PRESTANKA VAKCINACIJE

Podgorica, jun 2015

SADRŽAJ

I. STATUS SEKTORA SVINJARSTVA I BOLESTI KLASIČNA KUGA SVINJA U CRNOJ GORI

- I. 1. Sektor svinjarstva u Crnoj Gori
- I. 2. Status bolesti klasična kuga svinja u Crnoj Gori

II. AKCIONI PLAN ZA KONTROLU I ISKORJENJIVANJE KLASIČNE KUGE SVINJA DOMAĆIH I DIVLJIH SVINJA U CRNOJ GORI

- II. 1. Registracija gazdinstava i identifikacija svinja
- II. 2. Programi nazora klasične kuge svinja kod domaćih i divljih svinja
  - a) Program kontrole uspješnosti imunizacije vakcinisanih svinja - procjena imunološkog statusa populacije domaćih svinja
  - b) Monitoring divljih svinja na klasičnu kugu svinja
  - c) Plan sprovođenja programa nadzora klasične kuge svinja kod domaćih svinja 2018. godine, nakon prestanka vakcinacije
- II. 3. Krizni plan
- II. 4. Tehnički i administrativni kapaciteti dijagnostičkih laboratorija
- II. 5. Kontrola prometa živih životinja u zemlji
- II. 6. Dodatne mjere za kontrolu klasične kuge svinja
- II. 7. Faktori rizika za pojavu i širenje bolesti i mjere za smanjenje rizika

III. SARADNJA SA ZEMLJAMA TRGOVINSKIM PARTNERIMA I ZEMLJAMA U OKRUŽENJU

- III. 1. Sastanci direktora veterinarskih uprava (od 2007. – 2014. godine)
- III. 2. Koordinacija mjeravezanih na promjenu politike kontrole klasične kuge svinja između Crne Gore i Srbije
- III. 3. Edukacije

PRILOZI

- I. Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2015.godini-Podprogram 11-Klasična kuga svinja (Sl. list CG 11/2015);
- II. Pravilnik o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja ("Službeni list CG", br. 18/2014);
- III. Stručno uputstvo za sprovođenje Plana uzorkovanja radi kontrole uspješnosti imunizacije vakcinisanih svinja protiv klasične kuge svinja;
- IV. Monitoring klasične kuge svinja kod divljih svinja-Plan uzorkovanja i standardne operativne procedure za prikupljanje uzoraka;

I. STATUS SEKTORA SVINJARSTVA I BOLESTI KLASIČNA KUGA SVINJA U CRNOJ GORI

1. Sektor svinjarstva u Crnoj Gori

Osnovne karakteristike sektora svinjarstva ogledaju se u postojanju malih, porodičnih gazdinstava sa malim brojem svinja, sa izrazitim oscilacijama tokom godine, mada se tokom posljednjih godina, uočavaju manje pozitivne strukturalne promjene u pravcu povećanja broja životinja na gazdinstvu.

Podaci o ukupnom broju svinja u Crnoj Gori nijesu konzistentni. Naime, još uvijek nije uspostavljen sistem registracije gazdinstava sa svinjama i identifikacije i registracije svinja. Početak, odnosno prva kampanja I&R svinja planirana je za prvu polovinu 2015. godine (detaljnije opisano u poglavlju: II. 1. Registracija gazdinstava i identifikacija svinja), kada će se ustanoviti tačan broj gazdinstava sa svinjama i broj svinja. Trenutno raspoložemo podacima MONSTAT-a kao i podacima koje ima Veterinarska uprava, na osnovu broja vakcinisanih svinja tokom jedne godine.

Važno je naglasiti specifičnost Crne Gore u pogledu proizvodnje i uzgoja svinja. Mali broj gazdinstava posjeduje rasplodne životinje (krmače, nerastove) na kojima se proizvode prasad za dalji uzgoj i tov, a u mnogo većem procentu su gazdinstva koja na proljeće kupuju prasad, uglavnom se uvoze iz zemalja u okruženju (prvenstveno iz Srbije), a u drugoj polovini jeseni se kolju, za sopstvenu upotrebu na domaćinstvu.

Tokom poljoprivrednog popisa koji je sproveden tokom proljeća i ljeta 2010. godine, od strane MONSTAT-a, u Crnoj Gori je popisano ukupno 47.673 svinje. Popis je obavljen u periodu kada su već nabavljena prasad radi tova do jeseni, odnosno ovim brojem je obuhvaćeno i oko 20.000 prasadi koja se uvoze iz Srbije na proljeće, radi tova do kraja godine koji se u velikoj mjeri obavlja na porodičnim domaćinstvima za sopstvene potrebe. Ovaj broj svinja je obuhvatao svinje, prasad i 756 krmača na jednoj velikoj farmi (Pantomarket doo u Spužu) koja je bila jedina intezivnog tipa u Crnoj Gori, sa modernom opremom i tehnologijom proizvodnje i koja je početkom 2012.godine prestala sa radom (podaci iz Poljoprivrednog popisa 2010. godine dati u Tabeli br. 1) . Ovo je doprinijelo smanjenju broja svinja tokom posljednje dvije godine.

Tabela br. 1: Broj gazdinstava koja su aktivna u sektoru proizvodnje svinja-Izvor: MONSTAT – Poljoprivredni popis 2010. godine

Stavka	Ukupno	Porodična poljoprivredna gazdinstva	Poslovni subjekti
Number of holdings	13.469	13.465	4
Total number of pigs (all categories)	47.673	41.118	6.555

U Statističkom godišnjaku, koji takođe izdaje MONSTAT, podaci o broju svinja za svaku godinu su obrađeni na dan 15. januar, što znači da taj broj ne uključuje svinje za tov koje su sezonski držane od proljeća do jeseni, kada su zaklane, i to je razlog što se uočava značajan pad broja svinja u odnosu na Poljoprivredni popis sproveden tokom proljeća i ljeta (Tabela br. 2).

Tabela br. 2: Podaci o broju svinja od 2007. do 2013. godine, po kategorijama i sa stanjem na dan 15. januara

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Ukupno životinja	10.374	10.017	12.377	11.205	21.398	18.451	20.572
Krmače suprasne nazimice	1.593	1.676	1.977	1.952	2.799	2.216	1.456
Rasplodni nerasti	67	57	34	59	90	81	146
Prasići, do 19 kg					4.182	4.017	4.598

Prasići, 20 - 49 kg					8.494	6.437	9.355
Prasići za tov, 50-79 kg					2.517	793	819
Svinje za tov, 80-109 kg					1.581	926	886
Svinje za tov, više od 110 kg					1.589	3.880	3.167

Izvor: MONSTAT – Statistički godišnjak za 2013. godinu

Napomena: U 2011 godini, promijenjen je okvir za izbor uzorka, to jeste umjesto baze podataka iz Popisa stanovništva stanova i domaćinstava, ažurirana / korišćena baza podataka iz Popisa poljoprivrede iz 2010. godine.

Ovo potvrđuje prethodno navedeno, da se značajan broj prasadi obično nabavlja u proljeće, za sopstvene potrebe gazdinstava.

Uzgoj svinja najvećim dijelom odvija se na privatnim, porodičnim gazdinstvima koja drže od nekoliko do 300 tovnih svinja i koja postoje u cijeloj zemlji. Na godišnjem nivou, značajan broj prasadi se uvozi (oko 20.000) uglavnom iz Srbije i tove se dok ne dostignu težinu žive vage od 100-110 kg kada se kolju, najčešće za sopstvene potrebe.

Uvoz prasadi vrši se u skladu sa procedurama navedenim u poglavlju: **II. 5. Kontrola prometa živih svinja** ovog Akcionog plana.

Prema podacima MONSTAT-a, na najvećem broju gazdinstava uzgaja se manje od 10 svinja (13168). Takođe, prema podacima MONSTAT-a u ukupnoj strukturi populacije svinja, prasad do 49 kg čine 47,6% populacije, na tovljenike između 50 i 110 kg otpada 39,6% dok je postotak nazimica i priplodnih krmača veoma nizak -0,8% nazimica i 3,5% krmača (Tabela br. 3).

Tabela br. 3: Struktura gazdinstava koja drže svinje u Crnoj Gori

Veličina gazdinstva	Ukupan broj gazdinstava
<10	13168
10 do 49	277
50 do 99	13
100 do 149	1
150 do 199	2
manje od 200 svinja (ukupno)	13461
200 - 399	7
400 – 999	0
>1000	0
TOTAL	13469

Izvor: MONSTAT

Kao što je već navedno, u Crnoj Gori još nije uspostavljen sistem identifikacije i registracije gazdinstava i svinja ali obzirom da se vrši vakcinacija svinja protiv klasične kuge svinja, uz obavezu vođenja evidencije, Veterinarska uprava posjeduje podatke o gazdinstvima na kojima se uzgajaju svinje i o broju svinja koje se vakcinišu na tim gazdinstvima.

Obzirom na navedenu specifičnost držanja svinja – sezonska nabavka (proljeće) i tov (kraj jeseni) najveći broj svinja se vakciniše u periodu maj-jun, okvirno između 35.000 do 45.000 na oko 12.000 gazdinstava:

2012	39.219 svinja na 10.558 gazdinstava
2013	36.445 svinja na 10.702 gazdinstva
2014	31.401 svinja na 10.014 gazdinstva

Potrošnja svinjskog mesa ima najveći udio u ukupnoj potrošnji mesa u Crnoj Gori (35%). Crna Gora ne zadovoljava sopstvene potrebe za svinjskim mesom.

Crna Gora jeste veliki potrošač svinjskog mesa, a istovremeno, kao što je već rečeno, proizvodnja svinja je vrlo niska.

Crna Gora najvećim dijelom uvozi svinje iz Evropske Unije i Srbije za uzgoj i držanje kao i klanje, kao i svježe svinjsko meso namijenjeno daljoj prodaji i preradi.

U ukupnoj potrošnji svinjskog mesa, izuzetno značajno mjesto zauzima potrošnja dimljene sušene šunke/pršuta, koja se proizvodi od uvezenog svježeg svinjskog buta koji se tradicionalno obrađuje, potom dimi i suši na vazduhu. Ovi proizvodi se konzumiraju tokom cijele godine.

Tabela 4. Broj zaklanih svinja u registrovanim klanicama

Broj svinja				
2009. godina	2010. godina	2011. godina	2012. godina	2013. godina
28,648	33,836	16.933	17.172	11.562

Izvor: MONSTAT, Statistički godišnjak za 2014.godinu

Trenutno u zemlji ne postoji ni jedno Udruženje proizvođača u sektoru svinjarstva.

2. Status klasične kuge svinja u Crnoj Gori

Zakonom o veterinarstvu („Službeni list CG“, broj 30/12) propisane su obavezne preventivne mjere koje sprovodi držalac životinje, opšte preventivne mjere zaštite zdravlja životinja, kao i posebne preventivne mjere za zaštitu od zaraznih bolesti životinja koje su dužni da sprovedu držaoci životinja i veterinarske organizacije i veterinarske službe (članovi 51 do 55).

Kontrola klasične kuge svinja vakcinacijom se sprovodi kontinuirano kao zakonski obavezna mjera više od 15 godina, upotrebom vakcine pripremljene od atenuiranog K soja virusa. Marker vakcina nikada nije korišćena u svrhu vakcinacije životinja.

Bolest se u zemlji pojavljivala sporadično, a posljednji slučaj bolesti u populaciji domaćih svinja potvrđen je 2007. godine. Klasična kuga svinja nikada nije potvrđena u populaciji divljih svinja.

Radi ranog otkrivanja i sprječavanja pojave zaraznih bolesti životinja, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja na kraju svake, za sljedeću godinu donosi Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja. Programom mjera se utvrđuje vrsta preventivne vakcinacije, dijagnostička i druga ispitivanja, obuhvat (vrsta i broj životinja), rokovi za sprovođenje, nosioci posla, načini izvještavanja o izvršenim mjerama i način finansiranja mjera.

Preventivne mjere propisane Programom mjera sprovedu veterinarske ambulante kojima su, nakon zakonom utvrđenih i sprovedenih procedura, ustupljeni na izvršavanje predmetni poslovi. Ugovorom između Veterinarske uprave i veterinarskih ambulanti precizno se definišu obaveze vršilaca ovih poslova.

Veterinarska uprava obezbjeđuje veterinarskim ambulantama dijagnostička sredstva, vakcine i drugi potrošni materijal za potrebe sprovođenja Programa i vrši stručni nadzor nad sprovođenjem mjera.

Specijalistička veterinarska laboratorija vrši laboratorijsku dijagnostiku zaraznih bolesti životinja.

Program mjera obuhvata aktivnosti koje se sprovedu u cilju prevencije i suzbijanja klasične kuge svinja kroz mjeru (Prilog I):

- vakcinacija svinja (naziv podprograma: *Vakcinacija domaćih svinja*) i
- kontrola uspjehnosti imunizacije i nadziranje divljih svinja (naziv podprograma: *Monitoring divljih svinja na klasičnu kugu svinja*).

Finansijska sredstva potrebna za sprovođenje mjera kontrole klasične kuge svinja na način propisan Programom mjera, obezbjeđuju su iz sredstava budžeta Crne Gore, na poziciji Veterinarske uprave.

Budžetom se obezbjeđuju i sredstva za naknadu štete držaocima svinja za uginule svinje za koje je dokazano da su oboljele od klasične kuge svinja i usmrćene svinje u svrhu iskorjenjivanja bolesti.

Pravilnikom o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja (Sl. list CG 18/2014) propisane su mjere suzbijanja i iskorjenjivanja klasične kuge svinja koje se sprovedu na području cijele teritorije Crne Gore (Prilog II).

Pravilnik je usklađen sa Direktivom Savjeta 2001/89/EZ o mjerama Zajednice za kontrolu klasične kuge svinja (*Council Directive 2001/89/EC on Community measures for the control of classical swine fever*) i Odlukom Komisije 2002/106/EZ o odobravanju Dijagnostičkog priručnika u kojem se utvrđuju dijagnostički postupci, metode uzorkovanja i mjerila za ocjenjivanje laboratorijskih testova za potvrdu prisutnosti klasične kuge svinja (2002/106/EC: *Commission Decision approving a Diagnostic Manual establishing diagnostic procedures, sampling methods and criteria for evaluation of the laboratory tests for the confirmation of classical swine fever*).

Izuzetak je dio propisa koji se odnosi na zabranu vakcinacije svinja protiv klasične kuge svinja, naime još uvijek je obavezna vakcinacija domaćih svinja protiv klasične kuge svinja, a s obzirom na planiranu promjenu politike vakcinacije svinja protiv klasične kuge svinja u Crnoj Gori definisan je rok za prestanak vakcinacije - 01. januar 2018. godine.

Dodatno, uzimajući u obzir činjenicu da najveći dio uvoza svinja potiče iz Srbije, politika prestanka vakcinacije protiv klasične kuge svinja će biti koordinisana sa mjerom prestanka vakcinacije u Srbiji.

U slučaju izbivanja klasične kuge svinja, mjere iskorjenjivanja bolesti uključuju usmrćivanje svih svinja na zaraženom gazdinstvu i kontaktnim gazdinstvima („stamping-out“), ograničenje prometa i stavljanja u promet svih sumnjivih životinja i njihovih proizvoda, kao i sve druge mjere koje se u svrhu sprječavanja daljeg širenja i iskorjenjivanja bolesti moraju sprovesti u zaraženom području (krug poluprečnika od najmanje 3 km oko zaraženog gazdinstva) i ugroženom području (krug poluprečnika od najmanje 10 km oko zaraženog gazdinstva).

Mjere koje se moraju preduzeti u svrhu sprječavanja širenja, kontrole i iskorjenjivanja bolesti detaljno su propisane Pravilnikom o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja (Sl. list CG 18/2014).

U skladu sa odredbama Pravilnika o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja (Sl. list CG 18/2014), kontrola klasične kuge svinja na području Crne Gore, zasnovana na politici vakcinacije i primjeni „stamping-out“ mjere u slučaju izbivanja bolesti, planira da se sprovodi do 01. januara 2018. godine.

Tokom 2014. godine, klinička sumnja na klasičnu kugu svinja prijavljena je u devet slučajeva, kada su Specijalističkoj veterinarskoj laboratoriji dostavljeni odgovarajući uzorci na ispitivanje.

Dijagnostičko ispitivanje izvršeno je upotrebom, od strane OIE-a preporučenih dijagnostičkih testova i metoda propisanih Prilogom 1 Odjeljak E Pravilnika o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja (Sl. list CG 18/2014), molekularnom metodom Real-Time PCR - kitovi Qiagen Aamp Viral RNA Mini Kit za ekstrakciju RNK i Qiagen One-Step RT-PCR za amplifikaciju. Ni u jednom ispitanom uzorku koji je Specijalističkoj veterinarskoj laboratoriji dostavljen pod sumnjom da se radi o klasičnoj kugi svinja, nije utvrđeno prisutstvo sekvence RNK virusa klasične kuge svinja, odnosno bolest nije laboratorijski potvrđena.

Tabela 5: Broj laboratorijski ispitanih uzoraka na klasičnu kugu svinja porijeklom od domaćih svinja u slučajevima kliničke sumnje

Godina	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Broj ispitanih uzoraka	222	114	102	45	14	11	13	2	6	9

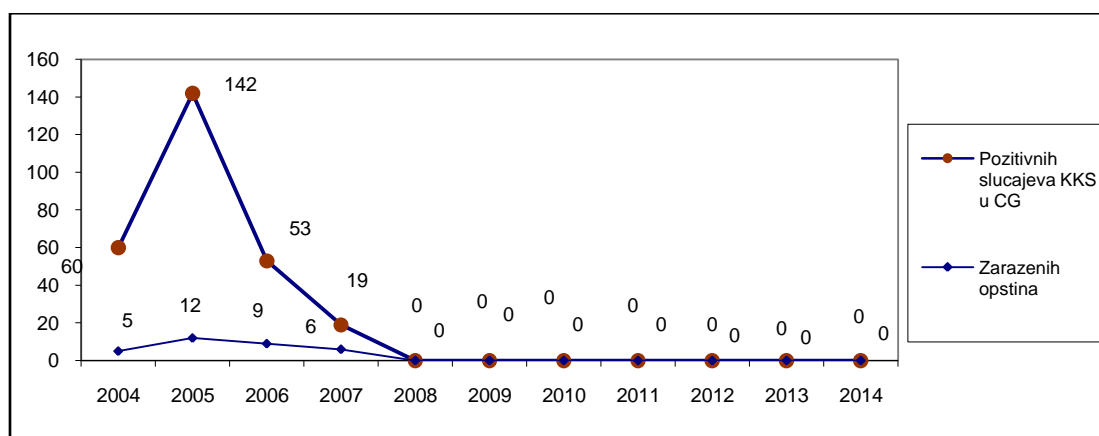
U Tabeli 5 dat je ukupan broj uzoraka porijeklom od domaćih svinja koji je laboratorijski ispitan u slučajevima kliničke sumnje na klasičnu kugu svinja, dok grafikon 1 prikazuje broj pozitivnih slučajeva

klasične kuge svinja kod domaćih svinja tokom perioda 2004. - 2014. godine na teritoriji Crne Gore. Podaci o broju pozitivnih slučajeva klasične kuge svinja kod domaćih svinja u periodu 2004-2006. godina (do kada je Crna Gora bila dio državne zajednice sa Srbijom), odnose se samo na teritoriju Crne Gore.

Već sedmu godinu zaredom u Crnoj Gori nije registrovana pojava klasične kuge svinja. Prema službenim podacima Svjetske organizacije za zdravlje životinja bolest nije prijavljena ni u zemljama iz kojih Crna Gora uvozi prasad tokom proljeća, za dalje držanje, što zajedno sa pokrenutim regionalnim aktivnostima na iskorjenjivanju ove bolesti, daje osnovu za pretpostavku da se povoljna situacija može očekivati i u narednom periodu.

Grafikon 1. Broj pozitivnih slučajeva klasične kuge svinja kod domaćih svinja tokom perioda 2004. -2014. godine na teritoriji Crne Gore

U skladu s Programom obaveznih mjera za 2015. godinu (Sl. list CG 11/2015) pojava klasične kuge svinja sprječava se vakcinacijom protiv bolesti na svim gazdinstvima na kojima se drže i uzgajaju svinje, korišćenjem vakcine pripremljene od atenuiranog K soja virusa.

Vakcinacija se sprovodi na način da se svinje prvo klinički pregledaju, a zatim vakcinišu samo zdrave svinje. U promet se mogu staviti samo vakcinisane svinje, najmanje 15 dana nakon vakcinacije. Izuzetno, u promet se mogu stavljati i prasad mlađa od 45 dana, a koja nijesu vakcinisana, ako potiču sa gazdinstva koja su slobodna od klasične kuge svinja i na kojima su vakcinisane sve svinje, uključujući krmače i nazimice.

Vakcinaciju na određenom epizootičkom području, sprovedu veterinarske ambulante koje sa Upravom imaju potpisan Ugovor o ustupanju javnih poslova-Sprovedenje mjera utvrđenih Programom obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja za tekuću godinu.

Potrebne količine vakcina obezbjeđuje Veterinarska uprava, te se ista prema uputstvu Veterinarske uprave, preko Specijalističke veterinarske laboratorije, raspodjeljuje ovlaštenim veterinarskim ambulantama. Specijalistička veterinarska laboratorija vodi evidenciju o izdatim količinama i serijama vakcine.

Vakcinacija domaćih svinja je besplatna za držaoce svinja, a pravna lica koja u vršenju organizovane proizvodnje, odnosno držanja životinja, imaju obezbjeđenu registrovanu veterinarsku službu za stalnu zdravstvenu zaštitu svojih životinja, sami izvode vakcinaciju vakcinom koju obezbjeđuje Veterinarska uprava na osnovu dostavljenih potreba za tekuću godinu, odnosno dostavljenog programa vakcinacije.

Veterinarske ambulante dužne su da dostave Veterinarskoj upravi i službenom veterinaru, najkasnije 10 dana prije početka sprovođenja mjere, plan sa nazivom mjesta i datumom izvođenja vakcinacije domaćih svinja tokom godine, kao i sve eventualne izmjene plana. Takođe, dužne su da obavijeste Veterinarsku upravu i službenog veterinara o svakom držaocu životinja koji odbija sprovođenje vakcinacije.

Veterinarske ambulante, nakon izvršene vakcinacije svinja izdaju potvrdu o izvršenoj vakcinaciji koju potpisuje i držalac svinja pri čemu jedan primjerak ove potvrde ostaje kod držaoce svinja.

O sprovedenoj vakcinaciji veterinarske ambulante dostavljaju izvještaj koji sadrži sljedeće podatke: naziv mjesta, datum vakcinacije, podatke o držaocu svinja i broju svinja za svako gazdinstvo pojedinačno sa kopijama potvrda o izvršenoj vakcinaciji.

Sprovođenje mjera kontrolišu službeni veterinari, u skladu sa Stručnom uputstvom o načinu vršenja službenih kontrola ovlašćenih veterinarskih organizacija u sprovođenju Programa mjera.

II. AKCIONI PLAN ZA KONTROLU I ISKORJENJIVANJE KLASIČNE KUGE SVINJA DOMAĆIH I DIVLJIH SVINJA U CRNOJ GORI

II. 1. Registracija gazdinstava i identifikacija svinja

Obaveze držaoca životinja da registruju gazdinstva i identifikuju životinje utvrđena je Zakonom o identifikaciji i registraciji životinja (»Službeni list CG« 48/07 i 73/10). Zakon nije sadržavao odredbe koje se odnose na svinje, pa se u 2014. godini pristupilo izradi izmjena i dopuna Zakona, sa ciljem daljeg unaprjeđenja postojećeg sistema identifikacije i registracije domaćih životinja, prvenstveno svinja i dodatno usklađivanje sa zakonodavstvom EU u ovoj oblasti.

Identifikacija i registracija svinja je dio sistema kojim će se obezbjediti sljedivost svake svinje od gazdinstva rođenja do smrti, uključujući evidenciju svih premještanja i kretanja, što je od presudne važnosti za kontrolu zaraznih bolesti svinja.

Zakonom o identifikaciji i registraciji životinja (Sl. list CG 48/07 i 73/10) određeno je da Veterinarska Uprava vodi Centralni registar životinja i gazdinstva.

Pravilnik o identifikaciji i registraciji svinja (Sl. list CG 48/2014) usklađen je sa Direktivom Savjeta 2008/71/EZ od 15. jula 2008. o identifikaciji i registraciji svinja (*Council Directive 2008/71/EC of 15 July 2008 on the identification and registration of pigs*) i Odlukom Komisije 2000/678/EZ o utvrđivanju detaljnih pravila za registraciju gazdinstava u nacionalne baze podataka za svinje predviđene Direktivom 64/432/EEZ (*Commission Decision 2000/678/EC of 23 October 2000 laying down detailed rules for registration of holdings in national databases for porcine animals as foreseen by Council Directive 64/432/EEC*).

Ovim pravilnikom propisuju se zahtjevi za identifikaciju svinja, sredstva identifikacije (ušna markica) i aplikaciju istih, kao i način registracije gazdinstava koja drže svinje.

Zakonom je definisano da fizička lica koja drže samo jednu svinju za sopstvene potrebe nijesu dužna da podnose zahtjev za registraciju gazdinstva i vode registar gazdinstva.

Prepoznajući važnost i potrebu identifikacije životinja kojom se uspostavlja sistem njihove sljedivosti, kroz Projekat IPA: *Identifikacija i registracija životinja* finansiran sredstvima Evropske Unije, u Crnoj Gori su uspostavljeni sistemi identifikacije i registracije goveda, ovaca i koza, usklađeni sa standardima EU.

U toku je sprovođenje Projekta IPA 2011 „*Jačanje veterinarske službe u Crnoj Gori*“, kojim se unaprijeđuje već uspostavljeni sistem identifikacije i registracije životinja i mreža veterinarskog nadzora (veterinarski informacioni sistem), odnosno kreira se elektronska baza- registar gazdinstava svinja u skladu sa standardima EU. Projekt je započeo u martu 2014. godine, traje do septembra 2015. godine, a kampanja registracije gazdinstava i identifikacije i registracije svinja, planirana je za prvu polovinu 2015. godine (uz ovu aktivnost će se istovremeno sprovesti i vakcinacija svinja protiv klasične kuge svinja).

U toku je završna faza izrade elektronske baze podataka (web aplikacija) čije se potpuno uspostavljanje i primjena mora završiti prije otpočinjanja kampanje. Potpuno uspostavljanje cijelog sistema i završetak registracije gazdinstava na kojima se drže svinje očekuje se do 31. decembra 2015.godine.

Identifikacijom svinja stvaraju se uslovi za kontrolu bolesti na cijelom epizootiološkom području Crne Gore, utvrdiće se tačan broj svinja i gazdinstava na kojima se drže svinje za rasplod, tov i dalju prodaju te gazdinstava na kojima se svinje drže sezonski, za sopstvene potrebe, kao i kategorije svinja. Ovim će se stvoriti uslovi za bolje planiranje preventivne zdravstvene zaštite svinja, kontrolu bolesti svinja, unaprjeđenje ove grane stočarske proizvodnje i proizvodnju zdrave i bezbjedne hrane.

Svinje koje se uvoze u Crnu Goru za dalje držanje se moraju registrovati u Registar gazdinstava i Elektronsku bazu podataka, u roku od 30 dana od dana veterinarskog pregleda na granici, odnosno prije napuštanja prvog gazdinstva istovara u Crnoj Gori.

Punom implementacijom sistema identifikacije i registracije svinja, kao i registracije njihovog kretanja, značajno će se doprinjeti mjerama kontrole i iskorjenjivanja klasične kuge svinja, primarno obezbjeđujući brzu slijedivost svinja koje su bile u direktnom kontaktu sa oboljelim ili životinjama sumnjivim na oboljenje, obezbjeđujući vjerodostojniju i efikasnu primjenu mjera u zaraženim i ugroženim područjima zbog poznavanja lokacija gazdinstava na kojima se drže svinje.

II. 2. Program nadzora klasične kuge svinja kod domaćih i divljih svinja

a) Program kontrole uspješnosti imunizacije vakcinisanih svinja - procjena imunološkog statusa populacije domaćih svinja

Program nadzora imunološkog statusa u populaciji domaćih svinja zasniva se na činjenicama da je posljednji slučaj klasične kuge svinja prijavljen 2007. godine, da se najmanje posljednjih 15 godina sprovodi vakcinacija svih svinja protiv bolesti i da se u skladu s tim generalno očekuje dobar imuni status populacije domaćih svinja.

Ciljevi programa su klinički nadzor stada svinja u svrhu isključivanja bolesti i serološko praćenje stada svinja radi kontrole uspješnosti imunizacije vakcinisanih svinja - procjena imunološkog statusa populacije domaćih svinja na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Klinički pregled domaćih svinja na gazdinstvu vrše veterinari prilikom sprovođenja vakcinacije, kao i u slučaju postavljanja sumnje na bolest na osnovu prijave oboljenja.

Procjena imunološkog statusa životinja zasniva se na serološkom praćenju stada. U svrhu serološkog praćenja određen je statistički reprezentativan broj uzoraka koje je potrebno ispitati. Cilj istog nije dokazati da su sva stada domaćih svinja vakcinisana, nego dokazati da prevalenca vakcinisanih stada nije niža od potrebne za odgovarajuću zaštitu od bolesti. Populacija se smatra odgovarajuće zaštićenom ukoliko se dokaže da je 80% populacije imuno.

U svrhu kontrole uspješnosti imunizacije vakcinisanih svinja, uzimaju se uzorci krvi vakcinisanih svinja, po stručnom uputstvu Veterinarske uprave i dostavljaju Specijalističkoj veterinarskoj laboratoriji na ispitivanje prisutstva specifičnih antitijela protiv virusa klasične kuge svinja.

U skladu sa Stručnim uputstvom, u svrhu kontrole imuniteta predviđeno je uzorkovanje 1500 svinja na 300 nasumično odabranih gazdinstava. Takvim uzorkovanjem omogućava se otkrivanje najmanje jedne nezaštićene životinje uzimajući u obzir sljedeće parametre: ciljana populacija ≥ 8000 stada svinja od ukupno procijenjenih u zemlji s očekivanom prevalencom nezaštićenih stada od 50% i intervalom tačnosti 95%.

Tabela 6. Broj uzoraka prema veličini stada

Veličina stada prema broju životinja	Potreban broj uzoraka
1-10	Sve životinje u stadu
11-20	19
21-30	27
31-50	42
51-100	72
101-200	111
>200	246

Po sprovedenom testiranju stada se klasifikuju prema rezultatima na imuna: sva stada s više od 80% zaštićenih životinja i nezaštićena: sva stada u kojim je imunitet niži od 80%.

Uzorkovanje krvi za kontrolu imunološkog statusa vrši se najranije 35 dana poslije vakcinacije. Lista veterinarskih ambulanti koje vrše uzorkovanje krvi je sastavni dio stručnog uputstva Veterinarske uprave.

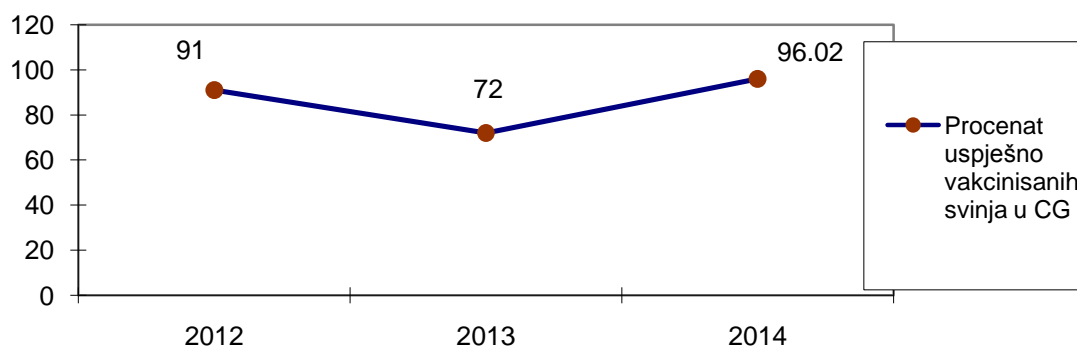
Specijalistička veterinarska laboratorija vrši laboratorijsko ispitivanje prisustva specifičnih antitijela protiv virusa klasične kuge svinja, sprovedi se metodom AbELISA, a u 2014.godini korišćen je kit proizvođača *Idexx, CSFV Ab – Švajcarska*.

Specijalistička veterinarska laboratorija priprema izvještaj o rezultatima kontrole imunološkog statusa domaćih svinja i dostavlja ga Veterinarskoj upravi.

U 2014. godini uzorkovanje radi kontrole imunološkog statusa je sprovedeno na području svih opština. Ukupno je dostavljeno i ispitano 1.131 uzorak porijeklom od domaćih svinja što predstavlja 75,40% u odnosu na planiranih 1500 uzoraka određenih Programom obaveznih mjera za 2014. godinu.

Posmatrano na nivou cjelokupne populacije domaćih svinja u zemlji, postotak seropozitivnih svinja (uspješno vakcinisanih domaćih svinja) u odnosu na broj ispitanih metodom slučajnog odabira, iznosi 96,02% te se smatra zadovoljavajućim jer pruža odgovarajuću zaštitu populacije od izbijanja bolesti.

Grafikon 2. Rezultati sprovođenja kontrole imunološkog statusa svinja za period 2012.-2014. godina

Stručn

o uputstvo za sprovođenje Plana uzorkovanja radi kontrole uspješnosti imunizacije vakcinisanih svinja protiv klasične kuge svinja nalazi se u Prilogu III.

U slučaju sumnje ili kliničkih znakova koji upućuju na pojavu klasične kuge svinja, veterinar uzima odgovarajuće uzorke uginulih ili usmrćenih životinja i dostavlja ih Specijalističkoj veterinarskoj laboratoriji radi daljeg sprovođenja laboratorijskih ispitivanja. Uzorci se dostavljaju laboratoriji na propisan način, a ispitivanje se sprovodi u skladu sa Prilogom I Pravilnika o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja (Sl. list CG 18/2014).

b) Monitoring divljih svinja na klasičnu kugu svinja

Program aktivnog nadzora divljih svinja na klasičnu kugu svinja sprovodi se u Crnoj Gori od 2008. godine. Do danas nije dokazana cirkulacija virusa klasične kuge svinja u populaciji divljih svinja u Crnoj Gori.

Zbog izrazito malog broja ispitanih uzoraka u periodu 2008. – 2011.godine, koji nije bio dovoljan za kvalitetnu epizootiološku analizu, planiranje daljih mjera kontrole bolesti u zemlji je bilo otežano.

U svrhu planiranja daljih mjera kontrole bolesti u populaciji domaćih i divljih svinja bilo je neophodno pristupiti izradi novog programa zasnovanog na realnim podacima o gustini i distribuciji populacije divljih svinja u zemlji i definisanju jasnih ciljeva i strategije kontrole bolesti u budućnosti.

Podaci o gustini i distribuciji populacije divljih svinja u zemlji zasnovani su na rezultatima prikupljenim tokom Projekta *IPA 2008 „Podrška kontroli i iskorjenjivanju bjesnila i klasične kuge svinja u Crnoj Gori“* i na podacima dostavljenim od strane Lovačkog saveza Crne Gore.

Cilj programa nadzora je da se serološkim praćenjem populacije divljih svinja dokaže odsustvo ili prisutstvo bolesti u populaciji. Obzirom da bolest nikada nije potvrđena u populaciji divljih svinja, pretpostavlja se da je rizik od izbijanja bolesti u svim lovištima u zemlji istovjetan.

Uzorkovanje se sprovodi na području 28 lovišta, na području cijele zemlje. Procijenjena veličina populacije divljih svinja u zemlji je 2600 životinja, distribuiranih u ukupno 28 lovišta. Prema podacima dostavljenim od lovačkih organizacija, godišnje se u prosjeku odstrijeli oko 500 divljih svinja. Planom obaveznih mjera određeno je laboratorijsko ispitivanje 150 uzoraka godišnje.

Za sada se cijelo područje Crne Gore (lovišta i područje nacionalnih parkova) posmatra kao jedna jedinica za uzorkovanje za nadzor divljih svinja na klasičnu kugu svinja. U narednom periodu predviđeno je revidiranje programa monitoringa kako bi se u obzir uzeli faktori rizika (lovišta gdje je bolest eventualno ranije utvrđena kod divljih svinja, lovišta u blizini mjesta gdje se eventualno bolest prije pojavljivala kod domaćih svinja, mjestima u blizini ili mjestima koja se nalaze u graničnom području sa državama u kojima je klasična kuga svinja potvrđena kod domaćih odnosno divljih svinja, i dr.) Na osnovu određenog statusa rizika na klasičnu kugu svinja (povećan ili nizak), određiće se i jedinice za uzorkovanje, zatim broj uzoraka i vrsta organa i/ili tkiva koji moraju biti uzeti od odstrjeljene divlje svinje i dostavljeni na laboratorijsko ispitivanje.

Uzorci za program sakupljaju se od divljih svinja odstrjeljenih u okviru redovnih lovni aktivnosti. Dodatne informacije o statusu bolesti nastoje se prikupiti i ispitivanjem uzoraka prikupljenih od nađenih uginulih divljih svinja. Kako je u dosadašnjem periodu (od 2011. do danas) broj dostavljenih uzoraka od nađenih uginulih divljih svinja vrlo nizak, dodatno će se raditi na edukaciji i podizanju odgovornosti lovaca obzirom da su uginule divlje svinje jedan od najvažnijih indikatora promjene zdravstvenog stanja i izvora informacija u smislu ranog otkrivanja bolesti čije je ispitivanje jedan od najvažnijih elemenata od kojeg zaisi sistem ranog otkrivanja klasične kuge svinja.

Uzorkovanje se sprovodi kontinuirano tokom godine (uginile divlje svinje) i aktivno u periodu lovne sezone. Jedan uzorak predstavlja jednu divlju svinju i za potrebe sprovođenja programa potrebno je prikupiti tjelesne tečnosti iz grudne ili trbušne šupljine i organe (slezenu i bubreg). Uzorke je potrebno prikupiti što prije nakon odstrjela kako bi isti bili adekvatni za laboratorijsko ispitivanje.

Uzorke uzimaju lovci koji su dužni da ih dostavljaju u veterinarske ambulante koje ih zatim prosljeđuju u laboratoriju. Svaki uzorak mora pratiti odgovarajući popunjeni Obrazac, propisno označen kako bi se mogla utvrditi sljedivost istog i propisno zapakovan. Oprema za uzorkovanje i obrasci obezbjeđeni su od strane Veterinarske uprave i preko Lovačkog saveza podijeljene lovačkim organizacijama.

Prilikom dostavljanja uzoraka radi ispitivanja na klasičnu kugu svinja, potrebno je uzeti i uzorak dijafragme radi ispitivanja na trihinelozu, a koje je za lovce besplatna, ukoliko je dostavljeni uzorak u skladu sa propisanim uputstvom. Trihinoskopski pregled vrše veterinarske ambulante, a naknada za izvršeni pregled isplaćuje se iz budžeta Veterinarske uprave kako bi se lovci stimulisali da dostavljaju potrebne uzorke za sprovođenje programa u planiranom obimu.

Posebni akcenat stavlja se na način dostavljanja uzorka i kvalitet samog uzorka. Uzorci se nakon prikupljanja u što kraćem roku moraju dostaviti veterinarskoj ambulanti, a ukoliko isto nije moguće moraju se čuvati na odgovarajućoj temperaturi. Detalji su opisani u Planu uzorkovanja.

Veterinarske ambulante su edukovane o načinu dostavljanja uzoraka u laboratoriju i o činjenici da uzorke koji nijesu adekvatni za analizu nijesu dužni preuzeti od lovca. Neadekvatno čuvani uzorci nijesu primjereni za laboratorijsko ispitivanje čime se gubi dio očekivanih informacija i uzrokuju nepotrebni materijalni troškovi.

Ukoliko neadekvatan uzorak stigne u laboratoriju, o istom je odmah potrebno obavijestiti Veterinarsku upravu i veterinarsku ambulantu iz koje je uzorak dostavljen.

Edukacije o pravilnom uzorkovanju održane su lovcima i veterinarima u okviru projekta *IPA 2008* "Suzbijanje i iskorjenjivanje bjesnila i klasične kuge svinja".

Plan uzorkovanja i standardne operativne procedure za prikupljanje uzoraka i Obrazac koji prati uzorak, nalaze se u Prilogu IV ovog Plana.

Specijalistička veterinarska laboratorija je dužna da o svim rezultatima ispitivanja redovno izvještava Veterinarsku upravu i da dostavlja godišnji izvještaj o ispitivanju. Ispitivanje uzoraka sprovodi se ELISA testom na uzorcima tjelesnih tečnosti u svrhu otkrivanja seropozitivnih životinja. U slučaju pozitivnog serološkog nalaza, dalje ispitivanje sprovodi se metodom RT PCR-a.

Tabela 7. Broj ispitanih uzoraka divljih svinja na klasičnu kugu svinja

Godina	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Broj pretraženih uzoraka	42	59	7	27	56	93	63

Svi podaci o sprovođenju programa distribuiraju se lovačkim organizacijama i veterinarskim ambulancama. Prikupljeni podaci su osnov za dalje kreiranje politike kontrole klasične kuge svinja u zemlji. Sprovođenje programa praćenja klasične kuge svinje kod divljih svinja u potpunosti je finansirano iz sredstava budžeta Veterinarske uprave.

c) Plan sprovođenja programa nadzora klasične kuge svinja kod domaćih svinja 2018. godine

Novom strategijom kontrole, koja će se sprovesti od 1. januara 2018. godine, neće se sprovesti vakcinacija domaćih svinja protiv klasične kuge svinja, a u slučaju pojave bolesti sprovodiće se stroge "stamping out" mjere.

Konačni dugoročni cilj sprovođenja nove politike kontrole klasične kuge svinja je iskorjenjivanje ove bolesti kod domaćih i divljih svinja na cijelom području Crne Gore i potvrđivanje i održavanje statusa zemlje slobodne od klasične kuge svinja, bez vakcinacije.

Specifični ciljevi novog Programa nadzora biće usmjereni na rano otkrivanje infekcije, otkrivanje mogućeg ilegalnog korišćenja vakcine protiv klasične kuge svinja i dokazivanje odsutnosti bolesti uzrokovane virusom klasične kuge svinja.

Za dostizanje ovog cilja važno je prikupljanje i ažuriranje podataka o svakoj sumnji na bolest, kao i detaljnih podataka o mjerama koje su preduzete nakon postavljanja sumnje, o nalazu epizootičkog ispitivanja kao i rezultatima laboratorijskog testiranja sprovedenog u svrhu potvrđivanja ili isključivanja bolesti. Dokumentovanje gore navedenih aktivnosti preduslov je za dokazivanje/potvrđivanje statusa zemlje slobodne od klasične kuge svinja.

Nacionalnim programom nadzora klasične kuge svinja u 2018. godini biće obuhvaćena gazdinstva svinja sa povećanom vjerovatnoćom od izbijanja bolesti. Programom ispitivanja na klasičnu kugu svinja će se obuhvatiti i stada svinja među kojima se moguće nalaze i jedinke koje su zaštićene (tj. vakcinisane protiv bolesti do kraja 2017. godine).

Dodatno, predmet pretraživanja na klasičnu kugu svinja će biti i životinje oprane nakon 1. januara 2018. godine. Vrlo važna karika u sistemu ranog otkrivanja bolesti su rasplodne svinje (budući da infekcija niskopatogenim virusom klasične kuge svinja može kod odraslih svinja biti klinički inaparentna, ali uz vrlo visok stepen širenja virusa). Nadalje, pretraživanjem će se obuhvatiti i svinje u mjestima gdje se eventualno bolest prije pojavljivala, mjestima u blizini lovišta gdje je bolest eventualno utvrđena kod divljih svinja ili mjestima koja se nalaze u graničnom području sa državama u kojima je klasična kuga svinja potvrđena kod domaćih odnosno divljih svinja.

Podaci o sprovođenju preventivnih biosigurnosnih mjera na gazdinstva svinja, koji će biti prikupljeni u okviru Programa nadzora klasične kuge svinja kod domaćih svinja tokom narednih godina dodatno će

doprinijeti procjeni i boljem razumijevanju opasnosti od izbijanja bolesti kao i identifikovanju mjera za smanjenje te opasnosti.

Svakako, prepoznajući važnost primjene biosigurnosnih mjera Veterinarska uprava će izraditi Uputstvo za primjenu biosigurnosnih mjera na gazdinstvima na kojima se drže svinja, a naročito u zadnjoj godini vakcinacije kada će i dodatno sprovoditi obuke o biosigurnosnim mjerama za držaoce svinja u saradnji sa veterinarskim organizacijama uz dodatnu medijsku kampanju o važnosti sprovođenja svih biosigurnosnih mjera u periodu kada vakcinacija bude ukinuta.

II. 3. Krizni plan

Radi suzbijanja i iskorjenjivanja naročito opasnih zaraznih bolesti Zakonom o veterinarstvu je propisana obaveza donošenja Plana upravljanja kriznom situacijama za pojedine zarazne bolesti koji donosi Vlada (u daljem tekstu: Krizni plan), kao i primjena mjera utvrđenih Kriznim planom u zavisnosti od procjene rizika.

Planom rada Vlade Crne Gore za 2015.godinu predviđeno je da Vlada u trećem kvartalu 2015.godine donese Krizni plan za klasičnu kugu svinja.

Nacrt Kriznog plana za klasičnu kugu svinja je u fazi završne izrade tako da će plan biti donijet u predviđenom roku.

Po usvajanju, krizni plan biće dostavljen svim službenim veterinarima i veterinarskim organizacijama.

Krizni plan, uz detaljnu razradu mjera koje se moraju preduzeti u slučaju pojave bolesti, predstavlja osnovu je za izradu operativnih - lokalnih kriznih planova u kojima će se uz opšte mjere u skladu sa specifičnim lokalnim prilikama koje će biti uzete u obzir dodatno definisati i način implementacije propisanih mjera u određenim područjima.

Krizni plan za klasičnu kugu svinja sadrži organizaciju i način sprovođenje mjera, potrebna sredstva, opremu, ljudske resurse i način kontrole sprovođenja plana. Kriznim planom su obuhvaćene aktivnosti, mjere kontrole, suzbijanja i iskorjenjivanja klasične kuge svinja i razrađene procedure i modeli njihove primjene.

Pored Zakona o veterinarstvu mjere utvrđene Kriznim planom propisane su i odredbama Zakona o zaštiti dobrobiti životinja (Sl. list CG 14/2008), Pravilnika o klasifikaciji bolesti životinja, načinu prijavljivanja i obavještanja o zaraznim bolestima životinja (Sl. list. CG", br. 5/2008), Pravilnika o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja („Sl. list.CG“, br. 18/2014), Pravilnika o neškodljivom uklanjanja životinjskih leševa (Sl. list SRCG br. 20/83), Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja za tekuću godinu i Pravilnika o načinu vršenja veterinarsko – sanitarnog pregleda i kontrole životinja prije klanja i proizvoda životinjskog porijekla ("Sl. list SRJ",br. 68/89).

Glavni cilj sprovođenja mjera utvrđenih Kriznim planom su hitno preduzimanje svih mjera neophodnih za sprječavanje širenja bolesti, iskorjenjivanje bolesti i uspostavljanje statusa Crne Gore slobodne od klasične kuge svinja.

Veterinarska uprava sprovodi nadzor i koordinaciju u sprovođenju i daje instrukcije za sprovođenje Kriznog plana.

Veterinarska uprava, radi provjere kriznog plana, priprema i koordinira vježbe simulacije izbijanja bolesti.

II. 4.Tehnički i administrativni kapaciteti dijagnostičke laboratorije

Specijalistička veterinarska laboratorija počela je službeno sa radom 1. marta 2005. godine Laboratorija je u državnom vlasništvu i pod nadzorom je Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i jedina je veterinarska laboratorija u Crnoj Gori.

Laboratorija, na osnovu člana 18 Zakona o veterinarstvu (Sl. list CG 30/12), kao poslove od javnog interesa na epizootiološkom području Crne Gore vrši, između ostalog, laboratorijsku dijagnostiku bolesti životinja u skladu sa Programom mjera obavezne zdravstvene zaštite životinja i drugim posebnim programima zdravstvene zaštite životinja, dijagnostička laboratorijska i patoanatomska ispitivanja u slučaju sumnje na zarazne bolesti životinja i obezbjeđuje i vrši kontinuiranu laboratorijsku dijagnostiku zaraznih bolesti životinja za koje je potrebno bez odlaganja utvrditi zaraznu bolest ili uzrok uginuća.

Specijalistička veterinarska laboratorija je od strane Veterinarske uprave Crne Gore ovlašćena za vršenje laboratorijske dijagnostike zaraznih bolesti, na osnovu prethodnog utvrđivanja ispunjenosti uslova u pogledu prostora, kadra i opreme (Rješenje broj 060-323/06-0203-28/2, od 14. 03. 2006. godine). Specijalistička veterinarska laboratorija je odgovorna za laboratorijsku dijagnostiku klasične kuge svinja konvencionalnim i molekularnim metodama i u okviru toga vrši laboratorijska dijagnostička ispitivanja u slučaju sumnje na pojavu klasične kuge svinja, kao i tokom sprovođenja programa kontrole uspjeha imunizacije vakcinisanih svinja - procjena imunološkog statusa populacije domaćih svinja i monitoringa divljih svinja na klasičnu kugu svinja.

Specijalistička veterinarska laboratorija je bila učesnik Projekta "Support for the control and eradication of rabies and classical swine fever in Montenegro" finansiranog od strane EU IPA programa 2008, Ref.: EuropeAid/128207/C/SER/ME.

Specijalistička veterinarska laboratorija je akreditovana u skladu sa MEST ISO/IEC 17025:2011 od strane Nacionalnog Akreditacionog tijela Crne Gore od aprila 2011. godine, i u obimu akreditovanja akreditovala je serološki ABELISA test za dijagnostiku klasične kuge svinja.

Od 2012. godine, Laboratorija redovno učestvuje u godišnjim PT-šemama koje organizuje EU referentna laboratorija za klasičnu kugu svinja u Hanoveru, Njemačka.

Osoblje: U Specijalističkoj veterinarskoj laboratoriji na poslovima dijagnostike klasične kuge svinja rade 2 doktora veterinarske medicine (molekularna i serološka dijagnostika) i 2 laboratorijska tehničara.

Metode: Laboratorija, u dijagnostici klasične kuge svinja, primjenjuje metode preporučene od strane Međunarodne organizacije za zdravlje životinja (OIE) i metode propisane Pravilnikom o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja – Prilog 1 Odjeljak E („Sl. list CG“ broj 18/14).

Tabela 8. Metode koje se primjenjuju i maksimalni nedeljni broj testova u odnosu na zaposleno osoblje

Metod	Trajanje testa	Broj testova nedeljno	Broj zaposlenih potreban za izvođenje testa
Imunofluorescentni test (FAT)	3 sata	50	1
Real time RT-PCR	6 sati	50	2
Imunoenzimski ELISA test (detekcija antigena)	5 sati	250	2
Imunoenzimski ELISA test (detekcija antitijela)	4,5 sati	1000	1
UKUPNO:	-	1.350	6

Gore navedena procjena maksimalnog broja testova može biti izvedena sa trenutno zaposlenim osobljem u toku jedne nedjelje ako su obezbijeđeni svi preduslovi u pogledu dovoljne količine dijagnostičkih reagenasa i raspoloživosti zaposlenih u laboratoriji, odnosno da zaposleni nijesu radno u isto vrijeme angažovani na drugim poslovima laboratorijskih ispitivanja u laboratoriji.

U kriznim situacijama, kao što je izbijanje bolesti, Laboratorija može dodatno angažovati i drugo zaposleno osoblje u Laboratoriji prvenstveno na poslovima:

- pripreme uzoraka,
- obavljanje manje stručnih pratećih poslova u laboratoriji,
- pripreme pratećih obrazaca i izvještaja o ispitivanjima.

Tehnički kapaciteti

Specijalistička veterinarska laboratorija raspolaže sa:

- odvojenom prostorijom za prijem patološkog materijala površine cca. 10m² sa prijemnim pultom i računarom koja se koristi ujedno i za prijem drugog dijagnostičkog materijala;
- odvojenom prostorijom za preliminarni pregled patološkog materijala sa radnim stolom, sredstvima za dezinfekciju, autoklavom za sterilizaciju materijala, zamrzivačem za čuvanje uzoraka, površine cca. 24m² koja se koristi ujedno i za preliminarni pregled i drugog primljenog dijagnostičkog materijala;
- odvojenu prostoriju za histopatologiju za pripremu isječaka tkiva na kriostatu za FTA test, sa kriostatom (*Leica*);
- odvojenu prostoriju za RNA i DNA ekstrakciju sa mikrobiološkim kabinetom klase II i pratećom opremom za ekstrakciju (centrifuga, automatske pipete, frižider, zamrzivač), površine cca. 15m²; koja se koristi ujedno i za ekstrakciju prilikom molekularne dijagnostike drugih virusnih bolesti;
- odvojenu prostoriju za sistem elektroforeze sa sistemom za vizuelizaciju, površine cca. 4m².
- odvojenu prostoriju za *polimerase chain reaction* (PCR) sa dva sterilna boksa, jednim termocyclerom (Techne TC-PLUS), dvije Real time PCR mašine (Applied Biosystems 7300 i 7500) i potrebnom pratećom opremom (centrifuga, automatske pipete, frižider, zamrzivač);
- odvojenu prostoriju za serološka ispitivanja sa dva ELISA čitača i dva automatska ELISA ispiraća i pratećom opremom (centrifuga, mikrocentrifuga, inkubator, automatske pipete, frižideri, zamrzivači), površine cca. 30m², koja se koristi ujedno i za druga serološka ispitivanja.
- odvojenu prostoriju – mračnu sobu sa fluorescentnim mikroskopom, površine cca. 4m²

Tabela 9. Planirano unaprjeđenje laboratorijske dijagnostike klasične kuge svinja – Plan za period 2016./2017. godine

Mjera	Faza	Zaduženje za implementaciju	Rok za izvršenje	Očekivana cijena €	Zaduženje za finansiranje
Osiguranje povjerenja u kvalitet ispitivanja	Prisustvovanje eksperta iz laboratorije godišnjem sastanku EU Nacionalnih referentnih laboratorija za KKS	SVL	godišnje	800 x 2 = 1600	SVL
	Učešće i međulaboratorijskom uporednom ispitivanju organizovanom od strane EU referentne laboratorije	SVL	godišnje	800 x 2 = 1600	SVL
	Trening o sistemu kvaliteta	SVL	godišnje	200 x 2 = 400	SVL
	Edukacija o KKS i dostavljanju uzoraka na ispitivanje (predavanja, letci,...)	Namijenjeno veterinarskim inspektorima i doktorima veterinarske medicine	U skladu sa planom Ministarstva poljoprivrede/Veterinarske uprave	400	SVL
Oprema	Homogenizator	MPRR/VU / SVL	Otvoreni postupak javne nabavke – tender 2016.	15.000	MPRR/VU
	ELISA reader			7.000	MPRR/VU
	ELISA washer			5.000	MPRR/VU
	Freezer (-80°C)			15.000	MPRR/VU
	Centrifuga sa hlađenjem			10.000	MPRR/VU
	Termocycler			12.000	MPRR/VU
Dijagnostička sredstva za KKS	Dijagnostička sredstva za KKS	SVL	2016. i 2017.	8.000 x 2 = 16.000	SVL

IT Systems	Hardware	SVL	2016.	4.000	SVL
------------	----------	-----	-------	-------	-----

Navedena potrebna finansijska sredstva biće planirana u Finansijskom planu Specijalističke veterinarske laboratorije za 2016. i 2017. godinu i u Budžetu Crne Gore (MPRR/VU).

II. 5. Kontrola prometa živih svinja

Uslovi za promet živih životinja i njihovih proizvoda i uslovi koje prilikom obavljanja prometa moraju ispunjavati prevoznici životinja propisani su Zakonom o veterinarstvu u poglavlju Premještanje pošiljki i veterinarski pregledi (član 116-118) i Izvoz, uvoz i tranzit pošiljki (član 123-128).

Promet životinja za uzgoj ili proizvodnju na teritoriji Crne Gore može se vršiti samo ako su životinje pravilno označene i registrovane, ako potiču sa gazdinstava na kojima su sprovedene propisane veterinarske mjere i ako ih u prometu prati odgovarajuća dokumentacija. Prevoznik životinja dužan je da obezbijedi da za životinje koje prevozi ima uvjerenje o zdravstvenom stanju, odnosno certifikat i da obezbijedi da životinje u vremenu od odlaska sa gazdinstva porijekla do dolaska na odredište, ne bude u kontaktu sa životinjama koje imaju niži zdravstveni status.

Ukoliko se u unutrašnjem prometu zatekne pošiljka živih životinja koja ne ispunjavaju uslove propisane Zakonom o veterinarstvu (bez dokaza o porijeklu, neobilježene, bez prateće dokumentacije i dr.) životinje se smještaju u karantin radi sprovođenja dijagnostičkih ispitivanja i vakcinacije ili se upućuju na klanje o trošku lica odgovornog za životinje – prevoznika.

Pri uvozu živih svinja u Crnu Goru (za klanje ili za dalje držanje i tov) prvi korak u kontroli prometa svinja je obaveza dostavljanja zahtjeva za uvoz živih svinja u Crnu Goru od strane uvoznika. Na osnovu podnijetog zahtjeva od strane uvoznika, Veterinarska uprava donosi odluku o uvozu na osnovu prethodne provjere statusa zemlje izvoznice u odnosu na klasičnu kugu svinja i dostavljenih garancija od strane nadležnih službi zemlje izvoznice za registrovanu farmu za izvoz živih svinja. Veterinarska uprava izdaje Rješenje o ispunjenosti veterinarsko zdravstvenih uslova za uvoz živih svinja koje sadrži bliže uslove koje mora ispunjavati pošiljka.

Kada se životinje uvoze za dalje držanje i tov obaveza je da se životinje dopreme u za to obezbijedeni karantinski objekat. Svinje namijenjene klanju upućuju se u objekat za klanje uz obavezu klanja u roku od 30 dana.

Kontrola na graničnom prelazu vrši se u skladu sa instrukcijama izrađenim u skladu sa Direktivom 91/946 EC o organizaciji pregleda živih životinja koje se uvoze iz trećih zemalja.

Zakonom o veterinarstvu propisano je da se nijedna pošiljka živih životinja ne može unijeti u Crnu Goru bez prethodno izvršenog pregleda od strane nadležnog graničnog službenog veterinara na za to određenom graničnom inspekcijском mjestu. Granični veterinarski inspektor vrši dokumentacijski, identifikacijski i fizički pregled pošiljke. U slučaju da pošiljka ne odgovara propisanim uslovima, istoj se ne dozvoljava uvoz u Crnu Goru. Kada pošiljka ispunjava propisane uslove, ista se upućuje na mjesto odredišta. Nadležni službeni veterinar vrši pregled pošiljke na mjestu odredišta tj. karantinskom objektu i vrši nadzor nad pošiljkom tokom trajanja karantina.

Uzimajući u obzir epizootiološku situaciju bolesti u Crnoj Gori i primjenu važećih mjera kontrole klasične kuge svinja, u svrhu sprječavanja ilegalnog premještanja životinja odnosno unosa i time mogućeg širenja bolesti, potrebno je pojačati saradnju sa Ministarstvom unutrašnjih poslova (policijom) u dijelu koji se odnosi u promet živih životinja na teritoriji Crne Gore.

Pravni osnov za saradnju sa policijom u sprovođenje veterinarskih mjera propisan je Zakonom o veterinarstvu.

U svrhu efikasne i efektivne kontrole i preduzimanja odgovarajućih upravnih i kaznenih radnji protiv prekršioca potrebno je sa Ministarstvom unutrašnjih poslova organizovati sastanke/edukacije o važećim zakonskim propisima i uputstvima na koji način kontrolisati promet (specifična dokumentacija koja mora da prati pošiljku životinja u prometu kao i propisi vezani za klasičnu kugu svinja).

Zaposleni Ministarstva unutrašnjih poslova moraju biti uključeni u kontrolu dokumentacije kojom se dokazuje da je vozilo korišćeno za prevoz životinja dezinfikovano kao i obezbjeđivanje područja na kojima se sprovode mjere iskorjenjivanja klasične kuge svinja na zaraženim gazdinstvima kao i u druge aktivnosti koje se propisuju u slučaju pojave bolesti na području Crne Gore.

O svim nepravilnostima koje se utvrde policijski radnici dužni su da odmah obavijeste nadležnog službenog veterinara radi daljeg preduzimanja odgovarajućih mjera.

Ministarstvo unutrašnjih poslova dužno je da izradi Operativni plan postupanja i da o sprovedenim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima vezanim za kontrolu prometa živih životinja redovno dostavlja zbirne izvještaje. Saradnja sa policijom odvija se tempom i intenzitetom kako zahtijeva epizootiološka situacija na terenu i u skladu sa važećim mjerama koje se sprovode.

Planirano je održavanje zajedničkog sastanka sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova kako bi se detaljno dogovorio način postupanja i saradnje u slučaju pojave bolesti kao i raspored edukacija neophodnih policijskom osoblju za kvalitetnu kontrolu ove mjere.

Mjere i aktivnosti koje se sprovode u svrhu kontrole i sprječavanja ilegalnog prometa životinja sastavni su dio Strategije Vlade Crne Gore o suzbijanju sive ekonomije.

II. 6. Dodatne mjere kontrole klasične kuge svinja

U skladu sa Zakonom o veterinarstvu definisano je da ukoliko se bolest kontinuirano javlja na nekom području, uz mjere propisane postojećim pravilnicima, mogu se u skladu sa lokalnim epizootiološkim prilikama narediti i druge - dodatne mjere kao i način njihovog sprovođenja.

Takođe, ukoliko se ukaže potreba primjene dodatnih mjera može se proširiti i na područje cijele zemlje.

II. 7. Faktori rizika za pojavu i širenje klasične svinjske kuge i mjere za smanjenje rizika

Tabela 10. Faktori rizika za pojavu i širenje klasične svinjske kuge i mjere za smanjenje rizika

Faktori rizika	Mjere za smanjenje rizika
Struktura gazdinstava na kojima se drže svinja (veliki broj gazdinstava koja ne poštuju u potpunosti biosigurnosne mjere)	Uspostavljanje registra gazdinstava koja drže svinje Edukacija držoca Povećanje odgovornosti držaoca Strogo pridržavanje biosigurnosnih mjera
Pomije	Nekorišćenje pomija u ishrani svinja
Nizak nivo obučenosti i zainteresovanosti držaoca životinja o klasičnoj kugi svinja	Kontinuirano sprovođenje obuka Povećanje stepena odgovornosti učestalim kontrolama i sankcije u slučaju utvrđenih nepravilnosti
Nizak nivo obučenosti i odgovornosti prevoznika životinja i trgovaca	Povećanje stepena odgovornosti Edukacije Pojačane kontrole i sankcije u slučaju utvrđenih nepravilnosti
Divlje svinje	Sprječavanje direktnog i indirektnog kontakta sa divljim svinjama (uključujući meso i proizvode od divljih svinja)
Nekontrolisani promet svinja i proizvoda od mesa svinja; promet svinja nepoznatog zdravstvenog statusa	Povećanje odgovornosti Jasnija razrada uslova za stavljanje u promet svinja Pojačane kontrole prometa Stavljanje svinja u promet isključivo pod kontrolom veterinara

Ilegalni promet svinja	Izbjegavanje/otkrivanje bilo koje vrste ilegalnog prometa svinja (uključujući i ilegalni uvoz svinja i proizvoda od mesa svinja)
Stavljanje svinja u promet odmah nakon uvođenja svinja na gazdinstvo	Izbjegavanje stavljanja svinja u promet najmanje 21 dan nakon uvođenja novih svinja na gazdinstvo ili vraćanja (sa sajma ili drugih mjesta) svinja na gazdinstvo
Rizični kontakti *visoko rizični (druge svinje) *srednje rizični (kamioni koji prevoze svinje, kamioni koji distribuiraju hranu za životinje, zajednička/ista oprema i pribor koji se koriste na većem broju gazdinstava sa svinjama, neprofesionalna lica koja posjećuju veći broj gazdinstava svinja, drugi držaoci svinja) * nisko rizični (profesionalne osobe, npr. veterinari ili savjetnici, drugi koji posjećuju gazdinstva sa svinjama)	*Zabrana / ograničenje nekontrolisanog ulaza ljudima i životinjama u objekte gdje se drže svinje *Pranje i dezinfekcija vozila, opreme i pribora, pranje i dezinfekcija obuće i korišćenje zaštitne odjeće *Izbjegavanje korištenja zajedničke opreme i pribora; pranje i dezinfekcija obuće i korištenje zaštitne odjeće
Stočne pijace, sajmovi, izložbe, sabirni centri ili druga sabirališta svinja	Izbjegavanje trgovine svinjama na stočnim pijacama, sajmovima; pranje i dezinfekcija obuće i pranje odjeće i sprovođenje drugih higijenskih mjera nakon posjete stočnim pijacama, sajmu i dr.

III. SARADNJA SA ZMLJAMA TRGOVINSKIM PARTNERIMA I ZEMLJAMA U OKRUŽENJU

III. 1. Sastanci direktora veterinarskih uprava

Tokom 2007.- 2011. godine održavani su sastanci direktora veterinarskih uprava i njihovih saradnika po pitanju statusa klasične kuge svinja u regionu i mjerama koje se preduzimaju.

Ovo podrazumjeva bilateralne sastanke predstavnika Veterinarske uprave Crne Gore sa predstavnicima nadležnih veterinarskih službi zemalja iz okruženja, prvenstveno sa Srbijom, obzirom na obim uvoza živih svinja, kao i sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom.

Zaključci sa održanih sastanaka su bili sljedeći:

1. Otvoreni tip sastanaka predstavlja dobru priliku za razmjenu informacija o trenutnom statusu bolesti, diskusiji o mogućim problemima i poteškoćama u sprovođenju mjera.
2. Programi nadzora i krizni planovi za kontrolu klasične kuge svinja kod divljih svinja moraju se uspostaviti, što uključuje i korišćenje tehničke pomoći TAIEX-a.
3. U svim zemljama je istaknuta potreba pojačanih kontrola u odnosu na upotrebu pomija, ilegalnog prometa životinja i uspostavljanja elektronskih baza - registra gazdinstava i registra svinja kao i obaveze i označavanje svinja.
4. Iskorjenjivanje bolesti mora biti zajednički cilj zemljama u regionu, zasnovan na regionalnom – evropskom pristupu.

Dodatno, pod okriljem TAIEX-a, uz učešće Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Makedonije, Albanije i Crne Gore, već u 2007. godini su definisane bolesti čije je suzbijanje i

iskorijenjivanje od značaja za cijeli region, a to su bjesnilo i klasična kuga svinja. S tim u vezi, u svim ovim zemljama realizovane su aktivnosti na kontroli klasične kuge svinja (i bjesnila), kroz nacionalne IPA projekte-u Crnoj Gori IPA 2011. Regionalni projekat, koji je realizovan istovremeno kada i nacionalni, imao je za cilj pravovremenu razmjenu informacija, definisanje zajedničkih ciljeva i zadataka i koordinaciju mjera koje se primjenjuju u cilju eradikacije klasične kuge svinja.

III. 2. Koordinacija mjera vezanih na promjenu politike kontrole klasične kuge svinja između Crne Gore i Srbije

Obzirom na intenzivnu trgovinu svinjama između Srbije i Crne Gore, neophodno je pristupiti izradi/usaglašavanju strategija kontrole klasične kuge svinja između dvije države, na način da se prestanak vakcinacije protiv klasične kuge svinja koordinira na nivou obje države

III. 3. Edukacije

U svrhu edukacije i informisanja veterinara, lovaca i držaoca svinja Veterinarska uprava planira da organizuje radionice za veterinare kako bi što prije prepoznali i brzo reagovali u slučaju sumnje i pojave klasične kuge svinja, kao i za lovce i držaoce svinja kako bi se podigla svijest o značaju klasične kuge svinja i njihovoj ulozi u sprječavanju pojave, širenja i iskorjenjivanju iste. U tu svrhu planirano je da se koristi dostupna tehnička pomoć Evropske Unije (TAIEX, BTSF i dr). Veterinarska uprava će izraditi informativne materijale namijenjene držaocima svinja, lovcima i veterinarima. Sve informacije će biti dostupne na službenoj web stranici. <http://www.vet.uprava.gov.me>. Planirano je da se distribucija informativnih letaka držaocima sprovede 2017. godine pri sprovođenju posljednje vakcinacije.

PRILOG II-1.

PROGRAM OBAVEZNIH MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽIVOTINJA U 2015. GODINI

11. KLASIČNA KUGA SVINJA

Radi sprječavanja pojave klasične kuge svinja vrši se vakcinacija domaćih svinja u cilju stalnog održavanja aktivnog imuniteta protiv virusa klasične kuge svinja, kao i dijagnostičke i druge mjere u cilju blagovremenog otkrivanja i suzbijanja pojave klasične kuge svinja.

Odgovorna institucija: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja - Veterinarska uprava, Uprava za inspeksijske poslove.

Nosilac posla: veterinarske ambulante, Specijalistička veterinarska laboratorija, Lovački savez Crne Gore-lovačke organizacije, veterinarska inspekcija.

Obuhvat: sva gazdinstva na kojima se uzgajaju ili drže svinje (35.850 svinja).

Period realizacije: tokom cijele godine (u intenzivnim uslovima proizvodnje tako da životinje budu stalno imune).

1. 11.1 Vakcinacija domaćih svinja i kontrola uspješnosti imunizacije

2.

Način izvođenja:

Klasična kuga svinja sprječava se i suzbija stalnim održavanjem imuniteta protiv klasične kuge svinja na svim gazdinstvima na kojima se drže i uzgajaju svinje, vakcinacijom svinja vakcinom pripremljenom od atenuiranog K soja virusa, prema uputstvu proizvođača.

Na gazdinstvima na kojima se drže i uzgajaju svinje vrši se klinički pregled svinja svaki put pre sprovođenja vakcinacije. Mogu se vakcinisati samo zdrave svinje.

Za pravna lica koja u vršenju organizovane proizvodnje, odnosno držanja životinja, imaju obezbjeđenu registrovanu veterinarsku službu za stalnu zdravstvenu zaštitu svojih životinja, Veterinarska

uprava obezbjeđuje vakcinu na osnovu dostavljenih potreba za tekuću godinu, odnosno dostavljenog programa vakcinacije, a troškove izvođenja vakcinacije snosi to pravno lice.

U promet se mogu stavljaju samo vakcinisane svinje, najmanje 15 dana nakon vakcinacije.

U promet se mogu stavljati i prasadi mlađa od 45 dana, ako potiču sa gazdinstva koja su slobodna od klasične kuge svinja i na kojima su vakcinisane sve svinje, uključujući krmače i nazimice.

Promet svinja vrši se samo na stočnim pijacama i drugim otkupnim mjestima koja su pod stalnom veterinarskom kontrolom.

U svrhu kontrole uspješnosti imunizacije vakcinisanih svinja, uzimaju se uzorci krvi vakcinisanih svinja, po stručnom uputstvu Veterinarske uprave i dostavljaju laboratoriji na ispitivanje prisustva specifičnih antitijela protiv virusa klasične kuge svinja.

Uzorkovanje krvi za kontrolu imunološkog statusa vrši se najranije 35 dana poslije vakcinacije. Lista veterinarskih organizacija koje vrše uzorkovanje krvi je sastavni dio stručnog uputstva Veterinarske uprave.

Specijalistička veterinarska laboratorija izrađuje izvještaj o rezultatima kontrole imunološkog statusa domaćih svinja i dostavlja ga Veterinarskoj upravi.

U slučaju pojave sumnje ili kliničkih znakova koji upućuju ili bi mogli upućivati na pojavu klasične kuge svinja, veterinar, u skladu sa uputstvom Specijalističke veterinarske laboratorije, uzima odgovarajuće uzorke tkiva uginulih ili eutanaziranih životinja i dostavlja ih laboratoriji radi laboratorijskih ispitivanja,

U slučaju pojave bolesti vrši se eutanazija i neškodljivo uklanjanje zaraženih i na zarazu sumnjivih životinja uz sprovođenje svih propisanih zoohigijenskih i biosigurnosnih mjera.

Način kontrole: Sprovođenje mjera kontroliše službeni veterinar, u skladu sa stručnim uputstvom Veterinarske uprave o načinu vršenja službenih kontrola ovlašćenih veterinarskih organizacija u sprovođenju Programa mjera.

Veterinarske ambulante dužne su da blagovremeno:

- dostave Veterinarskoj upravi i službenom veterinaru, a najkasnije 10 dana prije početka sprovođenja mjere, plan sa nazivom mjesta i datumom izvođenja vakcinacije domaćih svinja tokom godine, u skladu sa periodom za realizaciju, odnosno blagovremeno obavjeste o izmjeni plana;
- obavjeste Veterinarsku upravu i službenog veterinara o svakom držaocu životinja koji odbija sprovođenje Programa mjera, suprotno članu 51 stav 1 tačka 5 Zakona o veterinarstvu ("Službeni list CG", broj 30/12);
- dostave nadležnom službenom veterinaru, najkasnije do 10. tekućeg, za mjere izvršene u prethodnom mjesecu, izvještaj o sprovedenim mjerama koji sadrži sljedeće podatke: naziv mjesta, datum izvođenja mjere, ime držaoca životinja i broj životinja za svako gazdinstvo pojedinačno sa kopijama potvrda o izvršenoj vakcinaciji odnosno izvještaj o sprovedenim mjerama i izvršenim aktivnostima na sprovođenju ovog programa sa kopijama laboratorijskih izvještaja za dostavljeni uzorak sa zapisnikom službenog veterinara;
- nakon izvršene kontrole, dostavlja Veterinarskoj upravi izvještaj sa zapisnikom službenog veterinara.

Način plaćanja: isplata sredstava vrši se na osnovu blagovremeno ispostavljene fakture za izvršene javne poslove vakcinacije, otkrivanja i suzbijanja klasične kuge svinja, koju prati izvještaj o sprovedenim mjerama i izvršenim aktivnostima sa kopijama potvrda o izvršenoj vakcinaciji, i kopijama laboratorijskih izvještaja za dostavljeni uzorak sa zapisnikom službenog veterinara odnosno za izvršene naredene mjere za suzbijanje klasične kuge svinja sa kopijom rješenja službenog veterinara i na osnovu ispostavljene fakture uz koju se dostavlja izvještaj o izvršenim laboratorijskim dijagnostičkim ispitivanjima.

3. 11.2 Monitoring divljih svinja na klasičnu kugu svinja

Način izvođenja:

Radi utvrđivanja prisustva virusa klasične kuge svinja u prirodi, među populacijom divljih svinja, lovci dostavljaju uzorke tjelesne tečnosti i unutrašnjih organa (bubrezi i slezina) divljih svinja, veterinarskim ambulantom, koje te uzorke dostavljaju Specijalističkoj veterinarskoj laboratoriji radi ispitivanja na prisustvo antitijela klasične kuge svinja. Lovci, veterinarske ambulante i Specijalistička veterinarska laboratorija uzorkovanje, dostavljanje uzoraka i laboratorijsko dijagnostičko ispitivanje prikupljenih i dostavljenih uzoraka vrše u skladu sa stručnim uputstvom Veterinarske uprave.

Lovci koji dostave kompletne uzorke od divljih svinja u svrhu utvrđivanja prisustva virusa klasične kuge svinja, kao naknadu dobijaju besplatan pregled mesa divlje svinje od koje su dostavljeni uzorci na *Trichinella spiralis*. Veterinarskim ambulantom pripada naknada za pregled, samo ako su uzorci uzeti i dostavljeni Specijalističkoj veterinarskoj laboratoriji na propisan način.

Specijalistička veterinarska laboratorija izrađuje godišnji izvještaj o izvršenim aktivnostima na sprovođenju monitoringa klasične kuge svinja kod divljih svinja i dostavlja ga Veterinarskoj upravi.

Iznos sredstva: 64.736,00 €

Način plaćanja: isplata sredstava vrši se na osnovu blagovremeno ispostavljene fakture od strane lovaca koju prati potvrda o primljenom uzorku od strane veterinarske ambulante.

Fakturu za izvršeni trihinoskopski pregled divljih svinja, koju dostavljaju Veterinarske ambulante, mora da prati kopija uputa za dostavljanje uzoraka i potvrde o obavljenom trihinoskopskom pregledu.

Faktura se ispostavlja do kraja tekućeg za prethodni mjesec.

Fakture koje nijesu blagovremeno dostavljene i koje ne prati kompletna dokumentacija neće se razmatrati.

Komponente	Vrijednost €	
Nabavka vakcine - 33.000 doza	0,20	6.600,00
Ispitivanja na prisustvo klasične kuge svinja - nabavka vakum epruveta za uzorkovanje krvi svinja i uzimanja tjelesne tečnosti odstrijeljenih divljih svinja - 1650	0,24	396,00
Vakcinacije domaćih svinja - 35.850 svinja*	1,30	46.605,00
Kontrola imunološkog statusa domaćih svinja - uzimanje uzoraka krvi - 1500 uzoraka*	2,00	3.000,00
Kontrola imunološkog statusa domaćih svinja - laboratorijsko ispitivanje ELISA test - 1500 uzoraka	3,90	5.850,00
Pregled divljih svinja na <i>Trichinella spiralis</i> - 150	8,00	1.200,00
Monitoring klasične kuge svinja kod divljih svinja - laboratorijsko ispitivanje ELISA test -150 uzoraka	3,90	585,00
Obdukcije na terenu i uzorkovanje materijala - 10*	15,00	150,00
Laboratorijsko ispitivanje patološkog materijala PCR - 10 uzoraka	35,00	350,00
UKUPNO 64.736,00		

*u cijenu utvrđenu programom uračunati su i troškovi prevoza.

PRILOG II-2.

Na osnovu člana 54 stav 6 Zakona o veterinarstvu ("Službeni list CG", broj 30/12), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, donijelo je

Pravilnik o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja*

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 18/2014 od 11.4.2014. godine, a stupio je na snagu 19.4.2014.

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se mjere za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja.

Primjena

Član 2

Ovaj pravilnik primjenjuje se i na divlje svinje.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

1) gazdinstvo je objekat ili prostor gdje se stalno ili privremeno drže ili uzgajaju svinje, izuzev klanica, prevoznih sredstava i ograđenih područja u kojima se uzgajaju i mogu loviti divlje svinje;

2) svinja sumnjiva da je zaražena virusom klasične kuge svinja je svinja ili leš svinje, koja pokazuje kliničke znake bolesti ili karakteristične postmortalne promjene ili reakcije na laboratorijske analize;

3) slučaj klasične kuge svinja (svinja zaražena virusom klasične kuge svinja) je svinja ili leš svinje, kod koje:

a) su potvrđeni klinički znaci bolesti ili karakteristične postmortalne promjene ili,

b) je prisustvo bolesti službeno potvrđeno na osnovu laboratorijskih ispitivanja obavljenih u skladu sa Prilogom 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika;

4) žarište je pojava jednog ili više slučajeva klasične kuge svinja na gazdinstvu;

5) primarno žarište je pojava klasične kuge svinja koja nije epizootiološki povezana sa prethodnim izbijanjem te bolesti u istom području;

6) sekundarno žarište je pojava klasične kuge svinja koja je epizootiološki povezana sa prethodnim izbijanjem te bolesti u istom području;

7) inficirano područje je dio teritorije Crne Gore na kojoj se nakon potvrde jednog ili više slučajeva klasične kuge svinja kod divljih svinja, sprovode mjere za iskorjenjivanje bolesti u skladu sa čl. 16 ili 17 ovog pravilnika;

8) primarni slučaj klasične kuge svinja kod divljih svinja je bilo koji slučaj klasične kuge svinja kod divljih svinja koji je potvrđen na području gdje nijesu na snazi mjere za iskorjenjivanje bolesti u skladu sa čl. 16 ili 17 ovog pravilnika;

9) metapopulacija divljih svinja je bilo koja grupa ili podgrupa divljih svinja koja ima ograničene kontakte sa drugim grupama ili podgrupama divljih svinja;

10) prijemčiva populacija divljih svinja je dio populacije divljih svinja koje su podložne infekciji virusom klasične kuge svinja koje nemaju razvijen imunitet protiv virusa klasične kuge svinja;

11) vlasnik svinja je pravno ili fizičko lice ili držalac koji je ovlašćen da trajno ili privremeno čuva svinje, sa ili bez naknade;

12) obrada je jedan od načina postupanja sa materijalom visokog rizika kojim se sprječava opasnost od širenja virusa klasične kuge svinja, u skladu sa posebnim propisom;

13) pomije su otpaci ili ostaci hrane iz restorana, drugih ugostiteljskih objekata ili kuhinja, uključujući industrijske kuhinje i kuhinje na gazdinstvima na kojima se uzgajaju svinje;

14) svinje su životinje iz porodice Suidae, uključujući divlje svinje;

15) divlje svinje su svinje koje se ne uzgajaju ili ne drže na gazdinstvu;

16) marker vakcina je vakcina koja izaziva stvaranje specifičnih antitijela koja se na osnovu laboratorijskih testova sprovedenih u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika, mogu razlikovati od antitijela nastalih prirodnom infekcijom;

17) usmrćivanje je postupak kojim se životinji oduzima život na bezbolan način;

18) klanje je način usmrćivanja životinja iskrvarenjem, nakon omamljivanja;

19) područje sa velikom gustinom svinja je geografsko područje poluprečnika od 10 km oko gazdinstva sa svinjama sumnjivim na zarazu ili zaraženim virusom klasične kuge svinja, u kome je gustina svinja veća od 800 svinja po km², s tim da se ovo gazdinstvo nalazi ili u regionu u kome je gustina svinja koje se drže u gazdinstvu veća od 300 svinja po km² ili se nalazi na udaljenosti manjoj od 20 km od takvog regiona;

20) kontaktno gazdinstvo je gazdinstvo na koje se mogao prenijeti virus klasične kuge svinja zbog blizine zaraženog gazdinstva (lokacije), kretanja ljudi, svinja, vozila ili na drugi način;

21) proizvodna jedinica (podjedinica) je dio gazdinstva koji je samostalna epizootiološka cjelina, a koja se određuje na osnovu geografskog položaja i/ili organizacije proizvodnje i gdje se grupa svinja drži tako da često dolaze u direktan ili indirektan međusobni kontakt, ali su svinje odvojene od drugih svinja sa istog gazdinstva;

22) singleton reaktor (nespecifični reaktori) su svinje koje su imale pozitivne rezultate seroloških testova na klasičnu kugu svinja za koje se zna da nijesu bile u dodiru s virusom klasične kuge svinja i nema dokaza širenja zaraze na ostale svinje u kontaktu i mogu imati titar virus neutralizujućih antitijela u nivou graničnih vrijednosti pa do visoko pozitivnih, a pri ponovnom uzorkovanju mogu imati snižene ili konstantne vrijednosti titra.

Prijavljivanje klasične kuge svinja

Član 4

(1) Sumnja na pojavu klasične kuge svinja prijavljuje se organu uprave nadležnom za poslove veterinarstva (u daljem tekstu: Uprava).

(2) Kada se potvrdi klasična kuga svinja, pojava klasične kuge svinja prijavljuje se Međunarodnoj organizaciji za zdravlje životinja (OIE) i Evropskoj komisiji i državama članicama u skladu sa Prilogom 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika:

1) u slučaju potvrđene klasične kuge svinja na gazdinstvima;

2) u slučaju potvrđene klasične kuge svinja u klanici ili prevoznim sredstvima;

3) primarni slučaj potvrđene klasične kuge svinja kod divljih svinja;

4) podaci o rezultatima epizootiološkog ispitivanja sprovedenog u skladu sa članom 9 ovog pravilnika;

5) podaci o drugim potvrđenim slučajevima klasične kuge svinja kod divljih svinja na zaraženom području, u skladu sa članom 17 stav 1 tačka 1 i ovog pravilnika.

Mjere u slučaju sumnje na prisustvo klasične kuge svinja na gazdinstvu

Član 5

(1) Kada se na gazdinstvu nalazi jedna ili više svinja sumnjivih da su zaražene virusom klasične kuge svinja, bez odlaganja se preduzimaju neophodne mjere radi potvrđivanja ili isključivanja prisustva bolesti u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika.

(2) Ako sumnja na prisustvo klasične kuge svinja nije isključena, veterinarski inspektor (u daljem tekstu: službeni veterinar) bez odlaganja stavlja gazdinstvo pod službeni nadzor, sprovodi epizootiološko ispitivanje u skladu sa članom 8 ovog pravilnika, i naređuje sljedeće mjere:

- 1) popis svih svinja na gazdinstvu, oboljelih, uginulih ili svinja sumnjivih da su zaražene virusom klasične kuge svinja, koji mora biti redovno ažuriran, uključujući novorođene i uginule svinje u periodu dok traje sumnja na klasičnu kugu svinja na gazdinstvu;
  - 2) kontrolu sprovođenja vakcinacije protiv klasične kuge svinja, identifikacije i prometa svinja u posljednjih godinu dana;
  - 3) ograničavanje kretanja svinja na gazdinstvu tako da svinje moraju biti zadržane u svojim boksovima ili izdvojene na izolovanom mjestu u objektu;
  - 4) zabranu iznošenja i unošenja sa i na gazdinstvo svinja, a po potrebi i drugih životinja, kao i sprovođenje odgovarajućih mjera deratizacije i dezinfekcije;
  - 5) zabranu iznošenja leševa sa gazdinstva, osim uz odobrenje službenog veterinara;
  - 6) zabranu iznošenja mesa i drugih proizvoda od svinja, sjemena, jajnih ćelija i embriona svinja, hrane za životinje, otpadaka i opreme, kojom se može širiti virus klasične kuge svinja, bez odobrenje službenog veterinara;
  - 7) zabranu kretanja lica sa i na gazdinstvo, bez odobrenja službenog veterinara;
  - 8) zabranu kretanja vozila sa i na gazdinstvo, bez odobrenja službenog veterinara;
  - 9) postavljanje dezinfekcionih barijera na ulazu i izlazu iz objekata u kojima se drže svinje i na ulazu i izlazu sa gazdinstva;
  - 10) sprovođenje biosigurnosnih mjera radi smanjivanja opasnosti od širenja virusa klasične kuge svinja, za lica koja ulaze ili izlaze sa gazdinstva.
  - 11) dezinfekciju transportnih sredstva prije izlaska sa gazdinstva.
- (3) U slučaju nepovoljne epizootičke situacije, a naročito ukoliko se gazdinstvo sa sumnjivim svinjama nalazi u području sa velikom gustoćom svinja, službeni veterinar može da naredi:
- 1) sprovođenje mjera iz člana 6 stav 1 ovog pravilnika na gazdinstvu iz stava 2 ovog člana, ili da ograniči primjenu tih mjera samo na svinje koje su sumnjive na klasičnu kugu svinja ili na dio gazdinstva gdje se one drže, ako su te svinje smještene, držane i hranjene potpuno odvojeno od drugih svinja na gazdinstvu;
  - 2) uzimanje dovoljnog broja uzoraka nakon usmrćivanja svinja, radi potvrde ili isključivanja klasične kuge svinja, u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;
  - 3) određivanje privremene zaštitne zone oko gazdinstva iz stava 2 ovog člana u kojoj će se sprovoditi mjere iz st. 1 i 2 ovog člana.
  - (4) Mjere iz stava 2 ovog člana, sprovedu se dok se sumnja na kugu svinja ne isključi.

Mjere koje se sprovedu u slučaju potvrđivanja klasične kuge svinja na gazdinstvu

Član 6

- (1) Ako je kuga svinja službeno potvrđena na gazdinstvu, službeni veterinar, pored mjera iz člana 5 stav 2 ovog pravilnika na zaraženom gazdinstvu, naređuje sprovođenje sljedećih mjera:
- 1) usmrćivanje svih svinja na zaraženom gazdinstvu, bez odlaganja, i na način da se tokom prevoza ili usmrćivanja izbjegne rizik od širenja virusa klasične kuge svinja;
  - 2) uzimanje dovoljnog broja uzoraka od usmrćenih svinja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika kako bi se utvrdio način unošenja virusa klasične kuge svinja na gazdinstvo i odredilo koliko je dugo bolest mogla biti prisutna na gazdinstvu prije službene prijave;
  - 3) neškodljivo uklanjanje leševa uginulih i usmrćenih svinja;
  - 4) pronalaženje i neškodljivo uklanjanje, sirovina i nus proizvoda porijeklom od svinja koje su zaklane u periodu između vjerovatnog unosa virusa klasične kuge svinja na gazdinstvo i početka sprovođenja naređenih mjera;
  - 5) pronalaženje i neškodljivo uklanjanje, sjemena, jajnih ćelija i embriona svinja, koji su bili uzeti u periodu između vjerovatnog unosa virusa klasične kuge svinja na gazdinstvo i početka sprovođenja naređenih mjera, na način da se spriječi širenje virusa klasične kuge svinja;
  - 6) obradu svih materija i otpadaka koji su mogli biti kontaminirani, kao što je hrana za životinje, na način kojim se obezbijeduje uništavanje virusa klasične kuge svinja;
  - 7) uništavanje svih materijala koji se koriste za jednokratnu upotrebu koji su mogli biti kontaminirani, a posebno onih koji se koriste pri klanju;
  - 8) čišćenje i dezinfekciju objekata u kojima su svinje držane, vozila kojima je vršen prevoz, opreme, stelje i stajnjaka, nakon neškodljivog uklanjanja svinja;

9) genetsku tipizaciju izolovanog virusa klasične kuge svinja u slučaju primarnog žarišta klasične kuge svinja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;

10) sprovođenje epizootiološkog ispitivanja u skladu sa članom 9 ovog pravilnika.

(2) Mjere iz stava 1 ovog člana sprovode se pod nadzorom službenog veterinara.

(3) U slučaju pojave klasične kuge svinja u zoološkom vrtu, laboratoriji, nacionalnom parku ili lovištu gdje se drže divlje svinje ili ograđenom odgajalištu gdje se svinje drže za naučne svrhe ili očuvanje rijetkih rasa, može se odstupiti od mjera iz stava 1 tač. 1 i 5 ovog člana, ako nijesu ugroženi socioekonomski interesi Crne Gore, o čemu se obavještava Evropska komisija radi proučavanja epizootiološke situacije i po potrebi, sprovođenja mjera za spriječavanje bolesti.

Mjere koje se sprovode u slučaju potvrde klasične kuge svinja na gazdinstvu koje ima različite proizvodne jedinice

Član 7

(1) Ako je kuga svinja potvrđena na gazdinstvu koje ima dvije ili više odvojenih proizvodnih jedinica, u cilju omogućavanja završetka turnusa tova, može se dozvoliti odstupanje od preduzimanja mjera iz člana 6 stav 1 tačka 1 ovog pravilnika na proizvodnoj jedinici na kojoj se nalaze zdrave svinje, pod uslovom da je utvrđeno da su struktura, veličina, udaljenost između proizvodnih jedinica i postupci proizvodnje takvi da je u proizvodnoj jedinici osigurano potpuno odvojeno držanje i ishrana i da je onemogućeno širenje virusa iz jedne u drugu proizvodnu jedinicu.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, obavještava se Evropska komisija, radi proučavanja epizootiološke situacije i, po potrebi, sprovođenje mjera za spriječavanje širenja bolesti.

Mjere koje se sprovode na kontaktnim gazdinstvima

Član 8

(1) Na osnovu epizootiološkog ispitivanja sprovedenog u skladu sa članom 9 ovog pravilnika, službeni veterinar određuje kontaktno gazdinstvo, odnosno gazdinstvo sa kojeg je ili na koje može biti unijeta klasična kuga svinja.

(2) Na gazdinstvu iz stava 1 ovog člana, sprovode se mjere iz člana 5 ovog pravilnika sve dok se službeno ne potvrdi da je isključena sumnja na pojavu klasične kuge svinja.

(3) U zavisnosti od epizootiološke situacije na kontaktnom gazdinstvu, službeni veterinar naređuje sprovođenje mjera iz člana 6 stav 1 ovog pravilnika.

(4) Usmrćivanje svinja na kontaktnim gazdinstvima vrši se na osnovu procjene rizika u skladu sa Prilogom 3 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Epizootiološko ispitivanje

Član 9

(1) Kada postoji sumnja na pojavu klasične kuge svinja ili u slučajevima izbijanja klasične kuge svinja sprovodi se epizootiološko ispitivanje.

(2) Epizootiološko ispitivanje obuhvata prikupljanje podataka o:

1) vremenskom periodu u kojem je virus klasične kuge svinja mogao da bude prisutan na gazdinstvu prije prijavljivanja odnosno prije sumnje na klasičnu kugu svinja;

2) mogućem izvoru klasične kuge svinja na gazdinstvu i utvrđivanju drugih gazdinstava na kojima su se svinje mogle zaraziti iz istog izvora;

3) kretanju ljudi, vozila, svinja, leševa, sjemena, proizvoda od svinja ili drugog materijala kojim se virus može prenijeti sa ili na gazdinstvo.

(3) Ako rezultati ispitivanja iz stava 1 ovog člana ukazuju da se klasična kuga svinja mogla proširiti sa ili na gazdinstva na teritoriji drugih država, obavještavaju se nadležni organi tih država i Evropska komisija.

Zaraženo i ugroženo područje

Član 10

(1) Nakon službenog potvrđivanja klasične kuge svinja na gazdinstvu, određuje se zaraženo područje u krugu poluprečnika od najmanje 3 km oko mjesta žarišta, koje je dio ugroženog područja i obuhvata krug poluprečnika najmanje 10 km oko mjesta žarišta.

(2) Kod određivanja granica zaraženog i ugroženog područja uzimaju se u obzir:

- 1) rezultati epizootiološkog ispitivanja sprovedenog u skladu sa članom 9 ovog pravilnika;
- 2) geografske karakteristike, naročito prirodne ili vještačke granice;
- 3) položaj i međusobna udaljenost gazdinstava;
- 4) podaci o prometu i trgovini svinjama i podaci o dostupnosti klanica;
- 5) podaci o raspoloživim sredstvima i licima za kontrolu prometa svinja unutar područja, naročito ako uginule ili usmrćene svinje moraju biti uklonjene sa gazdinstva sa kojeg potiču.

(3) Ako zaraženo i/ili ugroženo područje uključuje dio teritorije drugih država, granice zaraženog i ugroženog područja određuju se u saradnji sa nadležnim organima tih država.

(4) Radi obezbjeđivanja informisanosti lica u zaraženom i ugroženom području o naredenim mjerama iz čl. 11 i 12 ovog pravilnika i omogućavanja njihovog sprovođenja, na vidnim mjestima postavljaju se oznake, odnosno natpisi sa upozorenjima i obavještava se javnost putem medija.

Mjere koje se sprovedu na zaraženom području

Član 11

(1) Na zaraženom području službeni veterinar naređuje sprovođenje sljedećih mjera:

1) popis gazdinstava na kojima se drže i uzgajaju svinje, identifikaciju i registraciju neidentifikovanih svinja i vakcinaciju nevakcinisanih svinja kao i kod svinja, kod kojih je od posljednje vakcinacije prošlo više od šest mjeseci odmah, klinički pregled svih svinja na gazdinstvima u zaraženom području radi utvrđivanja zdravstvenog stanja svinja u roku od sedam dana od dana određivanja zaraženog područja;

2) zabranu premještanja i prometa svinja, osim u slučaju iz tačke 7 ovog stava, kao i svinja koje ne potiču sa zaraženog područja koje se upućuju na hitno klanje u klanicu koja se nalazi na zaraženom području ili svinja koje se prevoze drumskim ili željezničkim putem kroz zaraženo područje bez zaustavljanja i istovaranja životinja (tranzit) na osnovu odobrenja službenog veterinara za prevoz;

3) čišćenje i dezinfekciju prevoznih sredstava i opreme, korišćenih za prevoz svinja ili drugih životinja ili materijala koji je mogao biti zaražen (leševi, hrana za životinje, stajnjak), u što kraćem roku nakon kontaminacije;

4) zabranu ulaza i izlaza drugih domaćih životinja na i sa gazdinstva bez odobrenja službenog veterinara;

5) zabranu izlaska prevoznih sredstava iz zaraženog područja bez prethodnog čišćenja, dezinfekcije i odobrenja službenog veterinara;

6) prijavu svakog uginuća ili obolijevanja svinje na gazdinstvu odmah, radi ispitivanja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;

7) zabranu iznošenja svinja sa gazdinstva najmanje 30 dana od dana čišćenja i dezinfekcije zaraženog gazdinstava, odnosno 15 dana od sprovedene vakcinacije na tom gazdinstvu, osim u slučaju iz stava 2 ovog člana:

a) u slučaju hitnog klanja do klanice unutar zaraženog ili ugroženog područja ili do klanice koja je određena za te svrhe; ili

b) do objekta za neškodljivo uklanjanje ili odgovarajućeg mjesta gdje se svinje odmah usmrćuju, i leševi neškodljivo uklanjaju, pod nadzorom službenog veterinara; ili

c) u izuzetnim slučajevima na drugim lokacijama unutar zaraženog područja;

8) zabranu iznošenja sjemena, jajnih ćelija i embriona svinja sa gazdinstava u zaraženom području;

9) odgovarajućih biosigurnosnih mjera radi smanjivanja opasnosti od širenja virusa klasične kuge svinja, za lica koja ulaze ili izlaze sa gazdinstva.

(2) Kada se mjere iz stava 1 ovog člana, sprovedu duže od 30 dana, zbog pojave novih slučajeva klasične kuge svinja, kojima se ugrožava dobrobit životinja ili otežava uzgoj svinja, na obrazloženi zahtjev vlasnika, službeni veterinar može odobriti otpremanje svinja sa

gazdinstva iz zaraženog područja, direktno do objekata iz stava 1 tačka 7 ovog člana, pod uslovom:

1) da je veterinar klinički pregledao svinje na gazdinstvu, a posebno one koje se premještaju, uključujući mjerenje tjelesne temperature tih životinja, i izvršio kontrolu vođenja registra na gazdinstvu i identifikacionih oznaka svinja na gazdinstvu i sprovedene vakcinacije u poslednjih godinu dana;

2) da prilikom pregleda nijesu utvrđeni klinički znaci klasične kuge svinja, da su svinje na propisan način identifikovane i vakcinisane i da je od poslednje vakcinacije prošlo ne manje od 15 dana ni više od šest mjeseci;

3) da se svinje otpremaju prevoznim sredstvima koja plombira službeni veterinar;

4) da je od svinja koje treba da budu zaklane ili usmrćene uzet dovoljan broj uzoraka, u cilju potvrđivanja ili isključivanja prisustva virusa klasične kuge svinja na gazdinstvu;

5) da je obaviješten službeni veterinar na klanici o upućivanju svinja u klanicu koji je dužan da nakon njihovog prispjeća u klanicu, obavijesti službenog veterinara koji je uputio svinje na klanje;

6) da se dopremljene svinje drže i kolju u klanici odvojeno od drugih svinja;

7) da se obrati posebna pažnja na znake karakteristične za klasičnu kugu svinja tokom pregleda, prije i poslije klanja i da svježe meso koje je namijenjeno za preradu treba da bude označeno posebnom oznakom, a u slučaju da se pošiljka mesa šalje u drugi određeni objekat na preradu, pošiljka mesa treba da bude zapečaćena prije i tokom prevoza;

8) da vozila i oprema koja su korišćena za prevoz svinja, se odmah nakon prevoza, očiste i dezinfikuju u skladu sa članom 13 ovog pravilnika.

(3) Mjere na zaraženom području sprovode se najmanje:

1) dok se na zaraženim gazdinstvima ne izvrši čišćenje i dezinfekcija;

2) dok se ne izvrši klinički pregled i laboratorijsko ispitivanje u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika, na svim gazdinstvima, nakon 30 dana od prethodno izvršenog čišćenja i dezinfekcije na zaraženim gazdinstvima.

Mjere na ugroženom području

Član 12

(1) Na ugroženom području službeni veterinar naređuje sprovođenje sljedećih mjera:

1) popis gazdinstava na kojima se drže i uzgajaju svinje, identifikaciju i registraciju neidentifikovanih svinja i vakcinaciju nevakcinisanih svinja, kao i svinja kod kojih je od posljednje vakcinacije prošlo više od šest mjeseci;

2) zabranu kretanja i prevoza svinja javnim putevima i putevima koja povezuju gazdinstva, osim svinja koje ne potiču sa ugroženog područja koje se upućuju na hitno klanje u klanicu koja se nalazi na ugroženom području ili svinja koje se prevoze drumskim ili željezničkim putem kroz ugroženo područje bez zaustavljanja i istovaranja životinja (tranzit) na osnovu odobrenja službenog veterinara za prevoz;

3) zabranu ulaza i izlaza na i sa gazdinstva svim životinjama tokom prvih sedam dana od dana određivanja granice ugroženog područja, bez odobrenja službenog veterinara;

4) čišćenje i dezinfekciju kamiona i drugih prevoznih sredstava i opreme, korišćenih za prevoz svinja ili drugih životinja ili materijala koji je mogao biti zaražen (leševi, hrana za životinje, stajnjak i sl.), u što kraćem roku nakon kontaminacije;

5) prijavu, bez odlaganja, svakog uginuća ili obolijevanja svinje na gazdinstvu službenom veterinaru radi ispitivanja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;

6) zabranu iznošenja svinja sa gazdinstva najmanje 21 dan nakon obavljenog čišćenja i dezinfekcije zaraženih gazdinstava, odnosno 15 dana od sprovedene vakcinacije svinja, osim u slučaju iz člana 11 stav 2 ovog pravilnika:

a) u slučaju hitnog klanja do klanice koja je određena za te svrhe, po mogućnosti unutar zaraženog ili ugroženog područja; ili

b) do objekta za neškodljivo uklanjanje ili odgovarajućeg mjesta gdje se svinje odmah usmrćuju i leševi neškodljivo uklanjaju, pod nadzorom službenog veterinara; ili

c) u izuzetnim slučajevima na drugim lokacijama unutar zaraženog područja;

7) zabranu iznošenja sjemena, jajnih ćelija i embriona svinja sa gazdinstava u ugroženom području;

8) biosigurnosnih mjera radi smanjivanja opasnosti od širenja virusa klasične kuge svinja, za lica koja ulaze ili izlaze sa gazdinstva.

(2) Kada se mjere iz stava 1 ovog člana sprovedu duže od 30 dana, zbog pojave novih slučajeva klasične kuge svinja, kojima se ugrožava dobrobit životinja ili otežava uzgoj svinja, na obrazloženi zahtjev vlasnika, službeni veterinar može odobriti otpremanje svinja sa gazdinstva iz ugroženog područja, direktno do objekata iz stava 1 tačka 6 ovog člana, pod uslovima iz člana 11 stav 2 ovog pravilnika, pod nadzorom službenog veterinara.

(3) Mjere na ugroženom području sprovedu se:

1) dok se na zaraženim gazdinstvima ne izvrši čišćenje i dezinfekcija;

2) dok se ne izvrši klinički pregled i laboratorijsko ispitivanje u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika, na svim gazdinstvima, nakon 20 dana od prethodno izvršenog čišćenja i dezinfekcije na zaraženim gazdinstvima.

Čišćenje i dezinfekcija

Član 13

(1) Čišćenje i dezinfekcija pri sprovođenju mjera iz čl. 5, 6, 11, 12 i 15 ovog pravilnika vrše se pod nadzorom službenog veterinara u skladu sa Prilogom 4 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Ponovno naseljavanje svinja na gazdinstvo nakon prestanka klasične kuge svinja

Član 14

(1) Ponovno naseljavanje svinja na gazdinstvo na kojem je bila potvrđena klasična kuga svinja vrši se najmanje 30 dana od dana čišćenja i dezinfekcije gazdinstva.

(2) U slučaju držanja svinja na otvorenom ponovno naseljavanje svinja započinje uvođenjem sentinel svinja koje su pregledane i kod kojih nije utvrđeno prisustvo antitijela na virus klasične kuge svinja, ili svinja sa gazdinstava na kojima nijesu sprovedene mjere suzbijanja klasične kuge svinja.

(3) Za sentinel svinje kojima se naseljava gazdinstvo nakon isteka roka od 40 dana od dana naseljavanja vrši se uzorkovanje i testiranje na prisustvo antitijela u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika.

(4) Ako nije utvrđeno prisustvo antitijela na virus klasične kuge svinja na gazdinstvo se može izvršiti potpuno ponovno naseljavanje, s tim da nijedna svinja ne smije napustiti gazdinstvo do dobijanja negativnog rezultata serološkog nalaza.

(5) U slučaju držanja svinja na drugi način ponovno naseljavanje svinja vrši se u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana, pod uslovom da su identifikovane i vakcinisane protiv klasične kuge svinja s tim da rok od vakcinacije ne smije biti manji od 15 dana ni duži od šest mjeseci, ili potpuno naseljavanje pod uslovom da:

- se sve svinje unose na gazdinstvo u roku od 20 dana i da potiču sa gazdinstava na kojima se nijesu sprovodile mjere ograničenja koje se odnose na klasičnu kugu svinja;

- su od svih svinja uzeti uzorci krvi najranije 40 dana nakon unosa posljednjih svinja i da su serološki ispitane u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;

- nijedna svinja ne smije napustiti gazdinstvo prije dobijanja negativnog nalaza serološkog ispitivanja.

Mjere koje se sprovedu u slučaju sumnje na pojavu i potvrđivanja klasične kuge svinja u klanici ili prevoznom sredstvu

Član 15

(1) U slučaju sumnje na pojavu klasične kuge svinja u klanici ili prevoznom sredstvu službeni veterinar sprovodi epizootiološko ispitivanje u skladu sa članom 9 ovog pravilnika i naređuje sprovođenje laboratorijskog ispitivanja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika.

(2) U slučaju potvrđivanja klasične kuge svinja u klanici ili prevoznom sredstvu, službeni veterinar sprovodi epizootiološko ispitivanje i naređuje sprovođenje sljedećih mjera:

- 1) usmrćivanje svih prijemčivih životinja u klanici ili prevoznom sredstvu;
- 2) obrada trupova, iznutrica i nus proizvoda životinjskog porijekla koji bi mogli biti zaraženi i kontaminirani, pod nadzorom službenog veterinara;
- 3) čišćenje i dezinfekciju objekata, opreme i vozila, pod nadzorom službenog veterinara;
- 4) genetsku tipizaciju izolovanog virusa klasične kuge svinja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;
- 5) sprovođenje mjera iz člana 6 stav 1 i člana 8 ovog pravilnika na gazdinstvu sa koga potiču zaražene svinje ili trupovi odnosno na kontaktnom gazdinstvu;
- 6) zabranu dopremanja svinja na klanje ili stavljanje u promet do isteka najmanje 24 sata nakon čišćenja i dezinfekcije.

Mjere koje se sprovode u slučaju sumnje na pojavu i potvrđivanja klasične kuge svinja kod divljih svinja

Član 16

(1) Nakon prijave sumnje na pojavu klasične kuge svinja kod divljih svinja službeni veterinar preduzima radnje radi potvrđivanja ili isključivanja sumnje na pojavu klasične kuge svinja, o čemu obavještava vlasnike svinja i lovce, uključujući laboratorijska ispitivanja svih divljih svinja koje su ustrijeljene ili pronađene mrtve.

(2) Nakon potvrđivanja primarnog slučaja klasične kuge svinja kod divljih svinja, radi smanjivanja opasnosti od širenja virusa klasične kuge svinja:

- 1) hitno se obrazuje stručni tim (veterinari, lovci, biolozi i epizootiolozi) radi:
  - a) proučavanja epizootiološke situacije i utvrđivanja inficiranog područja;
  - b) utvrđivanja odgovarajućih mjera, koje treba sprovesti na inficiranom području;
  - c) izrade plana za iskorjenjivanje klasične kuge svinja kod divljih svinja;
  - d) sprovođenja nadzora kako bi se provjerila efektivnost preduzetih mjera za iskorjenjivanje klasične kuge svinja u inficiranom području.

2) službeni veterinar stavlja pod službeni nadzor gazdinstva na kojima se drže i uzgajaju svinje na inficiranom području i nalaže sprovođenje sljedećih mjera:

- a) popis svinja na svim gazdinstvima;
- b) vakcinaciju;
- c) držanje svinja na gazdinstvima na način kojim se obezbjeđuje sprječavanje direktnog ili indirektnog kontakta sa divljim svinjama;
- d) zabranu ulaza i izlaza svinja na i sa gazdinstva bez odobrenja službenog veterinara;
- e) stavljanje dezinfekcionih barijera na ulazu i izlazu iz objekata u kojima se drže i uzgajaju svinje i na ulazu i izlazu sa gazdinstva;
- f) sprovođenje biosigurnosnih mjera za lica koja su u kontaktu sa divljim svinjama, kako bi se smanjila opasnost od širenja virusa klasične kuge svinja, a koje mogu uključiti i privremenu zabranu ulaza na gazdinstvo na kome se drže i uzgajaju svinje;
- g) ispitivanje na gazdinstvu svih uginulih ili svinja koje pokazuju kliničke znake klasične kuge svinja;
- h) zabranu unošenja na gazdinstvo bilo kojeg dijela tijela odstrijeljene ili pronađene mrtve divlje svinje, kao i pribora ili opreme koji je mogao biti zaražen virusom klasične kuge svinja;
- i) zabranu stavljanja u promet svinja, njihovog sjemena, embriona ili jajnih ćelija;
- j) pregled i ispitivanje na klasičnu kugu svinja svih odstrijeljenih ili pronađenih mrtvih divljih svinja na inficiranom području u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;
- k) genetsku tipizaciju izolovanog virusa klasične kuge svinja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika.

(3) U slučaju pojave klasične kuge svinja kod divljih svinja u pograničnom području, uspostavlja se saradnja u sprovođenju mjera sa susjednom državom.

(4) Mjere iz st. 1, 2 i 3 ovog člana primjenjuju se do donošenja odnosno odobravanja plana iz člana 17 ovog pravilnika.

Plan iskorjenjivanja klasične kuge svinja kod divljih svinja

Član 17

- (1) Plan iskorjenjivanja klasične kuge svinja kod divljih svinja sadrži podatke o:
- 1) rezultatima epizootiološkog ispitivanja i kontrolama sprovedenim u skladu sa članom 16 ovog pravilnika i geografskoj rasprostranjenosti klasične kuge svinja;
  - 2) inficiranom području sa:
    - a) rezultatima epizootiološkog ispitivanja i geografskom rasprostranjenosti klasične kuge svinja;
    - b) brojem divljih svinja na inficiranom području;
    - c) prirodnim ili vještačkim barijerama za kretanje divljih svinja;
  - 3) organizovanju i načinu saradnje biologa, lovaca, lovačkih organizacija, službi za zaštitu divljih životinja i veterinarskih službi;
  - 4) informativnoj kampanji radi podizanja svijesti lovaca o mjerama koje će se preduzeti;
  - 5) načinu određivanja broja i lokacija metapopulacija divljih svinja u i oko inficiranog područja;
  - 6) približnom broju metapopulacija divljih svinja i njihovoj veličini u i oko inficiranog područja;
  - 7) utvrđivanju raširenosti klasične kuge svinja u populaciji divljih svinja, i to ispitivanjem odstrijeljenih ili uginulih divljih svinja, laboratorijskim ispitivanjima i epizootiološkim ispitivanjima učestalosti ove bolesti kod pojedinih starosnih grupa divljih svinja;
  - 8) mjerama za sprječavanje širenja klasične kuge svinja zbog kretanja i/ili kontakta između metapopulacija divljih svinja, koje mogu uključivati i zabranu lova;
  - 9) načinu neškodljivog uklanjanja leševa odstrijeljenih ili pronađenih mrtvih divljih svinja;
  - 10) epizootiološkom ispitivanju koje se obavlja na svakoj divljoj svinji koja je odstrijeljena ili pronađena mrtva, sa podacima o:
    - a) geografskom području na kojem je životinja pronađena mrtva ili odstrijeljena,
    - b) datumu kada je životinja pronađena mrtva ili je odstrijeljena,
    - c) licu koje je životinju pronašlo ili odstrijelilo,
    - d) starosti i polu svinje,
    - e) simptomima prije odstrijela, ako je životinja odstrijeljena;
    - f) stanju trupa ako je životinja pronađena mrtva; g) laboratorijskim nalazima;
  - 11) nadzoru i preventivnim mjerama koje se mogu uvesti na gazdinstvima koja se nalaze na inficiranom području, a po potrebi i u njegovoj okolini, uključujući prevoz i premještanje životinja unutar tog područja, iz i na to područje;
  - 12) kriterijumima koji se koriste za prestanak mjera preduzetih kako bi se iskorijenila bolest u inficiranom području i na gazdinstvima u tom području;
  - 13) organu za nadzor i usklađivanje rada službi koje su odgovorne za sprovođenje plana;
  - 14) mjerama za nadzor klasične kuge svinja koje će se sprovesti po isteku godine dana od dana zadnjeg potvrđenog slučaja klasične kuge svinja kod divljih svinja na inficiranom području.
- (2) U zavisnosti od stepena pojave i drugih epizootioloških pokazatelja plan se može izmijeniti ili dopuniti.
- (3) Plan iz stava 1 ovog člana, dostavlja se Evropskoj Komisiji na procjenu i odobravanje u roku od 90 dana od potvrde primarnog slučaja klasične kuge svinja kod divljih svinja, i obavještava Evropska komisija i druge zainteresovane države ukoliko dođe do promjene granice inficiranog područja i o epizootiološkoj situaciji na inficiranom području i rezultatima primjene plana.

Vakcinacija kao prevencija klasične kuge svinja

Član 18

- (1) Klasična kuga svinja sprječava se i suzbija vakcinacijom od atenuiranog K-soja virusa radi održavanja imuniteta svinja protiv klasične kuge svinja tokom cijele godine na svim gazdinstvima na kojima se drže i uzgajaju svinje.
- (2) Vakcinacija iz stava 1 ovog člana, vrši se kod prasadi starosti od 45 do 60 dana, a najkasnije 15 dana prije stavljanja u promet.

Hitna vakcinacija na gazdinstvima

Član 19

(1) Kada se potvrdi klasična kuga svinja na gazdinstvima na kojima se uzgajaju ili drže svinje i kada epizootiološki podaci ukazuju na opasnost od njenog širenja, može se sprovesti hitna vakcinacija.

(2) Hitna vakcinacija iz stava 1 ovog člana, vrši se prema planu hitne vakcinacije koji sadrži podatke o:

- 1) epizootiološkoj situaciji koja zahtijeva hitnu vakcinaciju;
- 2) veličini geografskog područja na kojem će se sprovesti hitna vakcinacija i broju gazdinstava na kojima se uzgajaju svinje na tom području;
- 3) kategoriji i približnom broju svinja koje će se vakcinisati;
- 4) vakcini koja će se upotrijebiti;
- 5) trajanju kampanje vakcinacije;
- 6) identifikaciji i registraciji vakcinisanih svinja;
- 7) mjerama za kretanje svinja i njihovih proizvoda;
- 8) kriterijumima koji će se uzeti u obzir prilikom donošenja odluke o sprovođenju vakcinacije ili mjera iz člana 8 stav 2 ovog pravilnika;
- 9) drugim mjerama, uključujući klinička i laboratorijska ispitivanja koja će se sprovesti na uzorcima uzetim sa gazdinstava na kojima se sprovodi vakcinacija, i sa drugih gazdinstava, naročito ako se koristi marker vakcina.

(3) Tokom sprovođenja hitne vakcinacije, naređuju se sljedeće mjere:

1) zabrana napuštanja svinja iz vakcinisanog područja, osim u slučaju prevoza za potrebe hitnog klanja u klanicu, a koja se nalazi u tom području ili u njegovoj neposrednoj blizini ili u objekat za neškodljivo uklanjanje ili drugo pogodno mjesto na kojem se odmah usmrćuju, a trupovi obrađuju pod službenim nadzorom;

2) svježe meso od svinja vakcinisanih tokom hitne vakcinacije se prerađuje ili se s njim postupa u skladu sa članom 11 stav 2 tačka 7 ovog pravilnika;

3) pronalaženje i uništavanje pod službenim nadzorom sjemena, jajnih ćelija i embriona uzetih od svinja 30 dana prije vakcinacije.

(4) Mjere iz stava 3 ovog člana, sprovode se najmanje šest mjeseci nakon završetka vakcinacije, na tom području.

(5) Prije isteka roka iz stava 4 ovog člana, naređuju se i sljedeće mjere:

1) zabrana odlaska seropozitivnih svinja sa gazdinstva na kojem se uzgajaju, osim na hitno klanje;

2) zabrana uzimanje sjemena, embriona i jajnih ćelija od seropozitivnih svinja;

3) zabrana napuštanja prasadi seropozitivnih krmača sa gazdinstava sa kojih potiču, osim zbog prevoza do:

a) klanice na hitno klanje;

b) gazdinstva koje je odredila Uprava sa kojih se šalju direktno u klanicu;

c) gazdinstva, nakon dobijanja negativnog rezultata serološkog ispitivanja na prisustvo antitijela na virus klasične kuge svinja.

(6) Izuzetno od stava 2 ovog člana, može se sprovesti hitna vakcinacija, ako je izrađen plan hitne vakcinacije u skladu sa kriznim planom iz člana 49 Zakona o veterinarstvu.

(7) Osim podataka iz stava 2 ovog člana, planom vakcinacije iz stava 6 ovog člana utvrđuje se da će svinje na gazdinstvima gdje je vakcinacija sprovedena biti zaklane ili usmrćene što je prije moguće, u skladu sa stavom 4 tačkom 1 ovog člana, a svježe meso od tih svinja treba obraditi i označiti posebnom oznakom, a u slučaju da se pošiljka mesa šalje u drugi objekat za preradu, pošiljka treba da je zapečaćena prije i tokom prevoza.

(8) Mjere iz stava 4 ovog člana mogu se ukinuti nakon što su:

1) sve svinje na gazdinstvima koje su vakcinisane zaklane ili usmrćene u skladu tačkom 1 stav 3 ovog člana;

2) sva gazdinstva na kojima se svinje drže očišćena i dezinfikovana u skladu sa članom 12 ovog pravilnika.

(9) U slučaju ukidanja mjera iz stava 8 ovog pravilnika, službeni veterinar naređuje sprovođenje sljedećih mjera:

1) zabranu ponovnog naseljavanja svinja na gazdinstvo najmanje deset dana od završetka čišćenja i dezinfekcije, a nakon što su sve svinje koje su vakcinisane na gazdinstvima zaklane ili usmrćene;

2) sprovođenje kliničkih i laboratorijskih ispitivanja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika, kako bi se otkrilo moguće prisustvo virusa klasične kuge svinja, najmanje 40 dana nakon naseljavanja, a tokom tog vremena svinje ne mogu napustiti gazdinstvo.

(10) Hitna vakcinacija svinja vrši se na osnovu procjene rizika u skladu sa Prilogom 5 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

(11) Plan iz st. 2 i 7 ovog člana, dostavlja se Evropskoj Komisiji na procjenu i odobravanje, prije početka hitne vakcinacije.

(12) U zavisnosti od stepena pojave i drugih epizootioloških pokazatelja plan se može izmijeniti ili dopuniti.

Hitna vakcinacija divljih svinja

Član 20

(1) Kada se potvrdi klasična kuga kod divljih svinja, i kada epizootiološki podaci ukazuju na opasnost od njenog širenja, može se sprovesti hitna vakcinacija divljih svinja.

(2) Hitna vakcinacija iz stava 1 ovog člana vrši se prema planu hitne vakcinacije, koji sadrži podatke o:

- 1) epizootiološkoj situaciji koja zahtijeva hitnu vakcinaciju;
- 2) veličini geografskog područja na kojem se sprovodi hitna vakcinacija (inficirano područje)
- 3) vrsti vakcine koje će se koristiti i postupak vakcinacije, uključujući i mladunce divljih svinja;
- 4) očekivanom trajanju vakcinacije;
- 5) približnom broju divljih svinja koje će biti vakcinisane;
- 6) mjerama za spriječavanje povećanja populacije divljih svinja;
- 7) mjerama za spriječavanje širenja vakcinalnog virusa na svinje koje se uzgajaju na gazdinstvima, prema potrebi;
- 8) očekivanim rezultatima vakcinacije i parametrima koji će se upotrijebiti za provjeru njene efikasnosti;
- 9) organu zaduženom za nadzor i usklađivanje rada službi odgovornih za sprovođenje plana;
- 10) sistem koji je uspostavljan za obavještanje stručnog tima radi redovnog provjeravanje rezultata vakcinacije; i
- 11) sprovođenju drugih hitnih mjera.

(3) Plan iz stava 2 ovog člana, dostavlja se Evropskoj Komisiji na procjenu i odobravanje, prije početka hitne vakcinacije.

(4) Izvještaj o rezultatima vakcinacije, epizootiološkoj situaciji i rezultatima sprovođenja plana iskorjenjivanja klasične kuge svinja kod divljih svinja dostavlja se Evropskoj komisiji i državama članicama šestomjesečno.

(5) Ako je inficirano područje blizu teritorije druge države u kojoj se sprovode mjere iskorjenjivanja klasične kuge svinja kod divljih svinja, plan vakcinacije iz stava 1 ovog člana, mora da bude usklađen sa planom vakcinacije i drugim mjerama koje se sprovode u susjednoj državi.

(6) U zavisnosti od stepena pojave i drugih epizootioloških pokazatelja plan se može izmijeniti ili dopuniti.

Primjena odredbi

Član 21

(1) Vakcinacija svinja kao prevencija klasične kuge svinja u skladu sa čl. 11, 12, 14, 16 i 18 ovog pravilnika, vršiće se do 1. januara 2018. godine.

(2) Hitna vakcinacija svinja vršiće se samo u hitnim slučajevima počev od 1. januara 2018. godine.

Početak primjene

Član 22

Odredbe člana 7 stav 2, člana 17 stav 3, člana 19 stav 11 i člana 20 st. 3 i 4 ovog pravilnika, primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanaka važenja propisa

Član 23

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja ("Službeni list SFRJ", broj 6/88).

Stupanje na snagu

Član 24

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 323-12/14-2

Podgorica, 04. aprila 2014. godine

Ministar,
prof. dr **Petar Ivanović**, s.r.

---

* U ovaj pravilnik prenesena je Direktiva Savjeta 2001/89/EZ o mjerama Zajednice za kontrolu klasične kuge svinja (COLUNCIL DIRECTIVE 2001/89/ECon Community measures for the control of classical swine fever) i Prilogom 2 ovog pravilnika ODLUKA KOMISIJE 2002/106/EZ o odobravanju Dijagnostičkog priručnika u kojem se utvrđuju dijagnostički postupci, metode uzorkovanja i mjerila za ocjenjivanje laboratorijskih testova za potvrdu prisutnosti klasične kuge svinja (2002/106/EC: Commission Decision approving a Diagnostic Manual establishing diagnostic procedures, sampling methods and criteria for evaluation of the laboratory tests for the confirmation of classical swine fever

PRILOG 1

DIJAGNOSTIKOVANJE KLASIČNE KUGE SVINJA

ODJELJAK A

Diferencijalna dijagnostika

- (1) Uzročnik klasične kuge svinja je RNK virus iz familije *Flaviviridae*, rod *Pestivirus*, a virus klasične kuge svinja je antigeno srodan sa ostalim pestivirusima, kao što su virus uzročnik bolesti virusne dijareje goveda (BVDV) i virus uzročnik border bolesti, stim da ta srodnost može dovesti do pojave lažno pozitivnih rezultata laboratorijskih ispitivanja zbog mogućih unakrsnih reakcija.
- (2) Virus klasične kuge svinja je stabilan u sekretima i ekskretima zaraženih svinja, leševima, svježem mesu i proizvodima od mesa svinja, inaktiviraju ga deterdženti, rastvarači masti, proteaze i uobičajena dezinfekciona sredstva.
- (3) Najčešća prirodna vrata infekcije virusom klasične kuge svinja su oronazalna sluzokoža, bilo direktnim ili indirektnim kontaktom sa zaraženim svinjama ili preko hrane kontaminirane virusom

klasične kuge svinja, a u područjima sa velikom gustoćom svinja virus se lako širi među susjednim gazdinstvima na kojima se gaje svinje, a moguća je i zaraza putem sjemena zaraženih nerastova.

- (4) Inkubacija traje od sedam do deset dana, u pojedinim slučajevima klinički znaci bolesti mogu postati vidljivi tek nakon dvije do četiri nedjelje od infekcije virusom klasične kuge svinja, pa i duže ako se radi o odraslim priplodnim svinjama ili o infekciji slabo virulentnim sojevima virusa.
- (5) Klinički znaci koji se javljaju kod klasične kuge svinja su vrlo varijabilni i moguće ih je zamijeniti sa kliničkim znacima drugih bolesti, a intenzitet simptoma zavisi od starosti životinje i virulentnosti virusa, uglavnom mlađe jedinke obole sa izraženijim simptomima, a kod priplodnih svinja tok zaraze je često blag ili čak subklinički.
- (6) Razlikuje se akutni, hronični i prenatalni oblik klasične kuge svinja.

Akutni, hronični i prenatalni oblik bolesti

Akutni oblik klasične kuge svinja

- (1) Akutni oblik klasične kuge svinja najčešće se javlja kod odbijene prasadi i tovljenika, prvi znaci su: prestanak uzimanja hrane, tromost, povišena tjelesna temperatura, konjuktivitis, otečeni limfni čvorovi, otežano disanje (apnea, dispnea), opstipacija nakon koje slijedi dijareja. Tipična krvarenja na koži se obično uočavaju na ušima, repu, trbuhu i sa unutrašnje strane nogu tokom druge i treće nedjelje bolesti i traju do uginuća, a ponekad se javljaju i neurološki znaci poput oduzetosti zadnjih nogu, teturanja i grčeva.

Tjelesna temperatura je povišena u toku trajanja bolesti i iznosi 40°C i više, izuzev kod odraslih svinja kod kojih ne mora prelaziti 39,5 °C.

- (2) Virus klasične kuge svinja izaziva tešku leukopeniju i imunosupresiju što često dovodi do sekundarnih intestinalnih i respiratornih infekcija. Znaci sekundarnih infekcija mogu maskirati ili preklapati najučestalije znake klasične kuge svinja i tako dovesti do postavljanja pogrešne dijagnoze.

Uginuće obično nastupa u periodu od mjesec dana.

Oporavak, uz nastanak antitijela, je moguć i to najčešće kod odraslih priplodnih svinja koje nijesu pokazivale teške kliničke znake klasične kuge svinja.

Antitijela protiv virusa klasične kuge svinja mogu se utvrditi dvije do tri nedjelje nakon infekcije.

- (3) Patološke promjene, koje se uočavaju prilikom postmortalnog pregleda, najčešće su na limfnim čvorovima i bubrezima. Limfni čvorovi su edematozni i hemoragični. Krvarenja na bubrezima mogu biti u vidu petehija i ehimoza, a slična krvarenja uočavaju se na sluzokoži mokraćne bešike, grkljana, epiglotisa, zatim na serozama grudne i trbušne šupljine i na srcu.

Čest je nalaz negnojnog encefalitisa.

Patognomonične promjene su infarkti na slezini, ali se rijetko javljaju.

- (4) Klinička i patološka slika akutnog toka afričke kuge svinja je vrlo slična klasičnoj kugi svinja. Ako postoje, krvarenja na koži i ušima lako se uočavaju i upućuju na postavljanje sumnje na akutni tok afričke kuge svinja ili klasične kuge svinja.

Akutni oblik klasične kuge svinja treba uzeti u obzir i kod sumnje na: vrbanac (crveni vjetar), reproduktivni i respiratorni sindrom svinja (PRRS), trovanje kumarinom, purpurno krvarenje, sindrom multisistemske kržljivosti odbijene prasadi, sindrom dermatitisa i nefropatije svinja, infekcije salmonelama ili pasterelama, kao i pri ostalim promjenama na organima digestivnog i respiratornog sistema koje prati povišena tjelesna temperatura i kod kojih svinje ne reaguju na liječenje antibioticima.

- (5) Virus klasične kugesvinja se izlučuje i širi pljuvačkom, urinom i izmetom, počevši od pojave kliničkih znakova do uginuća, a može se širiti i sjemenom.

Hroničnioblikklasične kuge svinja

- (1) Hronični oblik bolesti javlja se kod svinja koje ne mogu da razviju odgovarajući imuni odgovor na virus uzročnik klasične kuge svinja. Početni znaci hroničnog toka klasične kuge svinja su slični akutnom toku bolesti, kasnije preovladavaju znaci nespecifični za klasičnu kugu svinja, poput intermitentne groznice, hroničnog enteritisa i kržljivosti, a tipične hemoragije na koži izostaju.

Kliničke znake bolesti svinje mogu pokazivati dva do tri mjeseca prije uginuća.

Svinje izlučuju virus klasične kuge svinja od pojave kliničkih znakova do uginuća.

- (2) Patološke promjene su manje karakteristične, naročito zbog izostanka krvarenja na organima i serozama, a kod svinja sa hroničnom dijarejom uobičajene su nekrotične promene na ileumu, ileocekalnom zalistku i rektumu.
- (3) Klinički znaci hronične klasične kuge svinja su nespecifični, te je za postavljanje diferencijalne dijagnoze potrebno razmotriti mnoge druge bolesti, a groznica se ne pojavljuje uvijek kod svih bolesnih svinja, ali je uvijek prisutna kod nekoliko svinja na zaraženom gazdinstvu.

Prenatalni oblik i kasna pojava klasične kuge svinja

- (1) Virus uzročnik klasične kuge svinja može proći kroz posteljicu (placentu) suprasnih krmača i inficirati plodove, a da pri tom krmače ne pokazuju znake bolesti. Ishod transplacentalne infekcije zavisi od stadijuma suprasnosti i virulencije virusa, a ukoliko do infekcije dođe u ranim stadijumima suprasnosti može doći do pobačaja, prašenja mrtvorodne prasadi, mumifikacije ili malformacije plodova.

Infekcija krmača do 90-og dana suprasnosti može da dovede do prašenja perzistentno inficirane prasadi koja ne pokazuju kliničke znake bolesti, a uginjavaju nakon nekoliko mjeseci, ta prasada zaostaje u rastu i razvoju, povremeno pokazuju znake kongenitalnog tremora, ovaj tok se naziva "kasnom pojavom kuge", ta prasada mogu da imaju ključnu ulogu u širenju bolesti i održavanju virusa klasične kuge svinja u populaciji svinja, jer u toku čitavog života izlučuju virus klasične kuge svinja.

- (2) Prepoznavanje klasične kuge svinja može da bude posebno teško na gazdinstvima priplodnih svinja zato što tok bolesti može da bude vrlo blag i može da se zamijeni sa drugim bolestima. Smanjenu plodnost i pobačaje mogu da prouzrokuju i uzročnici drugih bolesti kao što su: parvovirusna infekcija svinja, PRRS, Aujeckijeva bolest i infekcija leptospirama.

Nakon pobačaja uzrokovanog virusom uzročnikom klasične kuge svinja pobačeni sadržaj nije moguće patološki razlikovati od pobačenih sadržaja uzrokovanih drugim uzročnicima.

Ukoliko postoji sumnja na neku zaraznu bolest reproduktivnog sistema odmah se sprovodi ispitivanje na klasičnu kugusvinja kad god se gazdinstvo smatra ugroženim (npr. ukoliko se gazdinstvo nalazi na području u kome se kuga pojavljuje kod divljih svinja), i što je moguće prije, isključiti uobičajene zarazne bolesti reproduktivnog sistema.

ODJELJAK B

Klinički i patološki znaci koji ukazuju na sumnju na klasičnu kugu svinja na gazdinstvu

- (1) Na gazdinstvu koje se smatra sumnjivim na klasičnu kugu vrše se klinička i patološka ispitivanja nasvinjama, epizootiološko ispitivanje i serološka ispitivanja.
- (2) Glavni klinički i patološki znaci koje treba razmotriti su:
  - 1) visoka tjelesna temperatura sa povećanim morbiditetom i mortalitetom;
  - 2) visoka tjelesna temperatura sa hemoragičnim sindromom;
  - 3) visoka tjelesna temperatura sa neurološkim simptomima;
  - 4) visoka tjelesna temperatura nepoznatog porijekla kod koje liječenje antibioticima nije dovelo do poboljšanja zdravstvenog stanja;
  - 5) pobačaji i učestali reproduktivni problemi u posljednja tri mjeseca;
  - 6) urođeno drhtanje prasadi (kongenitalni tremor);
  - 7) hronično bolesne životinje;
  - 8) zaostalost u razvoju mladih životinja (kržljivost);
  - 9) petehijalna i ehimozna krvarenja, posebno na limfnim čvorovima, bubrezima, slezini, mokraćnoj bešici i grkljanu;
  - 10) infarkti ili hematomi, naročito na slezini;
  - 11) butoni na debelom crijevu u hroničnim slučajevima, naročito u blizini ileocekalnog zaliska.
- (3) Epizootiološko ispitivanje obuhvata prikupljanje podataka:
  - 1) da li su svinje bile u direktnom ili indirektnom kontaktu sa svinjama sa gazdinstva za koje je dokazano da je zaraženo klasičnom kugom svinja;
  - 2) da li su gazdinstvo napustile svinje za koje se naknadno pokazalo da su zaražene klasičnom kugom svinja;
  - 3) da li su krmače vještački osjemenjene sjemenom koje potiče od nerasta sumnjivih na klasičnu kugu svinja;
  - 4) da li je bilo direktnog ili indirektnog kontakta sa divljim svinjama iz populacije u kojoj se pojavila klasična kuga svinja;
  - 5) da li se svinje drže na otvorenom u području u kojem su divlje svinje inficirane virusom klasične kuge svinja;
  - 6) da li su svinje hranjene pomijama i da li postoji sumnja da se sa tim pomijama nije postupalo na način koji obezbjeđuje inaktivisanje virusa uzročnika klasične kuge svinja;
  - 7) da li je postojala mogućnost izlaganja svinja virusu klasične kuge svinja (npr. preko osoba i prevoznih sredstava koji su ulazili na gazdinstvo).
- (4) Glavni laboratorijski nalazi seroloških ispitivanja koje treba uzeti u obzir su:
  - 1) nalaz specifičnih antitijela nastalih nakon nezapažene infekcije virusom klasične kuge svinja ili vakcinacijom¹;
  - 2) unakrsna reakcija između antitijela protiv virusa klasične kuge svinja i protiv drugih pestivirusa²;
  - 3) otkrivanje singleton reaktora³.

ODJELJAK C

Postupci provjere i uzimanja uzoraka

¹Ako su svinje vakcinisane protiv klasične kuge svinja konvencionalnim vakcinom, njihov nalaz može pokazati da su seropozitivne zbog same vakcine ili zbog latentne zaraze vakcinisanih životinja.

²U određenim uslovima do 10 % svinja u jednom stadu može imati antitijela na pestiviruse preživara, uzročnike virusnog goveđeg proliva i tzv. borderske bolesti. Na primjer, ako su svinje bile u direktnom kontaktu sa govedima ili ovcama zaraženima virusom BVD-a ili BD-a, ili ako su svinje bile u dodiru s materijalima zaraženim pestivirusima preživara.

³U svim serološkim testovima koji se danas koriste za dijagnostikovanje klasične kuge svinja manji dio seruma daje lažne/pozitivne rezultate zbog nedovoljne specifičnosti sistema testova ili zbog seruma uzetih od pojedinačnih oboljelih životinja.

A. Postupci provjere i uzimanja uzoraka sa gazdinstava svinja sumnjivih na klasičnu kugu svinja

- (1) Da bi se potvrdila ili isključila klasična kuga svinja, službeni veterinar na sumnjivom gazdinstvu nalaže obavljanje odgovarajućih pregleda, uzimanje i laboratorijsko ispitivanje uzoraka i vrši:
  - provjeru podataka o produktivnosti i zdravstvenom stanju svinja, uključujući i podatke o identifikaciji i registraciji svinja;
  - pregled svih svinja da bi se odredilo koje svinje treba klinički pregledati.
- (2) Klinički pregled uključuje mjerenje tjelesne temperature svinjai sprovodi se naročito kod pojedinih ili grupe svinjakoje su:
  - bolesne ili slabije uzimaju hranu (anoreksične);
  - se nedavno oporavile od nekih drugih bolesti;
  - nedavno dovedene iz područja u kojima je potvrđena pojava klasične kuge svinja ili sa drugih sumnjivih mjesta;
  - držane u podjedinicama koje su nedavno posjetila lica koja su bila u kontaktu sa svinjama zaraženim ili sumnjivim na klasičnu kugu svinja ili lica za koja je utvrđeno da su imala rizične kontakte sa potencijalnim izvorom virusa klasične kuge svinja;
  - već serološki ispitane na kugu, a na osnovu rezultata seroloških ispitivanja nije moguće isključiti klasičnu kugu svinja, kao i svinje koje su bile u kontaktu sa zaraženim svinjama.
- (3) Ako pregledom na sumnjivom gazdinstvu nijesu utvrđene pojedine ili grupe svinja iz stava 2 ove tačke, službeni veterinar, uzimajući u obzir epizootiološku situaciju, obavlja dodatne preglede u skladu sa stavom 4 ove tačke ili:
  - naređuje uzimanje uzoraka krvi svinja za laboratorijsko ispitivanje u skladu sa stavom 12 ove tačke i stavom 2tačkeF ovog odeljka;
  - naređuje sprovođenje mjera iz člana 5 ovog pravilnika; ili
  - isključuje sumnju na kugu.
- (4) Dodatni klinički pregled vrši se na slučajno odabranim svinjama iz proizvodnih jedinica za kojeje utvrđeno ili se sumnja da postoji virus klasične kuge svinja.
- (5) Minimalan broj svinja koje treba pregledati mora da omogućí otkrivanje, sa sigurnošću od 95%, bar jedne svinje sa povišenom tjelesnom temperaturom ako je povišena tjelesna temperatura prisutna u 10% jedinki (prevalenca) u proizvodnim jedinicama.
- (6) Ukolikose radi o:
  - priplodnim krmačama, minimalan broj pregledanih krmača mora da omogućí otkrivanje, sa sigurnošću od 95%, bar jedne krmače sa povišenom tjelesnom temperaturom, ako se povišena tjelesna temperatura pojavljuje kod 5% jedinki (prevalenca);
  - priplodnim nerastovima u centrima za reprodukciju i vještačko osjemenjavanje, vrši se pregled svih priplodnih nerastova.
- (7) Ako se na sumnjivom gazdinstvu otkriju uginule svinje ili svinje koje uginjavaju izvršiće se postmortalni pregledi na najmanje pet tih svinja, a naročito na svinjama koje:
  - su prije uginuća pokazivale ili pokazuju tipične znake klasične kuge svinja;
  - imaju povišenu temperaturu;
  - su nedavno uginule.
- (8) Ako se prilikom tih pregleda ne utvrde promjene koje ukazuju na kugu, a uzimajući u obzir epizootiološku situaciju, izvršiće se:
  - klinički pregled svinja u proizvodnoj jedinici u kojoj su držane uginule svinje ili svinje u terminalnoj fazi bolesti i uzeti uzorci krvi;
  - postmortem pregledi na tri do četiri svinje koje su bile u kontaktu sa zaraženim svinjama.
- (9) Bez obzira na prisustvo ili izostanak promjena koje ukazuju na klasičnu kugu svinja, radi obavljanja virusoloških testova svinja podvrgnutih postmortalnom pregledu potrebno je uzeti uzorke organa ili tkivau

skladu sa stavom 1 tačke B odeljka D ovog priloga s tim što uzorci treba da budu uzeti od nedavno uginulih svinja.

(10) Prilikom obavljanja postmortalnog pregleda službeni veterinar nalaže:

- preduzimanje potrebnih preventivnih i higijenskih mjera radi sprječavanja širenja bolesti;
- usmrćivanje svinja na human način, ukoliko uginjavaju.

(11) Ako se daljim kliničkim pregledima na sumnjivom gazdinstvu otkriju klinički znaci ili promjene koje mogu ukazivati na klasičnu kugu svinja, a službeni veterinar smatra da ti nalazi nijesu dovoljni za potvrđivanje pojave klasične kuge svinja i da treba uraditi laboratorijske testove, od sumnjivih i drugih svinja u svakoj od proizvodnih jedinica u kojima se drže sumnjive svinje, uzimaju se uzorci krvi za laboratorijsko testiranje.

(12) Minimalan broj uzoraka koji se uzimaju za serološko ispitivanje mora sa sigurnošću od 95% da omogući otkrivanje barem 10% seroprevalence u toj proizvodnoj jedinici.

(13) Ako se radi o priplodnim krmačama, minimalan broj krmača od kojih se uzimaju uzorci mora sa sigurnošću od 95%⁴ da omogući otkrivanje prevalencije od 5%, a ako se radi o priplodnim nerastovima u centrima za prikupljanje sjemena, uzorke treba uzeti od svih priplodnih nerastova, a prilikom uzimanja uzoraka za virusološke testove mora se voditi računa o dostupnosti dijagnostičkih testova, njihovoj osjetljivosti i postojećoj epizootiološkoj situaciji.

(14) Ako je sumnja na prisustvo virusa klasične kuge svinja na gazdinstvu povezana sa rezultatima ranijih seroloških ispitivanja, osim uzimanja uzoraka krvi svinja iz stava 2 alineja 5 ove tačke postupa se na sljedeći način:

- ako su seropozitivne svinje ujedno i gravidne krmače, neke od njih, ako je moguće ne manje od tri, biće eutanazirane i podvrgnute postmortalnom pregledu, stim da se prije usmrćivanja krmače uzmu uzorci krvi za dalje serološko ispitivanje, a fetusi se podvrgavaju pregledu na virus klasične kuge svinja, virusni antigen ili genom virusa radi otkrivanja intrauterine infekcije;
- ako su seropozitivne svinje krmače koje doje prasad, uzorci krvi se uzimaju od sve prasadi i pregledaju na virus klasične kuge svinja, virusni antigen ili genom virusa u skladu sa Odeljkom E ovog priloga, a uzorci krvi za dalje serološko ispitivanje uzimaju se i od krmačama.

(15) Ako nakon obavljenih pregleda na sumnjivom gazdinstvu nijesu otkriveni klinički znaci ili promjene koje ukazuju na prisustvo virusa klasične kuge svinja, dalja laboratorijska ispitivanja kako bi se isključila kuga svinja vrše se po nalogu službenog veterinara, u skladu sa st. 11, 12 i 13 ove tačke.

B. Postupci uzimanja uzoraka na gazdinstvu prilikom usmrćivanja svinja nakon potvrđivanja bolesti

(1) Radi utvrđivanja načina na koji je virus klasične kuge svinja unijet na zaraženo gazdinstvo i vremena koje je proteklo od njegovog unošenja, prilikom usmrćivanja svinja na gazdinstvu u skladu sa članom 6 stav 1 tačka 1 ovog pravilnika, poslije službenog potvrđivanja bolesti, svinjama se uzima uzorak krvi radi obavljanja serološkog ispitivanja metodom slučajnog uzorka.

---

⁴Na primjer, u slučajevima kada postoji sumnja na klasičnu kugu svinja na gazdinstvu na kom se nalazi određen broj mladih svinja, broj zaraženih svinja, proporcionalno, može biti veoma nizak. U ovakvim slučajevima uzorci se moraju uzeti od većeg broja svinja.

(2) Minimalan broj svinja od kojih se uzimaju uzorci mora da bude dovoljan da se kod svinja u svim proizvodnim jedinicama na gazdinstvu, sa 95% sigurnosti, otkrije 10% seroprevalencija⁵.

(3) U slučaju sekundarnih epidemija, može se odstupiti od postupaka iz st. 1 i 2 ove tačke i odrediti *ad hoc* postupke uzorkovanja u skladu sa raspoloživim epizootiološkim podacima na mjestu izbijanja i načinima na koji je virus unesen na gazdinstvo i mogućnostima širenja bolesti s tog gazdinstva.

C. Postupci uzimanja uzoraka od svinja koje su usmrćene u okviru preventivnih mjera na sumnjivom gazdinstvu

(1) Radi potvrđivanja ili isključivanja klasične kuge svinja i prikupljanja novih epizootioloških podataka, kada susvinje na sumnjivom gazdinstvu usmrćene u skladu sa članom 5 stav 3 tačka 1 ili člana 8 stav 3 ovog pravilnika, za serološka ispitivanja uzimaju se uzorci krvi, a za virusološka ispitivanja uzorci krvi ili tonzila.

(2) Uzorci iz stava 1 ove tačke, prvenstveno se uzimaju od:

- svinja koje pokazuju kliničke znake ili imaju postmortalne patološke promjene koje ukazuju na klasičnu kugu svinja i od svinja koje su bile u kontaktu sa tim svinjama,
- drugih svinja koje su mogle biti u rizičnom kontaktu sa zaraženim ili sumnjivim svinjama ili onih za koje se sumnja da su zaražene virusom klasične kuge svinja.

(3) Prilikom uzimanja uzoraka od svinja mora se voditi računa o epizootiološkoj situaciji.

(4) Iz svake proizvodne jedinice na gazdinstvu, uzorci od svinja uzimaju se metodom slučajnog odabira⁶, a minimalan broj uzoraka za serološko ispitivanje mora da omogućiti, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 10% seroprevalence u toj proizvodnoj jedinici.

(5) Ukoliko se se radi o:

- priplodnim krmačama, minimalan broj krmača od kojih se uzimaju uzorci mora da omogućiti sa sigurnošću od 95% otkrivanje 5% seroprevalence⁷,
- priplodnim nerastovima u centrima za prikupljanje sjemena, uzorci krvi uzimaju se od svih priplodnih nerastova.

(6) Prilikom uzimanja uzoraka za virusološke testove i u zavisnosti od vrste testa koji se koristi, mora se voditi računa o dostupnosti dijagnostičkih testova, osjetljivosti laboratorijskih testova, kao i o postojećoj epizootiološkoj situaciji.

D. Postupci provjere i uzimanja uzoraka prije izdavanja odobrenja za iznošenje svinja sa gazdinstava iz zaraženog i ugroženog područja i u slučaju da su te svinje zaklane ili usmrćene

---

⁵Ako je, međutim, primjenjeno odstupanje predviđeno članom 7 ovog pravilnika, uzorci se uzimaju sa onih podjedinica na gazdinstvu u kojima su svinje bile usmrćene, ne dovodeći u pitanje dalje vršenje pregleda i uzimanja uzoraka na ostalim svinjama

⁶Ako je, međutim, primjena preventivnog usmrćivanja ograničena samo na dio gazdinstva na kojem se drže svinje za koje se sumnja da su zaražene virusom klasične kuge svinja, u skladu s članom 5 stav 3 tačkom 1 ovog pravilnika, uzorci se uzimaju sa onih podjedinica na gazdinstvu u kojima su svinje bile usmrćene, ne dovodeći u pitanje dalje vršenje pregleda i uzimanje uzoraka na svim ostalim svinjama u skladu sa uputstvom Uprave.

⁷U nekim slučajevima, npr. kad se sumnja u prisustvo virusa klasične kuge svinja među ograničenim brojem mladih svinja na gazdinstvu, dio zaraženih krmača može biti vrlo malen. U tom je slučaju potrebno uzeti uzorke većeg broja krmača.

- (1) Da bi se odobrilo iznošenje svinja sa gazdinstva koje se nalaze u zaraženom i ugroženom području, u skladu sa članom 11 stav 2 ovog pravilnika, klinički pregled mora:
- da se izvrši u periodu od najviše 24 sata prije iznošenja svinja,
  - u skladu sa stavom 1 tačke A ovog Odeljka.
- (2) Ako se radi o svinjama koje treba preseliti na drugo gazdinstvo, osim ispitivanja iz stava 1 ove tačke, treba izvršiti i klinički pregled u svim proizvodnim jedinicama iz stava kojima se drže svinje koje se sele, a ako se radi o svinjama starijim od tri ili četiri mjeseca taj pregled uključuje i mjerenje tjelesne temperature određenom broju svinja.
- (3) Minimalan broj svinja koje treba pregledati mora da omogući, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje temperature u proizvodnim jedinicama, ako je ona prisutna u 10% populacije svinja.
- (4) Ukoliko se radi o:
- priplodnim krmačama, minimalan broj svinja koje treba pregledati mora da omogući, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 5% prevalencije u proizvodnoj jedinici u kojoj se drže svinje koje će se seliti,
  - nerastovima, treba pregledati sve nerastove koji se sele.
- (5) Ako se radi o svinjama koje treba preseliti u klanicu, objekat za preradu ili na druga mjesta nakojima će biti usmrćene ili zaklane, sprovede se postupci u skladu sa stavom 1 ove tačke, a ako se radi o svinjama starijim od tri ili četiri mjeseca taj pregled uključuje i mjerenje tjelesne temperature određenom broju svinja.
- (6) Minimalan broj svinja koje treba pregledati mora da omogući, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje temperature, ako se ona u proizvodnim jedinicama pojavljuje u prevalenciji od 20%.
- (7) Ako se radi o priplodnim krmačama i nerastovima, minimalan broj svinja koje treba pregledati mora da omogući, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje temperature ako se ona u proizvodnim jedinicama pojavljuje u prevalenciji od 5%.
- (8) Kada se radi o svinjama iz stava 5 ove tačke, prije nego što se usmrte ili zakolju, zasprovođenje seroloških ispitivanja uzimaju se uzorci krvi, a za sprovođenje virusoloških testova uzorci krvi i tonzila iz svake proizvodne jedinice iz koje se svinje preseljavaju.
- (9) Minimalan broj uzoraka koje treba uzeti mora da omogući, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 10% seroprevalencije ili prevalencije virusa u svakoj proizvodnoj jedinici.
- (10) Ako se radi o priplodnim krmačama ili nerastovima, minimalan broj svinja čije uzorke treba uzeti mora da omogući, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 5% seroprevalencije ili prevalencije virusa u podjedinici u kojoj se te svinje drže.
- (11) Prilikom uzimanja uzoraka za virusološke testove i u zavisnosti od vrste testa koji se koristi, mora se voditi računa o dostupnosti dijagnostičkih testova, osjetljivosti laboratorijskih testova, kao i o postojećoj epizootiološkoj situaciji.
- (12) Ako su klinički znaci i postmortalne promjene koje ukazuju na klasičnu kugu svinja otkriveni pošto su svinje zaklane ili usmrćene, primjenjuju se odredbe tačke C ovog Odeljka.

E. Postupci uzimanja uzoraka na gazdinstvima prije ponovnog naseljavanja svinja

(1) Kada se gazdinstvo ponovo naseljava svinjama u skladu sa čl. 14 i 19 ovog pravilnika, uzimaju se uzorci na sljedeći način:

– ako se na gazdinstvo ponovo naseljavaju sentinel svinje, uzorci krvi moraju se nasumično uzeti od dovoljnog broja svinja da se sa sigurnošću od 95% omogući otkrivanje 10 % seroprevalence u svakoj proizvodnoj jedinici na gazdinstvu;

– ukoliko se ponovo naseljava cjelokupna populacija, uzorci krvi za serološke testove moraju se nasumično uzeti od dovoljnog broja svinja da se sa sigurnošću od 95% omogući otkrivanje 20% seroprevalence u svakoj proizvodnoj jedinici na gazdinstvu.

(2) U slučaju rasplodnih krmača i nerasta, minimalan broj uzoraka koje treba uzeti mora da omogući, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 10% seroprevalence kod svinja u proizvodnim jedinicama.

(3) Ukoliko se na gazdinstvu nakon ponovnog naseljavanja svinja pojavi bilo kakva bolest ili uginuća svinja na gazdinstvu iz nepoznatih razloga, svinje se odmah ispituju na klasičnu kugu svinja do ukidanja naloženih mjera.

F. Postupci uzimanja uzoraka na gazdinstvima u zaraženom području prije ukidanja primjene naloženih mjera

(1) Radi prestanka primjene mjera iz člana 11 ovog pravilnika na svim gazdinstvima u zaraženom području, obavlja se ispitivanje u skladu sa postupcima iz st. 2 i 3 tačke A ovog Odjeljka i vrši uzorkovanje krvi za serološka ispitivanja u skladu sa st. 2 i 3 ove tačke.

(2) Minimalan broj uzoraka koje treba uzeti mora da omogući, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 10% seroprevalence kod svinja u svakoj proizvodnoj jedinici na gazdinstvu;

(3) Ukoliko se radi o:

- priplodnim krmačama, minimalan broj krmača od kojih se uzimaju uzorci mora da omogući sa sigurnošću od 95% otkrivanje 5% seroprevalence,
- priplodnim nerastovima u centrima za prikupljanje sjemena, uzimaju se uzorci krvi od svih priplodnih nerastova.

G. Postupci uzimanja uzoraka na gazdinstvima u ugroženom području prije prestanka primjene naloženih mjera

(1) Radi prestanka primjena naloženih mjera iz člana 12 ovog pravilnika na svim gazdinstvima obavlja se klinički pregled svinja u skladu sa st.1, 2 i 3 tačke A ovog Odjeljka.

(2) Osim kliničkog pregleda od svinja se uzimaju uzorci krvi za serološko ispitivanje i to:

- na svim gazdinstvima na kojima se drže svinje starosti od dva do osam mjeseci;
- kada nadležni organ procjeni da sekuga mogla neopaženo proširiti među priplodnim krmačama;
- na svim gazdinstvima za koja nadležni organ procjeni da je potrebno uzeti uzorke;
- u svim centrima za reprodukciju i vještačko osjemenjavanje.

(3) Kada se uzorkovanje krvi za serološka ispitivanja sprovodi na gazdinstvima koja se nalaze u ugroženom području, uzorci se uzimaju na način određen u skladu sa st. 2 i 3 tačke F ovog Odjeljka.

(4) Kada se procjeni da je kuga mogla da se proširi među priplodnim krmačama, uzorkovanje se može izvršiti samo u proizvodnim jedinicama u kojima se drže te krmače.

H. Postupci serološkog ispitivanja i uzorkovanja u područjima na kojima se sumnja na pojavu klasične kuge svinja ili je klasična kuga svinja potvrđena kod divljih svinja

(1) U slučaju seroloških ispitivanja divljih svinja u područjima u kojima je potvrđena klasična kuga svinja ili se sumnja na pojavu, veličina i geografsko područje ciljane populacije od koje će se uzimati uzorci moraju prethodno da se utvrde, radi određivanja tačnog broja uzoraka koje treba uzeti.

(2) Broj uzoraka koje treba uzeti određuje se prema procijenjenom broju živih životinja, a ne prema broju odstrijeljenih.

(3) Ako nijesu dostupni podaci o gustini i veličini populacije, treba da se utvrdi geografsko područje na kome se uzimaju uzorci, vodeći pri tom računa o stalnom prisustvu divljih svinja i postojanju prirodnih i vještačkih prepreka koje mogu da spriječe velika i stalna kretanja životinja, ako takve okolnosti ne postoje ili se radi o velikim područjima, potrebno je da se za uzimanje uzoraka odrede područja ne veća od 200 km², na kojima živi između 400 i 1000 divljih svinja.

(4) Minimalan broj svinja od kojih se uzimaju uzorci unutar utvrđenog područja mora da omogućiti, sa sigurnošću od 95%, otkrivanje 5% seroprevalence.

(5) Za svako utvrđeno područje uzimaju se uzorci od najmanje 59 životinja sa tog područja.

(6) Preporučuje se da:

- se u područjima u kojima je učestao lov i redovno se lovi ili se u njima selektivno lovi u okviru mjera kontrole bolesti, treba 50% životinja čiji se uzorci uzimaju da bude starosti od tri mjeseca do jedne godine, 35% od jedne do dvije godine, a 15% starije od dvije godine;

- u područjima u kojima se rijetko lovi ili se uopšte ne lovi, se uzimaju uzorci od najmanje 32 životinje iz svake od tri starosne grupe;

- se uzimanje uzoraka treba da obavi u kratkom vremenskom periodu, ako je moguće ne dužem od mjesec dana;

- se starost životinja od kojih su uzeti uzorci određuje prema izraslim zubima.

(7) Uzimanje uzoraka od divljih svinja koje su odstrijeljene ili pronađene uginule, za potrebe virusoloških ispitivanja, vrši se u skladu sa stavom 1 tačke B odjeljka D ovog priloga.

(8) Ako se procjeni da je potrebno izvršiti virusološko ispitivanje odstrijeljenih divljih svinja, uzorkuje se materijal (organi) od svinja starosti od tri meseca do jedne godine.

(9) Uzorke koji se dostavljaju u laboratoriju treba da prati zapisnik.

ODJELJAK D

Postupci i kriterijumi za uzimanje i transport uzoraka

A) Postupci i kriterijumi za uzimanje uzoraka

- (1) Prije početka uzimanja uzoraka na sumnjivom gazdinstvu priprema se nacrt gazdinstva i određuju njegove epizootiološke proizvodne jedinice (podjedinice).
- (2) Sve svinje kojima su uzeti uzorci identifikuju se kako bi se po potrebi ponovilo uzorkovanje i olakšalo uzimanje uzoraka.
- (3) Uzorci za serološko ispitivanje ne uzimaju se od prasadi mlađe od osam nedjelja.
- (4) Sve uzorke koji se dostavljaju u laboratoriju prate propisani obrasci koji sadrži pojedinosti o svinjama od kojih su uzorci uzeti, kliničkim znacima ili uočenim promjenama pri postmortalnom pregledu.
- (5) Ako se radi o svinjama koje se drže na gazdinstvu, unose se podaci o starosti, kategoriji, identifikacionoj oznaci svinja od kojih su uzorci uzeti i njihovo mjesto na gazdinstvu kao i podatke o gazdinstvu porijekla tih svinja.

B) Uzimanje uzoraka za virusološka ispitivanja

- (1) Za otkrivanje virusa, antigena ili genoma virusa klasične kuge svinja kod uginulih ili eutanaziranih svinja najprikladniji su uzorci tkiva tonzila, slezine i bubrega, osim tih uzoraka, preporučuje se uzimanje po dva uzorka drugih limfatičnih tkiva kao što su: retrofaringealni (*retropharyngeales*); parotidni (*parotidei*); mandibularni (*mandibulares*) i mezenterijalni (*mesenterici*) limfni čvorovi i uzorak vitog tankog crijeva (*ileum*), a kada je leš u raspadu, cijela duga kost ili grudna kost (*sternum*) mogu da posluže kao odabrani uzorak.
- (2) Uzorci nezgrušane ili zgrušane krvi uzimaju se i od svinja koje pokazuju znake temperature ili druge znake bolesti.
- (3) Sprovođenje virusoloških testova vrši se za bolesne životinje, a njihova vrijednost je obično ograničena ako se koriste za posmatranje životinja koje ne pokazuju kliničke znake, i ukoliko se sumnja da su svinje u inkubaciji, za dokazivanje virusa su najprikladniji uzorci tonzila.

C) Transport uzoraka

- (1) Uzorci prilikom transporta:

- prevoze se i čuvaju u nepropusnoj ambalaži;
- ne zamrzavaju se, već čuvaju na temperaturi frižidera;
- isporučuju se laboratoriji u najkraćem vremenskom roku;
- drže se u pakovanju u kome se za hlađenje koristi ledeni uložak umjesto vlažnog leda;
- tkiva i organa stavljaju se u posebne, zapečaćene, propisno označene plastične kese, a zatim u

veću i čvršću ambalažu (posude, paketi i sl.), pakovani sa dovoljnom količinom upijajućeg materijala koji štiti od oštećenja i sprječava curenje;

- se direktno dostavljaju u laboratoriju, kako bi se obezbijedio brz i pouzdan transport od strane kompetentnog lica.

(2) Na spoljašnjoj strani pakovanja upisuje se adresa laboratorije i stavlja oznaka: "životinjski patološki materijal, kvarljivo, lomljivo, ne otvarati van laboratorije za klasičnu kugu svinja".

(3) Pošiljalac uzorka unaprijed obavještava laboratoriju o vremenu i načinu dostavljanja uzoraka.

(4) U slučaju transporta uzoraka vazdušnim putem koji se iz država članica, osim Njemačke, prevoze u Referentnu laboratoriju Evropske Unije (Institut für Virologie, der Tierärztlichen Hochschule Hannover, Bünteweg 17, D-30559 Hannover, Germany) ⁸, paket se označava u skladu sa propisima za vazdušni saobraćaj (IATA-e).

ODJELJAK E

Upotreba virusoloških testova i ocjena rezultata

A) Otkrivanje - utvrđivanje virusnog antigena

1. Imunofluorescentni test (imunofluorescencija, FAT)

(1) Imunofluorescentni test se zasniva na otkrivanju virusnog antigena u kriostatskim rezovima tkiva svinja za koje se sumnja da su zaražene virusom klasične kuge svinja, a virusni antigense otkriva antitijelom konjugovanim fluoresceinizotiocianatom (FITC), apozitivni rezultati se potvrđuju ponavljanjem bojenja tkiva specifičnom monoklonskim antitijelima.

(2) Odgovarajući organi za ispitivanje su: tonzile, bubrezi, slezina, limfni čvorovi i vito tanko crijevo, a ukoliko ovi organi od divljih svinja, nijesu dostupni ili su u stanju raspadanja, može se koristiti razmaz ćelija koštane srži.

(3) Test se izvodi u toku jednog dana.

(4) Obzirom da se uzorci organa mogu dobiti samo od mrtvih životinja njihova primjena je ograničena, a pouzdanost rezultata testova može umanjiti nestručno bojenje, ako lice koje vrši ispitivanje nemadovoljno iskustva u radu ili su organi kojise testiraju u stanju raspadanja.

2. ELISA – za otkrivanje antigena

---

⁸Referentna laboratorija zemlje članice Evropske Unije za dijagnostiku klasične kuge svinja ima neograničenu dozvolu za prijem uzoraka i izolata virusa klasične kuge svinja i može zahtijevati da fotokopija uvozne dozvole bude u omotnici koja je pričvršćena za paket spolja, prije prevoza,

- (1) Virusni antigen se može otkriti korišćenjem različitih ELISA tehnika, a osjetljivost ELISA testa za otkrivanje antigena treba da bude dovoljno visoka da pokaže kod životinja koje pokazuju kliničke znake klasične kuge svinja pozitivan rezultat.
- (2) ELISA test koristi se za otkrivanje antigena na uzorcima životinja koje pokazuju kliničke ili patološke znake bolesti.
- (3) ELISA test nije odgovarajući za ispitivanje pojedinačnih životinja.
- (4) Odgovarajući uzorci su leukociti, serum, nezgrušana krv, kao i suspenzije organa iz podtačke 1 ove tačke uzetih od svinja za koje se sumnja da su zaražene virusom klasične kuge svinja ⁹.
- (5) ELISA test se može izvesti u toku jednog dana, a za njegovu primjenu može da se koristi i automatizovana oprema.
- (6) Prednost ELISA testa je obrada velikog broja uzoraka u kratkom vremenskom periodu.
- (7) Upotreba ELISA testase preporučuje za otkrivanje antigena koji daje zadovoljavajuće rezultate na referentnim materijalima i mora se uzeti u obzir da su trenutno svi komercijalni ELISA kompleti manje osjetljivi nego izolacija virusa na ćelijskim kulturama i da im je osjetljivost znatno veća na uzorcima krvi prasadi nego odraslih svinja.

B) Izolacija virusa

- (1) Izolacija virusa zasniva se na inkubaciji uzorkovanog materijala na odgovarajućoj ćelijskoj kulturi porijeklom od svinja.
- (2) Ako se u uzorku nalazi virus klasične kuge svinja on će na ćelijama da se umnoži u tolikoj mjeri da će biti otkriven imuno-bojenjem zaraženih ćelija konjugovanim antitijelima.
- (3) Za diferencijalnu dijagnostiku, obzirom na druge pestiviruse, potrebna su specifična antitijela za virus klasične kuge svinja.
- (4) Najbolji uzorak za izolaciju virusa klasične kuge svinja su leukociti, krvna plazma ili puna krv dobijena iz nezgrušanog krvnog uzorka ili od organa izstava 2 tačke A ovog odjeljka.
- (5) Izolacija virusa je prikladnija za ispitivanje uzoraka malog broja životinja nego za ispitivanja velikog obima (masovni nadzor), a postupak izolacije virusa zahtjeva intenzivan rad i potrebna su tri dana za dobijanje rezultata.
- (6) Za otkrivanje virusa koji se u uzorku nalazi u vrlo niskom titru postoji mogućnost da će biti potrebne dvije dodatne pasaže virusa, tako da ispitivanje može da traje deset dana do dobijanja konačnog rezultata, a uzorci koji se raspadaju mogu da budu citotoksični za ćelijsku kulturu pa je neophodno ograničiti njeno korišćenje.
- (7) Metoda izolacije virusa preporučuje se i u slučajevima kada je klasičnakugasvinja prethodno potvrđena drugim metodama, i koristi se kao referentni test za potvrdu prethodnih pozitivnih rezultata dobijenih primjenom ELISA testa za otkrivanje antigena, PCR i imunofluorescencije ili metode direktnim bojenjem peroksidazom.

---

⁹Postoji nekoliko ELISA antigena za klasičnukugu svinja koji su dostupni i koji su potvrđeni za različite tipove uzoraka.

(8) Izolati virusa klasične kuge svinja dobijeni na ovaj način korisni su za karakterizaciju virusa uključujući i genetsku tipizaciju izolata i molekularnu epidemiologiju.

(9) Svi izolati virusa klasične kuge svinja sa primarnih žarišta, primarnih slučajeva kod divljih svinja ili slučajeva registrovanih na klanici ili prevoznim sredstvima moraju se genetski tipizirati u referentnoj laboratoriji.

(10) Izolati iz stav 9 ove tačke se bez odlaganja dostavljaju laboratoriji iz stava 4 tačke C odjeljka D ovog priloga.

C) Otkrivanje virusnog genoma

(1) Za otkrivanje virusnog genoma u uzorcima krvi, tkiva i organa primjenjuje se lančana reakcija polimeraze (PCR). Fragmenti virusne RNK prevode se u DNK oblik koji se uz pomoć PCR umnožavaju do količine koju je moguće otkriti, obzirom da ovaj test otkriva samo genomsku sekvencu virusa, PCR može da bude pozitivan iako zarazni virus nije prisutan u uzorku (u raspadnutim tkivima ili u uzorcima svinja koje se oporavljaju).

(2) PCR može da se upotrijebi na malom broju odabranih uzoraka uzetih od sumnjivih životinja ili iz materijala pobačenih plodova, a u slučaju leševa divljih svinja, ako se materijal raspada, a izolacija virusa nije moguća zbog citotoksičnosti, PCR može da bude metoda izbora.

(3) Za dijagnostikovanje PCR metodom koriste se organi opisani u izolaciji virusa ili nezgrušana krv.

(4) PCR može da se izvede u toku 48 sati, uz odgovarajuću laboratorijsku opremu, posebne prostorije i obučena lica, ova metoda je vrlo osjetljiva, i pri izvođenju može da dođe i do kontaminacije uzoraka, što daje lažno pozitivne reakcije, zbog čega je neophodna stroga kontrola kvaliteta procedura koje se sprovode.

(5) Pojedine metode su specifičnije za druge pestivirusne što zahtjeva primjenu dodatnih testova provjere kao što je nizanje proizvoda lančane reakcije polimeraze (PCR-a).

D) Ocjena rezultata virusoloških testova

(1) Virusološka ispitivanja su neophodna za potvrđivanje prisustva virusa klasične kuge svinja.

(2) Izolaciju virusa, treba smatrati referentnim virusološkim testom koji se koristi kao potvrdni test kada je to potrebno i naročito se preporučuje ako pozitivni rezultati testova FAT, ELISA ili PCR nijesu praćeni uočavanjem kliničkih znakova ili patoanatomskih promjena koje izaziva virus klasične kuge svinja, kao i u slučaju drugih sumnji.

(3) Izuzetno od st. 1 i 2 ove tačke, primarno žarište klasične kugesvinja može da se potvrdi ako su kod svinja utvrđeni klinički znaci i patoanatomske promjene i kada su najmanje dva testa za otkrivanje antigena ili genoma dala pozitivne rezultate.

(4) Izuzetno od st. 1 i 2 ove tačke, sekundarno izbijanje klasične kugesvinja može da se potvrdi ako su, osim epizootiološke povezanosti sa potvrđenom epizootijom ili potvrđenim slučajem, kod svinja otkriveni

klinički znaci ili patoanatomske promjene, a testovi za otkrivanje antigena ili genoma su dali pozitivan rezultat.

(5) Primarni slučaj klasične kuge svinja kod divljih svinja može da se potvrdi nakon izolacije i identifikacije virusa ili kada najmanje dva testa za otkrivanje antigena ili genoma daju pozitivne rezultate.

(6) Novi slučajevi klasične kuge svinja kod divljih svinja za koje postoji epizootiološka povezanost sa ranije potvrđenim slučajevima potvrđuju se kada je test za otkrivanje antigena ili genoma dao pozitivan rezultat.

(7) Za utvrđivanje pozitivnog rezultata testa za dokazivanje genoma ili antigena na klasičnu kugu svinja, potrebna su antitijela iprajmeri, specifična za virus klasične kuge svinja, a ako upotrijebljeni test nije bio specifičan za virus klasične kuge svinja već za pestivirus, mora da se ponovi uz korišćenje reagensa specifičnog za virus klasične kuge svinja.

E) Genetska tipizacija izolata virusa klasične kugesvinja

(1) Genetska tipizacija izolata virusa klasične kuge svinja postiže se određivanjem nukleotidnih sekvenci pojedinih djelova genoma virusa klasične kuge svinja, odnosno tačno određenih djelova petog nekodirajućeg regiona i/ili gena koji kodiraglikoprotein E2, asličnost ovih sekvenci sa sekvencama ranije dobijenih virusnih izolata može da ukazuje na porijeklo epizootije, odnosno da li je ona uzrokovana novim ili već poznatim sojem virusa, čime se mogu potvrditi ili odbaciti pretpostavke o putevima prenosa na koje je ukazalo epizootiološko ispitivanje.

(2) Genetska tipizacija izolata virusa klasične kuge svinja je od velikog značaja za utvrđivanje izvora bolesti, ali visoka genetska srodnost između virusa izolovanih u različitim epizootijama nije apsolutan dokaz direktne epizootiološke povezanosti.

(3) Ako genetsku tipizaciju nije moguće u kratkom roku obaviti u nacionalnoj referentnoj laboratoriji ili drugoj ovlašćenoj laboratoriji za dijagnostiku klasične kuge svinja, originalni uzorak izolata virusa mora se što prije poslati na tipizaciju u referentnu laboratoriju Evropske unije.

(4) Referentne laboratorije podatke o tipizaciji i sekvencioniranju izolata virusa klasične kuge svinja dostavljaju referentnoj laboratoriji Evropske unije kako bi bili unijeti u bazu podataka.

ODJELJAK F

Upotreba seroloških testova i ocjena rezultata

A) Osnovna uputstva i dijagnostičke vrijednosti

(1) Kod svinja zaraženih virusom klasične kuge svinja, antitijela se utvrđuju u uzorcima seruma dvije do tri nedjelje nakon infekcije.

- (2) Kod svinja koje su preboljele klasičnu kugu svinja, specifična neutralizirajuća antitijela mogu da se utvrde tokom nekoliko sljedećih godina ili čak do uginuća, antitijela povremeno mogu da se utvrde u završnom stadijumu bolesti, a kod nekih svinja sa hroničnim oblikom klasične kuge svinja, antitijela mogu da se utvrde krajem prvog mjeseca od početka infekcije.
- (3) Svinje koje su intrauterino inficirane mogu da budu imunotolerantne prema homolognom virusu klasične kuge svinja iste građe da zbog toga ne proizvode specifična antitijela, ali tokom nekoliko prvih dana života kod njih mogu da se utvrde antitijela porijeklom od majke, poluživot maternalnih antitijela kod nevrećičnih zdravih prasadi je oko dvije nedjelje.
- (4) Kada se antitijela klasične kuge svinja otkriju kod prasadi starijih od tri mjeseca, najvjerovatnije nijesu maternalna.
- (5) Utvrđivanje antitijela protiv virusa klasične kuge svinja u serumu ili plazmi sprovodi se kao pomoć u dijagnostikovanju klasične kuge svinja na sumnjivim gazdinstvima, za određivanje trajanja zaraze u slučaju potvrđene epizootije i za potrebe kontrole i praćenja.
- (6) Vrijednost seroloških testova je ograničena kod otkrivanja prisustva virusa klasične kuge svinja kada se zaraza nedavno pojavila na gazdinstvu.
- (7) Mali broj seropozitivnih svinja sa niskim neutralizacijskim titrom može da upućuje na to da je virus na gazdinstvo unijet prije dvije do četiri nedjelje (nedavna zaraza).
- (8) Veliki broj svinja sa visokim neutralizacijskim titrom može da upućuje da je virus na gazdinstvo ušao prije više od mjesec dana.
- (9) Mjesto na gazdinstvu na kome se nalaze seropozitivne svinje može da pruži značajne informacije o tome kako je virus klasične kuge svinja ušao na gazdinstvo.
- (10) U okviru ispitivanja koje se sprovodi u slučaju sumnje na pojavu klasične kuge svinja ili njene potvrde, u skladu sa članom 9 ovog pravilnika, u procjeni rezultata serološkog ispitivanja treba uzeti u obzir i kliničke, virusološke, kao i epizootiološke nalaze.

B) Preporučeni serološki testovi

- (1) Serološki testovi koji se preporučuju za postavljanje dijagnoze klasične kuge svinja su virus-neutralizacioni test (VNT) i ELISA.
- (2) Kvalitet i efikasnost serološkog ispitivanja sprovedenog u laboratoriji mora da se provjeri učešćem u međulaboratorijskim testiranjima koje organizuje referentna laboratorija Evropske unije.
- (3) VNT se zasniva na utvrđivanju neutralizacione aktivnosti antitijela iz uzorka seruma prema virusu, izražene u mjeri 50% neutralizacije (ND50).
- (4) Virus klasične kuge svinja utvrđenog titra inkubira se na temperaturi od 37°C sa razrijeđenim serumom.
- (5) Za potrebe brzih metoda pregleda serumi se početno razređuju u odnosu 1:10.
- (6) Kada je potrebna potpuna titracija serum može da se razrjedi dvostruko, počevši od 1:2 ili 1:5, a svaki od tih razrijeđenih seruma miješa se sa jednakom zapreminom suspenzije virusa koja sadrži 100 infektivnih doza (TCID 50).

(7) Nakon inkubacije mikstura se inokuliše na odgovarajuće ćelijske kulture i inkubira tri do pet dana. Nakon inkubacije ćelije se fiksiraju i bilo koja replikacija virusa u inficiranoj ćeliji otkriva se pomoću obilježavanja antitijela, a u tu svrhu koriste se ogled neutralizacijskim antitijelom povezanim s peroksidazom (NPLA) ili neutralizacija imunofluorescencijom (NIF).

(8) Rezultati VNT-a izražavaju se kao recipročna vrijednost početnog razrijeđenog seruma u kojoj polovina inokuliranih ćelijskih kultura (50%) ne pokaže umnožavanje virusa (nema posebnih imunoloških oznaka).

(9) Procjenjuje se tačka između dva stepena razrjeđenja, a sistem konačnog razrjeđenja zasniva se na stvarnom razrjeđenju seruma za vrijeme neutralizacijske reakcije odnosno nakon dodavanja virusa ali prije dodavanja ćelijskog rastvora.

(10) VNT je najosjetljiviji i najpouzdaniji test za otkrivanje antitijela protiv virusa klasične kuge svinja, za individualna i grupna serološka ispitivanja, međutim VNT testom je moguće dokazati i antitijela specifična za ostale pestivirusne preživara.

(11) Kad se VNT koristi za otkrivanje antitijela na virus Bovine virusne dijareje (BVD) i Border bolesti (BD) primjenjuju se propisana pravila u cilju dobijanja diferencijalne dijagnoze klasične kuge svinja.

(12) Sojevi pestivirusa koji se koriste za testove neutralizacije moraju biti usklađeni sa preporukama Referentne laboratorije Evropske unije.

(13) ELISA tehnike za otkrivanje klasične kuge svinja koja koriste monoklonska antitijela su različite i funkcionalno se zasnivaju na kompetitivnoj (blokirajućoj) ili nekompetitivnoj ELISA.

Kompetitivne ili blokirajuće ELISA najčešće primjenjuju monoklonska antitijela.

(14) Ukoliko uzorak seruma sadrži antitijela protiv virusa klasične kuge svinja, ta antitijela će onemogućiti vezivanje monoklonskih antitijela konjugovanih peroksidazom za virusni antigen, a rezultat će biti smanjeni intenzitet prebojavanja.

(15) Kod nekompetitivnih ELISA vezivanje antitijela iz seruma na antigen mjeri se direktno upotrebom antitijela konjugovanih peroksidazom na antitijela svinja.

(16) Nacionalna referentna laboratorija obavlja kontrolu kvaliteta osjetljivosti i specifičnosti svake serije ELISA testova, koristeći pri tom referentne serume koji su pripremljeni u Referentnoj laboratoriji Evropske unije, kao što su:

- serumi svinja u ranoj fazi infekcije virusom klasične kuge svinja (prije nego što protekne 21 dan od početka infekcije);
- serumi svinja u rekonvalescenciji (po isteku 21 dana od početka infekcije);
- serumi svinja zaraženih pestivirusima preživara.

(17) ELISA komplet koji treba da se upotrijebi za postavljanje dijagnoze na klasičnu kugu svinja mora da prepoznaje sve referentne serume dobijene od svinja u rekonvalescenciji, a svi rezultati referentnih seruma moraju da budu ponovljivi, da prepoznaju sve pozitivne serume uzete od svinja u ranoj fazi infekcije i da imaju visoku specifičnost s obzirom na moguće unakrsne reakcije kod svinja zaraženih pestivirusima preživara.

(18) Rezultati koji su dobijeni iz referentnih seruma uzetih od svinja u ranoj fazi infekcije pokazatelj su osjetljivosti ELISA.

(19) Smatra se da je osjetljivost ELISA-e manja od osjetljivosti VNT – a, pa se zbog toga ona preporučuje kao brzi test za provjeru prisutnosti bolesti na nivou stada, jer ELISA ne zahtijeva specijalizovane pogone a zahvaljujući automatizovanim sistemima sprovodi se znatno brže nego VNT.

(20) ELISA test mora da obezbijedi prepoznavanje svih infekcija klasičnom kugom svinja u stadijumu oporavka i mora biti maksimalno oslobođen smetnji nastalih zbog unakrsne reakcije antitijela na pestivirus preživara.

C) Tumačenje rezultata seroloških testova i diferencijalnih dijagnoza infekcija uzrokovanih pestivirusima preživara (BVDV i BDV)

(1) U slučaju kada se otkrije neutralizacioni titar antitijela protiv virusa klasične kuge svinja koji je jednak ili veći od $10ND_{50}$ u uzorcima seruma uzetih od jedne ili više svinja ili kada se dobije pozitivan rezultat ELISA testa u uzorcima seruma uzetih od grupe svinja, na gazdinstvu se odmah sprovedemjere iz člana 5 stav 2 ovog pravilnika, a ako se one već primjenjuju, nastavlja se sa njihovom primjenom.

(2) Uzorci sa gazdinstva koji su već uzeti ponovo se ispituju VNT sa uporednom titracijom neutralizujućih antitijela na virus klasične kuge svinja i na pestivirus preživara.

(3) Kada uporedni testovi pokažu nalaz antitijela protiv pestirusa preživara, a nema je ili je titar antitijela niži (niži od trostruko) na virus klasične kuge svinja, odbacuje se sumnja na pojavu klasične kuge svinja, osim ako ne postoje drugi razlozi koji zahtijevaju da se nastavi sa primjenom mjera na gazdinstvu u skladu sa članom 5 stav 2 ovog pravilnika.

(4) Kada uporedni testovi pokažu virus neutralizacijski titar virusa kod više od jedne svinje, jednak ili veći od $10 ND_{50}$, a titar je jednak ili veći nego titri za druge pestivirus, potvrđuje se prisustvo virusa klasične kuge svinja, pod uslovom da su na gazdinstvu pronađeni i epizootiološki dokazi za klasičnu kugu svinja.

(5) Ukoliko nijesu pronađeni epizootiološki dokazi za klasičnu kugu svinja ili ako su rezultati ranije sprovedenih testova nejasni, na gazdinstvu se:

- nastavlja sa primjenom mjera u skladu sa članom 5 stav 2 ovog pravilnika;
- vrše dalja ispitivanja kako bi se potvrdilo ili odbacilo prisustvo klasične kuge svinja u skladu sa odjeljkom C ovog priloga.

(6) Ako dalja ispitivanja iz stava 5 ovetačke ne daju osnova da se isključi prisustvo klasične kuge svinja na gazdinstvu, dalja serološka ispitivanja uzoraka krvi treba da se sprovedu poslije najmanje dvije nedjelje od prethodnih ispitivanja.

(7) U okviru dodatnog uzorkovanja, od svinja od kojih su uzorci već uzeti i ispitani, ponovo se uzimaju uzorci za uporedno serološko ispitivanje sa prethodnim uzorcima, kako bi se otkrila sero-konverzija virusa klasične kuge svinja ili pestirusa preživara, ukoliko ona postoji, ako ni dodatna ispitivanja ne omoguće potvrđivanje prisustva virusa klasične kuge svinja, mjere iz člana 5 ovog pravilnika prestaju sa primjenom.

ODJELJAK G

Diskriminatorsni test u slučaju hitne vakcinacije

A) Osnovni principi

(1) Diskriminatorsni serološki ELISA test (diskriminatorsni test) primjenjuje se za razlikovanje svinja koje su vakcinisane marker vakcinama, koje indukuju antitijela samo protiv E2 glikoproteina virusa klasične kuge svinja, od svinja koje su inficirane divljim tipom virusa klasične kuge svinja.

(2) Testom se detektuju antitijela protiv glikoproteina E^{ms} virusa klasične kuge svinja, a baziran je na principu da neinficirane životinje vakcinisane marker vakcinama proizvode samo antitijela protiv glikoproteina E2 virusa klasične kuge svinja, za razliku od životinja inficiranih sa terenskim virusom koje reaguju i proizvode antitijela protiv drugih antigena virusa.

(3) Diskriminatorsni test je osjetljiv i specifičan, međutim, često svinje koje su inficirane drugim Pestivirusima u odnosu na virus klasične kuge svinja, kao što je BVD virus i BD virus, takođe će reagovati E^{ms}-pozitivno.

(4) Osjetljivost testa nije idealna, jer neke marker-vacinisane i potom inficirane životinje mogu reagovati E^{ms} negativno.

(5) Diskriminatorsni test ne može biti pouzdano korišćen za ispitivanje uzoraka seruma od divljih svinja.

(6) Diskriminatorsni test je „liquid phase blocking enzyme-linked immunoassay“, a uzorci za ispitivanje se inkubiraju u mikrotitar pločama na koje su prethodno nanešena monoklonska anti- E^{ms} antitijela zajedno sa određenom količinom E^{ms} antigena.

(7) Antitijela specifična za E^{ms} vezuju se za određenu količinu E^{ms} antigena u soluciji i formira se antigen/antitijelo kompleks, koji ne reaguje sa anti- E^{ms} antitijelima na mikrotitar ploči, a poslije ispiranja ploča da bi se odstranio nevezani materijal, dodaje se peroksidaza označeni anti- E^{ms} konjugat koji se vezuje za E^{ms} antigen povezan sa antitijelima nanešenim na površinu mikrotitar ploče, a nevezani konjugat se odstranjuje ispiranjem i dodaje se supstrat koji sadrži hromogen.

(8) Step en boje, koja se razvija, je obrnuto proporcionalan količini antitijela specifičnih za E^{ms} prisutnih u uzorku, a ako uzorak ne sadrži antitijela (negativni uzorci) više od određene količine E^{ms} antigena koji je dodat na površinu mikrotitar ploče, i koji može vezati anti- E^{ms} antitijela, uočljiva je jasna obojena reakcija, a rezultat se dobija upoređivanjem optičke gustine (OD) udubljenja koja sadrže ispitujuće uzorke sa onim udubljenjima koja sadrže negativne i pozitivne kontrole.

B) Vodič za korišćenje diskriminatorsnog testa kod hitne vakcinacije marker vakcinama na farmama svinja

(1) Diskriminatorsni test se koristi da potvrdi prisustvo ili odsustvo cirkulacije virusa klasične kuge svinja na populaciji svinja vakcinisanih marker vakcinom, a dostupni podaci upućuju da on može biti uspješno korišćen na nivou stada, ali ne može pouzdano utvrditi da individualne svinje nijesu inficirane virusom klasične kuge svinja.

(2) Specifičnost diskriminatorsnog testa može biti nedovoljna da realno razlikuje svinje vakcinisane marker vakcinom od inficiranih svinja u slučaju vakcinacije odraslih svinja, a u slučaju nejasnih rezultata, a svinje koje su ispitivane moraju biti zaklane ili usmrćene na human način i njihovi organi testirani na virus klasične kuge svinja, a najpodesnije metode su izolacija virusa i PCR, što se uzima u obzir prilikom sačinjavanja plana hitne marker-vakcinacije i interpretacije rezultata nadzora virusa klasične kuge svinja u populaciji vakcinisanoj marker vakcinama.

(3) Procedure uzorkovanja i testiranja vakcinisane populacije svinja prije preduzimanja ograničenja koje će se primijeniti u vakcinisanom području u skladu sa članom 19 ovog pravilnika, trebalo bi da zavise od

starosti vakcinisanih svinja, kategorije svinja (tovne/za klanje, uzgoj) i željenog nivoa bezbjednosti u odnosu na odsustvo cirkulacije virusa u populaciji, kao sastavni dio plana hitne vakcinacije.

ODJELJAK H

Uslovi u pogledu sigurnosti laboratorije za dijagnostikovanje klasične kuge svinja

(1) U laboratorijama u kojima se rukuje sa virusom klasične kuge svinja, i kada se radi o maloj količini potrebnoj za izolaciju virusa i neutralizacione testove uključujući i umnožavanje virusa, treba da budu ispunjeni uslovi dati u Tabeli 1 ovog odjeljka.

(2) Međutim, za postmortalne preglede, kao i za pripremu uzoraka za imunofluorescenciju i serologiju kod kojih se koristi inaktivisani antigen, mogu se vršiti u blažim uslovima u zatvorenom prostoru, pod uslovom da se primjenjuju osnovna higijenska načela i završna dezinfekcija sa sigurnim odlaganjem tkiva i seruma.

(3) Dodatne uslove utvrđene u Tabeli 1 ovog odjeljka, moraju ispunjavati laboratorije u kojima se vrše postupci koji uključuju i ekstenzivno umnožavanje virusa.

(4) Prostorije u laboratorijama u kojima su smještene ogledne životinje na kojima se izvode ogledi sa virusom klasične kuge svinja treba da ispunjavaju uslove iz Tabele 2 ovog odjeljka.

(5) Sve zalihe virusa klasične kuge svinja treba da se čuvaju na siguran način (duboko zamrznute ili liofilizirane).

(6) Zamrzivači i frižideri ne mogu se koristiti za čuvanje drugih virusa ili materijala koji nijesu u vezi sa dijagnostikovanjem klasične kuge svinja.

(7) Svaka ampula u kojoj se čuva virus klasične kuge svinja treba da bude jasno označena, i da se vodi evidencija o zalihama virusa, sa datumima i rezultatima izvršenih provjera kvaliteta, kao i evidencija o pridodatim virusima, sa detaljima o izvoru, i o virusima koji su poslani u druge laboratorije.

(8) Preporučuje se da prostorija za rad sa virusom klasične kuge svinja treba da bude dodatno osigurana okolnim prostorijama u kojima se ne rukuje tim virusom, u kojima treba da se pripreme staklene posude, pribor i ostala oprema (koja se koristi pri dijagnostikovanju klasične kuge svinja), za održavanje i pripremu nezaraženih ćelijskih kultura, za priprema seruma i sprovođenje seroloških ispitivanja (osim metoda koje koriste živi virus klasične kuge svinja) i za kancelarijske namjene.

Tabela 1. Uslovi za dijagnostičke laboratorije

	Dodatni uslovi	Minimalni uslovi
Opšti uslovi	Normalni atmosferski pritisak; Dvostruka "HEPA" filtracija izduvnih gasova; Posebne prostorije koje seisključivo koriste za dijagnostifikovanje klasične kuge svinja.	Normalni atmosferski pritisak; Posebne prostorije čije je korišćenje ograničeno za tačno određene postupke.

Postupanje pri odijevanju u laboratoriji	Kompletno presvlačenje vrši se na ulazu; Laboratorijska odjeća koristi se isključivo u prostorijama za rad sa virusom klasične kuge svinja; Pri svakom rukovanju sa zaraženim materijalom koriste se rukavice za jednokratnu upotrebu; Odjeća se sterilize ili pere u samoj prostoriji za rad sa virusom klasične kuge svinjaprije iznošenja.	Zaštitna odjeća koristi se samo u prostoriji za rad sa virusom klasične kuge svinja. Pri svakom rukovanju sa zaraženim materijalom koriste se rukavice za jednokratnu upotrebu; Zaštitna odjeća se sterilize ili pere u samoj prostoriji za rad sa virusom klasične kuge svinjaprije iznošenja.
Kontrola osoblja	U prostorijumogu ulaziti samo stručno osoblje koje ima dozvolu za ulaz; Obavezno je pranje i dezinfekcija ruku po odlaska iz prostorije; Po napuštanju prostorije osoblju je 48 sati zabranjenopribližavanje svinjama.	Ulazak u prostoriju dozvoljen je samo određenom i obučenom osoblju. Obavezno je pranje i dezinfekcija ruku po odlaska iz prostorije; Po napuštanju prostorije osoblju je 48 sati zabranjenopribližavanje svinjama.
Oprema	Biološko sigurnosnikabinet (Klasa I ili II) koji se koristi za sva rukovanja živim virusima, treba da ima dvostruko HEPA filtriranje vazduha. Sva oprema potrebna za laboratorijske postupke treba da bude dostupna unutar laboratorijskih prostorija.	

Tabela 2.Uslovi za prostorije u kojima su smještene eksperimentalne životinje

	Uslovi
Opšti uslovi	Ventilacija sa kontrolisanim negativnim pritiskom; Dvostruka HEPA filtracija ispuštenih gasova; Oprema za kompletnu dezinfekciju na kraju ogleada; Otpadne vode obrađene radi inaktivisanja virusa klasične kuge svinja (hemijskim ili termičkim postupkom).
Postupanje pri odijevanju u laboratoriji	Kompletno presvlačenje vrši se na ulazu; Laboratorijska odjeća koristi se isključivo u prostorijama za rad sa virusom klasične kuge svinja; Pri svakom rukovanju sa zaraženim materijalom koriste se rukavice za jednokratnu upotrebu; Odjeća se sterilize ili pere u samoj prostoriji za rad sa virusom klasične kuge svinjaprije iznošenja.
Kontrola osoblja	U prostorijumogu ulaziti samo stručno osoblje koje ima dozvolu za ulaz; Obavezno je pranje i dezinfekcija ruku po odlaska iz prostorije; Kompletno tuširanje po izlasku izprostorije; Po napuštanju prostorije osoblju je 48 sati zabranjenopribližavanje svinjama.
Oprema	Sva oprema potrebna za postupke sa životinjama mora biti dostupna u samoj prostoriji; Sav materijal mora se prije uklanjanja iz prostorije sterilisati, ako se radi o

	uzorcima životinja, dvostruko obmotati nepropusnim materijalom čija je površina dezinfikovana radi prevoza u laboratoriju za dijagnostikovanje klasične kuge svinja.
Životinje	Sve životinje zaklane prije napuštanja prostora se pregledaju post mortem unutar biosigurnosnog područja, a leševi se po završetku pregleda spaljuju.

PRILOG 2

NAČIN PRIJAVE POTVRĐENE KLASIČNE KUGE SVINJA EVROPSKOJ KOMISIJI

(1) Evropska komisija obavještava se u roku od 24 sata od potvrđivanja svakog primarnog žarišta klasične kuge svinja na gazdinstvu, klanici ili prevoznom sredstvu i klasične kuge svinja kod divljih svinja preko sistema za prijavljivanje bolesti životinja (Animal Disease Notification System – ADNS)

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog priloga sadrži:

- 1) datum prijave klasične kuge svinja;
- 2) vrijeme prijave;
- 3) ime države;
- 4) broj žarišta ili slučajeva klasične kuge svinja;
- 5) datum postavljanja sumnje na klasičnu kugu svinja;
- 6) datum potvrđivanja klasične kuge svinja;
- 7) metode korišćene za potvrđivanje klasične kuge svinja;
- 8) da li je prisutnost klasične kuge svinja potvrđena kod divljih svinja, svinja na gazdinstvu, klanici ili prevoznom sredstvu;
- 9) geografski položaj mjesta gdje je potvrđeno izbijanje ili pojava klasične kuge svinja;
- 10) mjere koje su primjenjene za kontrolu klasične kuge svinja.

(3) Pored podataka iz stava 1 ovog priloga, u slučaju primarnog izbijanja klasične kuge svinja ili slučajeva izbijanja u klanici ili prevoznom sredstvu, dostavljaju se i podaci o:

- 1) broju svih prijemčivih svinja;
- 2) broju svih uginulih svinja svih kategorija na gazdinstvu, u klanici ili prevoznom sredstvu;
- 3) broju oboljelih svinja prema starosti (kategoriji) i broju uginulih svinja kod kojih je potvrđena klasična kuga svinja;
- 4) broju usmrćenih svinja;
- 5) broju neškodljivo uklonjenih svinja;
- 6) udaljenosti zaraženog gazdinstva od prvog susjednog gazdinstva gdje se drže svinje;
- 7) lokaciji gazdinstva sa kojih zaražene svinje ili leševi potiču, ako je klasična kuga svinja potvrđena u klanici ili prevoznom sredstvu.

(4) U slučaju sekundarnog žarišta klasične kuge svinja podaci iz st. 1 i 2 ovog priloga, dostavljaju se prvog radnog dana svake nedelje.

(5) Pored podataka iz st. 1, 2 i 3 ovog priloga dostavlja se i izvještaj u pisanoj formi Evropskoj komisiji i drugim državama članicama Evropske unije, koji sadrži:

- 1) datum kada su svinje na gazdinstvu, klanici ili prevoznom sredstvu usmrćene i neškodljivo uklonjene;
- 2) rezultate ispitivanja uzoraka uzetih od usmrćenih svinja;
- 3) podatke o broju usmrćenih i neškodljivo uklonjenih svinja, broju svinja koje će biti kasnije zaklane i datumu do kada će biti zaklane, u skladu sa članom 7 ovog pravilnika;
- 4) sve podatke o mogućem ili utvrđenom izvoru klasične kuge svinja;
- 5) podatke o genotipu virusa koji je uzrokovao izbijanje ili pojavu klasične kuge svinja u slučaju primarnog žarišta klasične kuge svinja ili pojave klasične kuge svinja u klanici ili prevoznom sredstvu.

(6) Kada su svinje usmrćene na kontaktnim gazdinstvima ili na gazdinstvima na kojima su se nalazile svinje za koje se sumnja da su zaražene virusom klasične kuge svinja, izvještaj iz stava 5 ovog priloga sadrži i podatke o:

- 1) datumu usmrćivanja svinja i broju usmrćenih svinja, prema starosti, na svakom gazdinstvu;
- 2) epizootiološkoj povezanosti između izbijanja ili pojave klasične kuge svinja i svakog kontaktnog gazdinstva ili razlozima koji su doveli do sumnje na klasičnu kugu svinja na svakom sumnjivom gazdinstvu;
- 3) rezultatima laboratorijskog ispitivanja uzoraka uzetih od usmrćenih svinja na gazdinstvu.

(7) Ako svinje na kontaktnim gazdinstvima nijesu usmrćene, navode se razlozi za odstupanje.

PRILOG 3

PROCJENA RIZIKA ZA USMRĆIVANJE SVINJA NA KONTAKTNIM GAZDINSTVIMA

Kriterijumi	Odluka	
	Za usmrćivanje	Protiv usmrćivanja
Klinički znaci koji ukazuju na pojavu KKS* na kontaktnom gazdinstvu	DA	NE
Svinje su premještane iz žarišta na kontaktna gazdinstva u periodu nakon vjerovatnog unošenja virusa na zaraženo gazdinstvo	DA	NE
Kontaktna gazdinstva se nalaze na području sa velikom gustinom svinja	DA	NE
Mogućnost širenja virusa iz žarišta KKS prije uvođenja mjera za sprječavanje širenja, suzbijanja i iskorjenjivanja	VELIKA/NEPOZNATA	OGRANIČENA
Kontaktna gazdinstva su smještena u krugu od 500 m od žarišta KKS (a ako se radi o području sa vrlo velikom gustinom svinja, mora se uzeti u obzir veća udaljenost)	DA	NE
Kontaktna gazdinstva se nalaze u blizini više gazdinstava na kojima je izbila KKS	DA	NE
Broj svinja na gazdinstvu na kome je izbila KKS i/ili na kontaktnim gazdinstvima	VELIKI	MALI

* klasična kuga svinja - KKS

PRILOG 4

NAČIN ČIŠĆENJA I DEZINFEKCIJE

(1) Čišćenje i dezinfekcijaprilikom sprječavanja i suzbijanja klasične kuge svinja na gazdinstvu obuhvata:

- 1) čišćenje i dezinfekcija, a po potrebi deratizacija i dezinsekcija se sprovodi u skladu sa uputstvom

- službenog veterinara;
- 2) korišćenje dezinfekcionih sredstva i njihovih koncentracija koji su odobreni za stavljanje u promet;
  - 3) dezinfekciju koja se vrši gotovim ili svježe pripremljenim dezinfekcionim sredstvom, prema uputstvu proizvođača;
  - 4) dezinfekciono sredstvo i način dezinfekcije prema vrsti objekata, vozila i predmeta koji treba da se dezinfikuju;
  - 5) sredstva za odmašćivanje i dezinfekciju koja ne smiju da utiču na smanjenje njihove efikasnosti, a naročito moraju da se uvažavaju tehničke preporuke proizvođača (pritisak, minimalna temperatura i vrijeme djelovanja sredstava);
  - 6) korišćenje dezinfekcionih sredstava, na način da se:
    - a) potpuno natopi prostirka i đubrivo (stajnjak) dezinfekcionim sredstvom;
    - b) detaljno operu i četkom oribaju podovi, rampe i zidovi nakon uklanjanja i demontiranja opreme i instalacija gdje je to moguće, da bi se obezbijedio najviši efekat čišćenja i dezinfekcije;
    - c) ponovi dezinfekcija i ostavi da dezinfekciono sredstvo djeluje najmanje onoliko koliko je navedeno u preporukama proizvođača;
    - d) voda koja je bila korišćena za čišćenje odstrani na način da se izbjegne rizik od širenja virusa klasične kuge svinja;
  - 7) izbjegavanje naknadne kontaminacije očišćenih površina koje su čišćene tečnostima pod pritiskom;
  - 8) pranje, dezinfikovanje ili uništavanje opreme, dijelova opreme, instalacije i pribora, koji su mogli biti kontaminirani;
  - 9) vođenje evidencija o sprovedenom čišćenju i dezinfekcijama u gazdinstvu ili u vozilu.

(2) Postupak čišćenja i dezinfekcije na zaraženim gazdinstvima obuhvata:

- 1) Tekuće čišćenje i dezinfekciju:
  - a) tokom usmrćivanja životinja sprovede se sve mjere kako bi se širenje virusa klasične kuge svinja izbjeglo ili svelo na minimum, što uključuje postavljanje dodatnih mjesta i opreme za dezinfekciju, rezervne zaštitne odjeće, tuševa, dekontaminacija korišćene opreme, instrumenata i pribora i isključivanje sistema za ventilaciju;
  - b) leševi uginulih ili usmrćenih životinja obilno se prskaju dezinfekcionim sredstvom;
  - c) za prevoz leševa iz zaraženog gazdinstva koriste se nepropusni i zatvoreni kontejneri ili druga sredstva;
  - d) nakon uklanjanja leševa, objekti gdje su svinje bile smještene, drugi objekti na gazdinstvu, dvorište i svi predmeti i materijali koji su mogli da budu kontaminirani tokom uništavanja, klanja ili postmortalnih pregleda svinja, se obilno prskaju dezinfekcionim sredstvom;
  - e) sva tkiva i krv koja bi mogla da se izliju tokom klanja ili postmortalnih pregleda ili kontaminirani predmeti, oprema i površinski slojevi zemlje, pažljivo se sakuplja i neškodljivo ukloni zajedno sa leševima;
  - f) upotrijebljeno dezinfekciono sredstvo djeluje na površinama na kojima je korišćeno najmanje 24 sata.
- 2) Završno čišćenje i dezinfekcija:
  - a) stajnjak i korišćena prostirka se odstranjuje i tretira u skladu sa podtačkom a) tačke 3 ovog priloga;
  - b) masnoća i prljavština se odstranjuje sa svih površina upotrebom sredstava za odmašćivanje i pranjem tih površina vodom;
  - c) nakon pranja vodom površine ponovo se obilno prskaju dezinfekcionim sredstvom;
  - d) nakon sedam dana prostorije i površine ponovno se očiste sredstvom za odmašćivanje, isperu vodom, obilno poprskaju dezinfekcionim sredstvom i ponovo isperu vodom.
- 3) Dezinfekcija kontaminirane prostirke, stajnjaka i osoke:
  - a) stajnjak i korišćena prostirka se pakuje, prska se dezinfekcionim sredstvom i ostavi da stoji najmanje 42 dana ili se uništi spaljivanjem ili zakopavanjem;
  - b) osoka se ne koristi najmanje 42 dana od posljednjeg dodavanja infektivnog materijala, osim ako službeni veterinar dozvoli kraće vrijeme stajanja osoke koja je prethodno bila tretirana u skladu sa uputstvom službenog veterinara na način da je osigurano uništavanje virusa klasične kuge svinja.

Ako se svinje drže na otvorenom, mogu da se odrede posebni postupci čišćenja i dezinfekcije uzimajući u obzir tip gazdinstva i klimatske uslove.

PRILOG 5

PROCJENA RIZIKA PRILIKOM ODLUČIVANJA O SPROVOĐENJU HITNE VAKCINACIJE SVINJA NA GAZDINSTVU

Kriterijum	Odluka	
	Za vakcinaciju	Protiv vakcinacije
Broj/kriva incidence izbijanja klasične kuge svinja u prethodnih 10 – 20 dana	Visoka/brzo raste	Niska/ravna ili sporo raste
Gazdinstvo na kojem bi se mogla sprovesti vakcinacija nalazi se na području sa velikom gustinom svinja	Da	Ne
Vjerovatnoća novih žarišta klasične kuge svinja na određenom području, tokom sljedeća dva ili više mjeseci	Vrlo vjerovatno	Nije vjerovatno
Nedostatak kapaciteta za neškodljivo uklanjanje	Da	Ne

PRILOG II-3.

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Veterinarska uprava

Broj: 323/15-0303-148/2
Podgorica, 09.03.2015.godine

STRUČNO UPUTSTVO ZA SPROVOĐENJA PLANA UZORKOVANJA RADI KONTROLE USPJEŠNOSTI IMUNIZACIJE VAKCINISANIH SVINJA PROTIV KLASIČNE KUGE SVINJA

U skladu s Programom obaveznih mjera za 2015. godinu (Sl. list CG 11/2015) pojava klasične kuge svinja sprječava se vakcinacijom protiv bolesti na svim gazdinstvima na kojima se drže i uzgajaju svinje, korišćenjem vakcine pripremljene od atenuiranog K soja virusa.

U svrhu isključivanja klasične kuge svinja vrši se klinički nadzor stada svinja i serološko praćenje stada svinja radi kontrole uspješnosti imunizacije vakcinisanih svinja - procjena imunološkog statusa populacije domaćih svinja na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Procjena imunološkog statusa životinja zasniva se na serološkom praćenju stada. U tu svrhu je određen statistički reprezentativan broj uzoraka koje je potrebno ispitati. Cilj istog nije dokazati da su sva stada domaćih svinja vakcinisana, nego dokazati da prevalenca vakcinisanih stada nije niža od potrebne za odgovarajuću zaštitu od bolesti. Populacija se smatra odgovarajuće zaštićenom ukoliko se dokaže da je 80% populacije imuno.

Pravni osnov: Zakon o veterinarstvu ("Službeni list RCG", broj 30/12), propisi koji regulišu dijagnostiku, suzbijanje i iskorjenjivanje ove bolesti, Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2015. godini ("Službeni list CG" broj 11/15), Programa 11- Klasična kuga svinja

Odgovorna institucija: Veterinarska Uprava, Uprava za inspekcijske poslove

Nosilac posla: Veterinarske ambulante, Specijalistička veterinarska laboratorija, Veterinarska inspekcija

Obuhvat: 1500 svinja

Period za realizaciju: oktobar 2015. godine

Način izvođenja:

Veterinarske ambulante će sprovesti uzorkovanje krvi vakcinisanih svinja koje će dostaviti laboratoriji na ispitivanje prisustva specifičnih antitijela protiv virusa klasične kuge svinja.

Predviđeno je uzorkovanje krvi od 1500 svinja na 300 nasumično odabranih gazdinstava, kako je navedeno u tabeli 2 (odabir gazdinstava je vršen na osnovu podataka o izvršenoj identifikaciji vakcinaciji u 2014. godini). Takvim uzorkovanjem omogućava se otkrivanje najmanje jedne nezaštićene životinje uzimajući u obzir sljedeće parametre: ciljana populacija > 8000 stada svinja od ukupno procijenjenih u zemlji s očekivanom prevalencom nezaštićenih stada od 50% i intervalom tačnosti 95%.

Tabela 2. Broj uzoraka prema veličini stada

Veličina stada prema broju životinja	Potreban broj uzoraka
--------------------------------------	-----------------------

1-10	Sve životinje u stadu
11-20	19
21-30	27
31-50	42
51-100	72
101-200	111
>200	246

Po sprovedenom testiranju stada se klasifikuju prema rezultatima na imuna: sva stada s više od 80% zaštićenih životinja i nezaštićena: sva stada u kojim je imunitet niži od 80%.

Uzorkovanje krvi za kontrolu imunološkog statusa vrši se najranije 35 dana poslije vakcinacije.

U slučaju da pojedina gazdinstva ne posjeduju svinje, uzorkovanje će se izvršiti u najbližem gazdinstvu sa približnim brojem životinja.

Specijalistička Veterinarska laboratorija će izvršiti laboratorijsko-serološko ispitivanje radi kontrole imunološkog statusa. Nakon sprovedenih ispitivanja, Specijalistička veterinarska laboratorija priprema izvještaj o rezultatima kontrole imunološkog statusa domaćih svinja i dostavlja ga Veterinarskoj upravi.

Za sprovođenje uzorkovanja krvi je potrebno izdati određen broj epruveta (u skladu sa planom uzorkovanja).

V. D. D I R E K T O R A

Biljana Blečić

**Vlada Crna Gora
Veterinarska Uprava**

Br: 323/12-0303-1602

Podgorica, 09.03. 2012 godine

Monitoring klasične kuge svinja kod divljih svinja – plan uzorkovanja i standardne operativne procedure za prikupljanje uzoraka

Sadržaj:

1. Uvod
2. Monitoring divljih svinja na KKS
3. Generalne pretpostavke

Aneksi

- I Standardne Operativne Procedure (SOP)
- II Prorpatni obrazac

---

1. Uvod

Ovaj plan za uzorkovanje precizira uslove za monitoring populacije divljih svinja na KKS. Monitoring divljih svinja na KKS već se sprovodi u Crnoj Gori, ali bez dovoljnog broja uzoraka za bilo koju buduću indikativnu epidemiološku mjeru. Između 2006. i 2010. godine, 115 ulovljenih divljih svinja bilo je testirano sa negativnim rezultatom na prisustvo virusa KKS. Budući plan je da se testiraju sve ulovljene i pronađene mrtve divlje svinje. Cilj monitoringa je da se dokaže odsustvo ili prisustvo seropozitivnih životinja što će predstavljati osnovu za eventualne buduće epidemiološke mjere.

2. Monitoring divljih svinja na KKS

2. 1. Predpostavke

- ❖ Sve divlje svinje odstrijeljene u regularnim lovnim aktivnostima (Ulovljene Životinje – UŽ) ili nađene mrtve, odnosno ubijene dok su pokazivale kliničke simptome ili se sumnjivo ponašale (Indikator Životinje – IŽ), biće uključene u ovaj monitoring plan.
- ❖ Monitoring na KKS obavlja se kontinuirano tokom godine, ali naročito tokom lovne sezone.
- ❖ Očekuje se da uzorci za monitoring budu predati uglavnom od lovaca; organi IŽ (ili kompletni leševi, kada su u pitanju male životinje), trebalo bi da budu predati i od strane veterinara, čuvara nacionalnih parkova.
- ❖ Takođe, građani koji primjete IŽ, trebalo bi da obavjeste lokalno lovačko društvo, gdje je IŽ primjećena ili veterinarsku ambulantu.

2.2 Prikupljanje I čuvanje uzoraka

- Uzorci bi trebalo da budu uzeti što je prije moguće nakon odstrijela (pronalaženja mrtve) divlje svinje
- Sledeći uzorci treba da budu prikupljeni:
  - Tjelesne tečnosti iz grudne ili trbušne duplje, uzete u toku odstranjivanja kože odstrijeljene životinje, prikupljene direktno posudom za uzorkovanje
  - slezina, bubreg
- Posude za uzorkovanje tjelesnih tečnosti biće obezbijedene od strane veterinarske uprave i preko Loavčkog saveza CG podjeljene grupama za lov na divlje svinje. U ovu svrhu biće upotrebljeni standardni vakuumtajneri za prikupljanje krvi zapremine 9ml sa gumenim poklopcem (crveni)
- Svi uzorci prikupljeni od divljih svinja treba da budu spakovani u posude za uzorkovanje i deblju plastičnu vreću
- Svi uzorci prikupljeni od jedne životinje treba da budu obilježeni istom oznakom i transportovani zajedno
- Informacije vezane za mjesto gdje je životinja odstrijeljena ili pronađena treba da budu zabilježene prije odlaska sa tog mjesta.
- Ukoliko je dostavljanje uzoraka najbližoj veterinarskoj ambulanti [VA] nemoguće odmah nakon uzimanja, isti trebaju da budu čuvani na temperaturi od 2-8°C maksimalno 72 sata

Uloga lovaca

- Prikupljaju I pravilno čuvaju uzorkovani materijal prije predaje za ispitivanje
- Zapamte, zabilježe ili snime sve neophodne informacije i podatke za popunjavanje proratnog obrasca, uključujući precizne informacije o mjestu odstrijela (nađene mrtve) divlje svinje.
- Predaju uzorkovani materijal u najbližu VA u lovnoj oblasti, što je prije moguće nakon smrti životinje.

Uloga veterinarskih ambulanti

- Pripremaju, pravilno čuvaju i transportuju odgovarajući uzorak za ispitivanje
- Vrše besplatnu analizu na trihinelozu lovca – donosiocu kompletnog i pravilno čuvanog uzorkovanog materijala
- Prikupljaju od lovaca sve neophodne podatke za popunjavanje proratnog obrasca, uključujući geografske koordinate lokacije odstrijeljene (nađene mrtve) životinje
- Šalju uzorke sa proratnim obrascem u specijalističku veterinarsku laboratoriju (SVL)

Uloga SVL

- Primanje uzoraka ili leševa IŽ od VA ili drugih strana
- Vrše ELISA test na uzorcima tjelesnih tečnosti u svrhu otkrivanja seropozitivnih životinja
- Potvrđuju prisustvo virusa kod ELISA pozitivnih slučajeva RT PCR metodom
- Podnose rezultate ispitivanja, kao I podatke sa proratnog obrasca VU u elektronskom formatu u skladu sa matricom koju je dala VU

Uloga VU: Epidemiološka grupa odsjeka za zaštitu zdravlja I dobrobiti životinja I inspeksijski nadzor

- Analiza podataka i izvještaji, uključujući distribuciju rezultata testova, informacija i analysis outcomes
- Vremensku I prostornu analizu procjenjene prevalencije KKS
- Upoznavanje učesnika sa rezultatima testova i analysis outcomes
- Detekciju značajnih epidemioloških događaja I definisanje kontrolnih mjera
- Reviziju kontrolnih mjera KKS baziranih na rezultatima monitoringa KKS

2.3 Popunjavanje proratnih obrazaca

- Pri prijemu uzorakovanog materijala veterinarit treba da provjere stepen svježine istog , kako bi ustanovili zadovoljenost minimalnih uslova za testiranje
- Veterinari treba da popune jedan propratni obrazac za svaku odstrijeljenu (pronađenu mrtvu) životinju. Lovci treba da obezbijede neophodne informacije za popunjavanje propratnog obrasca, naročito podatke vezane za tačnu lokaciju I vrijeme odstrijela (nalaženja mrtve) životinje

2.4 Transport uzoraka

- Transport uzoraka treba da bude najkraći mogući.
- Transport uzorkovanog materijala do VA trebao bi biti na temperaturi frižidera u idealnim uslovima
- Dalji transport treba sprovesti u uslovima čuvanja uzoraka. (rashlađeni ili zamrznuti)
- Uzorke treba dostaviti u SVL u 72 sata nakon odstrijela životinje
- Da bi se izbjegla slučajna kontaminacija sredine, uzorci za ispitivanje na KKS treba da budu pakovani u trostrukom pakovanju i oznaceni.

2.5 Vođenje evidencije

- Kompletna evidencija o uzorcima I rezultatima ispitivanja treba da bude vođena od strane SVL
- Baza podataka koja sadrži informacije o podnesenim uzorcima (podaci sa propratnih obrazaca) I laboratorijskih ispitivanja treba da bude kreirana od strane SVL u skladu sa matricom koju je dala VU

3. Generalne pretpostavke

3.1. Organizacione, finansijske I pravne osnove

- Odgovornost, organizacione finansijske I pravne osnove uključenih strana (VU, VA, lovaca I nadzornika NP) biće uključene u godišnji Operativni program o zdravstvenoj zaštiti životinja.
- Ovo takođe uključuje trihineloskopski pregled, besplatan za lovce koji su donijeli pravilno uzet I čuvan uzorkovani materijal u VA od odstrijeljenih divljih svinja.
- Standardni vakuumtjneri za prikupljanje pune krvi od 9 ml, kao dio specifične opreme za uzimanje uzoraka tjelesnih tečnosti biće obezbijeđeni od strane VU, a od strane Lovačkog saveza CG podijeljeni grupama za lov na divlje svinje.
- Nadoknada VAm za izvršeno ispitivanje na trihinelozu biće obezbijeđena iz budžeta godišnjeg “National operative program of preventive measure” , bazirano na računima izdatim od strane VAI I podacima o prikupljenim I ispitanim uzorcima iz SVL
- Tokom trening radionica u oktobru 2011 lovci I čuvari nacionalnih parkova biće objašnjena njihova uloga I obaveze u monitoringu populacije divljih svinja na KKS.

Aneks I.

Standardne Operativne Procedure (SOP) za monitoring divljih svinja na KKS, prikupljanje uzoraka I postupci sa istim

Predpostavke

- Za monitoring divljih svinja na KKS sledeći primjerci divljih svinja treba da budu uključeni:
  - i. Odstrijeljene životinje (OŽ)
    - a) životinje ubijene u uobičajenim lovnim aktivnostima
  - ii. Indikator životinje (IŽ)
    - b) Nađene mrtve životinje
    - c) Odstrijeljene životinje koje su pokazivale kliničke simptome ili sumnjivo se ponašale
- Monitoring divljih svinja na KKS je odvija se tokom cijele godine, ali naročito za vrijeme lovnih sezona

Za lovce i čuvare nacionalnih parkova

Prikupljanje uzoraka

- Uzorci od odstrijeljenih životinja treba da budu uzeti što je prije moguće nakon odstrijela životinje, zajedno sa uzorkom za trihineloskopiju. Sa Uzorakom-cima za trihinoskopiju treba manipulirati (pakovati) odvojeno od uzoraka za KKS
- Sledeći uzorci treba da budu prikupljeni od odstrijeljenih životinja:
  - I. Tjelesna tečnost treba da bude prikupljena iz grudne/trbušne duplje
  - II. Slezina i bubreg treba da budu prikupljeni

Tjelesne tečnosti treba da budu uzete direktno sa otvorenom epruvetom, nakon čega epruvetu treba zatvoriti originalnim čepom

Slezinu i tjelesnu tečnost treba uzeti i zapakovati u deblju najlonsku kesu.

Epruvetu i najlon kesu sa uzorcima organa treba jasno označiti istom oznakom, tako da je poznato da potiču od iste životinje. Nakon ovoga uzorkovani materijal treba čuvati na temperaturi frižidera što je prije moguće.

- Od pronađenih mrtvih divljih svinja treba uzeti jedino slezinu ili bubreg. U slučaju da je pronađena životinja mala, cijeli leš bi trebalo predati u VA.
- Lokaciju odstrijela/nalaženja divlje svinje treba zapamtiti ili zabilježiti odmah nakon uzimanja uzorka, kako bi tačna informacija bila obezbijedena VA.
- Uzorci treba da budu predati u lovištu najbliže VA što je prije moguće.

Manipulacija i transport uzoraka

- Uzorke treba čuvati na hladnom (uslovi frižidera 2-8°C), odmah nakon uzimanja.
- Nakon stavljanja uzoraka u primarno pakovanje, treba ih staviti u novu deblju najlonsku kesu. Uzorci koji potiču od iste životinje treba spakovati zajedno. Nakon ovoga uzorke treba staviti u kartonsku kutiju odgovarajuće veličine. Treba preduzeti mjere da bi se spriječilo bilo kakvo curenje uzoraka i kontaminacija sredine (trostruko pakovanje).
- U slučajevima kada je to neophodno, za transport uzorkovanog materijala do VA pored spoljašnje najlonske kese treba staviti led da bi se uzorkovani materijal sačuvao na temperaturi frižidera.
- Samo pravilno manipulirani uzorci biće prihvaćeni od strane VA. Ne treba da postoje znaci truljenja na uzorkovanom materijalu. Uzorkovani materijal treba čuvati u frižideru, i predati u najbližu veterinarsku ambulantu što je prije moguće, imajući u vidu da ovi uslovi mogu sačuvati kvalitet uzorka za ispitivanje maksimalno 72 sata.

- Nakon lova i uzimanja uzoraka, svi alati i oprema koja je upotrebljena u ovu svrhu treba da se opere u vrućoj vodi.

Preventivne mjere

- Kontakt sa domaćim svinjama treba izbjegavati najmanje 3 sata nakon manipulisanja sa uzorkovanim materijalom.

Za veterinarske ambulante

Prikupljanje i čuvanje uzoraka

- Veterinari prikupljaju uzorkovani materijal divljih svinja od lovaca (gore a.-c.)
- Veterinari treba da provjere da li su uzorci pravilno manipulirani i obilježeni
- Tjelesne tečnosti uzete iz grudne/trbušne duplje i slezina; bubreg uzete od divlje svinje što je prije moguće nakon odstrijele kod OŽ; slezina i bubreg (u slučaju male životinje cijeli leš) nađene mrtve životinje (IŽ) predstavljaju idealan materijal za serološko i virusološko ispitivanje na KKS
- Uzorkovani materijal odstrijeljene životinje može biti upotrebljen za analizu u roku od kada je životinja odstrijeljena, pristigao i čuvan u uslovima frižidera (2-8°C). Ako uzorak ne može biti predat u ovom vremenskom okviru, treba ga zamrznuti (-20°C). Zamrznuti uzorak treba da ostane zamrznut tokom transporta. Ukoliko je moguće, zamrzavanje uzorka za čuvanje treba izbjegavati, jer može dovesti do odlaganja za testiranje uzorka.

Popunjavanje prpratnih obrazaca

- Veterinari treba da popune po jedan prpratni obrazac za prikupljene uzorke od jedne životinje. Lovci treba da obezbijede neophodne informacije za popunjavanje prpratnog obrasca, naročito za lokaciju odstrijela (nalaženja mrtve) životinje i podataka o okruženju.

Transport uzoraka

- Vrijeme transporta treba da bude što je kraće
- Tokom transporta treba obezbijediti iste temperaturne uslove u kojima su isti bili čuvani (rashlađeni/smrznuti)
- Da bi se izbjegla kontaminacija životne sredine, uzorci treba da budu poslani u trostrukom pakovanju.
- Vrijeme transporta uzoraka, čuvanih na temperaturi frižidera, treba da bude ukalkulisano u ukupno vrijeme od 72 sata, tokom koga su uzorci, čuvani na ovoj temperaturi adekvatni za analizu.
- Uzorci treba da budu praćeni prpratnim obrascem, koji treba da bude posebno pakovan da bi se očuvala čitljivost istog

Preventivne mjere

- Kontakt sa domaćim svinjama treba izbjegavati najmanje 3 sata nakon manipulacije sa uzorcima

Za SVL

Prijem uzoraka

- SVL će prihvatati uzorke divljih svinja poslanih od strane VA
- SVL će obezbijediti podatak VU o broju primljenih uzoraka za savku VA posebno.

Obrađivač:

PLAN PRAĆENJA KKS U POPLACIJI DIVLJIH SVINJA

Uput za dostavljanje uzoraka

I - INFORMACIJE O PODNOSIOCU:

UZORAK BR: .....

DATUM _____

IME: .....

ADRESA: .....

KONTAKT .....

TELEFON: .....

VET.AMBULANTA: .....

pečat

II - DATUM I VRIJEME NAĐENE / UBIJENE ŽIVOTINJE:

Datum: .....

Vrijeme: .....

III – LOKACIJA NAĐENE / UBIJENE ŽIVOTINJE:

OPŠTINA .....

NASELJE/NAJBЛИŽE NASELJE .....

KOORDINATE   širina: .....   dužina: .....

OPIS LOKACIJE UBIJENE/PRONAĐENE ŽIVOTINJE:

ŠUMA   OBRADIVA ZEMLJA/PAŠNJAK   DRUGE OTVORENE OBLASTI .....

IV - INFORMACIJE O ŽIVOTINJAMA:STAROST   MLADA   ODRASLA   PRETPOSTAVLJENA STAROST .....POL   MUŽJAK   ŽENKA   PROCIJENJENA TEŽINA .....USTRIJELJENA / UBIJENA   NAĐENA MRTVA/UBIJENA NA PUTU **V – STANJE LEŠA**1) SVJEŽINA   SVJEŽ   LAKO RAZLOŽEN   TEŠKO RAZLOŽEN 2) NEOŠTEĆENOST   NEOŠTEĆEN   OŠTEĆEN **VI - INFORMACIJE O SLANJU:**

POSLATO SVL:

Datum: .....

Vrijeme: .....

PO KURIRU/AUTOM POŠTOM JAVNIM PREVOZOM **VII – INFORMACIJE O UZORKU:**

Odrediti:

Slezina

Bubreg

Tjelesna tečnost

Smrznut

Rashlađen

Potpis Veterinara

FORMA IZVJEŠTAJA O ANALIZI UTICAJA PROPISA

MINISTARSTVO ILI REGULATORNO TIJELO PREDLAGAČ	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
NASLOV PROPISA	STRATEGIJA CRNE GORE ZA TRANSPOZICIJU I IMPLEMENTACIJU PRAVNE TEKOVINE EVROPSKE UNIJE ZA POGLAVLJE 12 - BEZBJEDNOST HRANE, VETERINARSKA I FITOSANITARNA POLITIKA SA OPŠTIM AKCIONIM PLANOM I POSEBNIM AKCIONIM PLANOM ZA SUZBIJANJE I ISKORJENJIVANJE KLASIČNE KUGE SVINJA
<p>Odjeljak 1: Definisanje problema</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Koje probleme treba da riješi predloženi akt? ✓ Što su uzroci problema? ✓ Što su posljedice problema? ✓ Ko je oštećen, na koji način i koliko? ✓ Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<p>Strategija Crne Gore za transpoziciju i implementaciju pravne tekovine Evropske unije za Poglavlje 12 - bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika sa Opštim akcionim planom i Posebnim akcionim planom za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja izrađena je sa ciljem da adekvatno definiše proces transpozicije i implementacije pravne tekovine Evropske unije za Poglavlje 12 i postavlja osnovu za ispunjavanje predstojećih izazova na putu pristupanja Crne Gore u EU.</p> <p>U izvještaju o analitičkom pregledu zakonodavstva u okviru Poglavlja 12 – bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika, Evropska komisija je zatražila da Crna Gora predstavi Komisiji sadržajnu nacionalnu strategiju koja uključuje i akcioni plan, koja će služiti kao osnova za prenošenje, implementaciju i stavljanje na snagu EU legislativne za bezbjednost hrane, veterinarsku i fitosanitarnu politiku, uključujući planove za razvoj relevantnih administrativnih kapaciteta i zahtijevane finansijske resurse. Posebnu pažnju treba usmeriti na detaljni akcioni plan za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja kod domaćih i divljih svinja nakon prestanka vakcinacije. Ovim strateškim dokumentom Crna Gora treba da predstavi Evropskoj komisiji jasan plan mjera i aktivnosti koje će se sprovesti, kako bi se osigurala puna usklađenost sa pravnom tekovinom EU za Poglavlje 12, u pogledu ove tri politike, zakonodavstva i implementacije, administrativnih kapaciteta kao i neophodnih finansijskih sredstava, do datuma pristupanja.</p> <p>Ovaj dokument je strukturiran u skladu sa mjerilom i sadrži prvi dio koji se odnosi na harmonizaciju crnogorske legislativne sa pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti, drugi dio se odnosi na implementaciju, treći na jačanje administrativnih kapaciteta a četvrti na procjenu neophodnih finansijskih resursa. Prvi prilog je opšti akcioni plan koji daje pregled stanja sa datumima transponovanja i implementacije. Drugi prilog je detaljni akcioni plan koji se odnosi na suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja kod domaćih i divljih svinja nakon prestanka vakcinacije.</p> <p>Posljedica nepostojanja odnosno neusvajanja ove strategije jeste neostvaren napredak u dijelu usklađivanja sa EU <i>acquis-em</i>, nemogućnost plasmana naših proizvoda biljnog ili životinjskog porijekla u promet Evropske unije ali i drugih država kandidata, nemogućnost korišćenja sredstava predpristupne podrške namijenjenih za poljoprivredu i ruralni razvoj.</p> <p>U više navrata do sada istican je zahtjev Evropske komisije (EK) da se definiše centralni nadležni organ za bezbjednost hrane, kroz izvještaje o napretku, na Pododborima, skrininzima, tehničkim sastancima, kao i u izvještaju Kancelarije za hranu i veterinu Evropske Komisije -FVO. Sve ovo može za posledicu imati ugrožavanje opšteg javnog interesa - zaštite zdravlja ljudi, životinja, bilja i životne sredine, kao i ekonomsko-socijalnog ambijenta sa direktnim efektom na razvoj poljoprivrede i njenih privrednih grana kao što su biljna proizvodnja, stočarstvo, ribarstvo i druge grane.</p> <p>Oštećenih strana nema, ali neusvajanje ove strategije bi imalo negativan uticaj na ključne aktere u okviru Poglavlja 12, odnosno Ministarstva i državna tijela koja su uključena u harmonizaciji tzv. tehničkog zakonodavstva Crne Gore sa harmonizovanim zakonodavstvom EU. U krajnjem, oštećeni bi bili poljoprivredni proizvođači, držaocce bilja i životinja i subjekti u poslovanju hranom, hranom za životinje i nus proizvodima životinjskog porijekla koji bi neusvajanjem ovog dokumenta bili uskraćeni za mogućnost plasmana svojih proizvoda, sredstava za investiranje što bi za posledicu imalo stagniranje kvaliteta proizvoda, pad konkurentnosti....</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neusvajanje predmetne Strategije i Opšteg akcionog plana kao prilog Strategiji kao i posebnog akcionog planaza suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja kod domaćih i divljih svinja nakon prestanka vakcinacije, Crna Gora ne bi ispunila uslove za otvaranje pregovora u poglavlju 12 - – Bezbjednost hrane, 	

veterinarska i fitosanitarna politika. U skladu sa tim, negativne posljedice odrazile bi se na proces pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.

Odjeljak 2: Ciljevi

- ✓ Koji ciljevi se postižu predloženim propisom ?
- ✓ Navesti dosljednost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Cilj predmetne Strategije je da uspostavi okvir i definiše ciljeve, prioritete i put transpozicije i implementacije u kontekstu opšteg opredjeljenja Crne Gore da vodi politiku pridruživanja EU tokom perioda 2015-2020.godine. Akcioni plan, kao prilog Strategije, predstavlja plan aktivnosti koje će se sprovesti u cilju pune usklađenosti crnogorskog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU za Poglavlje 12 – Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika i predstavljaće instrument za praćenje dinamike procesa.
- Strategija Crne Gore za sprovođenje pravne tekovine Evropske unije u oblasti bezbjednost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike treba da obezbjedi ispunjavanje svih pretpristupnih obaveza koje proizilaze iz Poglavlja 12 i pripremljena je i koncipirana na način da daje jasnu listu prioriteta u cilju postizanja potpunog usklađivanja sa pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti.
- Ključni prioriteti Strategije su direktno povezani sa napredkom u usklađivanju kako opštih principa u transpoziciji legislativne sa pravnom tekovinom EU, kao i sa jasnom vizijom nadležnosti i obaveza u procesu pridruživanja.
- Ostali prioriteti u Strategiji se odnose na unapređenje, harmonizaciju i koordinacije svih aktivnosti, od plana jačanja administrativnih kapaciteta za transpoziciju i implementaciju propisa do dana pristupanja bkroz obuke, treninge i slično, predviđa rokove, kao i indikativnu raspodjelu odnosno predviđanje finansijskih resursa koji moraju da prate realizaciju planiranih aktivnosti.
- U cilju ispunjenja ključnog cilja Strategije, izrađen je Akcioni plan za period do pristupanja koji sadrži ciljne rokove za realizaciju svih planiranih aktivnosti iz Strategije i direktno je povezan sa Strategijom.
- Strategija sadrži plan administrativnih kapaciteta, ciljnih datuma i jasne odgovornosti za preuzimanje i efikasno sprovođenje zakonodavstva. Naglašavamo da je tekst predmetne Stretagije, više puta dostavljen predstavnicima Evropske komisije na mišljenje, nakon čega su date sugestije ugrađene u konačan tekst. Evropska komisija je ocijenila da je Strategija zajedno sa Opštim i posebnim akcionim planom ispunila očekivanja, te očekujemo i pozitivno mišljenje za otvaranje pregovora u Poglavlju 12 – Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika.
- Dodatno, posebnim akcionim planom za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja kod domaćih i divljih svinja nakon prestanka vakcinacije, koja će se sprovesti od 1. januara 2018. godine, neće se sprovesti vakcinacija domaćih svinja protiv klasične kuge svinja, a u slučaju pojave bolesti sprovođiće se stroge "stamping out" mjere.Konačni dugoročni cilj sprovođenja nove politike kontrole klasične kuge svinja je iskorjenjivanje ove bolesti kod domaćih i divljih svinja na cijelom području Crne Gore i potvrđivanje i održavanje statusa zemlje slobodne od klasične kuge svinja, bez vakcinacije.
- Specifični ciljevi novog Programa nadzora biće usmjereni na rano otkrivanje infekcije, otkrivanje mogućeg ilegalnog korišćenja vakcine protiv klasične kuge svinja i dokazivanje odsutnosti bolesti uzrokovane virusom klasične kuge svinja što je preduslov je za dokazivanje/potvrđivanje statusa zemlje slobodne od klasične kuge svinja.
- Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2015 – 2018
- Strategija razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore 2015-2020;

Odjeljak 3: Opcije

- ✓ Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza pravnog djelovanja).
- ✓ Obrazložiti preferiranu, tj izabranu opciju.

- Ne postoje druge opcije s obzirom na opredjeljenje Crne Gore o pridruživanju EU a kao što je već navedeno, Strategija, uključujući Opšti i posebni akcioni plan je posljednje, od tri mjerila za otvaranje Poglavlja 12 - Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika.
- Napominjemo da su na druga dva mjerila za otvaranje pregovora dobijena pozitivna mišljenja.
- U slučaju statusa quo Crna Gora neće otvoriti pregovore u Poglavlju 12.

Odjeljak 4: Analiza uticaja

- ✓ na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - Nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne

- ✓ kakve troškove će primjena propisa stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima),
- ✓ da li su pozitivne posljedice donošenja propisa takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- ✓ da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija
- ✓ uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Predmetna Strategija i Akcioni planovi će uticati na organe državne uprave koji su dio Poglavlja 12, kao i na poljoprivredne proizvođače, držaoce bilja i životinja i subjekte u poslovanju hranom, hranom za životinje i nus proizvodima životinjskog porijekla u smislu novih pravila kojih će morati da se pridržavaju kako u procesu proizvodnje, uvoza ili izvoza tako i prilikom plasmana proizvoda u promet. Sa druge strane, u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja će se obezbijediti dodatna sredstva za investicije u proizvodnju čime će se stvoriti osnov za modernizaciju proizvodnje, unapređenje kvaliteta proizvoda i dostizanje standarda a samim tim će se povećati njihova konkurentnost na tržištu i podsticati razvoj ruralnih područja.
- Nema troškova za građane, na osnovu primjene predmetne Strategije i Akcionog plana. Kako bi se u Crnoj Gori implementirali propisi o bezbjednosti hrane (higijenski paket) kao i propisi o zaštiti dobrobiti životinja, očekivana su određena ulaganja subjekata u cilju ispunjavanja zahtjeva utvrđenih ovim Strategijom, odnosno standardima EU, kroz postepeno i planirano praćenje i omogućavanje korišćenja dostupnih sredstava EU u predpristupnom periodu kako bi se dala dodatna mogućnost subjektima koji ne ispunjavaju sve zahtjeve da iste usklade u narednom utvrđenom roku, odnosno vodilo se računa kako bi se ove aktivnosti povezale s aktivnostima odnosno rokovima i mogućnostima korišćenja dostupnih fondova za poljoprivredne proizvođače, držaoce bilja i životinja i preduzeća – sredstva iz MIDAS-a, IPARD-a, kao i drugim mogućim donatorskim projektima. Ovo pitanje je relevantno za Poglavlje 11.
- Vidjeti prethodni odgovor.
- Direktnog uticaja na stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu nema. Kao što je navedeno, predmetna Strategija uspostavlja okvir i definiše ciljeve, prioritete i put usklađivanja u kontekstu opšteg opredjeljenja Crne Gore da vodi politiku pridruživanja EU tokom perioda 2015-2020.godine. Međutim implementacijom Strategije stvorice se preduslovi za unapređenje kapaciteta poljoprivrednih proizvođača, držaoce bilja i životinja i subjekata u poslovanju hranom, hranom za životinje i nus proizvodima životinjskog porijekla.
- Predmetna Strategija i Akcioni plan neće dovesti do stvaranja biznis barijera. Što se tiče administrativne opterećenosti neophodno je značajno jačanje administrativnih kapaciteta u svim institucijama uključenim u aktivnosti Poglavlja 12 – Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika, kako bi se odgovorilo svim zahtjevima u procesu uklađivanja i sprovođenja nacionalnog zakonodavstva.

Odjeljak 5: Procjena fiskalnog uticaja

- ✓ Da li je potrebno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- ✓ Da li je izdvajanje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- ✓ Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- ✓ Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- ✓ Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- ✓ Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- ✓ Obrazložiti metodologiju kojom je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- ✓ Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- ✓ Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa?
- ✓ Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

- Da, za implementaciju predmetne Strategije sa akcionim planovima potrebno je izdvajanje finansijskih sredstava.
- Mjere za pripremu pristupanja EU podrazumijevaju troškove.
- Za unapređenje poljoprivredno-prehrambenih objekata neophodne su investicije. Dio ovih troškova pokriće se iz IPARD sredstava, a dio će snositi vlasnik objekta. Ovo pitanje je relevantno za Poglavlje 11.
- U oblasti bezbjednosti hrane, veterinarske i fitosanitarne politike, glavni izvor troškova za Crnu Goru biće:
- Izgradnja i opremanje graničnih inspeksijskih mjesta (veterinarskih i fitosanitarnih) ≈ 10,000,000€;
- Unapređivanje i razvoj laboratorija ≈ 1.350.000€;
- Mjere za suzbijanje i iskorjenjivanje bolesti životinja: u 2015. godini budžetom oprijedjeljeno 1,200,000€, a priprema za pristupanje zahtijeva dodatne zadatke, posebno po pitanju kvalifikacije stada (status zvanično slobodnog), regiona, i cijele zemlje. Dodatni troškovi su procijenjeni na cca 3,000,000€ godišnje;
- Mjere za suzbijanje i iskorjenjivanje bolesti bilja: u 2015. godini budžetom oprijedjeljeno 120,000€, a priprema za pristupanje zahtijeva dodatne zadatke, posebno po pitanju biljnih pasoša i mjera za zaštitu zdravlja bilja. Dodatni troškovi su procijenjeni na cca 300,000€ godišnje;
- Sistem neškodljivog uklanjanja nusproizvoda životinjskog porijekla.

- povećanje administrativnih kapaciteta: finansijska procjena data u Programu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2015 – 2018.
- Kada Crna Gora postane članica Evropske unije, koristiće iste uslove sufinansiranja od strane EU u oblasti bezbjednosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih pitanja (Regulativa (EU) No. 652/2014 i Regulative (EC) No.1040/2002 i No. 998/2002).
- Tokom pretpristupnog perioda, Crna Gora će biti korisnik pomoći (IPA) u oblasti bezbjednosti hrane, veterinarske i fitosanitarne politike.
- Izdvajanje finansijskih sredstava je predviđeno u periodu od pet godina, 2016 – 2020.

- Implementacijom predmetne Strategije nisu predviđeni novi troškovi učlanjenja u međunarodne organizacije. Nezavisno od ove Strategije nastaviće se ispunjavanje već preuzetih obaveza prema međunarodnim organizacijama u kojima je Crna Gora član (OIE, IPPC, UPOV, EPPO, EC PGR). Takođe, važno je naglasiti da su sredstva za implementaciju Strategije, pored nacionalnog budžeta, planirana i iz pretpristupne finansijske podrške Evropske unije (IPA II program).

- Neophodna finansijska sredstva za planirane dodatne administrativne kapacitete zadužene za transponovanje i implementaciju Direktiva/Regulativa su obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu u organima državne uprave i treba da budu planirana u narednim godinama Zakonom o budžetu. Nova radna mjesta za poglavlje 12, koja su previđena ovim predlogom Strategije do 2018. su istovremeno predviđena Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2014-2018 (PPCG) koji je Vlada usvojila na sjednici od 26.12.2013.godine, tako da je i ovaj Program polazni dokument sa kojim je, kako u suštinskom, tako i u finansijskom smislu, usklađen predmetni predlog Strategije. Planirano je da PPCG bude revidiran u dijelu administrativnih kapaciteta i biće definisani isti brojevi kao u Strategiji tj. Akcionom planu.

- Akcioni plan za implementaciju predmetne Strategije (kao prilog Strategiji) daje pregled pravnih akata (zakona i podzakonskih akata) čije je donošenje planirano u utvrđenim rokovima koji su sadržani u Akcionom planu. Donošenje i implementacija istih ima za cilj usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU kao preduslov za sticanje punopravnog članstva u Evropskoj uniji. Detaljan pregled finansijskih obaveza po institucijama i planiranim pravnim aktima već je dijelom definisan za svaki usvojeni zakon pojedinačno.
- Implementacijom predmetne Strategije stvoriće se dodatni direktni prihodi za budžet Crne Gore jer će se primjenom planiranih propisa stvoriti preduslovi za kontrolu proizvodnje i stavljanje u promet živih životinja, bilja, poljoprivrednih proizvoda, hrane, pesticida i drugih proizvoda te će se značajno smanjiti udio prometa poljoprivrednih proizvoda u sivoj ekonomiji.
- Metodologija koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka za implementaciju predmetne Strategije je u skladu sa preporukama datim za procjenu finansijskih troškova prilikom izrade Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

<p>Gore Evropskoj uniji.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu donošenja predloga Strategije.
<p>Odjeljak 6: Konsultacije zainteresovanih strana</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako ✓ naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije) ✓ naznačiti glavne rezultate, i kako je input zainteresovanih strana bio uzet u obzir ili zašto nije bio uzet u obzir
<ul style="list-style-type: none"> - Tim koji je pripremao Strategiju čine predstavnici MPRR – Veterinarske i Fitosanitarne uprave, laboratorija iz oblasti bezbjednosti hrane, veterinarske i fitosanitarne politike i relevantnih institucija, koje predstavljaju cjelokupan institucionalni okvir za primjenu ove tri politike. U okviru MPRR, formiran je uži tim koji je koordinirao cijelim procesom pripreme, kao i radne grupe za posebna pitanja/oblasti koje su analizirane i naše svoje mjesto u finalnom dokumentu. - Uz podršku TAIEX-a, u izradi Strategije sa akcionim planovima učestvovali su konsultanti iz Evropske komisije i Hrvatske. - Tokom izrade Strategije vršene su neposredne konsultacije o važnim temama za pripremu Strategije sa članovima Radne grupe, posebno u dijelu rokova za implementaciju (septembar 2014-maj 2015). U ovom periodu, nacrt Strategije je takođe predstavljen radnoj grupi za pregovaračko Poglavlje 12, čiji su članovi dali korisne komentare za unapređenje ovog dokumenta.
<p>Odjeljak 7: Monitoring i evaluacija</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa? ✓ Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi? ✓ Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva? ✓ Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
<ul style="list-style-type: none"> - Prepreke za implementaciju propisa ne postoje ako se obezbijede predviđena sredstva za jačanje postojećih i nove administrativne kapacitete u nadležnim institucijama za izradu i implementaciju pravnih akata koji su predviđeni predmetnom Strategijom, a koji su relevantni za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji. Dodatno potrebno je obezbijediti sredstva za uspostavljanje administrativnih sistema kako bi se osigurala implementacija mjera za usaglašavanje. - Akcioni plan za implementaciju predmetne Strategije, kao prilog Strategiji definiše pravne akte u koje će se transponovati pravna tekovina Evropske unije, sa utvrđenim periodom za usvajanje i implementaciju istih. Na taj način, realizaciju Strategije je, na osnovu godišnjih izvještaja, relativno lako pratiti, jer će svako odstupanje od definisanih rokova biti odmah uočljivo. - Indikatori ispunjenja ciljeva se ogledaju u: <ul style="list-style-type: none"> • broju transponovanih Direktiva/Regulativa u nacionalno zakonodavstvo u okviru Poglavlja 12. i broju donesenih pravnih akata koji harmonizuju crnogorsku legislativu sa EU acq-um u predviđenom roku iz Akcionog plana. • uspostavljanju neophodnih administrativnih sistema za primjenu usvojenih propisa.   - Monitoring i evaluaciju vršiće MPRR i MVPEI i pripremati godišnje izvještaje o realizaciji predmetne Strategije i Akcionog plana za njenu implementaciju i upućivati ih Vladi na razmatranje i usvajanje i nakon toga EK.

Datum i mjesto

Podgorica, 3. septembar 2015.godine

anor
Stafješina
Prof. dr Petar Ivanović